

תוכן עניינים

6	דבר יו"ר הדירקטוריון
	דו"ח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2023:
7	סקירה כלכלית, יעדים ואסטרטגיה
18	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
39	סקירת הסיכונים
79	מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקורות ונהלים
84	הצהרת המנכ"ל
85	הצהרת החשבונאי הראשי
86	דוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי
87	דוחות כספיים שנתיים מבוקרים
	ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח השנתי:
198	ממשל תאגידי
198	פרטים נוספים
198	נספחים
238	מילון מונחים
246	אינדקס

דוח הדירקטוריון וההנהלה

7	סקירה כלכלית, יעדים ואסטרטגיה
7	תיאור פעילות הבנק
8	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים
8	הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם
8	יעדים ואסטרטגיה
18	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
18	מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
18	התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברוח כולל אחר
27	המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
35	מגזרי הפעילות הפיקוחיים
39	סקירת הסיכונים
39	תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
40	סיכון אשראי
54	סיכון שוק
59	סיכון נזילות
66	סיכונים אחרים
79	מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים
83	בקורות ונהלים

רשימת לוחות - דוח הדירקטוריון וההנהלה

1	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים	8
2	התפתחות ההכנסות מריבית, נטו לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	22
3	תמצית דוח רווח והפסד	23
4	הרכב וניתוח הרווח המימוני, נטו	23
5	נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות ריבית	24
6	פרטים לגבי ההוצאות (ההכנסות) בגין הפסדי אשראי	24
7	התפלגות ההכנסות מעמלות	26
8	פירוט ההוצאות התפעוליות והאחרות	26
9	התפתחות בסעיפי המאזן העיקריים	27
10	נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים	27
11	אשראי לציבור, ברוטו לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	28
12	התפלגות סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק	29
13	הרכב תיק ניירות הערך	30
14	התפלגות תיק ניירות הערך לפי מגזרי ההצמדה השונים	30
15	התפלגות תיק פקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים	30
16	פקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	31
17	תיק ניירות ערך של לקוחות הבנק	31
18	הון והלימות ההון	31
19	סך ההכנסות לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	35
20	רווח (הפסד) לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	35
21	נתונים עיקריים אודות אנשים פרטיים- משקי בית ובנקאות פרטית	36
22	נתונים עיקריים אודות מגזרים עסקיים	37
23	איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי	42
24	סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק	46
25	נתונים על סיכון האשראי לציבור בענף הבינוי והנדל"ן בישראל	48
26	התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים בישראל	48
27	תיאור רגישות הון הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית	56
28	תיאור החשיפה בבסיס בפועל לפי מגזרי הצמדה	58
29	תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים	58
30	תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים במדד	58
31	ריכוז היקף הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים	59
32	סך פקדונות הציבור של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות	62
33	יחס מימון יציב נטו	60
34	יתרת סך הפקדונות של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות	62
35	דיון בגורמי סיכון	75
36	ניתוח רגישות של השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על חישוב ההפרשות האקטואריות	81

דבר יושב ראש הדירקטוריון לשנת 2023

אני מתכבד להביא בפניכם את התוצאות הכספיות של הבנק, תוצאות שמשקפות את איכותו של הבנק, יציבותו ואיתנותו הפיננסית, מרכיבים המקבלים משנה חשיבות בתקופת משבר זו.

שנת 2023, הייתה שנה קשה ומאתגרת למדינת ישראל. בבוקר ה-7 באוקטובר, תקף ארגון הטרור חמאס את מדינת ישראל במטח טילים מסיבי ובמתקפת מחבלים שפשטו על ישובי הנגב המערבי, בסיסי צה"ל ועל פסטיבל המוזיקה נובה שהתקיים סמוך לקיבוץ רעים. ככל שחלף הזמן התבררו ממדי האסון: למעלה מאלף הרוגים, אלפי פצועים ומאות שבויים שנחטפו לעזה, בהם נשים, ילדים, וקשישים. בעקבות מתקפת הטרור, ירי הטילים, ההרס הרב ביישובי עוטף עזה, ועקב ההסלמה הביטחונית אותה יזם ארגון חיזבאללה בצפון, פונו מאות אלפי אזרחים מביתם בדרום הארץ ובצפונה.

בתגובה למתקפת הטרור, פתחה מדינת ישראל במלחמת "חרבות ברזל" ומאות אלפי חיילי צה"ל, בסדיר ובמילואים נרתמו למלחמה בעזה ובחזית הצפונית.

המחיר הכלכלי של המלחמה, הביא לשיבוש משמעותי בחיי המשק, בשל ניתוקם של מאות אלפי עובדים ובעלי עסקים ממקום עבודתם, לצד הוצאות המערכה הצבאית ובכלל זה ההוצאות בשל הסיוע הממשלתי הנדרש כדי לטפל במצוקות הציבור. הפגיעה המורלית שחווה הציבור הישראלי בעקבות מתקפת הטרור ומחיר הדמים הכבד היא אדירה ומשפיעה גם היא על המשק והכלכלה הישראלית, בצורה משמעותית. בחודש פברואר 2024, הורידה חברת הדירוג הבינלאומית Moody's את דירוג המדינה ל-A2 עם אופק שלילי. במקביל, הורידה Moody's את דירוג חמשת הבנקים הישראליים הגדולים ל-A3 עם אופק שלילי.

הבנק, כמסד חיוני, המשיך לתת שירות לציבור לקוחותיו לכל אורך תקופת הלחימה, תוך שמירה על בטחון העובדים והלקוחות, מתן הקלות שונות לציבור שנפגע באופן ישיר ועקיף מהמלחמה, ומזעור הפגיעה בהמשכיות העסקית והרציפות התפקודית.

מתחילת שנת 2023 ועד למתקפת הטרור ביום 7 באוקטובר, נקלעה ישראל למשבר פנימי עמוק, עקב ניסיון הממשלה לבצע רפורמה משפטית משמעותית, למורת רוחם של אזרחים רבים, שהביא למחאה עוצמתית וממושכת, לפילוג ושסע עמוק בעם ולמשבר אמון חריף בין חלק ניכר מהאוכלוסייה להנהגת המדינה ומוסדותיה. מציאות זו, גרמה לאי וודאות גבוהה, שהשליכה גם היא על המצב הכלכלי בישראל.

בשוקי הכספים הייתה זו שנה של אירועים משמעותיים לרבות עליית רבית משמעותית ומהירה, שלאחריה החלה מגמת בלימה וירידה באינפלציה בארץ ובעולם, שהובילה בתחילת שנת 2024, להורדת ריבית ראשונה על ידי בנק ישראל, מאז שנת 2020.

על אף האירועים המורכבים ואי הוודאות שאפיינו את שנת הדוח, הצליח הבנק, במסגרת פעילותו בתחומי המיקוד האסטרטגיים שלו, לשמר רמת הכנסות ורווח נקי גבוהים יחסית, ולהשיג תשואה להון של 17.0%. הבנק, כחלק מקבוצת הבינלאומי, ממשיך לשים דגש על חדשנות וטכנולוגיה, תחת ההבנה שעולם הבנקאות המודרנית מושתת על שילוב בין בנקאות מתקדמת המותאמת לצרכי הלקוח, עם יכולת דיגיטלית מובילה.

לבנק מסד שיתופי פעולה רבים עם עמותות קהילתיות הפועלות לחיזוק מעמד צוותי ההוראה ברחבי הארץ בדגש על החינוך המיוחד. השנה המשכנו את שיתוף הפעולה עם עמותת אלומות אור הפועלת ב-15 בתי ספר לחינוך מיוחד בכל רחבי הארץ, עמותת סאסא סיטון המלווה כ-40 בתי ספר בבתי החולים בארץ ועמותת קווים ומחשבות הפועלת בתחום הפרעות הקשב. בנוסף לעשייה זו הבנק ממשיך להיות שותף משמעותי ביותר בפרויקט הדגל- "המורה של המדינה". במקביל לעשייה בערוץ זה, גם השנה עובדי הבנק לקחו חלק בפעילות העשרה לתלמידים במסגרת עמותת שיעור אחר. בפעילות זו השתתפו 7 סניפים ועובדי מטה בכ-10 בתי ספר ברחבי הארץ. בנוסף, עובדי הבנק לקחו חלק בהתנדבויות רבות לרבות קטיף כחלק מהמאמץ החברתי בשל המלחמה.

בשמי ובשם הדירקטוריון, אני מודה להנהלת הבנק ולעובדיו על תרומתם הרבה לתוצאות העסקיות של הבנק בשנת הדוח, ומבקש לאחל החלמה מהירה לפצועי המערכה בגוף ובנפש, לחזרתם של החטופים כולם במהרה, לסיום המלחמה בכל החזיתות ולשובם של תושבי הצפון והעוטף לביתם.

כמו כן, אני מבקש להשתתף בצערם של משפחות חללי צה"ל והאזרחים שנרצחו ולייחל לכך שלא ידעו עוד צער.

בנצי אדירי
יו"ר הדירקטוריון

6 במרס 2024

דוח הדירקטוריון וההנהלה לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 6 במרס 2024, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים והמבוקרים של בנק מסד בע"מ לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023. הדוחות ערוכים על פי המתכונת שקבע המפקח על הבנקים והנתונים מבוססים בסכומים מדווחים.

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

הבנק שייך לקבוצת הבנק הבינלאומי (בבעלות של הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ 51%, ושל מסד אחזקות בע"מ 49%), קבוצה בנקאית בעלת חוסן ואיתנות פיננסית. הבנק ממקד את עיקר פעילותו באוכלוסיית המורים, עובדי הוראה ובני משפחותיהם. הפעילות הבנקאית של הבנק מתרכזת בעיקר בתיווך פיננסי בין מפקידים ללווים, העומד ביסודה של הבנקאות המסחרית. ההכנסות מפעילות זו מקבלות ביטוי בהכנסות ריבית נטו ומהוות את מקור הרווח העיקרי של הבנק, וכן בשירותים פיננסיים ובנקאיים מניבי עמלות במגוון רחב של פעילויות. הבנק פועל באמצעות 14 סניפים ו-7 שלוחות והוא מספק מגוון רחב של שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיו. משרד רואי החשבון סומך חייקין (KPMG) משמש כרואה החשבון המבקר של הבנק, החל משנת 2000.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוחות אלו, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע הצופה פני עתיד, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאופוליטי, שינויים רגולטוריים, שינויים חשבונאיים וכן שינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי התממשות ההערכות. לעניין זה, ראה גם ההסתייגות בפרק השפעת מלחמת "חרבות ברזל" להלן. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "יעד", "תחזית", "הערכה", "אומדן", "תרחיש", "חזוי", "צפוי", "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "יכול", "יתכן", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר עשויים שלא להתממש או להתממש בצורה שונה מהצפוי כתוצאה, בין היתר, מהגורמים המפורטים לעיל או כתוצאה מהתממשות אחד או יותר מגורמי הסיכון המפורטים בפרק סקירת הסיכונים להלן. המידע המוצג בדוח זה נסמך, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר ונתוני בנק ישראל וכן על מידע פומבי שנמסר על ידי גורמים שונים, הפעילים והקשורים לשוקי ההון והכספים, או כאלה המשפיעים על שווקים אלה.

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים

2019	2020	2021	2022	2023	יחסים פיננסיים עיקריים (באחוזים)
מדדי ביצוע					
תשואה להון					
11.3%	10.1%	11.9%	13.0%	17.0%	תשואה לנכסים ממוצעים
0.9%	0.8%	1.0%	1.1%	1.6%	יחס הון עצמי רובד 1
13.50%	14.03%	14.71%	15.12%	18.06%	יחס המינוף
7.68%	7.24%	7.68%	8.15%	9.40%	יחס כיסוי הנזילות(1)
213%	241%	248%	261%	544%	יחס מימון יציב(2)
-	-	151%	150%	163%	יחס סך ההכנסות לנכסים ממוצעים
4.0%	3.4%	3.3%	3.6%	4.6%	יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים
3.0%	2.6%	2.3%	2.8%	3.9%	יחס עמלות לנכסים ממוצעים
1.0%	0.9%	0.9%	0.8%	0.8%	יחס יעילות
60.1%	56.0%	55.6%	52.4%	41.5%	
מדדי איכות אשראי					
1.17%	1.39%	1.17%	1.30%	1.59%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
1.22%	1.46%	1.25%	1.39%	1.66%	שיעור יתרת ההפרשה הכוללת להפסדי אשראי ⁽³⁾ מיתרת האשראי לציבור
0.77%	1.1%	1.05%	0.73%	0.41%	שיעור חובות לא צוברים או בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
157.78%	154.80%	134.00%	181.82%	410.97%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור לא צובר
0.10%	0.16%	0.06%	0.06%	0.03%	שיעור מחיקות חשבונאיות, נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
0.23%	0.45%	(0.06%)	0.09%	0.31%	שיעור הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
במיליוני ש"ח					
77.7	77.0	101.7	120.8	184.0	רווח נקי
245.8	241.0	244.5	307.2	439.4	הכנסות ריבית, נטו
10.7	21.8	(3.3)	5.1	18.6	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
87.2	83.7	101.3	95.5	75.0	הכנסות שאינן מריבית
83.8	83.1	94.1	93.4	92.9	מזה: עמלות
200.2	182.0	192.1	210.8	213.3	הוצאות תפעוליות ואחרות
102.0	90.8	98.6	102.2	105.9	מזה: משכורות והוצאות נלוות
0.52	0.51	0.68	0.81	1.23	רווח נקי למניה (בסיסי ומדולל)
במיליוני ש"ח					
8,693.9	10,348.8	10,835.0	11,268.0	11,804.5	סך כל הנכסים
2,675.7	3,815.8	3,634.2	3,576.0	3,923.4	מזה: מזומנים ופקדונות בבנקים
258.8	625.3	742.7	795.0	1,044.2	ניירות ערך
5,056.4	5,165.2	5,575.0	6,056.5	6,024.0	אשראי לציבור, נטו
624.3	620.6	763.3	707.3	686.4	אשראי לממשלה
7,967.7	9,544.5	9,949.0	10,296.0	10,631.4	סך כל ההתחייבויות
6,961.9	8,612.4	9,025.1	9,346.6	9,632.7	מזה: פקדונות הציבור
349.2	252.3	431.1	446.0	499.7	פקדונות מבנקים
726.2	804.3	886.0	972.0	1,173.1	הון
בתוניסיה נוספים					
286	275	261	254	250	מספר משרות ממוצע(4)

- (1) היחס מחושב בגין שלושת החודשים שנסתיימו בסוף תקופת הדיווח.
- (2) בהתאם להוראות בנק ישראל יחס מימון יציב נטו חושב החל משנת 2021, לפיכך לא מוצגים נתוני השוואה.
- (3) לרבות הפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים.
- (4) מספר המשרות כולל תרגום למונחי משרות של שעות נוספות.
- (5) תמצית של מדדי סביבה, חברה וממשל עיקריים (ESG), יושמו בדוחות הכספיים של חברת האם ברמה הקבוצתית. ראה פרק סיכונים מובילים ומפתחים.

הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם

פעילותו של הבנק מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים שבהם הינם: סיכוני האשראי, לרבות ריכוזיות (ענפים ולווים); סיכוני שוק, כאשר העיקרי שבהם הינו סיכון הריבית; סיכוני נזילות; סיכונים תפעוליים, לרבות סיכון סייבר ואבטחת מידע וסיכון טכנולוגיות המידע; סיכון ציות והלבנת הון; סיכון אסטרטגיה; סיכון מוניטין; סיכון משפטי וסיכוני מודל.

כל הסיכונים המהותיים מנוהלים על ידי חברי הנהלה או בעלי תפקידים בכירים. בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל. במסגרת תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) הבנק מבצע תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכוני נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי הסיכונים.

סיכונים מובילים ומתפתחים

סיכונים מובילים ומתפתחים נגזרים מסביבת הפעילות העסקית של הבנק וכוללים גם סיכונים שעשויים להיווצר בתחומים חדשים, או מוקדי סיכון חדשים בסיכונים קיימים, שנגזרים, בין היתר, מתמורות בסביבה שמשפיעה על תחומי הפעילות הבנקאית, לרבות סביבה רגולטורית, תחרותית, דיגיטלית ועוד. להלן פרטים בדבר הסיכונים המובילים והמתפתחים העיקריים:

1. **סיכון מאקרו-כלכלי** – התוצאות העסקיות של המערכת הבנקאית בישראל ושל הבנק כחלק ממנה, מושפעות באופן ישיר מהמצב הכלכלי בישראל ובעולם. הרעה בתנאים הכלכליים (לרבות שינוי ריבית, מטבע, אינפלציה ועוד) המושפעים גם מהתנאים הפוליטיים והביטחוניים, עלולה להביא לפגיעה בהכנסות הבנק, לגידול בהיקף החובות הבעייתיים ולהשפעה לרעה על תוצאות הבנק.

בשנת 2023, חלה עליה ברמת סיכון המאקרו כלכלי, על רקע רמות האינפלציה הגבוהות, השינויים הגיאופוליטיים, השפעות עליית הריבית בארץ ובעולם, השינויים בשערי החליפין והיחלשות השקל לעומת המטבעות המובילים, התנודתיות בשוק ההון המקומי ועוד.

בנוסף, על רקע פרוץ מלחמת "חרבות ברזל" בחודש אוקטובר, נמשכת העליה ברמת הסיכון המאקרו-כלכלי, בעיקר נוכח הפגיעה הכלכלית במשק ונוכח אי הודאות לגבי היקף המלחמה, משך הזמן שהיא תארך, לרבות משך הגיוס של כוחות המילואים, והאיום להתרחבות העימות לזירות נוספות, העלולים להשפיע באופן מהותי על הסביבה המאקרו כלכלית במשק, וכפועל יוצא על פעילות המערכת הבנקאית בכלל ועל הבנק כחלק ממנה בפרט. המלחמה מעיבה על פעילות המשק, בין היתר גרמה לשיבושים בענפי פעילות משמעותיים, כגון הנדל"ן, בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל, משפיעה לרעה על מצב הלווים במשק וכן באה לידי ביטוי בהגדלת הוצאות הממשלה והעמקת הגרעון הממשלתי, וככל שתמשך היא עלולה לגרום לעלייה מהותית בשיעור האבטלה, ירידה ברמת החיים בישראל ושינויים בהרגלי הצריכה, שיכולים לבוא לידי ביטוי, בין היתר, בירידה בהיקף הפעילות בכרטיסי אשראי, תנודתיות בשוק ההון ובשערי החליפין ועוד. ההשלכות כאמור, עלולות להביא לפגיעה בפעילות העסקית של הבנק, בהכנסותיו ולהגדלת היקף החובות הבעייתיים וכתוצאה מכך להשפיע לרעה על הרווחיות, ההון, ועל תוצאות הבנק.

בנוסף, קיימת אי וודאות בשווקים הפיננסיים בגין השפעותיה האפשריות של המלחמה והשפעת הפחתה אפשרית של דירוג האשראי של מדינת ישראל.

ביום 9 בפברואר 2024, על רקע המלחמה, הודיעה חברת הדירוג הבינלאומית Moody's על הורדת דירוג האשראי של מדינת ישראל מרמה של A1, ל-A2 ועל אופק דירוג שלילי. כמו כן, ביום 13 בפברואר 2024, הודיעה Moody's על הפחתת דירוג חמשת הבנקים הגדולים בישראל בדרגה אחת, מ-A2 ל-A3 ועל אופק דירוג שלילי (בדומה לאופק הדירוג שנתנה לכלכלת ישראל).

כמו כן, בחודש אוקטובר, על רקע המלחמה והעלייה בסיכונים הגיאופוליטיים, הודיעה חברת הדירוג הבינלאומית S&P מעלות על הורדת תחזית הדירוג של מדינת ישראל, ובהמשך הודיעה על מהלך דומה לבנקים

בישראל, למעט שני הבנקים הגדולים. לפרטים נוספים, ראו פרק התפתחויות כלכליות עיקריות בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2023. להשפעת הפחתת דירוג מדינת ישראל על יחס הלימות ההון של הבנק, ראו להלן בפרק "הון ומינוף".

ההתפתחויות שתוארו משפיעות על סביבת הסיכון ועלולות לגרום לעלייה ברמת הסיכונים השונים, כגון, נזילות, אשראי, שוק, הלבנת הון, סייבר ועוד. הבנק עוקב באופן הדוק אחר ההתפתחויות, מצב המאקרו וההשפעות על הבנק. בין היתר נבחנים: ההשפעות על לקוחות בגין המלחמה, התנודתיות בשווקים וההשפעות על הנוסטרו והנזילות, תחומי סייבר, ציוד, הלבנת הון ומימון טרור ועוד. בנוסף, מתקיימים דיונים לעדכון שוטף על השפעות המצב על הבנק ולקוחותיו, לרבות מתן הנחיות שונות לגורמים השונים בבנק, וביצוע תרחישים ותרחישי קיצון.

2. **סיכון אסטרטגי/מודל עסקי** - השינויים בסביבת הפעילות של הבנק וההתגברות המשמעותית בעוצמת התחרות נבחנו וקיבלו ביטוי בעת גיבוש התכנית האסטרטגית לשנים 2023-2027 שאושרה במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2022. התוכנית האסטרטגית נבחנת מול השינויים בסביבת התחרות ומול האתגרים השונים. שינויים המשפיעים על הסביבה העסקית ומשנים את עוצמת התחרות:

שינויים בסוג המתחרים - בשנים האחרונות התחרות על השירותים והמוצרים הפיננסיים התרחבה מעבר לתחרות המסורתית בין הבנקים, עם כניסתם והעמקת אחיזתם של שחקנים חדשים וקיימים לתחומים של פעילויות פיננסיות מסורתיות, כגון: בנקים דיגיטליים, מתחרים חוץ-בנקאיים, חברות ביטוח, חברות כרטיסי האשראי וחברות קמעונאיות, וחברות הזנק ופינטק שמפתחות מוצרים חדשניים בענף וחברות ביג טק עולמיות שצפויות להרחיב את פעילותן בתחומים הפיננסיים בשנים הקרובות.

שינוי במודל העסקי הבנקאי - ההתפתחויות הרבות שמתרחשות במקביל בזירות התחרות השונות בענף הפיננסיים, הבנקאי והחוץ-בנקאי, בהתקדמות הטכנולוגיה, ובשינויים בצרכי הלקוחות והעדפותיהם, מביאות לשינוי במודל הבנקאי.

שינויים טכנולוגיים - המעבר לבנקאות דיגיטלית וכניסת מתחרים טכנולוגיים לפעילות פיננסית מייצרים סיכונים ואתגרים טכנולוגיים וסיכונים אבטחת מידע וסייבר חדשים אליהם הבנק נערך.

שינויים רגולטוריים - הסביבה הרגולטורית ממשיכה באינטנסיביות בקידום הסדרתם של מהלכים להגברת התחרות בתחומים שונים, כגון שירותי תשלום, שינויים בשוק כרטיסי האשראי והתשלומים, החלת תקן לבנקאות פתוחה שמאפשר שיתוף מידע פיננסי של לקוחות עם צדדים שלישיים, רפורמת הניוד בין בנקים, הקמת לשכת שירותי מחשוב בנקאיים, רגולציה התומכת במעבר לבנקאות דיגיטלית ועוד. שינויים בצרכי הלקוחות - סיכונים הקשורים לשינויים בטעמי הצרכן, ובכללם מוכנות גוברת לצריכת שירותים פיננסיים מגורמים חוץ-בנקאיים.

דרישת התייעלות של המערכת הבנקאית - התחרות הגוברת במערכת הפיננסית הובילה לקידום מהלכי התייעלות במסגרתם ננקטו צעדים שונים לחיסכון בהוצאות, ובעקבות כך שיפור יחס היעילות. בהמשך למהלכי התייעלות בהם נוקט הבנק בשנים האחרונות, הבנק ממשיך להתייעל באמצעות הסטת פעילות לדיגיטל, ייעול תהליכים והתאמת מודל הפעלה לסביבת הבנקאות המשתנה.

נוכח המלחמה ואי הוודאות המאפיינת את התקופה הנוכחית, הבנק ממשיך לעקוב מקרוב אחר השינויים בשווקים הפיננסיים ובוחן את ההשפעות המאקרו כלכליות והתנהלות הלקוחות על האסטרטגיה ותכנית העבודה של הבנק. במקרים בהם מזהה כי למשבר עשויה להיות השפעה מהותית על הפעילות, מבוצעות ההתאמות הנדרשות לצורך התמודדות עם המצב החדש.

3. **סיכון רגולטורי** - מקורו של הסיכון הוא בהתגברות הדרישות הרגולטוריות בארץ ובעולם בשנים האחרונות. השינויים הרגולטוריים ויישום רפורמות רגולטוריות מגבירים את אי הוודאות והתחרותיות במערכת הפיננסית ויוצרים סיכון להכנסות, להוצאות ולהון הבנק, לרבות באמצעות מניעת או הטלת מגבלות על פעילות עסקית. שינויים אלה גם מחייבים את הבנק להיערכות, יישום והטמעה של דרישות רגולטוריות הכרוכים בעלויות והשקעות (כגון השקעות מיכוניות) נכבדות. כמו כן, אי עמידה בהוראות החוק והרגולציה החלות על הבנק חושף אותם לסנקציות, ובהן עיצומים כספיים, תביעות של לקוחות, לרבות תובענות ייצוגיות, הטלת אחריות פלילית על הבנק ועל נושאי משרה בו וכן לפגיעה בתדמיתו של הבנק בציבור. הסיכון הרגולטורי בבנק מנוהל כחלק מהסיכון המשפטי, מסיכון הציות, ומסיכון האסטרטגיה.

מדיניות הציות של הבנק מעגנת, בין היתר, את ערכי הציות אותם מקדם הבנק, משמשת כקו מנחה לפעילות כל הגורמים בבנק בניהול סיכונים הציות בכלל ובעמידה במכלול ההוראות הרגולטוריות בפרט, מתווה את העקרונות וקווי היסוד, ומעגנת את הסמכויות ותחומי האחריות של הגורמים השונים בבנק לצורך בניית תשתית נאותה ליישום החובות החלות על הבנק בתחום הציות והסדרתן בנהלים ותהליכים.

ההיבטים הרגולטוריים-משפטיים מפוקחים ומנוהלים על ידי הייעוץ המשפטי במסגרת מדיניות לניהול הסיכון המשפטי המאושרת על ידי ההנהלה והדירקטוריון. המדיניות מסדירה את הדרכים לאיתורו, מיפוי ומזעורו של הסיכון המשפטי, לרבות באמצעות מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה ומתן יעוץ ותמיכה משפטית שוטפים, בין היתר, על בסיס התפתחויות אלה. בהיבט האסטרטגי, התכנית האסטרטגית ותכנית העבודה מתייחסות להשפעות אפשריות שצוינו לעיל ולוקחות בחשבון את השינויים האמורים.

נוכח המלחמה, הפגיעה חסרת התקדים בציבור רחב וגיוס המוני של חיילי מילואים, והתגברות מהותית בחששות מהרעה במצב הכלכלה, פעילות גופי הרגולציה והמדינה, שמה דגש בימים אלה על צעדים של הקלות ומציאת פתרונות לקשיים ולאתגרים שהתעוררו. בנוסף, לאחרונה ובמסגרת הצעה לתיקון תקציב 2024 בעקבות המלחמה, אישרה ועדת הכספים בקריאה שנייה ושלישית הצעת חוק לפיה הבנקים ישלמו תשלום מיוחד בשיעור של 6% מהרווח בשנים 2024 ו-2025. לפרטים ראו באור 8 לדוחות הכספיים).

בחודשים שקדמו למלחמה, לצד רפורמות ויזמות רגולטוריות רבות שקודמו ומקודמות בשנים האחרונות ביחס לענף הפיננסים בכלל ולענף הבנקאות בפרט, נרשמה, בצל העלייה המהירה והניכרת של ריבית בנק ישראל, מגמה של העלאת יוזמות רגולטוריות וחקיקתיות, חלקן בשלב התחלתי, אשר נועדו או שעלולות, בין היתר, להשפיע ולהתערב באופן ישיר או עקיף במחירי השירותים והמוצרים של הבנקים ובריביות הנהוגות במערכת הבנקאית, הן ביחס לצד האשראי לציבור והן ביחס לצד הפקדונות לציבור.

בהקשר הזה יש לציין גם את הודעת רשות התחרות כי החלה בהליך היוועצות עם בנק ישראל בנושא הכרזה על חמש קבוצות הבנקים הגדולות כקבוצת ריכוז, תוך התייחסות לצעדים שיישקלו, אם וככל שתהיה הכרזה כאמור והצעות ראשוניות בעניין פיתוח שוק הכסף.

מדובר, בין היתר, בהודעות ובבחינה של מהלכים, שכל אחד מהם לחוד, ובוודאי כמה מהם יחדיו, עלולים להשליך ישירות על פעילות המערכת הבנקאית ותוצאות הפעילות שלה ועל היחסים הרגולטוריים הנדרשים מהבנקים, וזאת, בין היתר, נוכח ההשפעה האפשרית לשינוי ניכר ומהיר בהתנהלות הכלכלית במשק, ונוכח העובדה שאין ניסיון דומה למרבית המהלכים האלה, בארץ או בחו"ל, ולהשלכותיהם האפשריות.

בשלב זה לא ניתן להעריך אם ומה תהיינה ההשפעות של שינויים אלה או חלקם, ככל שיתממשו, על הבנק. מגמות אלה החלו לחזור/חזרו בחלקן לסדר היום מספר חודשים לאחר פרוץ המלחמה, ובתקופה שלאחר תקופת הדוח.

לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה אפשרית על פעילות הבנק בתקופת הדיווח וכן כאלה שנחקקו על רקע המלחמה, ראו מגבלות חקיקה ויזמות רגולטוריות, בפרק ממשל תאגידי.

4. **סיכון ציות** – סיכון ציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שאין הוא מקיים את הוראות הדין. סיכון הציות כולל את הסיכון לאי קיום הוראות הדין כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 308, ובכלל זה הסיכון לאי קיום הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור, הסיכון לאי קיום הוראות תכנית האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך, הסיכון לאי קיום תכנית האכיפה הפנימית בדיני תחרות כלכלית, הסיכון באי קיום דיני ההגנה על הפרטיות ואת הסיכונים הנובעים מהפעילות מול תושבי חוץ. סיכון זה כולל גם סיכון בנקאות הוגנת (CONDUCT RISK).

התחזקות הרגולציה והאכיפה של רשויות המס במדינות שונות, מתוך כוונה לאתר כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות עלולים להשליך על דפוסי התנהגות של לקוחות ומכאן לחשוף את הבנק לסיכוני ציות, סיכוני מוניטין ו-Cross border risk.

ההשפעה של סיכון ציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור משליכה על כל תחומי הפעילות של הבנק, לרבות, האכיפה המנהלית, ורגולציה מקומית ובינלאומית בתחומי מיסוי לרבות ה-FATCA וה-CRS. המלחמה שפרצה בין רוסיה ואוקראינה, הובילה להטלת סנקציות חריפות על רוסיה ובלארוס מצד מדינות שונות בעולם (בדגש על ארה"ב ומדינות אירופאיות כולל האיחוד האירופי), בנוסף לסנקציות שהוטלו עוד ב-2014 לאחר פלישת רוסיה לחצי האי קרים.

ניסיונות להשתמש בבנקים על מנת לעקוף משטרי סנקציות, על ידי בעלי עניין, חושפים את המערכת הבנקאית, לשורה של סיכונים, סיכון שקורספונדנטים יסרבו לתת שירות לבנק בגלל הפרות משטר הסנקציות ופגיעה בפעילות סח"ח ופעילות שוק ההון, סיכונים לקנסות, עיצומים, סיכוני מוניטין ועוד, בהיקף משמעותי מבעבר.

הפיקוח על הבנקים, במכתבו מיום ה-8 ביוני 2022 בנושא סיכונים הכרוכים עם גורמים מוכרזים ברשימות סנקציות בינלאומיות ולאומיות של מדינות זרות, התייחס לסיכונים המשמעותיים להם חשופים התאגידים הבנקאיים בהקשר לעקיפת משטרי סנקציות שהוטלו על ידי מדינות זרות וארגונים בינלאומיים. הבנקים הונחו לקבוע מדיניות ונהלים בנוגע למדינות זרות, ובנוגע להתקשרות או ביצוע פעולות מול גורמים מוכרזים ברשימות כאמור, בהתבסס על נב"ת 310 בנושא "ניהול סיכונים". עוד צוין במכתב, כי סירוב לאשר עסקה, סירוב להתקשר בהסכם או הפסקת התקשרות בשל יישום מדיניות כאמור, ייחשבו סירוב סביר למתן שירות לעניין חוק הבנקאות וכי הצעדים שיינקטו מול לקוחות התאגידים הבנקאיים במסגרת יישום האמור, ייעשו בהתאם לחובות התאגידים הבנקאיים כלפי לקוחותיהם ובין היתר בהתחשב בנסיבות ובאופי הפעולה. מצב החירום עקב מלחמת חרבות ברזל מעצים את סיכוני הציות ונדרשת ערנות מוגברת מצד הבנק בנושא סיכון ציות, הלבנת הון ומימון טרור, על מנת למנוע ניצול לרעה של המשבר למטרות הלבנת הון ומימון טרור. מחלקת הציות של קבוצת הבנק, מבצעת בקורות, בדגש על איתור פעילות המשקפת "אורות אדומים" לפעילות חשודה בנושאים הקשורים בציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור.

לאור הרחבת הסנקציות על ידי ארה"ב בדצמבר 2023, בדגש על חובותיהם של מוסדות פיננסיים מחוץ לארה"ב, הבנק מבצע מספר פעולות בהתאם לדרישות צו ההרחבה, ובין השאר הגברת הניטור והבקורות על פעילות זו. כמו כן, בעקבות הפרסומים על הטלת סנקציות מצד ארה"ב ומדינות באירופה על אזרחים ישראלים, מגבש הבנק כללים מנחים, הנדרשים על מנת לפעול בזהירות הראויה מול החובות השונות המוטלות עליו בהיבט זה.

לאור האמור, בקבוצת הבנק גובשה במדיניות הציות תפיסת ניהול הסיכון שלה הנגזרת ממשטרי הסנקציות השונים. הכללים המנחים שנקבעו נועדו ליצור איזון בין ניהול הסיכון בהתאם למדיניות שנקבעה לבין המשכיות הנדרשת לספק שירותים בנקאיים ובינלאומיים ללקוחות הבנק.

5. **סיכוני סייבר ואבטחת מידע (כחלק מהסיכון התפעולי)** - סיכון סייבר מוגדר כפוטנציאל לנזק הנובע מאירוע סייבר בהתחשב ברמת סבירותו וחומרת השלכותיו. לסיכוני סייבר, דלף מידע ואבטחת מידע פוטנציאל גבוה לגרימת נזק בהתממש אירוע משמעותי הכרוך בעלויות שיקום גבוהות. החדשנות בבנקאות בתקשורת, שימוש בטכנולוגיות חדשות, מערכות פתוחות ויישומי מחשוב ענן, גוררות סיכונים תפעוליים בדגש על סיכוני סייבר ואבטחת מידע. לצורך ניהול נאות של סיכוני סייבר, הורחבה והותאמה המסגרת הקיימת של ניהול סיכוני טכנולוגיית המידע ואבטחת מידע בבנק בהיבטי תפיסת מרחב האיום ויכולות ההגנה הנדרשות. הבנק הגדיר אסטרטגיה, מדיניות, מינוי מנהל הגנת הסייבר ליישום המדיניות ובניית מתודולוגיה לניהול הסיכון. כמו כן, הבנק מנהל את סיכון הסייבר באמצעות נקיטת פעולות מניעה רבות להפחתת הסיכון כולל קידום מודעות בתחום סיכוני הסייבר ואבטחת מידע וביצוע תרגילים. בתקופה האחרונה ממשיכות תקיפות סייבר על ארגונים פיננסיים בעולם, על ארגונים בארץ ועל גופי שרשרת האספקה של ארגונים אלו. מלחמת "חרבות ברזל" הובילה לעלייה בניסיונות התקיפה על ארגונים בארץ כולל תקיפות מניעת שירות (DDOS) וכן עלייה בהונאות בשילוב הנדסה חברתית.

החשיפה להתממשות אירוע סייבר עולה בין היתר כתוצאה משימוש גובר של לקוחות בערוצים דיגיטליים והמשך עבודה מרחוק של עובדים וספקים. הבנק נוקט באופן שוטף בצעדים למזעור הסיכונים כולל: פתרונות גישה מרחוק המלווים ע"י מח' אבטחת מידע, הגברת ניטור, חיזוק ושיפור מנגנוני הגנה והעלאת מודעות העובדים, בהתאם להתפתחות האיומים.

לבנק קיימות פוליסות ביטוח המקנות כיסוי ביטוחי לקבוצת הבנק בגין אירועי נזק שונים כתוצאה מאירוע כשל מחשובי ו/או אירוע סייבר, בהתאם לתכולת הפוליסה.

6. **סיכון טכנולוגיות המידע (כחלק מהסיכון התפעולי)** - בשנים האחרונות, הסביבה הטכנולוגית מתפתחת והתלות בה הולכת וגוברת, ונוצר הצורך בהגדלת הגמישות העסקית והטכנולוגית והצורך בהגברת השימוש בטכנולוגיות חדשות. לקבוצת הבינלאומי קיימת תכנית לשדרוג תשתיות המחשוב, אשר מקנה מענה טכנולוגי לצורך מימוש האסטרטגיה העסקית של הבנק.

7. **סיכוני סביבה ואקלים** - הם הסיכונים לחשיפה להפסדים מסיכונים הקשורים להשפעות סביבתיות הן בשל עלויות שמקורן בחשיפה לסיכוני סביבה - פגיעה סביבתית (זיהום קרקע, זיהום אוויר, מחסור במים, רעידות אדמה וכיו"ב) והן בשל עלויות הנובעות מהחשיפה לסיכוני האקלים - סיכונים פיזיים (גלי חום, בצורות, שיטפונות, הצפות ועוד) או סיכוני מעבר הקשורים לשינויי האקלים. לסיכונים אלו השפעה אפשרית במספר היבטים באופן ישיר או עקיף: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון משפטי, סיכון ציות וסיכון מוניטין. השפעה ישירה - כתוצאה מעלויות מפגעים סביבתיים שעל הבנק לשאת בהם בגין נזקים ישירים הקשורים בשינויי אקלים או הפסד כספי העלול להיגרם כתוצאה מאימוץ של הוראות לגבי מדיניות אקלים וסביבה, התפתחות טכנולוגית ושינויים בהעדפות השוק. השפעה עקיפה - כגון על סיכוני האשראי - עלולה לנבוע מהרעה במצבו הפיננסי של לווה בעקבות השפעות סביבתיות ושינויי אקלים, בין היתר בעקבות אי-עמידה בהוראות הדין הסביבתי הרלבנטיות, בשל הוצאות גדולות הנדרשות כדי לעמוד בדרישות רגולציה סביבתית או בשל קנס גבוה שניתן להשית על הלווה בשל פגיעה סביבתית, וכן התממשות של סיכונים אחרים הקשורים בסיכונים סביבתיים כגון סיכון משפטי וסיכון מוניטין. הבנק נוקט בפעולות לזיהוי וניהול סיכונים אלו, בדגש על סיכון האשראי, תוך חתירה לצמצום או מניעה של סיכון הנובע מהשפעה סביבתית שיש בה פוטנציאל לפגיעה. הבנק רואה חשיבות במימון פרויקטים/גופים התורמים לפיתוח סביבתי, כגון מימון פרויקטים בתחום האנרגיה המתחדשת.

8. למידע נוסף ראה פרק סקירת הסיכונים להלן והדוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

השפעת מלחמת "חרבות ברזל"

ביום 7 באוקטובר 2023, החלה מתקפת טרור וטבח אכזרי במהלך חדירתם של אלפי מחבלים מארגוני הטרור ברצועת עזה, ליישובי עוטף עזה ודרום הארץ, בחסות מטח טילים כבד לעבר שטחי מדינת ישראל. נוכח האירועים האמורים, הכריזו שר הבטחון והשר לבטחון לאומי, על מצב מיוחד בעורף ועל אירוע חירום במדינה כולה, והחלה מלחמת "חרבות ברזל". תקופה זו מאופיינת במידה גבוהה של אי ודאות בנוגע להתפתחות המלחמה, להיקפה ולהשלכותיה הכלכליות. לפרטים ראה פרק התפתחויות כלכליות עיקריות, להלן.

עם פרוץ המלחמה ועל מנת להקל על לקוחות הבנק את ההתמודדות עם קשיי המלחמה והשלכותיה, נקט הבנק בסדרה של הקלות משמעותיות, הן במסגרת הוראת השעה שפורסמה על ידי הפיקוח על הבנקים (כמפורט בהמשך), והן בהקלות נוספות שכללו הרחבת ההטבות לאוכלוסיות שונות, בכללן כוחות הביטחון ואנשי קבע.

על רקע המלחמה, פרסם בנק ישראל את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 251 - התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם מלחמת "חרבות ברזל" (הוראת שעה), במסגרתה ניתנו הקלות שונות שגיבש הפיקוח על הבנקים, על מנת לסייע למערכת הבנקאית וללקוחותיה להתמודד עם אתגרי המצב. לפרטים בעניין הוראה זו והוראות רגולטוריות נוספות, ראה חקיקה ויוזמות רגולטוריות, לפרק ממשיך תאגיד. בנוסף, ביום 15 באוקטובר 2023, פרסם הפיקוח על הבנקים מתווה סיוע רוחבי ללקוחות, שגובש בשיתוף המערכת הבנקאית (להלן - "המתווה הבסיסי"), הכולל הקלות בתחומי האשראי והעמלות ללקוחות "המעגל הראשון" (המתגוררים ופועלים בטווח של 30 ק"מ מרצועת עזה, אזרחים שפנו מביתם על ידי גורם רשמי, מגויסי מילואים בצו 8 ובעלי קרבה ראשונה לחללי המלחמה, לחטופים או לנעדרים). לקוחות אלה יוכלו לבקש לדחות תשלומים בגין משכנתאות, אשראי צרכני ואשראי עסקי, לשלושה חודשים, ללא חיוב בריבית בגין הדחייה, הכל בסכומים ובתנאים מסוימים. כמו כן, לקוחות "המעגל הראשון" שהם משקי בית, למעט אוכלוסיית משרתי המילואים ומגויסי צו 8, לא יחוייבו בריבית על יתרות חובה בעו"ש, עד לסכום של 10,000 ש"ח, במשך שלושה חודשים, בתנאי שערב פרסום המתווה עמד חשבונם ביתרת חובה.

בנוסף, יינתן ללקוחות "המעגל הראשון", שהם יחיד ועסק קטן, פטור מעמלות מסוימות לתקופה של שלושה חודשים. לשאר הלקוחות, המתווה מאפשר לדחות תשלומים בגין משכנתאות, אשראי צרכני ואשראי עסקי, למשך 3 חודשים, ללא עמלות, בסכומים ובתנאים מסוימים, כאשר עלות הדחייה תחושב בהתאם לשיעור הריבית ההסכמית. המתווה מציג את תנאי המינימום וכל בנק יהיה רשאי להרחיב את המתווה האמור לטובת לקוחותיו ולבקשתם.

ביום 8 בנובמבר 2023, הודיע בנק ישראל על הרחבת לקוחות המעגל הראשון במתווה, על ידי הכללת האוכלוסייה המתגוררת ביישובי צפון הארץ, או בעלת עסק ביישובי הצפון, אשר פונו על ידי גורם רשמי נכון לתאריך 7 בנובמבר 2023, והמתגוררים באחד מהישובים המופיעים ברשימות המפורסמות באתר בנק ישראל.

ביום 17 בדצמבר 2023, הודיע בנק ישראל על הארכת המתווה הבסיסי בשלושה חודשים נוספים, החל מתאריך 1 בינואר 2024. כמו כן, הוסיף ל"מעגל הראשון" את אוכלוסיית משתתפי מסיבת "נובה" ברעים ואת חשבונותיהם של חטופים, נעדרים ואחיהם.

הבנק מיישם את המתווה ואת כל הנחיות בנק ישראל, בעניין ההיערכות למתן שירותים בנקאיים בתקופת המלחמה, תוך שמירה על עיקרון ההוגנות כלפי הלקוחות וממשיך לנטר את מצב הלווים.

אומדן סך ההטבות האמורות בשלב זה יושפע מהיקף ניצולן ועשוי להגיע עד לכ-9.2 מיליוני ש"ח בניצול מלא. עלויות אלו, ייזקפו לרווח והפסד, במקביל למימושן בפועל על ידי הלקוחות. ברבעון הרביעי של השנה, סך כל ההטבות שנוזקפו לרווח והפסד הסתכמו בכ-1.4 מיליוני ש"ח. למידע נוסף בדבר דחיית תשלומי הלוואות, ראה פרק סקירת הסיכונים, סיכון אשראי, להלן.

להלן פרטים לגבי הטבות במסגרת ההתמודדות עם המלחמה נכון ל- 31.12.23

סך הכל	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	אנשים פרטיים-אחר	
במיליוני ש"ח				
				השפעת הטבות שהבנק העניק במסגרת ההתמודדות עם המלחמה*
0.9	-	0.1	0.8	שינויים בתנאי חובות
0.2	-	-	0.2	הלוואות ללא ריבית או בריבית מופחתת
0.3	-	-	0.3	ויתור על עמלות
1.4	-	0.1	1.3	סך כל ההטבות שהבנק העניק
9.2	-	0.4	8.8	הטבות שטרם נוצלו
10.6	-	0.5	10.1	סך הכל אומדן הטבות בהנחת ניצול מלא
				מידע נוסף על פעילויות לטובת הלווים במסגרת ההתמודדות עם המלחמה
30.6	3.5	7.1	20.0	יתרת אשראי עם שינויים בתנאי החובות
1.9	0.3	0.4	1.2	סכום התשלומים שנדחו
2.9	2.9	2.8	2.9	דחיית תשלומים ממוצעת בחודשים
1.5	-	1.5	-	מזה:אשראי בעייתי
0.1	-	-	0.1	מזה: אשראי שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי
1.9			1.9	יתרת ההלוואות שניתנו ללא ריבית או בריבית מופחתת
0.00%			0.00%	שיעור ריבית ממוצע
6.25%			6.25%	שעור ממוצע של ריבית הפריים בתקופה האמורה

* לא כולל את השפעת הרחבת מתווה הסיוע המקיף שפורסם על ידי בנק ישראל ביום 4 במרס 2024.

הנהלת הבנק והדירקטוריון מקיימים מעקב שוטף בכל הנושאים והסיכונים הנובעים מהמלחמה, השלכותיה והשפעותיה הפיננסיות על הבנק ובכלל זה ההשפעות על לקוחות הבנק, התנודתיות בשווקים ועל סיכוני אשראי, נזילות, תיק הנוסטרו ועוד. לפרטים נוספים ראה פרק סקירת הסיכונים - סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון נזילות, להלן.

יצוין, כי בנושאי סיכון ציות, הלבנת הון ומימון טרור, מצב המלחמה דורש ערנות מוגברת מצד הבנק, על מנת למנוע ניצול לרעה של המשבר למטרות הלבנת הון ומימון טרור. מחלקת הציות של קבוצת הבנק הבינלאומי, מבצעת בקרות, בדגש על איתור פעילות המשקפת "אורות אדומים" לפעילות חשודה בנושאים הקשורים בציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור. כמו כן, בנושא סיכון סייבר, המלחמה הובילה לעלייה בניסיונות התקיפה על ארגונים בארץ, כולל תקיפות מניעת שירות (DDOS) וכן עלייה בהונאות בשילוב הנדסה חברתית. החשיפה להתממשות אירוע סייבר עולה, בין היתר, כתוצאה משימוש גובר של לקוחות בערוצים דיגיטליים והמשך עבודה מרחוק של עובדים וספקים. הבנק נוקט באופן שוטף, בצעדים למזעור הסיכונים, לרבות פתרונות גישה מרחוק, הגברת ניטור, חיזוק ושיפור מנגנוני הגנה והעלאת מודעות העובדים, בהתאם להתפתחות האיומים.

במסגרת השמירה על המשכיות העסקית, נקט הבנק בשורה של צעדים, בין היתר, קיום ישיבות ייעודיות לחירום, העברת עובדים לעבודה מרחוק, הפעלת סניף נייד ועוד. הבנק בוחן את המצב באופן שוטף ומבצע התאמות בפעילותו. נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים, אין פגיעה מהותית בפעילות הבנק.

תוצאות הפעילות של הבנק לתקופה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2023, הושפעו, בין היתר, מגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי ברבעונים השלישי והרביעי של השנה, הנובע מההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי המוסבר מהשלכות מאקרו כלכליות של המלחמה. לפרטים נוספים ראה פרק התפתחות ההכנסות וההוצאות, הוצאות בגין הפסדי אשראי, להלן. כמו כן, ראה פרק מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים, להלן.

כאמור, עדיין לא ניתן להעריך את מלוא השפעות המלחמה על הבנק וזאת בשל אי ודאות בקשר עם משך המלחמה, היקפה, התפשטותה לזירות נוספות ככל שתהיה, וכן אי ודאות באשר להשפעות הנגזרות על הפעילות המשקית, מגמות בשוקי ההון וצעדים פיננסיים שונים שיינקטו על ידי הממשלה, בנק ישראל ורגולטורים נוספים.

יעדים ואסטרטגיה

הבנק מתנהל על פי תכניות אסטרטגיה רב-שנתיות והאחרונה גובשה במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2022 לשנים 2023-2027, שעיקרה המשך המיקוד העסקי וההתמחות במגזר עובדי הוראה וחינוך ובני משפחתם, תוך הצפת ערך ייחודי במוצרים ובאיכות השירות. התהליך מבוסס על ניהול סיכונים מושכל הנכלל במסגרת ניהול מדיניות הסיכונים השמרנית והמידתית.

עיקרי התכנית האסטרטגית -

1. הבנק ממקד את עיקר פעילותו באוכלוסיית המורים, עובדי ההוראה ובני משפחותיהם.
2. מיצוב הבנק ככתובת מרכזית למשכנתאות בקרב המורים.
3. מיקוד בהתאמת מוצרים לסביבת ריבית משתנה בעיקר בתחום הפסיבה.
4. מהלך צמיחה במגזר המסחרי והמשך המיקוד בעסקים קטנים ובינוניים.
5. שמירה על סטנדרטים גבוהים של הוגנות עסקית, שקיפות וגילוי נאות בקווי העסקים השונים של הבנק, תוך שמירה על איכות גבוהה ברמת השירות ללקוחות.
6. התייעלות המשאבים הארגוניים, לרבות התאמות במערך הסניפים והרחבת הפעילות בעולם הדיגיטל.

תהליכים אסטרטגיים נוספים שבוצעו בקבוצת הבינלאומי בשנים האחרונות, כללו את אסטרטגיית תשתיות המחשוב, אסטרטגיה לפעילות הדיגיטל, אשר מטרתה לדאוג למענה טכנולוגי מתקדם ללקוחות ואסטרטגיית דאטה, הממנפת את המידע הרב בארגון ליצירת ערך עסקי משמעותי לבנק וללקוחותיו.

תהליכים אסטרטגיים נוספים שבוצעו בקבוצת הבנק בשנים האחרונות, כללו את אסטרטגיית תשתיות המחשוב, אסטרטגיה לפעילות הדיגיטל, אשר מטרתה לדאוג למענה טכנולוגי מתקדם ללקוחות ואסטרטגיית דאטה, הממנפת את המידע הרב בארגון ליצירת ערך עסקי משמעותי לבנק.

היבטי סביבה, חברה וממשל עיקריים (ESG)

קבוצת הבינלאומי רואה חשיבות מרובה בקידום היבטי סביבה, חברה וממשל תאגידי (ESG) בפעילותה העסקית ומשקיעה בכך משאבים רלוונטיים, בהתאם לאסטרטגיה העסקית שלה.

בכלל זה, קבוצת הבינלאומי מייחסת חשיבות להתמודדות מול משבר האקלים והסיכונים הפיננסיים הנגזרים ממנו והיא פועלת לניטור הסיכונים וניהולם תוך בחינה של ההשפעה על פעילותה העסקית השוטפת וזאת לצד בחינת פעילות הקבוצה, באופן שוטף, ביחס להיבטים סביבתיים, חברתיים ואחרים הנוגעים לממשל תאגידי.

השנה, גיבשה קבוצת הבינלאומי אסטרטגיית ESG ארגונית כוללת, במסגרתה נקבעו מדיניות ויעדים רב שנתיים, תוך התמקדות במספר תחומים מרכזיים כמפורט להלן.

- שילוב היבטי ESG בתחום שוק ההון - הבנק משלב שיקולי ESG בייעוץ ההשקעות ולהנגיש מידע בנושא ללקוחותיו, באמצעות יועצי ההשקעות וזאת במקביל לבחינת האפשרות לשלב דירוגי ESG ללקוחות הפעילים עצמאית. הקבוצה השלימה מערך הדרכות בנושא, ליועצי ההשקעות, במטרה לסייע להם לשלב את תחום ה-ESG בתהליכי הייעוץ, בהתאם לצרכי הלקוחות והנחיותיהם.

- ניהול סיכונים סביבה ואקלים באשראי העסקי - קבוצת הבנק בוחנת באופן קבוע את תהליכי ניהול סיכונים הסביבה בעסקאות אשראי מהותיות ומקפידה בעת קבלת החלטות מתן אשראי, להתחשב בהיבטי הסיכון הסביבתי, ככל שהנושא רלוונטי לעסקה. על רקע ההתפתחויות המשמעותיות של השנים האחרונות בפרקטיקות לניהול סיכונים סביבה, לרבות טיוטת המפקח על הבנקים מיום 25 בדצמבר 2022, בעניין עקרונות לניהול אפקטיבי של סיכונים פיננסיים שקשורים לאקלים, הבנק מבצע בחינה מחודשת של תהליכי ההערכה וניהול הסיכון הסביבתי, תוך התאמתם, ככל שניתן, לפרקטיקות המקובלות בעולם. במסגרת זו, הבנק ממפה את

החשיפות הקיימות בתחום זה, בוחן את השפעותיהן על פעילותו, פועל להתאים את תיאבון הסיכון שלו וקובע יעדים ומגבלות.

- קידום הבנה פיננסית בקרב לקוחות הבנק, בדגש על שוק ההון - הבנק שוקד על קידום ההבנה הפיננסית של לקוחותיו השונים, באמצעים דיגיטליים, כגון קורסים וסרטונים. התכנים מפורסמים ללקוחות באתר האינטרנט של הבנק, במטרה להרחיב את היקפי החשיפה לתכנים הללו, להעצים את הידע הפיננסי של הלקוחות ולסייע להם לקבל החלטות פיננסיות מושכלות יותר. חלק מהתכנים מותאמים לצרכים ייחודיים של לקוחות מסקטורים ספציפיים, כגון עסקים קטנים ועצמאים. מעבר לערך החברתי הרב במהלך זה, הבנק מכיר בחשיבות של הידע הפיננסי של לקוחותיו, גם כחלק מכלי ניהול הסיכונים שלו.
- קידום גיוון בתעסוקה - כארגון, אשר אחד האלמנטים העסקיים המרכזיים שלו הוא פנייה למגוון רחב של מגזרים ואוכלוסיות בחברה הישראלית, הבנק מאמין בחשיבותו של גיוון רחב בתמהיל עובדי הבנק ובהתאם פועל לגיוס עובדים מקבוצות מגוונות בחברה הישראלית.

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

התפתחויות כלכליות עיקריות

להלן ההתפתחויות הכלכליות העיקריות, שהשפיעו על הסביבה הכלכלית בה פועל ענף הבנקאות בישראל בשנת 2023, לרבות ההשפעות הכלכליות הנובעות ממלחמת "חרבות ברזל", שפרצה ביום 7 באוקטובר 2023. עם פרוץ המלחמה, הוכרז על גיוס מילואים נרחב, יישובים באזורי לחימה ובאזורים מאויימים פונו מתושביהם, מקומות עבודה הושבתו ועובדים הוצאו לחל"ת על ידי מעסיקים מסוימים. המלחמה מובילה לגידול חד בהוצאות הממשלה (בעיקר לצרכי בטחון, שיקום וסיוע אזרחי) לצד ירידה בהכנסות המדינה ועקב כך, לעליה בגירעון התקציבי וביחס החוב לתוצר. עלויות המלחמה, הבטחוניות והאזרחיות כוללות גידול בהוצאות ואובדן הכנסות, אשר הוערכו בחודש ינואר 2024, על ידי חטיבת המחקר בבנק ישראל, ביותר מ-200 מיליארד ש"ח (ברוטו, לפני ניכוי סיוע ממשלת ארה"ב והפחתת הוצאות אחרות). אובדן ההכנסות בשנת 2023 הועצם, בין היתר, בקיפאון בפעילות ענף הבנייה, המהווה מקור משמעותי למסים ישירים (מס שבח ומס רכישה) ועקיפים (מע"מ על דירות חדשות וקרקעות). יש לציין, כי קיימת אי וודאות רבה באשר למשך המלחמה, להתפשטותה לזירות נוספות ולהיקף ההשלכות הנגזרות מכך על הכלכלה.

צמיחה

חטיבת המחקר של בנק ישראל, עדכנה את התחזית המאקרו כלכלית ביום 1 בינואר 2024, בעיצומה של מלחמת "חרבות ברזל", וציינה כי התחזית מבוססת על הנחה שההשפעה הכלכלית הישירה של המלחמה על המשק, היתה בשיאה ברבעון האחרון של שנת 2023, ותמשך בעצימות פוחתת במהלך שנת 2024. על פי התחזית, התוצר צפוי לצמוח בשיעור של 2% בכל אחת מהשנים 2023 ו-2024 (בדומה להערכה בתחזית האחרונה מחודש נובמבר 2023) ובשיעור של 5% בשנת 2025.

הפגיעה הצפויה בתוצר בשנים 2023 ו-2024, משקפת את הערכת חטיבת המחקר בבנק ישראל, לפגיעה צפויה, הן בצד ההיצע והן בצד הביקוש. בצד ההיצע, על רקע גיוס המילואים הנרחב והשבתה חלקית של מוסדות חינוך, עיקרה בחודשים הראשונים של המלחמה, אשר הובילו לירידה בהיצע העבודה בכל ענפי המשק, בדגש על פגיעה בענפי הבנייה והחקלאות, בשל הגבלות על כניסת פועלי בניין מיהודה ושומרון לישראל והפסקה מוחלטת של העסקת פועלים מעזה, ובשל עזיבתם של עובדים זרים. בנוסף, באזורי הלחימה ובאזורים מאויימים, נפגע כושר הייצור בשל פגיעה בהון הפיזי וביכולת לעבוד. בצד הביקוש, צפויה להימשך הפגיעה בביקוש לצריכה פרטית ובביקוש לשירותי תיירות נכנסת.

חברת דירוג האשראי העולמית S&P, פרסמה ביום 13 בנובמבר 2023, את הערכותיה לצמיחה הצפויה בישראל, ברקע המלחמה, וציינה כי הצמיחה צפויה לעמוד על 1.5% בשנת 2023 ו-0.5% בשנת 2024, וצפויה צמיחה מואצת בשיעור של 5% בשנת 2025.

סיכוני אשראי של המשק

ביום 9 בפברואר 2024, חברת דירוג האשראי העולמית Moody's הודיעה על הורדת דירוג האשראי של מדינת ישראל מרמה של A1, ל-A2 ועל אופק דירוג שלילי. Moody's ציינה, כי הסיבה להפחתת הדירוג היא חוסר הוודאות לגבי מועד ואופן סיום המלחמה, השפעתה על פניות הממשלה והכנסת לעסוק בסוגיות ליבה כלכליות וחברתיות, והשינוי במצב הפיסקלי. הסיבה לאופק הדירוג השלילי היא אי הוודאות בנוגע להתרחבות המלחמה לזירה הצפונית. ביום 13 בפברואר 2024, הודיעה Moody's, על הפחתת דירוג חמשת הבנקים הישראליים הגדולים בדרגה אחת, מ-A2 ל-A3 ועל אופק דירוג שלילי.

ביום 25 באוקטובר 2023, חברת דירוג האשראי העולמית S&P אישרה את דירוג האשראי של מדינת ישראל על החוב במטבע חוץ ברמה של AA-. עם זאת, על רקע המלחמה, הודיעה S&P על שינוי תחזית הדירוג מ"יציבה" ל"שלילית" וכן שהורדת דירוג האשראי, עלולה להתבצע במידה והעימות הצבאי יתרחב באופן מהותי, ויגדיל את הסיכונים הביטחוניים והגיאופוליטיים איתם מתמודדת ישראל. באופן דומה, הודיעה S&P מעלות, על שינוי תחזית הדירוג מ"יציבה" ל"שלילית" לבנקים נוספים בישראל ובתוכם הבנק.

ביום 17 באוקטובר 2023, חברת דירוג האשראי העולמית Fitch אישרה את דירוג האשראי של מדינת ישראל ברמה של A+. עם זאת, על רקע המלחמה, הודיעה Fitch, על שינוי תחזית הדירוג מ"יציבה" ל"מעקב שלילי" וזאת בשל הסיכון להתרחבות הלחימה לחזיתות נוספות. באופן דומה, הודיעה Fitch, על שינוי תחזית הדירוג של ארבעת הבנקים הגדולים בישראל מ"יציבה" ל"מעקב שלילי".

בתחזית המאקרו כלכלית של חטיבת המחקר בבנק ישראל, שפורסמה ביום 23 באוקטובר 2023, צוין כי תרחישי מלחמה נבחנו מספר פעמים במסגרת מבחן הקיצון המאקרו כלכלי האחד למערכת הבנקאית, ובתרחישים אלו מערכת הבנקאות צפויה לשמור על חוסנה ויציבותה.

תקציב המדינה

לאחר כחמישה חודשים בהם פעלה הממשלה במתכונת של תקציב המשכי, אושר בכנסת, ביום 24 במאי 2023, תקציב המדינה לשנים 2023 ו-2024. עקב המלחמה, אישרה הממשלה תקציב מדינה מעודכן לשנת 2024, ביום 15 בינואר 2024, שכלל עליה בגירעון בתקציב לשנת 2023, שהסתכם ב-4.2% תוצר (בהשוואה לעודף של 0.6% תוצר בשנת 2022). הגירעון המעודכן לשנת 2024, צפוי לעמוד על 6.6% תוצר.

בתחזית חטיבת המחקר שפורסמה בתחילת ינואר 2024, מציין בנק ישראל, באשר למדיניות הפיסקאלית, שיחס החוב לתוצר צפוי לעלות ל-62% בשנת 2023 (ירידה של 1%, בהשוואה לתחזית האחרונה מחודש נובמבר) ול-66% בשנים 2024 ו-2025. זאת לאחר שהמדיניות הפיסקלית, הביאה את המשק ליחס חוב תוצר של כ-60%, ערב המלחמה.

אינפלציה

בשנת 2023, נרשמה עלייה באינפלציה. המדד "בגין" עלה ב-3.0%, ואילו המדד "הידוע" עלה ב-3.3%, בהשוואה לעלייה של 5.3% במדדים אלו, בשנת 2022. על פי עדכון חטיבת המחקר של בנק ישראל מחודש ינואר 2024, שיעורי האינפלציה הצפויים לשנים 2024 ו-2025 עומדים על 2.4% ו-2.0%, בהתאמה. בדוח בנק ישראל על המדיניות המוניטרית, מחודש ינואר 2024, צוין כי ציפיות האינפלציה מהמקורות השונים (משוק ההון ומהחזאים) לשנה הקרובה מצויות בתוך תחום היעד ועומדות על 2.6% ו-2.4%, בהתאמה.

שוק הדיור

בדיווח על מחירי שוק הדירות, שפרסמה הלמ"ס בחודש ינואר 2024, צוין שהיקף הפעילות בשוק הדיור מוסיף להתמתן וניכרת ירידה בשיעור של כ-1.8% במדד מחירי הדירות הכולל וירידה של כ-3.9% במדד מחירי הדירות החדשות, מהשוואת עסקאות שבוצעו בחודשים אוקטובר-נובמבר 2023, לעומת התקופה המקבילה אשתקד. בסקירת ענף הנדל"ן למגורים, שפרסם משרד האוצר, צוין כי כמות העסקאות בחודש נובמבר 2023, ירדה בשיעור של כ-47%, בהשוואה לחודש נובמבר אשתקד. עוד צוין בסקירה, כי נתונים ראשוניים לחודש דצמבר 2023, הצביעו אף הם על רמה נמוכה במיוחד של עסקאות, ובכך נחתמה שנת 2023 כאחת הנמוכות ביותר בעשרים השנים האחרונות.

שוק העבודה

על פי סקרי כח האדם, שפרסמה הלמ"ס בחודש ינואר 2024, על רקע המלחמה, נרשמה עליה חדה בשיעור האבטלה הרחב (בקרבי בני 15 ומעלה) ברבעון האחרון של שנת 2023, לשיא של כ-10.4% (כ-468 אלף מובטלים) בחודש אוקטובר וכ-10.0% (כ-448 אלף מובטלים) בחודש נובמבר, והתמתנות לכ-7.5% (כ-342 אלף מובטלים) בחודש דצמבר. זאת בהשוואה, לרמה של כ-4.2% (כ-192 אלף מובטלים), בחודש ספטמבר 2023, (טרם המלחמה).

על פי תחזיות חטיבת המחקר של בנק ישראל, מחודש ינואר 2024, שיעור האבטלה הרחב (בקרוב בני 25 עד 64) צפוי לעמוד על 4.5% בשנת 2023 (שיעור גבוה ב-0.2% בהשוואה לתחזית הקודמת), על 5.3% בשנת 2024 (שיעור גבוה ב-0.8% בהשוואה לתחזית הקודמת) ועל 3.2% בשנת 2025.

ריבית בנק ישראל

במהלך המחצית השנייה של שנת 2023, הותיר בנק ישראל את הריבית ללא שינוי, ברמה של 4.75%, זאת לאחר שבמחצית הראשונה של שנת 2023, עלה שיעור הריבית ב-1.5%. ביום 1 בינואר 2024, החליטה הוועדה המונית בנק ישראל, להפחית את הריבית ב-0.25%, לרמה של 4.5%. הוועדה הצהירה שעל רקע המלחמה, יקבע תוואי הריבית בהתאם להמשך התכנסות האינפלציה ליעדה, להמשך היציבות בשווקים הפיננסיים, הפעילות הכלכלית והמדיניות הפיסקלית. על פי הערכת חטיבת המחקר בבנק ישראל מינואר 2024, ריבית בנק ישראל צפויה להתייצב ברמה של 3.75% או 4.0% בממוצע, ברבעון הרביעי של שנת 2024.

שער החליפין

במהלך שנת 2023, עלה שער החליפין של הדולר מול השקל בשיעור של כ-3%. זאת בהמשך לעלייה בשיעור של כ-13% בשנת 2022. ברבעון האחרון של שנת 2023, ניכרת עליה בתנודתיות הדולר מול השקל, על רקע המלחמה. בשלושת השבועות הראשונים לחצימה, נחלש השקל ושער הדולר חצה את רף ה-4 שקלים, אולם מתחילת חודש נובמבר, התהפכה המגמה והחלה מגמת ייסוף משמעותית של השקל, כך שבסוף שנת 2023, עמד שער הדולר מול השקל על-3.627 שקלים.

בדוח בנק ישראל על המדיניות המונית, מחודש ינואר 2024, צוין, שברקע הייסוף, עומדת התבהרות מסוימת במצב המלחמה, הסתברות לגלישה אל מספר זירות וגם הערכות בדבר הפחתות ריבית קרבות של ה-FED וה-ECB. מול האירו, נחלש השקל בכ-7% מתחילת השנה, כך שבסוף שנת 2023, עמד שער על-4.012 שקלים. עקב השפעותיה הכלכליות של המלחמה ולצורך ייצוב השווקים, הודיע בנק ישראל ביום 9 באוקטובר 2023, על תכנית למכירת מט"ח בהיקף של עד 30 מיליארד דולר, במסגרתה מכר כ-8.2 מיליארד דולר בחודש אוקטובר וכ-0.3 מיליארד דולר בחודש נובמבר.

הסביבה הגלובלית

במהלך שנת 2023, התמודדה הכלכלה העולמית עם שלל התרחשויות: התמשכות המלחמה באוקראינה, חלק ממדינות אירופה נגמלו מתלות בגז המופק ברוסיה וצמיחה איטית מהצפוי בסין.

האירועים הבטחוניים בישראל, השפיעו באופן מתון על השווקים הפיננסיים הגלובליים. עם זאת, איומי החות'ים על השייט לנמלי ישראל דרך הים האדום, הוכרו על ידי קואליציית מדינות בהובלת ארה"ב, כמאיימים על הסחר הימי הגלובלי וכח משימה רב לאומי התאגד להגן על מעבר ימי קריטי זה.

מדד מנהלי הרכש העולמי לחודש דצמבר 2023, שמפרסם JPMorgan, עלה במעט לרמה של 49.0 נקודות, מרמה של 49.3 נקודות בחודש קודם. המדד נמצא מזה כ-16 חודשים מתחת לרמה של 50.0 נקודות.

סביבת האינפלציה בעולם מוסיפה להיות מעל יעדי הבנקים המרכזיים, אך מצויה במגמת התמתנות בחלק ניכר מהמדינות המפותחות.

בארה"ב, לאחר עשר העלאות ריבית רצופות (מתחילת שנת 2022) והפסקה אחת בחודש יוני 2023, הועלתה ריבית ה-FED בחודש יולי 2023, ב-0.25% לרמה של 5.50% (הרף העליון של טווח הריבית), שיא של 22 שנים. בחודשים אוגוסט-דצמבר 2023 הותיר ה-FED את הריבית ללא שינוי.

בגוש האירו, העלה ה-ECB, בחודש ספטמבר 2023, את הריבית ב-0.25% לרמה של 4.50%, העלאת ריבית עשירית ברציפות מתחילת שנת 2022, שיעור הריבית הגבוה ביותר מאז שנת 2008. בחודשים אוקטובר-דצמבר 2023 הותיר ה-ECB את הריבית ללא שינוי.

בבריטניה, הותיר הבנק המרכזי את שיעור הריבית בחודשים ספטמבר-דצמבר 2023 ללא שינוי, ברמה של-5.25%, הגבוה ביותר בבריטניה מאז שנת 2008. האינפלציה השנתית גבוהה אך במגמת התמתנות ברורה. בחודש דצמבר נרשמה אינפלציה שנתית של 4.0% (לעומת 6.7% בחודש ספטמבר, ולעומת 10.5% בחודש דצמבר 2022).

בחוּדש נובמבר 2023, אישרה Moody's את הערכת דירוג האשראי של ארה"ב, ברמה של Aaa-, הגבוהה ביותר בסולם שלה, אך הורידה את תחזית הדירוג של ארה"ב מ"ציבה" ל"שלילית". בחודש אוגוסט 2023, הורידה Fitch, את הערכת דירוג האשראי של ארה"ב, מ-AAA לרמה אחת פחות, AA+, ושינתה את תחזית הדירוג מ-"שלילית" ל-"ציבה". חברת הדירוג ציינה, כי חלה הידרדרות מתמשכת בסטנדרטים של הממשל לאורך 20 השנים האחרונות, לרבות בעניינים פיסקאליים ובענייני חוב. Fitch צופה, כי גירעון הממשלה, יעלה משיעור של כ-3.7% בשנת 2022, לשיעור של כ-6.3% מהתמ"ג בשנת 2023, ובשנים 2024 ו-2025 תימשך העלייה בגירעון לרמה של 6.6% ו-6.9%, בהתאמה.

שוקי ההון

המסחר בשוקי ההון בעולם בשנת 2023, הסתכם בעלויות שערים במרבית המדדים המובילים. בארה"ב, מדד ה-Nasdaq עלה בכ-54% ומדד ה-S&P 500 עלה בכ-24%. באירופה, מדד ה-Eurostoxx עלה בכ-19%, מדד ה-Dax בגרמניה עלה בכ-20% ומדד ה-Cac 40 בצרפת עלה בכ-17%. במדינות מזרח אסיה המגמה מעורבת, עליות במדד ה-Nikkei היפני בכ-28% ובמדד ה-Kospi בקוריאה הדרומית בכ-19%, וירידות במדד ה-Hsi בהונג קונג של כ-14% ובמדד ה-Csi בסין בכ-11%.

המסחר בשוק המקומי במהלך שנת 2023, התאפיין בתנודתיות רבה, על רקע חוסר הוודאות הפוליטית סביב יוזמות החקיקה לרפורמה במערכת המשפט בישראל ומלחמת "חרבות ברזל". מדד ת"א 125 עלה במתינות בכ-4%. במדדים הענפיים, מדד ת"א נפט וגז זינק בכ-38%, מדד ת"א טכנולוגיה עלה בכ-17% ומדד ת"א נדל"ן עלה בכ-8%. על פי סקירת המחלקה הכלכלית של הבורסה לניירות ערך, בשנת 2023, אגרות החוב הקונצרניות, באפיק צמוד המדד, עלו בשיעור של עד כ-12%, בעוד המסחר באגרות החוב הממשלתיות הסתכם במגמה מעורבת: באגרות החוב צמודות המדד והשקליות לטווח קצר נרשמה עלייה מתונה של עד כ-4.5%, ואילו באגרות החוב לטווח של עשר שנים ויותר נרשמה ירידה של כ-5%. עוד צוין בסקירה, שהעלייה בתשואות אגרות החוב הממשלתיות לטווח ארוך, בישראל ובארה"ב, משקפת את העלייה בגירעון הממשלתי ובסיכון הכלכלי.

מדד תל בונד-דולר הכולל את אגרות החוב הקונצרניות צמודות המט"ח, עלה בכ-15% מתחילת השנה ועד פרוץ המלחמה. זאת במקביל להתחזקות הדולר ביחס לשקל בכ-10%. מפרוץ המלחמה ועד סוף שנה, ירד המדד בכ-4%. בסיכום שנת 2023, עלה במדד בכ-12%.

מחזור המסחר היומי הממוצע באגרות חוב ממשלתיות הסתכם בכ-2.9 מיליארד ש"ח בשנת 2023, גבוה בכ-19% מהמחזור בשנת 2022. עיקר העלייה במחזורי המסחר נבעה מאגרות החוב הממשלתיות השקליות, בשל עלייה בפעילות משקיעי חוץ.

השפעות השינויים בריבית ובמדד המחירים לצרכן על פעילות הבנק ולקוחותיו

בשנת 2023, עלה מדד המחירים לצרכן בשיעור של כ-5.2% וריבית בנק ישראל, עלתה מרמה של 3.25% בנובמבר 2022, לרמה של 4.75% (החל מיום 25 במאי 2023).

הבנק נוקט במגוון פעולות על מנת להתמודד עם השפעות השינויים בריבית ובאינפלציה על לקוחותיו, ובכללם ביצוע מבחני רגישות ובדיקות שוטפות הבוחנות את כושר ההחזר של הלקוחות, לפי מגזרי הפעילות השונים, תוך טיפול פרטני בהתאם לממצאים, ועדכוני הנחות למודלים שונים, בתחומי סיכון האשראי וסיכון השוק.

כמו כן, הבנק הודיע על שורת צעדים שמטרתם לסייע ללקוחות, נוכח עליית הריבית, ופרסם חבילת הטבות ללקוחות פרטיים, הכוללת, בין היתר, הפחתת ריבית החובה על משיכת יתר והטבות לנטולי משכנתאות, וזאת ללקוחות העומדים בתבחינים שנקבעו, ואשר יחולו אוטומטית וללא צורך בהתערבות אקטיבית של לקוחות, ובתנאים שנקבעו בתכנית. כמו כן, לבנק מוצרי השקעה משלימים ייחודיים, שמוצעים ללקוחות לעידוד השקעה, על פי צרכיהם הספציפיים. הבנק ממשיך במעקב ובניטור אחר הסיכונים ובכללם אלו שהסתברות להתממשותם גדלה בעקבות השינויים והאירועים כאמור, השלכותיהם והשפעותיהם על הבנק.

כמפורט בפרק "סיכוני שוק" להלן, הבנק חשוף לסיכוני שוק, לרבות לסיכון ריבית. לעלייה בריבית היתה השפעה חיובית על הכנסות הבנק. ריבית בנק ישראל הממוצעת בשנת 2023, עלתה בכ-3.2% ביחס לתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול בהכנסות הריבית, נטו, מוסבר מעליית המרווח על הפקדונות כמפורט להלן, הנובע מהשפעת עליית הריבית השקלית, אשר קוזזה בחלקה משינוי בתמהיל פקדונות הציבור עקב מעבר מפקדונות עו"ש שאינם נושאים ריבית לאפיקים אחרים נושאי ריבית. המשך המגמה כאמור צפוי, להערכת הבנק, להביא לקיטון במרווחי הריבית על הפקדונות ובהכנסות הריבית, נטו של הבנק. הערכת הבנק בדבר השינויים הצפויים בהכנסות הריבית, נטו ברבעונים הבאים, מהווה "מידע צופה פני עתיד" המושפע, בין היתר, מסביבת הריבית, רמת האינפלציה, היקפי הפעילות וטעמי הלקוחות.

להלן התפתחות ההכנסות מריבית, נטו, לפי מגזרי פעילות פיקוחיים:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2022				לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2023			
מרווח מפעילות מתן אשראי(1)	מרווח מפעילות קבלת פקדונות(1)	מרווח מפעילות קבלת פקדונות(2)	סך הכל	מרווח מפעילות מתן אשראי(1)	מרווח מפעילות קבלת פקדונות(1)	מרווח מפעילות קבלת פקדונות(2)	סך הכל
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
176.1	200.8	-	376.9	177.5	69.1	-	246.6
-	4.3	-	4.3	-	1.8	-	1.8
17.2	20.0	-	37.2	18.5	6.6	-	25.1
9.7	5.5	-	15.2	8.2	2.0	-	10.2
3.5	9.9	-	13.4	2.6	3.5	-	6.1
-	0.1	-	0.1	-	0.3	-	0.3
-	-	(7.7)	(7.7)	-	-	17.1	17.1
206.5	240.6	(7.7)	439.4	206.8	83.3	17.1	307.2
3.7%	2.6%			3.9%	0.9%		
ריבית בנק ישראל (ממוצעת)				4.50%			
				1.30%			

- (1) המרווח הפיננסי מחושב כפער בין הריבית המתקבלת או המשולמת לבין ממוצע מחיר הכסף של הבנק, הנגזר ממשיך החיים התואם את תנאי האשראי או הפקדון במגזרי ההצמדה הרלוונטיים ומחושב על פי מודל פנימי. על כן, יש להתחשב בכך בעריכת ההשוואה בין מרווחי הבנק לבין מרווחים של תאגידים בנקאיים אחרים.
- (2) כולל פעילות ניהול נכסים והתחייבויות.

בהתייחס לעלייה באינפלציה, לבנק חשיפה למדד המחירים לצרכן באופן שבו קיימים עודף נכסים על התחייבויות צמודי מדד, בסכום של כ-502.3 מיליוני ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2023, בהשוואה ל-292.5 מיליוני ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2022. עליית המדד תרמה כ-13.1 מיליוני ש"ח להכנסות הבנק בשנת 2023, בהשוואה ל-13.4 מיליוני ש"ח בשנת 2022.

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

רווח ורווחיות

הרווח הנקי של הבנק הסתכם בשנת 2023 ב- 184.0 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 120.8 מיליוני ש"ח בשנת 2022, גידול בשיעור של 52.3%.

תשואת הרווח הנקי להון בשנת 2023 עמדה על ב- 17.0%, בהשוואה ל- 13.0% בתקופה המקבילה אשתקד.

תמצית דוח רווח והפסד

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
שינוי	2022	2023	
ב-%	מיליוני ש"ח		
36.2	309.2	421.0	רווח מימוני נטו (1)
264.7	5.1	18.6	הוצאות בגין הפסדי אשראי
32.3	304.1	402.4	רווח מימוני, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
(0.1)	93.5	93.4	עמלות והכנסות אחרות
1.2	210.8	213.3	הוצאות תפעוליות ואחרות
51.2	186.8	282.5	רווח לפני מסים
49.2	66.0	98.5	הפרשה למסים על הרווח
52.3	120.8	184.0	רווח נקי
	13.0%	17.0%	תשואת הרווח הנקי

(1) סעיפי רווח והפסד לעיל הוצגו במתכונת שונה מתמצית דוח רווח והפסד באופן המאפשר ניתוח טוב יותר של התוצאות הפיננסיות. השינוי בא לידי ביטוי באמצעות מיון של הכנסות מימון שאינן מריבית מסעיף הכנסות שאינן מריבית לרווח המימוני נטו.

התפתחות ההכנסות וההוצאות

הרווח המימוני נטו

בכדי לנתח את הרווח מפעילות מימון יש לכלול ברווח בנוסף להכנסות והוצאות ריבית גם הכנסות והוצאות מימון שאינן מריבית. הכנסות אלה כוללות את הכנסות המימון בגין מכשירים נגזרים המהווים חלק אינטגרלי מניהול החשיפות של הבנק. ההכנסות ממכשירים נגזרים כוללות, בין היתר, את השפעות ערך הזמן על השווי ההוגן של נגזרים, המהווים חלק בלתי נפרד מניהול סיכוני הריבית בבנק ואת השפעת שיעור עליית המדד הידוע על נגזרים, המהווה חלק בלתי נפרד מניהול החשיפה למדד המחירים לצרכן.

להלן הרכב הרווח המימוני, נטו:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2022	2023	
מיליוני ש"ח		
384.1	605.4	הכנסות ריבית
76.9	166.0	הוצאות ריבית
307.2	439.4	הכנסות ריבית, נטו
2.0	(18.4)	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
309.2	421.0	סך הרווח המימוני, נטו
		בניטרול השפעות שאינן מפעילות שוטפת:
		רווחים (הפסדים) ממימוש והתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב זמינות למכירה
0.9	(18.4)	
308.3	439.4	רווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽¹⁾

(1) מזה בגין השפעות השינויים במדד הכנסה של כ- 13.1 מיליוני ש"ח בשנת 2023, בהשוואה ל- 13.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח המימוני מפעילות שוטפת בשנת 2023 הסתכם ב- 439.4 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 308.3 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 36.2%. הגידול מוסבר מעליית המרווח על הפקדונות, הנובע מהשפעת עליית הריבית השקלית.

הכנסות הריבית, נטו בשנת 2023 הסתכמו ב- 439.4 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 307.2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור 43.0%.

בשנת 2023 המרווח מפעילות קבלת פקדונות הסתכם ב- 240.6 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 83.3 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר מעליית הריבית במשק. לפירוט הגידול במרווח מפעילות קבלת פקדונות ראה באור 24'.

להלן נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות ריבית*:

לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		
2022	2023	
באחוזים		
3.77	5.83	שיעור ההכנסה על נכסים נושאי ריבית
1.58	2.93	שיעור ההוצאה על התחייבויות נושאות ריבית
2.19	2.90	פער הריבית הכולל
3.01	4.23	יחס בין הכנסות מריבית נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הריבית

* החל מיום 1 בינואר 2022 הבנק מיישם את חוזר בנק ישראל 06-2664 בנושא הצגת תשואה להון ושיעורי הכנסה והוצאה רבעוניים על בסיס שנתי.

בשנת 2023, חלה עלייה ביחס בין הכנסות הריבית, נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הריבית בהשוואה לשנת 2022 מ- 3.01 ל- 4.23. מחד, חלה עלייה הנובעת מגידול בהכנסות הריבית, נטו, בעיקר עקב עלייה בשיעורי הריבית השקלית בין התקופות. מנגד, חל גידול בהיקף ההתחייבויות נושאות הריבית וכן עלייה בהוצאות הריבית. העליה בפער הריבית הכולל נובעת בעיקר מהעליה בריבית השקלית ובמרווחי הפקדונות לציבור. לפירוט דוח שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית, ראה נספח 1 לפרק מממשל תאגידי.

הוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2023 ב- 18.6 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 5.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע מההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי. בשנת 2023 חל גידול בהוצאה הקבוצתית בגין הפסדי אשראי בסך של 15.6 מיליוני ש"ח, מזה סך של 16.9 מיליוני ש"ח עקב מלחמת "חרבות ברזל" בגין התאמות של ההפרשה הקבוצתית, בגין החשש מהשפעות מאקרו כלכליות חזויות, לנוכח אי הוודאות בתנאים הכלכליים, בין היתר, עקב ההשלכות הנובעות ממצב הלחימה בו מדינת ישראל מצויה, השפעת עליית הריבית וההסתברות להאטה כלכלית.

התנועה בהפרשה הפרטנית הסתכמה בשנת 2023 בהכנסה בסך של 4.2 מיליוני ש"ח, בהשוואה להכנסה של 2.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן פרטים לגבי ההוצאות (ההכנסות) בגין הפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים:

לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		
	2023	2022
מיליוני ש"ח		
הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי	0.5	0.7
קיטון בהפרשה הפרטנית וגביית חובות שנמחקו חשבוניות	(4.7)	(2.8)
הכנסה פרטנית, נטו בגין הפסדי אשראי	(4.2)	(2.1)
הוצאה קבוצתית בגין הפסדי אשראי	22.8	7.2
סך כל ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	18.6	5.1
מזה:		
הוצאות בגין אשראי מסחרי/עסקי	2.8	1.9
הוצאות בגין אשראי פרטי	15.8	3.2
סך הכל	18.6	5.1
שיעור ההוצאה להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור מאזני:		
מסחרי/עסקי	0.25%	0.17%
אנשים פרטיים	0.31%	0.06%
שיעור ההכנסה הפרטנית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור	(0.07%)	(0.04%)
שיעור ההוצאה הקבוצתית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור	0.39%	0.13%
שיעור סך כל ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור	0.31%	0.09%

למידע נוסף בדבר ההוצאות בגין הפסדי אשראי ראה פרק סקירת הסיכונים להלן.

הכנסות מעמלות הסתכמו בשנת 2023 ב- 92.9 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 93.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נובע בעיקר מקיטון בהכנסות מעמלות מפעילות בשוק ההון. הקיטון קוזז על ידי גידול בהכנסות מעמלות כרטיסי אשראי.

להלן התפלגות ההכנסות מעמלות:

לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		
2022	2023	
במיליוני ש"ח		
21.7	21.7	ניהול חשבון
14.3	15.1	כרטיסי אשראי
27.8	26.1	פעילות בשוק ההון
14.2	13.8	טיפול באשראי
4.8	5.6	הפרשי המרה
2.7	2.6	עמלות מעסקי מימון
7.9	8.0	עמלות אחרות
93.4	92.9	סך כל העמלות

הכנסות אחרות בשנת 2023 הסתכמו ב-0.5 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-0.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הוצאות תפעוליות ואחרות בשנת 2023 הסתכמו ב- 213.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 210.8 מיליוני ש"ח בשנת 2022, גידול של כ- 1.2%. הגידול נובע בעיקר מגידול בהוצאות השכר.

להלן פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות:

לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		
2022	2023	
במיליוני ש"ח		
102.2	105.9	משכורות והוצאות נלוות
25.8	26.1	אחזקה ופחת בניינים וציוד
82.8	81.3	הוצאות אחרות
210.8	213.3	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות

משכורות והוצאות נלוות הסתכמו בשנת 2023 ב- 105.9 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 102.2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ-3.6%. הגידול נובע בעיקר מגידול בשכר השוטף ותשלומי מענקים במסגרת עדכון הסכם עבודה. לפירוט ראה באור 20.

ההוצאות האחרות הסתכמו בשנת 2023 ב-81.3 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 82.8 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפרשה למיסים על הרווח בשנת 2023 הסתכמה ב-98.5 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 66.0 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור המס האפקטיבי מהרווח מפעולות רגילות לפני מיסים הגיע ל-34.9% בהשוואה לשיעור

המס הסטטוטורי שהינו 34.2%. הפער נובע בעיקרו מהוצאות לא מוכרות והפרשים קבועים. לפרטים נוספים, ראה באור 8 לדוחות הכספיים.

סך הרווח הכולל בשנת 2023 הסתכם ב- 201.1 מיליוני ש"ח, סכום זה הושפע מהרווח השנתי הנקי של הבנק בסך 184.0 מיליוני ש"ח, מרווח כולל אחר בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי שוק בסך של 16.0 מיליוני ש"ח ומרווח כולל אחר בגין הטבות לעובדים בסך של 1.1 מיליוני ש"ח.

לפירוט הרווח והפסד לפי רבעונים בשנים 2023 ו- 2022 ראה נספח 3 לפרק ממשל תאגידי, נספחים.

המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות ההון והלימות ההון

סך נכסי הבנק ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכם ב- 11,804.5 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 11,268.0 מיליוני ש"ח ביום 31 בדצמבר 2022, גידול בשיעור של 4.8%.

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים (במיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר			
השינוי	2022	2023	
%	מיליוני ש"ח		
4.8	11,268.0	11,804.5	סך כל המאזן
9.7	3,576.0	3,923.4	מזומנים ופקדונות בבנקים
31.3	795.0	1,044.2	ניירות ערך
(0.5)	6,056.5	6,024.0	אשראי לציבור, נטו
(3.0)	707.3	686.4	אשראי לממשלה
3.1	9,346.6	9,632.7	פקדונות הציבור
20.7	972.0	1,173.1	הון

מזומנים ופקדונות בבנקים ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכמו ב- 3,923.4 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 3,576.0 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2022, גידול בשיעור של 9.7%.

31 בדצמבר		
2022	2023	
1,140.4	1,802.5	מזומנים ופקדונות בבנק ישראל
2,435.6	2,120.9	פקדונות בבנקים מסחריים ⁽¹⁾
3,576.0	3,923.4	סך הכל
2,421.5	2,082.7	⁽¹⁾ מזה פקדונות בחברת האם

אשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכם ב- 6,024.0 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 6,056.5 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2022, קיטון בשיעור של 0.5%.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר		יתרה ליום 31 בדצמבר			
2022	2023	שינוי	2022	2023	
%	%	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
					מטבע ישראלי:
95.2	93.8	(2.0)	5,764.2	5,647.7	לא צמוד
4.6	6.1	32.1	277.9	367.1	צמוד למדד
0.2	0.1	(36.1)	14.4	9.2	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
100.0	100.0	(0.5)	6,056.5	6,024.0	סך הכל

אשראי לציבור, ברוטו לפני הפרשה להפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות:

יתרה ליום			
שינוי	31.12.22	31.12.23	
%-ב	מיליוני ש"ח		
9.3	175.6	192.0	עסקים גדולים
12.9	299.2	337.8	עסקים בינוניים
(8.1)	626.4	575.6	עסקים קטנים וזעירים
(0.4)	5,033.3	5,015.0	משקי בית
(50.0)	2.0	1.0	בנקאות פרטית
(0.2)	6,136.5	6,121.4	סך הכל
			מזה אשראי צרכני ללא כרטיסי אשראי
(0.3)	4,355.3	4,341.6	משקי בית
(55.6)	1.8	0.8	בנקאות פרטית
(0.3)	4,357.1	4,342.4	סך הכל

סיכון האשראי הכולל לציבור מורכב מסיכון אשראי מאזני, הכולל את האשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים הנובעים ממכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור, ומסיכון אשראי חוץ מאזני, הכולל עסקאות במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, מסגרות אשראי בלתי מנוצלות והתחייבויות למתן אשראי. סיכון האשראי הכולל לציבור, הסתכם ביום 31 בדצמבר 2023 ב-8,517.0 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-8,413.5 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2022.

להלן מידע לגבי התפלגות סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק:

ליום 31 בדצמבר 2022		ליום 31 בדצמבר 2023		ענף משק
חלק הענף מסך סיכון האשראי	סיכון האשראי הכולל לציבור	חלק הענף מסך סיכון האשראי	סיכון האשראי הכולל לציבור	
%	במיליוני ש"ח	%	במיליוני ש"ח	
6.3	530.9	5.7	484.3	בינוי ונדל"ן
3.7	307.8	3.2	273.1	מסחר
2.0	168.2	2.0	166.5	שרותים ציבוריים קהילתיים
1.3	108.0	1.3	112.1	תעשיה
0.4	35.4	0.9	74.3	שירותים פיננסיים
2.6	218.6	2.6	218.4	ענפי משק אחרים
83.7	7,044.6	84.4	7,188.3	לקוחות פרטיים
100.0	8,413.5	100.0	8,517.0	סך הכל

שיעור ההפרשה להפסדי אשראי:

לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		
2022	2023	
מיליוני ש"ח		
1.30%	1.59%	מאזני
0.94%	1.20%	מאזני וחוז' מאזני

האשראי לממשלה ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכם ב-686.4 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-707.3 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2022. היתרה מורכבת מאשראי לממשלה בסך 885.3 מיליוני ש"ח בניכוי סכומים שהועמדו כאשראי לציבור מסכום זה בסך של 198.9 מיליוני ש"ח. בסוף שנת 2022 היתרה מורכבת מאשראי לממשלה בסך 865.3 מיליוני ש"ח בניכוי סכומים שהועמדו כאשראי לציבור מסכום זה בסך של 158.0 מיליוני ש"ח. לפירוט ראה באור 14 לדוחות הכספיים.

ההשקעות בניירות הערך הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2023 ב-1.044.2 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-795.0 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2022, גידול של 31.3%. הגידול בתיק נובע בעיקר מרכישות אגרות חוב. בנוסף, ביום 31 בדצמבר 2023 יתרת קרן ההון מהתאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לשווי הוגן שלילית ועומדת על 19.0 מיליוני ש"ח (12.5 מיליוני ש"ח נטו).

נכון ליום 29 בפברואר 2024, יתרת קרן ההון מהתאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לשווי הוגן שלילית ועומדת על כ-18.5 מיליוני ש"ח (כ-12.2 ש"ח נטו).

הרכב התיק:

חלק מסך ניירות הערך		יתרה ליום		
31.12.22	31.12.23	31.12.22	31.12.23	
ב- %		במיליוני ש"ח		
93.2	91.7	740.6	957.7	איגרות חוב של ממשלת ישראל(1)
6.7	8.3	53.6	86.5	איגרות חוב של בנקים בישראל
0.1	-	0.8	-	איגרות חוב של אחרים בישראל(2)
100.0	100.0	795.0	1,044.2	סך הכל

(1) כלול בתיק לפדיון סך של 130.5 מיליוני ש"ח (שווי הוגן 121.7 מיליוני ש"ח), ליום 31.12.22 סך של 137.0 מיליוני ש"ח (שווי הוגן 124.1 מיליוני ש"ח).

(2) ליום 31.12.22 כלול בתיק לפדיון 0.8 מיליוני ש"ח (שווי הוגן 0.8 מיליוני ש"ח).

התפלגות תיק ניירות הערך לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך ניירות הערך				יתרה ליום 31 בדצמבר		
2022	2023	שינוי		2022	2023	
%	%	מיליוני ש"ח		מיליוני ש"ח		
						מטבע ישראלי:
81.7	68.1	9.5	61.9	649.7	711.6	לא צמוד
1.8	16.7	1,091.8	159.4	14.6	173.9	צמוד למדד
16.4	15.2	21.4	28.0	130.7	158.7	מטבע חוץ
100.0	100.0	31.4	249.3	795.0	1,044.2	סך הכל

בניינים וציוד - העלות המופחתת ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכמה ב- 21.7 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-22.5 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2022.

פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכמו ב-9,632.7 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-9,346.6 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2022, גידול בשיעור של 3.1%.

להלן התפלגות תיק פקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר		יתרה ליום 31 בדצמבר				
2022	2023	שינוי		2022	2023	
%		מיליוני ש"ח		מיליוני ש"ח		
						מטבע ישראלי:
88.4	88.4	3.0	251.2	8,264.3	8,515.5	לא צמוד*
6.4	6.3	2.0	12.0	597.8	609.8	צמוד למדד**
5.2	5.3	4.7	22.9	484.5	507.4	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
100.0	100.0	3.1	286.1	9,346.6	9,632.7	סך הכל

* ליום 31 בדצמבר 2023 כולל יתרות פקדונות ברירה שקל/מדד בסך של- 0.3 מיליוני ש"ח, המוצגים לפי המסלול הגובר. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 אין יתרות של פקדונות ברירה שקל/מדד במגזר הלא צמוד.

** כולל יתרות פקדונות ברירה שקל/מדד ליום 31 בדצמבר 2023 בסך 31.3 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2022- 35.4 מיליוני ש"ח) המוצגים לפי המסלול הגובר.

פקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים:

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.22	31.12.23	
ב-%	מיליוני ש"ח		
22.9	238.0	292.6	עסקים גדולים
18.4	141.5	167.6	עסקים בינוניים
(21.4)	728.2	572.6	עסקים קטנים וזעירים
4.1	8,000.7	8,328.7	משקי בית
14.9	232.3	266.8	בנקאות פרטית
(25.4)	5.9	4.4	גופים מוסדיים
3.1	9,346.6	9,632.7	סך הכל

פעילות חוץ-מאזנית

31.12.22	31.12.23	
במיליוני ש"ח		
4,661	5,148	בתיקי ניירות ערך

לפירוט סך הנכסים וההתחייבויות לפי רבעונים בשנים 2022 ו-2023 ראה נספח 5 לפרק ממשל תאגידי, נספחים.

הון והלימות ההון

ההון ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכם ב-1,173.1 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-972.0 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2022, גידול בשיעור של 20.7%. השינוי בהון מורכב מרווח בסך של 184.0 מיליוני ש"ח, מרווח כולל אחר בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן בסך של 16.0 מיליוני ש"ח ומרווח כולל אחר בגין הטבות לעובדים בסך של 1.1 מיליוני ש"ח.

הלימות ההון

יחסי הון מינימליים

הבנק מיישם את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-211 בנושא מדידה והלימות הון, כפי שעודכנו על מנת להתאימן להנחיות באזל.

בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר יחסי הון מזעריים, נדרש הבנק לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי של 9% ויחס הון כולל של 12.5% וזאת כתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית.

בנוסף לאמור לעיל, תהליך קביעת יעדי ההון נעשה בהתבסס על הפרמטרים המרכזיים הבאים:

- ממצאי תהליך ה-ICAAP בהתבסס על פרופיל הסיכון של הבנק ובהתחשב ביעדים העסקיים של הבנק והצמיחה המתוכננת.
 - תוצאות מבחני הקיצון כמפורט בהמשך.
 - קביעת יעדי ההון נעשית לפי דרישת הון הגבוהה יותר, מבין תוצאות ה-ICAAP לבין הנדרש בקיצון.
 - מקדם שמרנות כרית ביטחון המשלבים הערכות ואומדנים ביחס לפרופיל הסיכונים ובסיס ההון.
- למידע מפורט, ראה דוח על הסיכונים לשנת 2022 באתר האינטרנט של הבנק.

יעדי ההון הפנימיים כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריון במסגרת תהליך ה-ICAAP לנתוני 30 בספטמבר 2023, אשר אושר ביום 6 במרס 2024, הינם כדלקמן:

- במצב עסקים רגיל - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ- 10.5% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-12.65%.
- במצב קיצון - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-7.0% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-10%.

יעדי ההון מביאים בחשבון את הסיכונים שהבנק חשוף אליהם, כשהעיקריים בהם הינם: סיכוני האשראי, סיכונים פיננסיים לרבות סיכון הריבית, סיכונים תפעוליים לרבות סיכון סייבר ואבטחת מידע, סיכון טכנולוגיות המידע, סיכון ציות ואיסור הלבנת הון, סיכון אסטרטגיה, סיכון משפטי וסיכון מוניטין וסיכון מודל. כל זאת מבוצע בהלימה לדיאלוג מול בנק ישראל.

מבחינת הקיצון

הבנק מבצע תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית ובוחן את יחסי ההון לפי תכנון ההון התלת שנתי. המתווה כולל, בין היתר, תרחישי קיצון הוליסטיים "מתגלגלים" על פני שלוש שנים, בתחום סיכוני האשראי, סיכונים פיננסיים, סיכונים תפעוליים לרבות סייבר, איסור הלבנת הון, ציות, אסטרטגיה, מוניטין, תפעולי ועוד. מתווה תרחישי הקיצון, כולל התאמות לסביבת המשק הנוכחית. למידע מפורט, ראה דוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2023 המתפרסם באתר האינטרנט של הבנק.

יישום ההוראות

במסגרת הנדבך הראשון - הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית לפי הוראות בנק ישראל לסיכוני אשראי, השוק והסיכונים התפעוליים.

במסגרת הנדבך השני - הבנק נדרש לקיים תהליך פנימי להערכת נאותות ההון (תהליך ה-ICAAP). תהליך זה נועד להבטיח קיום רמה הולמת של אמצעים הוניים שתתמוך בכלל הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק. מסמך ה-ICAAP לנתוני 30 בספטמבר 2023 אושר בדירקטוריון הבנק ביום 6 במרס 2024.

31 בדצמבר 2022	31 בדצמבר 2023	
969.8	1,167.7	1. <u>הון לצורך חישוב יחס ההון (במיליוני ש"ח)</u>
72.5	71.1	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
1,042.3	1,238.8	הון רובד 2, לאחר ניכויים
		סך הכל הון כולל
5,796.4	5,689.7	2. <u>יתרות משוקללות של נכסי סיכון (במיליוני ש"ח)</u>
5.9	4.4	סיכון אשראי
611.0	771.1	סיכוני שוק
6,413.3	6,465.2	סיכון תפעולי
		סה"כ יתרות משוקללות של נכסי סיכון
15.12%	18.06%	3. <u>יחס ההון לרכיבי סיכון (ב-%)</u>
16.25%	19.16%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
9.0%	9.0%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
12.5%	12.5%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים
		יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2023 עמד על 18.06%, בהשוואה ל-15.12% ליום 31 בדצמבר 2022. יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון ליום 31 בדצמבר 2023 עמד על 19.16%, בהשוואה ל-16.25% ליום 31 בדצמבר 2022. הגידול ביחס ההון נובע בעיקר מגידול ביתרת רווחים אשר קוזזו מגידול בנכסי סיכון.

ההון הכולל ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכם ב-1,238.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-1,042.3 מיליוני ש"ח ב-31 בדצמבר 2022.

הון רובד 2 ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכם ב-71.1 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-72.5 מיליוני ש"ח ב-31 בדצמבר 2023.

נכסי הסיכון ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכמו ב-6,465.2 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-6,413.3 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2022. העלייה בנכסי הסיכון נובעת בעיקר מגידול בסיכון התפעולי.

מהלכי התייעלות

ביום 16 בדצמבר 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב אשר מאריך את תוקף הנחיות אלו עד ליום 31 בדצמבר 2021. הארכת התוקף מאפשרת לתאגידים הבנקאיים להרחיב את תכנית ההתייעלות בתחום כח האדם. הבנק הרחיב את תכנית ההתייעלות שלו אשר עלותה כ-8.0 מיליוני ש"ח (לפני השפעת המס). במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2020, הבנק הרחיב את תכנית ההתייעלות שלו ב-1.0 מיליוני ש"ח נוספים. נכון ליום 31 בדצמבר 2023, ההפחתה הסתיימה.

יישום לראשונה של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים

החל מיום 1 בינואר 2022, הבנק מיישם את ההוראות החדשות בנושא הפרשות להפסדי אשראי תוך זקיפת ההשפעה המצטברת לעודפים במועד היישום לראשונה.

ביום 1 בדצמבר 2020, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "הון פיקוחי" - השפעת יישום כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים, אשר כלל, בין היתר, עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 299 לפיו, נקבע כי במידה שכתוצאה מהיישום לראשונה של כללים אלה, חל קיטון בהון העצמי רובד 1 של תאגיד בנקאי, הוא רשאי לפרוס את הקיטון האמור, על פני שלוש שנים (להלן: "תקופת המעבר").

ללא ההקלה, כאמור, נכון ליום 31 בדצמבר 2023, היישום היה מביא לקיטון נוסף של 0.07% ביחסי הלימות ההון.

הקצאת הון נוספת בגין מימון קרקעות במינוף גבוה

בחודש מאי 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 203 (מדידה והלימות ההון) שמטרתו טיפול בחשיפות לענף בינוי ונדל"ן. בהתאם לחוזר, הלוואות המיועדות לרכישת קרקע למטרות פיתוח או בנייה, בשיעור העולה על 80% משווי הנכס הנרכש (LTV) ישוקללו במשקל סיכון מוגבר של 150%, וזאת למעט הלוואות לרכישת קרקע חקלאית שאין לגביה אופק תכנוני או כוונה להגיש בקשה לשינוי ייעוד. ליישום ההוראה אין השפעה על יחס ההון רובד 1 ויחס ההון הכולל.

השפעת דירוג האשראי של מדינת ישראל

לדירוג האשראי של ישראל ישנה השפעה על דרישות ההון, מכיוון שדרישות ההון בגין חשיפה לממשלות, לישויות סקטור ציבורי ולגופים פיננסיים, נגזרות מדירוג האשראי של מדינת ישראל. להערכת הבנק, אם וככל שירד דירוג האשראי של ישראל (NOTCH אחד) על ידי חברת הדירוג S&P, יגרום הדבר לירידה של 1.67% ו-1.78% ביחס הון רובד 1 ויחס הון כולל בהתאמה, נכון לנתוני 31 בדצמבר 2023.

יחס המינוף - הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף (להלן - "ההוראה"). יחס המינוף מבוטא באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון לבין מדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון עצמי רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202. בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד וזאת לגבי כל תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית (וכלל את הבנק). ביום 15 בנובמבר 2020, פרסם בנק ישראל עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250 - התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה), במסגרתה נתנה הקלה בדרישת יחס המינוף בחצי נקודת האחוז, כך שעל הבנק לעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד (במקום 5%). לעניין הפחתת דרישות המינוף נקבע במסגרת חוזר הפיקוח על הבנקים מיום 20 בדצמבר 2023, כי ההקלה תחול עד ליום 31 בדצמבר 2025. תאגיד בנקאי שינצל הקלה זו ביום 31 בדצמבר 2025, יידרש לשוב ליחס המינוף הנדרש בטרם הוראת השעה בתוך שני רבעונים, כך שבתום תוקף הוראת השעה, יחול על הבנק יחס מינוף מזערי בהתאם ליחס המינוף בפועל או היחס המינימלי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם.

יחס המינוף ליום 31 בדצמבר 2023 עומד על 9.40%, בהשוואה ל- 8.15% ליום 31 בדצמבר 2022.

חלוקת דיבידנד

בשנת 2023 ו- 2022 לא חולק דיבידנד.

חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה להוראות הדין, לרבות הגבלות הנובעות מהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 331 בדבר חלוקת דיבידנדים על ידי תאגיד בנקאי. לדירקטוריון בנק מסד אין מדיניות לחלוקת דיבידנד.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. דיווח זה שונה ממגזרי הפעילות המשמשים את הבנק לפי גישת ההנהלה, אשר מפורטים בבאור 24 לדוחות הכספיים. מגזרי הפעילות הפיקוחיים מדווחים במתכונת האחידה שקבע הפיקוח על הבנקים לכלל המערכת הבנקאית, והם מבוססים על מאפייני הלקוח, כגון: היקף תיק הנכסים - בהתייחס ללקוחות פרטיים, או המחזור העסקי - בהתייחס ללקוחות העסקיים. להגדרות המגזרים הפיקוחיים, ולפרטים בדבר עיקרי ההנחיות, האומדנים ועקרונות הדיווח, ראה באור 24א לדוחות הכספיים. לפירוט בדבר מגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה, ראה באור 24ב לדוחות הכספיים.

להלן תמצית התפתחות תוצאות הפעילות לפי מגזרים:

חלק המגזר מסך ההכנסות		לשנה שנסתיימה ביום			א. סך ההכנסות (הוצאות)*
31.12.22	31.12.23	השינוי	31.12.22	31.12.23	
ב- %		במיליוני ש"ח			
ב- %		ב- %			
2.1	2.9	78.6	8.4	15.0	מגזר עסקים גדולים
3.1	3.3	39.0	12.3	17.1	מגזר עסקים בינוניים
9.0	9.5	34.8	36.2	48.8	מגזר עסקים קטנים וזעירים
80.0	88.0	40.6	322.0	452.6	מגזר משקי בית
1.1	1.3	56.8	4.4	6.9	מגזר בנקאות פרטית
0.1	0.1	(66.7)	0.3	0.1	גופים מוסדיים
4.7	(5.1)	-	19.1	(26.1)	מגזר ניהול פיננסי
100.0	100.0	27.7	402.7	514.4	סך הכל

לשנה שנסתיימה ביום			ב. רווח (הפסד) נקי
השינוי	31.12.22	31.12.23	
במיליוני ש"ח			
ב- %			
72.4	2.9	5.0	מגזר עסקים גדולים
42.1	5.7	8.1	מגזר עסקים בינוניים
72.5	12.0	20.7	מגזר עסקים קטנים וזעירים
89.5	86.8	164.5	מגזר משקי בית
77.3	2.2	3.9	מגזר בנקאות פרטית
-	0.1	(0.1)	גופים מוסדיים
(263.1)	11.1	(18.1)	מגזר ניהול פיננסי
52.3	120.8	184.0	סך הכל

* כולל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית.

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל

להלן נתונים עיקריים אודות אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023			
מגזר בנקאות סך הכל	מגזר משקי בית פרטית	מגזר משקי בית פרטית	מגזר בנקאות סך הכל	מגזר משקי בית פרטית	מגזר משקי בית פרטית	
במיליוני ש"ח						
248.4	1.8	246.6	381.2	4.3	376.9	הכנסות ריבית, נטו
78.0	2.6	75.4	78.3	2.6	75.7	סך ההכנסות שאינן מריבית
326.4	4.4	322.0	459.5	6.9	452.6	סך הכנסות
3.2	-	3.2	15.8	-	15.8	הוצאות בגין הפסדי אשראי
185.4	0.9	184.5	185.0	0.9	184.1	הוצאות תפעוליות ואחרות
89.0	2.2	86.8	168.4	3.9	164.5	רווח נקי
4,647.6	1.9	4,645.7	4,880.6	1.5	4,879.1	יתרה ממוצעת של נכסים
5,035.3	2.0	5,033.3	5,015.9	1.0	5,014.9	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
8,126.0	220.4	7,905.6	8,941.1	242.8	8,698.3	יתרה ממוצעת של התחייבויות
8,233.0	232.3	8,000.7	8,595.5	266.8	8,328.7	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים בתוצאות הפעילות לשנת 2023, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד

סך כל הכנסות הריבית, נטו הסתכמו ב-381.2 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-248.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 53%. הגידול נובע בעיקר בעקבות עליה בריבית בנק ישראל.

ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו ב-78.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-78.0 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בשנת 2023 ב-15.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-3.2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות השנה נובעות בעיקר עקב עדכון ההפרשות להפסדי אשראי בגין ההשפעה הצפויה של מלחמת "חרבות ברזל" בסך 10.2 מיליוני ש"ח, הנובעים מהגדלת מקדמי ההתאמה בגין הסיכון בהפרשות הקבוצתיות. כנגד קוזו ההוצאות על ידי גביות.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-185.0 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-185.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי במגזר האנשים הפרטיים, הכולל את מגזר משקי הבית והבנקאות הפרטית הסתכם ב-168.4 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-89.0 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 89%. הגידול ברווח נובע בעיקר עקב עליה בהכנסות המגזר לעומת אשתקד.

האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכם ב-5,015.9 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-5,035.3 מיליוני ש"ח ביום 31 בדצמבר 2022. ראה גם פרק סיכון אשראי לאנשים פרטיים.

פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכמו ב-8,595.5 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-8,233.0 מיליוני ש"ח ביום 31 בדצמבר 2022, גידול של 4%.

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

להלן נתונים עיקריים אודות מגזרים עסקיים - עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022				לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023				
מגזר עסקים קטנים וזעירים	מגזר עסקים בינוניים	מגזר עסקים גדולים	סך הכל	מגזר עסקים קטנים וזעירים	מגזר עסקים בינוניים	מגזר עסקים גדולים	סך הכל	
במיליוני ש"ח								
37.2	15.2	13.4	65.8	25.1	10.2	6.1	41.4	הכנסות ריבית, נטו
11.6	1.9	1.6	15.1	11.1	2.1	2.3	15.5	סך ההכנסות שאינן מריבית
48.8	17.1	15.0	80.9	36.2	12.3	8.4	56.9	סך הכנסות
(1.0)	0.5	3.3	2.8	0.9	0.6	0.4	1.9	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
18.0	4.1	4.1	26.2	16.7	2.9	3.6	23.2	הוצאות תפעוליות ואחרות
20.7	8.1	5.0	33.8	12.0	5.7	2.9	20.6	רווח נקי
589.0	329.4	198.6	1,117.0	596.4	287.9	156.8	1,041.1	יתרה ממוצעת של נכסים
575.6	337.8	192.0	1,105.5	626.4	299.2	175.6	1,101.2	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
603.9	151.4	275.0	1,030.3	625.9	184.1	353.8	1,163.8	יתרה ממוצעת של התחייבויות
572.6	167.6	292.6	1,032.8	728.2	141.5	238.0	1,107.7	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים בתוצאות הפעילות בשנת 2023, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד

סך כל הכנסות הריבית, נטו הסתכמו ב-65.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-41.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 59%. הגידול נובע בעיקר בעקבות עליה בריבית בנק ישראל.

ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו ב-15.1 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-15.5 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בשנת 2023 ב-2.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-1.9 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות השנה נובעות בעיקר עקב עדכון ההפרשות להפסדי אשראי בגין ההשפעה הצפויה של מלחמת "חרבות ברזל" בסך 6.7 מיליוני ש"ח, הנובע מהגדלת מקדמי ההתאמה בגין הסיכון בהפרשות הקבוצתיות. ההוצאות קוזזו על ידי גביות.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-26.2 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-22.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 15.9%.

הרווח הנקי של מגזרי העסקים הקטנים והזעירים, הבינוניים והגדולים הסתכם ב-33.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-20.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 64%. הגידול נובע מגידול בהכנסות מריבית לעומת אשתקד. האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכם ב-1,105.5 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-1,101.2 מיליוני ש"ח ביום 31 בדצמבר 2022.

פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכמו ב-1,032.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-1,107.7 מיליוני ש"ח ביום 31 בדצמבר 2022, קיטון של 7%.

מגזר ניהול פיננסי

סך ההכנסות (הוצאות) במגזר הניהול הפיננסי הסתכמו בהוצאות בסך של 26.1 מיליוני ש"ח, בהשוואה להכנסות בסך 19.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהכנסות נובע בעיקר מהתייקרות מקורות המימון הבינמגזרי והפסד ממכירות של אגרות חוב זמינות למכירה בסך 18.4 מיליוני ש"ח. הרווח (הפסד) הנקי של מגזר הניהול הפיננסי בשנת 2023 הסתכם בהפסד בסך של 18.1 מיליוני ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 11.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההפסד בשנת 2023 נובע בעיקר ממכירות אגרות חוב זמינות למכירה כאמור.

סקירת הסיכונים

מידע נוסף על הסיכונים ניתן למצוא בדוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

כללי

א. פעילותו של הבנק מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים בהם הינם: סיכוני האשראי, לרבות ריכוזיות (ענפים ולווים); סיכוני שוק, כאשר העיקרי שבהם הינו סיכון הריבית; סיכוני נזילות; סיכונים תפעוליים, לרבות סיכון סייבר ואבטחת מידע וסיכון טכנולוגיות המידע, סיכוני ציות והלבנת הון, סיכון אסטרטגיה; סיכון משפטי, סיכון מוניטין, סיכון חקיקה ורגולציה וסיכון מודל.

כל הסיכונים העיקריים מנוהלים על ידי חברי הנהלה או בעלי תפקידים בכירים. בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל. במסגרת תהליך ה-ICAAP (ICAAP – Internal Capital Adequacy Assessment Process) הבנק מבצע תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכוני נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי הסיכונים.

ב. מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק מוכוונת להשגת היעדים האסטרטגיים והעסקיים שנקבעו, תוך טיפוח התמחויות בבנק, ניצול היתרונות למגוון וגודל, תוך שמירה על רמות הסיכון שאושרו ועל קיומם של מנגנוני ניהול, בקרה, ביקורת ודיווח נאותים.

ג. תפיסת הסיכון הכוללת של הבנק עולה בקנה אחד עם המסגרת הרגולטורית שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים ועל פי העקרונות המנחים (ה-Sound Practices) של ועדת באזל, המושתתת על העיקרון כי לכל פעילות בנקאית הטומנת בחובה סיכון יוגדרו ויאופיינו: מדיניות ותיאבון סיכון, מגבלות לתחומת והגדרת היקף החשיפה, מעגלי בקרה וביקורת, מערכי דיווח ומנגנון לכימות הרווח, מדידתו ודיווח עליו על-פי אמות מידה מקובלות.

ד. ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצע בבנק באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת ומיושמים באמצעות שלושה קווי הגנה: קו ההגנה הראשון שמקיימים האחראים על יצירת הסיכון וניהולו, קו ההגנה השני שמקיימות יחידות הבקרה הבלתי תלויות במחלקה לניהול סיכונים וביחידות בחטיבה לניהול סיכונים בחברת האם הנותנות שירותים לבנק, אגף החשב והייעוץ המשפטי וקו ההגנה השלישי שמקיימים מערכי הביקורת הפנימית והחיצונית.

ה. מנהל הסיכונים הראשי נושא באחריות לפונקציית ניהול הסיכונים ולמסגרת ניהול הסיכונים המקיפה לרוחב הארגון כולו.

ו. האחראים על ניהול הסיכונים הינם:

מר דורון סגל, מנהל הסיכונים הראשי (CRO) מכהן כמנהל המחלקה לניהול סיכונים, כמנהל הסיכונים התפעוליים והמשכיות עסקית וכן כממונה על האכיפה הפנימית בניירות ערך. הסיכונים הפיננסיים מנוהלים על ידי מר גבריאל טייטל, מנכ"ל הבנק. סיכוני אשראי מנוהלים על ידי גב' רונית עוזיאל, ראש אגף אשראי. סיכון המוניטין והסיכון האסטרטגי מנוהלים ע"י מר עדי אלרום¹, ראש אגף בנקאות ונכסי לקוחות. הסיכונים המשפטיים מנוהלים על ידי עו"ד חוה אלקוני-נוימן, היועצת המשפטית של הבנק.

¹ החל לכהן כסמנכ"ל וראש אגף בנקאות ונכסי לקוחות ביום 4 בפברואר 2024. עד לתאריך זה כיהנה בתפקיד גב' איריס ניסנקורן.

סיכוני הציות מנוהלים על ידי גב' זיוה ברק, אשר במסגרת תפקידה כקצינת הציות הראשית הקבוצתית, מנהלת את סיכוני איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור וסיכונים חוצי גבולות. כמו כן, היא מכהנת כ- Responsible Officer הממונה על יישום הוראות ה- FATCA וה- CRS והסכם ה-QI ותחת אחריותה נמצא גם תחום הגנה על הפרטיות. סיכוני ה-ID מנוהלים על ידי מר אופיר קדוש, מנכ"ל מתך - מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ. סיכוני הסייבר מנוהלים על ידי גב' איריס חן, מנהלת הגנת הסייבר ואבטחת מידע.

ז. סיכונים נוספים מנוהלים ומפוקחים אף הם כחלק מהניהול העסקי הכולל, על ידי חברי ההנהלה ונושאי משרה נוספים בתחום הנתון לאחריותם.

ח. ניהול הסיכונים מתבצע על פי מדיניות שנקבעה בדירקטוריון המתבססת על מדיניות הקבוצה ועל בסיס מתודולוגיית סיכון קבוצתית תוך שימת לב לאופי המיוחד של הפעילות בבנק. מנהל הסיכונים הראשי כפוף למנכ"ל הבנק ומזכיר מקצועית על ידי מנהל הסיכונים הראשי הקבוצתי.

ט. מידי רבעון נכתב מסמך סיכונים על ידי המחלקה לניהול סיכונים, שהינה בלתי תלויה ביחידות נטולות הסיכון. המסמך מוצג בפני הנהלת הבנק, הוועדה לניהול סיכונים ודירקטוריון הבנק.

י. במסגרת מסמך הסיכונים מוצגים כלל הסיכונים, שאליהם חשוף הבנק במסגרת פעולותיו, תוך פירוט הממצאים ברמת הסיכון הספציפי וכן את תוצאות תרחישי הקיצון שבוצעו.

במסמך מוצגת סקירת מנהל הסיכונים הראשי על מצב ניהול הסיכונים בבנק ועל אפקטיביות ואיכות ניהול הסיכונים. כמו כן, נסקרות בו עמידה בתיאבון הסיכון ביחס לסיכונים השונים והערכות הסיכון וכן טיפול המחלקה בתהליכים מרכזיים בסוגי הסיכונים השונים ופעולות מיוחדות שנקטו על ידי הבנק ברבעון הרלוונטי.

יא. לבנק מגוון תרחישי קיצון לסיכונים הייחודיים, כפי שמוטמעים במסמכי המדיניות השונים. הבנק מיישם מתווה תרחישי קיצון, לבחינת הנאותות ההונית ובוחן את יחסי ההון לפי תכנון ההון התלת-שנתי. התרחישים משלבים התממשות של מספר מוקדי סיכון בו זמנית. התרחישים שמפעיל הבנק, מתבססים על ניתוחי רגישות, תרחישים היסטוריים, תרחישים היפותטיים ותרחישים מאקרו-כלכליים. תרחישי הקיצון עודכנו במהלך שנת 2023 בדגש על השפעות העלייה בסביבת האינפלציה והשינויים במדיניות המוניטרית, אשר השלכותיהן עלולות לבוא לידי ביטוי בצמיחה שלילית ובשיעור אבטלה עולה. בנוסף, עודכן תרחיש המלחמה והותאם למלחמת חרבות ברזל.

תרחישי הקיצון, מהווים כלי משלים למיפוי ולניהול הסיכונים הגלומים בכלל הפעילויות של הבנק ובמוקדי הסיכון הנגזרים מהם. התרחישים ותוצאותיהם מהווים כלי משלים למיפוי ולניהול הסיכונים הגלומים בכלל הפעילויות של הבנק ובמוקדי הסיכון הנגזרים מהם. לבנק תכניות הנהלה להתמודדות עם תרחישי הקיצון, באמצעות נקיטת אמצעים שונים. יחסי ההון של הבנק שהתקבלו בכל התרחישים הינם מעל המגבלות הרלוונטיות.

לתיאור תיאבון הסיכון והעקרונות לניהול הסיכונים ראה התייחסות במסגרת תיאור הסיכונים העיקריים המופיעים להלן.

סיכון אשראי

כללי

סיכון האשראי הינו הסיכון שלווה או צד נגדי, של הבנק, לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק על פי הסכם האשראי. במסגרת יישום הוראות באזל מיישם הבנק את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכון אשראי. במסגרת נדבך 2 מאותגרת הקצאת ההון של הנדבך הראשון ובמידת הצורך מתבצעת הקצאת ההון משלימה בגין סיכון האשראי.

בהחלטת הריבית שפרסם בחודש ינואר 2024, הפחית בנק ישראל את הריבית ב-0.25%, לרמה של 4.5%. סביבת הריבית הגבוהה ששררה בשוק בשנת 2023, מגדילה את הוצאות המימון של משקי הבית והחברות העסקיות, אשר לצד העלייה באינפלציה, המייקרת את ההוצאות השוטפות, עלולה להכביד על מצבם הפיננסי של לווים, בהם לקוחות הבנק.

השפעת מלחמת "חרבות ברזל"

עם פרוץ המלחמה בחודש אוקטובר, נבחנו ההשפעות האפשריות על לקוחות הבנק במגזרי הפעילות השונים, עקב המצב הביטחוני והתנודתיות בשערי המטבעות. כמו כן, מבוצע מעקב מוגבר אחר לווים שעלולים להיות מושפעים יותר מהמצב ואחר לווים מענפי משק החשופים יותר לפגיעה בטווח המיידית, כגון ענפי נדל"ן וקמעונאות. בנוסף, הבנק ממשיך לתמוך בצרכי הלקוחות בתקופה זו ומאפשר, בין היתר, דחיית תשלומי הלוואות ללקוחות. נכון ליום 29 בפברואר 2024, יתרת ההלוואות בניגוד נדחיו תשלומים הינה בסך של 30.6 מיליוני ש"ח ויתרת התשלומים שנדחו בפועל מסתכמת לסך של 2.1 מיליוני ש"ח. עם זאת, נוכח אי הוודאות הגבוהה השוררת בנוגע להשלכות המלחמה על כושרם הפיננסי של הלקוחות ובעיקר על יכולתם לצלוח את המשבר, הגדיל הבנק את הפרשה הקבוצתית.

מדיניות ותיאבון סיכון

מדיניות האשראי

המחלקה לניהול סיכונים מובילה את תהליך גיבוש מדיניות האשראי, תוך שיתוף הגורמים האחראים על מתן האשראי בבנק. מסמך מדיניות האשראי נדון ומאושר לפחות אחת לשנה על ידי ההנהלה, וועדת אשראי וניהול סיכונים ובדירקטוריון הבנק, ומתעדכן על פי השינויים והתמורות בשווקים הפיננסיים בארץ ובעולם, שינויים ברגולציה וכיו"ב, כמפורט בהמשך. נהלי הבנק בתחום האשראי וניהול סיכון האשראי תומכים ומבטאים מדיניות זו הלכה למעשה.

דירקטוריון הבנק התווה אסטרטגיה לצמצום חשיפה בלתי רצויה לסיכון באמצעות הגדרת התיאבון לסיכון. במסגרת זו הוגדרו תחומי פעילות שאינם במיקוד השיווקי של הבנק, במידה שרמת הסיכון הטמונה בהם גבוהה או רמת השליטה והבקרה עליהם אינה גבוהה, אף אם התשואה הפוטנציאלית העשויה להתקבל מהם גבוהה.

תיאבון הסיכון

תיאבון הסיכון של הבנק משקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים אשראי, תואם פעילות בנקאית זהירה, תואם לדרישות הפיקוחיות ותואם להיקף פעילות הבנק וצביונו. בהתאם, מדיניות הבנק כוללת הגדרת עקרונות מפורטים בכל ענף ותחום לרבות מגבלות פרטניות ברמת תתי-ענפים ומוצרים המאופיינים ברמת סיכון גבוהה.

מערכות למדידה, אמידה וניהול של סיכונים האשראי

לבנק מודלים פנימיים שפיתח לדירוג סיכון האשראי הגלום בפעילות הלקוחות העסקיים. המודלים מתבססים ברובם על פרמטרים אובייקטיביים בקשר עם מצבו של הלקוח (מאפייני הלקוח, תמהיל הביטחונות, החוסן הפיננסי המשתקף מן הדוחות הכספיים של הלקוח, נתונים ענפיים וכיו"ב).

מדיניות ניהול מערך הביטחונות

לבנק מדיניות מפורטת בנושא קבלת נכסים כביטחונות לאשראי, אופן השעבוד שלהם ושיעורי ההישענות עליהם, שנקבעו על פי ניסיון העבר. מדיניות ההישענות על ביטחונות היא שמרנית ומתבססת על השווי ההוגן העדכני של הביטחון, על נזילותו ועל מהירות מימושו בעת הצורך.

מדיניות איתור וטיפול בחובות בעייתיים והפרשות להפסדי אשראי

- בבנק קיימים תהליכים מובנים לזיהוי ואיתור מוקדם של לוויים בעייתיים. הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כבעייתיים ומדיניות למדידת הפרשה להפסדי אשראי על מנת לקיים הפרשה ברמה המתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים.
- במסגרת הבנק פועלת יחידה לגביית חובות.
- כאמור בפרק מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים, בהתאם להוראת המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את תקני החשבונאות האמריקאיים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור.

פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכוני אשראי

הבנק מקיים מעטפת נאותה של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח, בקרה וביקורת על תהליך ניהול סיכוני האשראי. תפיסת הניהול והבקרה של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה שוטפים של החשיפה לסיכוני אשראי ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו.

ניהול החשיפה לסיכוני האשראי נבחן ומבוקר באופן שוטף, במסגרת בחינת כלל הסיכונים על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון והנהלה וכן על ידי דרגי הביניים, כמפורט בדוח הסיכונים באינטרנט.

לבנק מערכת לתיעוד המסמכים המשפטיים היוצרים את השעבודים על הנכסים שניתנו כביטחון בתיקי הלקוחות ומערכת המנהלת מעקב אחר שווים של הנכסים, המאפשרת מעקב יומי שוטף.

דיווח על החשיפה לסיכוני אשראי

הנהלה ודירקטוריון הבנק מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכוני אשראי, ובחתיכים שונים על ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה.

בנוסף, במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, מדווחת החשיפה לסיכוני אשראי, בהשוואה למסגרות, למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון ולסמכויות כנדרש בהוראות 310 ו-311 להוראות ניהול בנקאי תקין.

חשיפות משמעותיות לקבוצות לוויים

ליום 31 בדצמבר 2023, אין קבוצת לוויים אשר חבותה נטו, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי סעיף 5 להוראה 313, עולה על 15% מהון הבנק, המחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין בדבר מדידה והלימות ההון.

איכות אשראי וסיכון אשראי בעייתי

סך סיכון האשראי הבעייתי למרכיביו השונים, הכולל רכיבים חוץ-מאזניים הסתכם ב- 89.9 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 87.2 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2022.

יחס סיכון האשראי הבעייתי לסיכון האשראי הכולל בגין הציבור בבנק, עמד ב- 31 בדצמבר 2023 על 1.1%, בהשוואה ל- 1.2% מיליוני ש"ח לסוף שנת 2022. 34% מסיכון האשראי הבעייתי בבנק משויכים לענף המסחר, 6% לענף הבינוי והנדל"ן, 58% לענף הלקוחות הפרטיים ו- 2% לענף תחבורה ואחסנה. יחס סיכון האשראי הבעייתי המאזני לסך האשראי לציבור עומד על 1.4% לעומת 1.3% בסוף שנת 2022.

ניתוח איכות אשראי, סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים של הציבור

31 בדצמבר 2022			31 בדצמבר 2023			במיליוני ש"ח
סה"כ	פרטי	מסחרי	סה"כ	פרטי	מסחרי	
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי: (1)						
5,880.9	4,821.2	1,059.7	5,863.1	4,811.0	1,052.1	סיכון אשראי מאזני
2,244.0	1,997.6	246.4	2,382.4	2,162.7	219.7	סיכון אשראי חוץ מאזני
8,124.9	6,818.8	1,306.1	8,245.5	6,973.7	1,271.8	סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי:						
175.4	165.3	10.1	170.4	152.4	18.0	לא בעייתי
81.0	48.8	32.2	88.0	52.5	35.5	סה"כ בעייתי: (2)
37.0	25.5	11.5	64.3	33.4	30.9	- בעייתי צובר ריבית
44.0	23.3	20.7	23.7	19.1	4.6	- בעייתי לא צובר ריבית
256.4	214.1	42.3	258.4	204.9	53.5	סך הכל סיכון אשראי מאזני
32.2	11.7	20.5	13.1	9.7	3.4	סיכון אשראי חוץ מאזני
288.6	225.8	62.8	271.5	214.6	56.9	סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
1.0	1.0	-	1.1	1.1	-	מזה: חובות צוברים, בפיגור של 90 ימים או יותר
8,413.5	7,044.6	1,368.9	8,517.0	7,188.3	1,328.7	סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור
נכסים שאינם מבצעים:						
44.0	23.3	20.7	23.7	19.1	4.6	חובות שאינם צוברים הכנסות ריבית
44.0	23.3	20.7	23.7	19.1	4.6	סך הכל נכסים שאינם מבצעים של הציבור

(1) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(2) סיכון אשראי שאינו צובר ריבית, נחות או בהשגחה מיוחדת.

תנועה בחובות הלא צוברים בגין אשראי לציבור

לשנה שנסתיימה ביום					
31 בדצמבר 2022			31 בדצמבר 2023		
סה"כ	פרטי	מסחרי	סה"כ	פרטי	מסחרי
תנועה בחובות לא צוברים בגין אשראי לציבור*					
49.4	26.7	22.7	44.0	23.3	20.7
יתרת חובות שאינם צוברים לתחילת שנה					
חובות שסווגו כחובות שאינם צוברים ריבית במהלך התקופה					
44.3	21.9	22.4	27.9	26.6	1.3
(10.4)	(9.3)	(1.1)	(8.1)	(6.6)	(1.5)
חובות שחזרו לסיווג שצובר ריבית					
(10.9)	(9.8)	(1.1)	(15.3)	(14.5)	(0.8)
חובות שאינם צוברים הכנסות ריבית שנמחקו					
(28.4)	(6.2)	(22.2)	(24.8)	(9.7)	(15.1)
חובות לא צוברים שנפרעו					
יתרת חובות שאינם צוברים הכנסות ריבית לסוף תקופה					
44.0	23.3	20.7	23.7	19.1	4.6
* מזה: תנועה בחובות לא צוברים בארגון מחדש					
יתרת חובות לא צוברים בארגון מחדש לתחילת שנה					
22.8	20.1	2.7	19.5	17.7	1.8
תוספות במהלך השנה					
13.3	12.5	0.8	9.4	9.3	0.1
חובות שחזרו לסיווג שצובר ריבית בשל ארגון מחדש עוקב					
(3.6)	(3.6)	-	(4.5)	(4.4)	(0.1)
חובות בארגון מחדש שנמחקו					
(4.5)	(4.2)	(0.3)	(6.0)	(5.9)	(0.1)
חובות בארגון מחדש שנפרעו					
(8.5)	(7.1)	(1.4)	(3.0)	(2.7)	(0.3)
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש					
19.5	17.7	1.8	15.4	14.0	1.4
שינויים בהפרשות להפסדי אשראי בגין חובות שאינם צוברים הכנסות ריבית:					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה					
8.9	6.2	2.7	7.2	6.2	1.0
השפעת היישום לראשונה**					
0.6	0.8	(0.2)	-	-	-
גידול בהפרשות					
4.1	3.9	0.2	5.7	5.4	0.3
גביות ומחיקות					
(6.6)	(5.1)	(1.5)	(7.6)	(6.3)	(1.3)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף התקופה					
7.0	5.8	1.2	5.3	5.3	-

** השפעת היישום לראשונה של הוראות הדיווח לציבור בנושא הפסדי אשראי צפויים.

מדדי ניתוח איכות האשראי לציבור, ההוצאות וההפרשה להפסדי אשראי

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023			
סך הכל	סך הכל	פרטי	מסחרי	
				ניתוח איכות האשראי לציבור
0.72%	0.39%	0.38%	0.42%	שיעור אשראי שאינו צובר מיתרת האשראי לציבור
0.73%	0.41%	0.40%	0.42%	שיעור אשראי שאינו צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
1.32%	1.44%	1.05%	3.21%	שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור
3.28%	4.22%	4.09%	4.84%	שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור
				ניתוח ההוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופת הדיווח
0.11%	0.31%	0.27%	0.27%	שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור*
(0.03%)	(0.03%)	(0.06%)	0.13%	שיעור המחיקות החשבונאיות נטו מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור*
				ניתוח ההפרשה להפסדי אשראי בגין האשראי לציבור
1.30%	1.59%	1.52%	1.90%	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
181.82%	410.97%	400.00%	456.52%	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור שאינו צובר
177.78%	392.74%	378.22%	456.52%	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר
(44.44)	(57.29)	(25.47)	16.15	יחס ההפרשה להפסדי אשראי למחיקות החשבונאיות נטו*

סיכון אשראי לפי ענפי משק על בסיס מאוחד

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2023							
הפסדי אשראי(2)			מזה:			פעילות לווים בישראל ציבור-מסחרי	
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	סיכון אשראי		סיכון אשראי		
			סיכון אשראי בעייתי לא צובר*	סיכון אשראי בעייתי(4)	דירוג ביצוע אשראי (3)		כולל (1)
1.8	-	0.5	-	-	112.1	112.1	תעשייה
3.9	(0.8)	(3.3)	4.3	5.3	341.4	347.5	בניה ונדל"ן - בינוי
3.0	-	1.8	-	-	136.8	136.8	בניה ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
7.8	-	3.0	-	30.2	239.5	273.1	מסחר
0.1	-	(0.1)	-	-	74.3	74.3	שירותים פיננסיים
2.6		(0.2)	-	0.5	153.4	166.5	שירותים ציבוריים וקהילתיים
3.5	(0.5)	1.1	0.3	1.4	214.3	218.4	ענפים אחרים
22.7	(1.3)	2.8	4.6	37.4	1,271.8	1,328.7	סך הכל מסחרי
79.2	3.0	15.8	19.1	52.5	6,973.7	7,188.3	אנשים פרטיים
101.9	1.7	18.6	23.7	89.9	8,245.5	8,517.0	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	3,861.2	3,861.2	בנקים בישראל וממשלת ישראל
101.9	1.7	18.6	23.7	89.9	12,106.7	12,378.2	סך הכל

(1) סיכון אשראי מאזני וחוזי מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים), אגרות חוב, נכסים בגין מכשירים נגזרים, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוזי מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 8,928.7 מיליוני ש"ח, 1,044.2 מיליוני ש"ח, 5.2 מיליוני ש"ח ו- 2,400.2 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

(2) כולל בגין מכשירי אשראי חוזי מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(3) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(4) סיכון אשראי מאזני וחוזי-מאזני צובר ושאינו צובר ריבית.

סיכון אשראי לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2022							פעילות לווים בישראל ציבור-מסחרי
הפסדי אשראי(2)			מזה:			סיכון אשראי כולל (1)	
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	סיכון אשראי בעייתי לא צובר*	סיכון אשראי בעייתי(4)	דירוג ביצוע אשראי (3)		
1.3	-	(0.5)	-	-	108.0	108.0	תעשייה
6.3	-	0.6	18.7	21.9	365.5	406.5	בניה ונדל"ן - בינוי
1.3	-	-	-	-	124.4	124.4	בניה ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
4.8	-	0.9	-	10.4	296.7	307.8	מסחר
0.2	0.2	0.2	-	-	35.4	35.4	שירותים פיננסיים
2.8		0.2	0.1	0.8	166.8	168.2	שרותים ציבוריים וקהילתיים
2.2	(0.3)	0.5	1.9	5.2	209.3	218.6	ענפים אחרים
18.9	(0.1)	1.9	20.7	38.3	1,306.1	1,368.9	סך הכל מסחרי
66.1	3.3	3.2	23.3	48.9	6,818.7	7,044.6	אנשים פרטיים
85.0	3.2	5.1	44.0	87.2	8,126.8	8,413.5	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	3,955.6	3,957.8	בנקים בישראל וממשלת ישראל
85.0	3.2	5.1	44.0	87.2	12,081.4	12,371.3	סך הכל

(1) סיכון אשראי מאזני וחוז' מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים), אגרות חוב, נכסים בגין מכשירים נגזרים, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 9,279.4 מיליוני ש"ח, 795.0 מיליוני ש"ח, 11.8 מיליוני ש"ח ו- 2,285.1 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

(2) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(3) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(4) סיכון אשראי מאזני וחוז'-מאזני צובר ושאינו צובר ריבית.

ניהול סיכוני אשראי צד נגדי

א. כללי

סיכון אשראי של צד נגדי הוא הסיכון שהצד הנגדי לעסקה יכנס לכשל טרם מועד הסילוק הסופי של התשלומים בגין העסקה. הפסד כלכלי ייגרם אם בעת כניסתו של הצד הנגדי למצב של כשל, יהיו עסקאות עמו בעלות ערך כלכלי חיובי לבנק.

בניגוד לחשיפת האשראי, בה החשיפה היא חד-צדדית והבנק נושא לבדו בסיכון להפסד, סיכון צד נגדי יוצר סיכון דו-צדדי להפסד וזאת בהתאם להיות ערך העסקה חיובי או שלילי עבור כל אחד מצדדי העסקה. שווי השוק של העסקאות אינו ודאי ויכול להשתנות לאורך חיי העסקה, בשל שינויים בפרמטרים הרלוונטיים בשוק.

ב. מדיניות ותיאבון סיכון

לבנק מדיניות ותיאבון לסיכון לפעילות מול מוסדות פיננסיים, הן ברמת תיאבון הסיכון הכולל והן ברמת החשיפה לצד הנגדי הבודד בחתך סוג החשיפה והעסקה הבודדת, ותוך התחשבות בהון העצמי של הבנק והיקף החשיפות שלו ובהתבסס על פרמטרים הנגזרים מחוסנו הפיננסי של הצד הנגדי.

סיכונים בענף הבינוי והנדל"ן

הבנק נוקט במדיניות אשראי מידתית וזהירה שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק, נבחנת מידי שנה ומתעדכנת על פי השינויים והתמורות בארץ הן בתחום הנדל"ן בכלל והן בתחום האשראי בפרט, שינויים ברגולציה (כגון: הוראות המפקח על הבנקים ותקנות ממשלתיות) וכיו"ב. מדיניות זו באה לידי ביטוי בבחינת שיעור המימון, ביצוע ניתוחי רגישות בליווי פרויקטים לבניה ובחינת שיעור ההון העצמי והמכירות המוקדמות וזאת על מנת לצמצם ככל הניתן את הסיכונים.

בנוסף, אימץ הבנק מדיניות פרטנית ביחס לתחומי הפעילות השונים בתחום הנדל"ן והבינוי, ובהם ליווי בניה למגורים, ליווי בניה לנכסים מניבים, וכן אשראי למימון נדל"ן מניב ביעוד למשרדים, מסחר ותעשייה.

בחינת בקשות חדשות למימון נדל"ן בבנק מאופיינות בפרמטרים שונים, בין היתר, מיקום הנכס, פיזור גאוגרפי, ייעודו (מגורים/משרדים/מסחר). כמו כן נבחנת רמת הסיכון הנגזרת בכל מימון בהתייחס לשיעור המימון, תקופת המימון, איכות הלווה ואיתנותו. בהתייחס לכל האמור לעיל וכן פרמטרים נוספים, נקבעת רמת התמחור ורווחיות התיק.

מעבר לבדיקות הנעשות באופן שוטף, מקיים הבנק דיון תקופתי בכל תיקי האשראי בענף הבינוי והנדל"ן ובוחן את מצב הפרויקטים וכן את רמת הסיכון בכל פרויקט ומצמצם חשיפות בהתאם. ככלל, בחינת הפרויקטים מתבצעת על בסיס חודשי ועל פי דוחות ביצוע, המתקבלים מאת המפקח על הפרויקט, כאשר הסיכונים הנבחנים הם, הן ברמת סיכון השוק והן ברמת סיכון הביצוע. הבנק מקפיד לתמחר כל עסקה בהתאם לסיכון ולריתוק ההון הנדרש.

בחודשים האחרונים, נרשמה ירידה בביקוש לרכישת דירות וזאת, בין היתר, על רקע עליית האינפלציה והריבית. הבנק עוקב באופן שוטף אחר המגמות וההשלכות הנובעות מהן.

ההפרשה להפסדי אשראי מחושבת בהתאם להוראות המפקח על הבנקים ונקבעת גם עבור ענף הבינוי והנדל"ן, על פי מאפייניו. יצוין, כי בנוסף למדידה כמותית זו, בוחן הבנק מדי רבעון, באופן סובייקטיבי, את הצורך בהגדלה נוספת של מקדמי ההפרשה לענף הבינוי והנדל"ן, בהתחשב בהתפתחויות בסביבה העסקית ואינדיקציות נוספות, הרלוונטיות לרמת הסיכון הגלומה בתיק האשראי ובמידת הצורך, מגדילה את מקדמי ההפרשה הקבוצתית. בחינה נוספת מבוצעת גם עבור לווים ספציפיים ובמידת הצורך, נרשמת גם הפרשה פרטנית.

מדיניות הבנק המידתית, הביאה לכך שלא נרשמה השפעה מהותית נכון להיום על איכות התיק. בחודשים האחרונים, נרשמה ירידה בביקוש לרכישת דירות וזאת, בין היתר, על רקע עליית האינפלציה והריבית. הבנק עוקב באופן שוטף אחר המגמות וההשלכות הנובעות מהן. מדיניות הבנק המידתית, הביאה לכך שלא נרשמה השפעה מהותית נכון להיום על איכות התיק.

השפעת מלחמת "חרבות ברזל"

עם פרוץ המלחמה בחודש אוקטובר 2023, ענף הנדל"ן הושפע באופן ישיר, כאשר בשבועיים הראשונים של המלחמה נסגרו אתרי הבניה בכל רחבי הארץ. לאחר מכן, החלה פתיחה חלקית של אתרים בהתאם להחלטת כל רשות מקומית. בנוסף, נרשם מחסור בכוח העבודה באתרי הבניה, כתוצאה מאי כניסת פועלים פלסטינים מאזור יהודה ושומרון ומרצועת עזה, ובין אם מהעובדה כי חלק מהפועלים הזרים בענף הבינוי, חזרו למדינותיהם. הבנק מבצע מעקב שוטף אחר כלל הפרויקטים הממומנים בבנק, ומקיים קשר שוטף עם כלל היזמים בדגש על אזור הדרום.

להלן נתונים על סיכון האשראי לציבור בענף הבינוי והנדל"ן בישראל:

31 בדצמבר 2022	31 בדצמבר 2023	
במיליוני ש"ח		
		סיכון אשראי כולל⁽¹⁾
181.0	155.3	נדל"ן שבנייתו לא הושלמה
78.9	85.4	מזה: קרקע גולמית
102.1	69.9	נדל"ן בתהליכי בניה
15.8	21	נדל"ן שבנייתו הושלמה
334.1	308	אחר ⁽²⁾
530.9	484.3	סך הכל

(1) מזה: אשראי המובטח בנדל"ן למגורים בסך של 69.9 מיליוני ש"ח (48.8 מיליוני ש"ח מאזני ו-21.1 מיליוני ש"ח חוץ מאזני) ב-31.12.22 - 102.1 מיליוני ש"ח (61.0 מיליוני ש"ח מאזני ו-41.1 מיליוני ש"ח חוץ מאזני).

(2) כולל אשראי ללווים בענף הבינוי והנדל"ן בישראל, להם בטחון שאינו נדל"ן, כגון ובעיקר - פרויקטי תשתיות, אשראי לחברות נדל"ן מניב ולווים, ששווי הנכס שלהם למימוש מהיר מבטיח פחות מ-50% מסך סיכון האשראי של הלווה.

שיעור האשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מסך סיכון האשראי בענף הבינוי והנדל"ן ליום 31 בדצמבר 2023 עומד על 1.9%, בהשוואה ל-6.9% ליום 31 בדצמבר 2022.

שיעור האשראי הבעייתי מסיכון האשראי הכולל בענף הבינוי והנדל"ן ליום 31 בדצמבר 2023 עומד על 1.1%, בהשוואה ל-4.1% ליום 31 בדצמבר 2022.

סיכון אשראי לאנשים פרטיים

כללי

הבנק מעמיד אשראי צרכני למגוון משקי בית המורכבים בעיקרם מאוכלוסיות יעד המאופיינות ברמת סיכון נמוכה מהממוצע, חלקם ממערכת החינוך.

לאור השינויים בסביבת הריבית והאינפלציה, לאחר שנים של יציבות יחסית, קיים חשש להאטה בצריכה הפרטית. מדיניות האשראי לאנשים פרטיים, משקפת את תיאבון הסיכון של הבנק וכוונותיו לגבי רמות הסיכון שברצונו ליטול וכן את הפרופיל הרצוי לתיק האשראי לאנשים פרטיים והיקפו ביחס לתיק האשראי הכולל.

המדיניות מתבססת על מערכת פנימית לדירוג סיכון האשראי לאנשים פרטיים על פי מודלים סטטיסטיים המתעדכנים באופן שוטף וכן על ידי כללים עסקיים ועקרונות למתן אשראי בהתאם לבחינת כושר ההחזר של הלקוח ברמה פרטנית וכן על ניתוח והערכה של מכלול פרמטרים נוספים, להם השלכה על איתנותו הפיננסית של הלווה. תפיסה זו משתקפת היטב במדיניות האשראי של הבנק באמצעות מגבלות כמותיות ואיכותיות למתן אשראי ברמת הלקוח הבודד וברמת הבנק, וכן בתהליכי בקרה ובתהליכי עבודה מובנים, בקווי הבקרה השונים.

מודלים של דירוג סיכונים אשראי משמשים את הבנק הן בתהליך החיתום של האשראי בסניפים והן בהעמדת אשראי ישיר באמצעות האינטרנט, האפליקציה ובקול סנטר. המלצות האשראי הנגזרות מהמודלים הסטטיסטיים, יחד עם

נהלי הבנק הנסמכים על מדיניות האשראי והמגבלות האיכותיות והכמותיות הכלולות בה, מגלמים את תיאבון הסיכון המידתי של הבנק בתחום האשראי הצרכני.

הבנק מתמקד באשראי קמעונאי, המאופיין ברמת פיזור גבוהה ורמת סיכון נמוכה. הבנק פועל ליישם מתכונת עבודה סדורה המגדירה, בין היתר, מדיניות ממוקדת לקוח. אוכלוסיית היעד מאופיינת בביטחון תעסוקתי, מקורות הכנסה יציבים וכושר החזר מוכח הזקוקה למימון בתחום הצרכני. חלק מן ההלוואות לאוכלוסייה זו מוענק בין היתר במסגרת מכרז החשב הכללי למתן הלוואות רווחה לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה. במסגרת המכרז הבנק מעמיד לעובדי ההוראה הלוואות מחשבון החשב הכללי כאמור. גובה הלוואות החשכ"ל הינן בסכום מרבי של עד 40 אלפי ש"ח ולתקופת זמן של עד 10 שנים, בהתאם לסוגי ההלוואות בתנאי המכרז. תשלומי הלוואות אלו ואחרות מבוצעים בעיקר בניכוי משכר. בנושא מכרז החשכ"ל ראה גם באור 14 בדוחות הכספיים.

כ-79% מהאשראי של אנשים פרטיים הינו בגין לקוחות בעלי הכנסה קבועה מעל 10 אלפי ש"ח.

הבנק אינו מעניק הלוואות לדירור. הלוואות אלו ניתנות על ידי חברת האם.

השפעת מלחמת "חרבות ברזל" על אשראי לאנשים פרטיים

על רקע המלחמה, ובמטרה לסייע ללקוחות הבנק, גיבש הבנק מתווה הכולל הקלות בתחומי האשראי והעמלות ללקוחות מסוימים, לרבות דחיית תשלומי הלוואות וכן מתן הלוואות עד סכום של 20 אלף ש"ח ללא ריבית והצמדה לתקופה של שנתיים. לפרטים נוספים ראו פסקת הרקע לעיל.

להלן התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים

השינוי באחוזים	31 בדצמבר 2022	31 בדצמבר 2023	
	במיליוני ש"ח		
(0.1)	1,076.7	1,076.1	יתרות עובר ושב ויתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי
(0.5)	3,958.6	3,939.8	הלוואות אחרות
(0.4)	5,035.3	5,015.9	סך כל סיכון האשראי המאזני
7.3	851.9	914.2	מסגרת עו"ש לא מנוצלת
12.9	1,013.9	1,144.2	מסגרות כרטיסי אשראי לא מנוצלות
(20.6)	143.5	114.0	סיכון אשראי חוץ מאזני אחר
8.1	2,009.3	2,172.4	סך כל סיכון האשראי החוץ מאזני
2.0	7,044.6	7,188.3	סך הכל סיכון האשראי הכולל
5.0	4,647.6	4,880.6	ממוצע היקף האשראי, כולל משיכות יתר בעו"ש, כרטיסי אשראי והלוואות

להלן התפלגות סיכון האשראי המאזני הבעייתי מסך החובות לאנשים פרטיים

	31 בדצמבר 2022	31 בדצמבר 2023	
השינוי באחוזים	במיליוני ש"ח		
(18.0)	23.3	19.1	סיכון אשראי לא צובר
31.0	25.5	33.4	סיכון אשראי בעייתי צובר ריבית
(0.5)	4,986.5	4,963.4	סיכון אשראי לא בעייתי
(0.4)	5,035.3	5,015.9	סך כל סיכון אשראי
10.0	1.0	1.1	מזה: חובות צוברים בפיגור של 90 ימים או יותר
(20.9)	17.7	14.0	יתרת ארגוני החוב שבהסדר מתוך האשראי הבעייתי
-	0.06%	0.31%	שיעור ההוצאה להפסדי אשראי מסך האשראי*

להלן התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים לפי התפלגות ההכנסה הקבועה בחשבון

31 בדצמבר 2023				
סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	סך נכסים פיננסיים** גבוה מ-50 אלפי ש"ח	סך נכסים פיננסיים** נמוך מ-50 אלפי ש"ח	הכנסה קבועה בחשבון*
במיליוני ש"ח				
65.9	23.8	2.8	21.0	ללא הכנסה קבועה
252.2	735.9	49.5	686.4	נמוכה מ-10 אלפי ש"ח
797.3	2,081.1	331.1	1,750.0	הגבוהה מ-10 אלפי ש"ח ונמוכה מ-20 אלפי ש"ח
1,057.0	2,175.1	615.1	1,560.0	גבוהה מ-20 אלפי ש"ח
2,172.4	5,015.9	998.5	4,017.4	סך הכל

31 בדצמבר 2022				
סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	סך נכסים פיננסיים** גבוה מ-50 אלפי ש"ח	סך נכסים פיננסיים** נמוך מ-50 אלפי ש"ח	הכנסה קבועה בחשבון*
במיליוני ש"ח				
75.2	32.0	2.8	29.2	ללא הכנסה קבועה
284.9	949.5	79.9	869.6	נמוכה מ-10 אלפי ש"ח
751.5	2,087.9	390.3	1,697.6	הגבוהה מ-10 אלפי ש"ח ונמוכה מ-20 אלפי ש"ח
897.7	1,965.9	617.4	1,348.5	גבוהה מ-20 אלפי ש"ח
2,009.3	5,035.3	1,090.4	3,944.9	סך הכל

* הכנסה קבועה לחשבון, כהגדרתה בהוראת הדיווח לפיקוח 836 (הכוללת משכורת בפועל בחישוב ממוצע של 12 חודשים אחרונים, סך קצבאות, הפקדות מזומן והפקדות שיקים).

** תיק הנכסים הפיננסיים המקושר לחשבון, כגון: פקדונות כספיים (לרבות יתרות עו"ש), תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים.

התפלגות לפי התקופה הממוצעת שגותרה לפירעון (לפי המועד הסופי לפירעון ההלוואה)

סיכון אשראי מאזני		תקופה לפירעון
31 בדצמבר 2022	31 בדצמבר 2023	
במיליוני ש"ח		עד שנה
1,183.7	1,176.2	מחנה ועד שלוש שנים
714.6	774.8	משלוש שנים ועד חמש שנים
1,253.4	1,191.2	מחמש שנים ועד שבע שנים
848.7	720.1	מעל שבע שנים
1,034.9	1,153.6	סך הכל
5,035.3	5,015.9	

התפלגות לפי גודל האשראי של הלוואה*

31 בדצמבר 2022			31 בדצמבר 2023			תחום אשראי ללוואה
סיכון אשראי כולל**	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי כולל**	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			באלפי ש"ח
98.9	70.4	28.5	100.1	71.1	29.0	עד 10
210.3	147.7	62.6	217.6	154.6	63.0	מ-10 עד 20
553.4	323.0	230.4	588.9	359.0	229.9	מ-20 עד 40
1,245.0	585.9	659.1	1,320.0	673.7	646.3	מ-40 עד 80
2,129.2	526.4	1,602.8	2,021.0	563.4	1,457.6	מ-80 עד 150
2,305.6	309.4	1,996.2	2,325.6	303.8	2,021.8	מ-150 עד 300
502.2	46.5	455.7	615.1	46.8	568.3	מעל 300
7,044.6	2,009.3	5,035.3	7,188.3	2,172.4	5,015.9	סך הכל

* הגדרת לווה - בהתאם להגדרות הוראת ניהול בנקאי תקין 313.

** סיכון אשראי כולל - למעט חבות בגין נגזרים.

התפלגות לפי סוג ומידת החשיפה

31 בדצמבר 2022		31 בדצמבר 2023		
סיכון אשראי מאזני				סוג האשראי
במיליוני ש"ח				עו"ש
376.3	384.5			יתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי
700.4	691.7			אשראי בריבית משתנה
3,723.0	3,660.4			אשראי בריבית קבועה
235.6	279.3			סך הכל
5,035.3	5,015.9			

31 בדצמבר 2022			31 בדצמבר 2023			תחום אשראי ללווה
סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	
במיליוני ש"ח						
233.4	7.2	226.2	225.3	6.4	218.9	סך אשראי המגובה בביטחונות*
123.9	3.3	120.6	131.1	5.1	126.0	* מזה: בטחונות לא נזילים
109.5	3.9	105.6	94.2	1.3	92.9	בטחונות נזילים

תיאור הפעילות

א. חיתום האשראי למשקי בית

חיתום האשראי הצרכני מבוצע בהתחשב בפרמטרים אישיים של הלקוח ומשקף נכונות מידתית לנטילת סיכוני אשראי. תפיסה זו משתקפת היטב במגבלות כמותיות ואיכותיות וכן באמצעות מגוון רחב של נוהלי אשראי, תהליכי עבודה מובנים ותהליכי בקרה הדוקים בקווי הבקרה השונים.

הבנק נותן מענה לצרכי האשראי של הלקוח בהתאם ליכולת ההחזר ודירוג האשראי. כמו כן מציע אשראי ללקוחותיו באופן יזום על בסיס ניטור מאפייני הסיכון של הלקוח ואיתור צרכיו. בתהליך החיתום נבחנים מספר קריטריונים אשר מהווים כלי תומך החלטה, בין היתר, חוסנו הפיננסי, התנהלותו בחשבון, מטרת האשראי, פעילות הלקוח בבנק, דירוג סיכון האשראי, כושר החזר, תמהיל האשראי הכולל בחשבון והתאמתו לצורכי הלקוח וכל מידע נוסף אשר בידו לסייע בתהליך החיתום. תהליך זה מושתת על ערכי הוגנות וסקיפות כלפי הלקוח.

ב. אופן פיקוח ומעקב על מאפייני הסיכון

לבנק ועובדיו התמחות ומיומנות גבוהה בתחום אשראי קמעונאי מתוקף ניסיונו רב השנים באשראי למשקי הבית.

הבנק מכשיר את עובדיו ברמת מיומנות מקצועית גבוהה בתחום האשראי ובעל מערכות ממוחשבות תומכות החלטה, בקרה ומעקב לאיתור מוקדם של לווים בפיגור או תסמינים שליליים.

הבנק מגדר את עצמו בנטילת סיכוני אשראי, בין היתר, באמצעות פיזור הסיכון בין הלקוחות. ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים בבנק באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת. הבקורות בנושא האשראי הצרכני מבוצעות באמצעות שלושת קווי ההגנה.

במסגרת הבקורות המבוצעות על ידי הקו הראשון: מעקב אחר חריגה ממסגרת עו"ש וחח"ד, בדיקת אשראי בפיגור ובקרה אחר התפתחות האשראי הצרכני הבעייתי בסניפים.

בקו השני קיימות מגוון בקורות, כאשר עיקרן נועדו לבחון את ההתנהלות הפיננסית בחשבונות ולאחר סימנים להתדרדרות במצב החוב. סימני התדרדרות יכולים לנבוע מירידה במחזורי פעילות, חריגות ממסגרות מאושרות וכדומה. בנוסף, הבנק משתמש במערכות מחוכנות תומכות כגון מערכת לאיתור וטיפול בחובות בעלי סממנים בעייתיים ומערכת סטטיסטית לניבוי כשל אשראי.

הקו השלישי, מערך הביקורת הפנימית, אחראי לביצוע ביקורת בלתי תלויה על ניהול הסיכון, מסגרת העבודה והבקורות לניטור סיכוני אשראי צרכני, לרבות פעילויות קווי ההגנה הראשון והשני לניטור סיכון זה.

בנוסף, הבנק משתמש במערכות מחוכנות תומכות, כגון מערכת לאיתור וטיפול בחובות בעלי סממנים בעייתיים.

סיכון שוק

כללי

סיכון שוק (סיכון פיננסי) הינו סיכון קיים או עתידי להפסד או לירידת ערך הנובעים משינוי בשווי הכלכלי של מכשיר פיננסי, תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת, עקב שינויים במחירים, שערי מטבע, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים, ובכללם: סיכון ריבית, סיכון מטבע, סיכון אינפלציה, סיכון מחיר מניות וסיכון תנודתיות. שנת 2023 אופיינה במדיניות מוניתרית מרסנת שהתבטאה בהעלאות ריבית על ידי בנקים מרכזיים בארץ ובעולם וזאת על רקע נתוני אינפלציה עולמיים גבוהים. במחצית השניה של שנת 2023, חלה התמתנות בשיעורי האינפלציה בארץ ובעולם. מרבית הבנקים המרכזיים בעולם עצרו את העלאות הריבית והצפי הוא שבשנת 2024 יחלו בהפחתות ריבית. בנק ישראל החל בהפחתת הריבית בתחילת שנת 2024. הבנק נוקט במגוון פעולות על מנת להתמודד עם ההשפעות של השינויים כאמור, לרבות עדכוני הנחות למודלים שונים בתחומי האשראי וסיכונים שוק, והגדלת החשיפה לריבית הקבועה. הבנק ממשיך לעקוב אחר ההתפתחויות השונות במצב המאקרו כלכלי.

השפעת מלחמת "חרבות ברזל"

עם פרוץ המלחמה בחודש אוקטובר 2023, ועל רקע החששות להורדת דירוג מדינת ישראל, גבר חוסר הוודאות באשר לתחזיות המאקרו בישראל, ובפרט באשר לקצב האינפלציה הצפוי ושיעור הריבית. על רקע זה, הגיבו שוקי ההון בירידות שערים ובעלייה בתשואות אגרות החוב. בתגובה, הודיע בנק ישראל על תוכנית לייצוב שוק המט"ח. פעולות בנק ישראל מיתנו את השינויים בשוק ההון, שערי החליפין והאג"ח. בחודש דצמבר 2023, בדומה למתרחש בעולם, שוקי המניות והאג"ח חזרו למגמה חיובית. לתנודתיות הגבוהה בשווקים, לא היתה השפעה מהותית על הבנק.

מדיניות ותיאבון סיכון

לבנק מדיניות מפורטת לניהול החשיפה לסיכונים פיננסיים, אשר מתווה ומפרטת, בין היתר, תיאבון כולל לסיכונים פיננסיים ותיאבון לסיכון בחתך הסיכון הבודד ועקרונות לפעילות. תיאבון הסיכון של הבנק משקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים פיננסיים, תואם פעילות בנקאית זהירה, מידתי ותואם לדרישות הפיקוחיות ולהיקף פעילות הבנק ולצביונו. ככלל, הבנק שואף למזער את החשיפות הפיננסיות שהוא נוטל, ופועל ליצירת רווחיות נאותה תוך כדי נטילת סיכונים פיננסיים מידתיים. תפיסה זו משתקפת היטב במדיניות הבנק באמצעות מגוון רחב מאוד של מגבלות סיכון/הפסד כמותיות ומידתיות ביחס להון הבנק וכן בתהליכי בקרה הדוקים ובתהליכי עבודה מובנים בקווי הבקרה השונים.

הפיקוח והבקרה על ניהול החשיפה לסיכונים שוק

הבנק מקיים מערך נאות של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח, בקרה בלתי תלויה וביקורת על תהליך ניהול סיכונים השוק. התפיסה הניהולית והבקרתית של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה שוטפים של החשיפה לסיכונים שוק ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו.

ניהול החשיפה לסיכונים השוק נבחן ומבוקר באופן שוטף במסגרת בחינת כלל הסיכונים על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון והנהלה וכן על ידי דרגי הביניים כמפורט בדוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

דיווח על החשיפות לסיכוני שוק

הנהלת הבנק והדירקטוריון מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכוני שוק, ובחתכים שונים על ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה, בין היתר, התפתחויות בסיכון ובסביבה הפיננסית ועמידה במגבלות.

המתודולוגיה לאמידת החשיפה לסיכוני השוק

הבנק עושה שימוש במספר כלים ומודלים מקובלים לצורך ניהול החשיפה לסיכוני השוק באמצעים, הכוללים גם את הערך בסיכון (VAR) וגם הפעלת תרחישי קיצון Stress Tests, כלי ניהול ובקרת חשיפות ריבית כגון: מח"מ, שווי הוגן, מבחני רגישות לשינויים בעקום הריבית.

סיכון ריבית

כללי

סיכון הריבית הוא סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית, המשפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, מכיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (ובמקרים מסוימים התזרימים עצמם) משתנה, כאשר חל שינוי בשיעורי הריבית. צורות העיקריות של סיכון הריבית שאליו נחשף הבנק כוללות: סיכון תמחור מחדש, סיכון עקום התשואה וסיכון בסיס. סיכון הריבית, הינו אחד הסיכונים הדומיננטיים להם חשוף הבנק, ובפרט בכל הקשור להשפעה שלילית על רווח הבנק בהינתן תרחיש של ירידת ריבית. הבנק מנהל את סיכוני הריבית בהתאם להוראת בנק ישראל בנושא ניהול סיכון הריבית (הוראה 333), בדגש על סיכון הריבית בתיק הבנקאי. בהתאם להוראות, נקבעה מדיניות בנושא ניהול סיכון הריבית.

ניהול החשיפה

ניהול החשיפה לסיכונים בריבית נעשה על ידי התאמת משך החיים הממוצע של המקורות והשימושים ותוך צמצום החשיפה לשחיקת השווי ההוגן, כתוצאה משינויים בלתי צפויים בשערי הריבית, בכפוף למגבלות שקבע הדירקטוריון. בכל מגזר נמדדת החשיפה לשינוי בלתי צפוי בשיעור הריבית לכל התקופות ובתרחישי ריבית שונים ונמדדת השפעתה על השחיקה הפוטנציאלית של השווי הכלכלי ושל הרווח החשבונאי עבור שנים עשר חודשים קדימה, בכל אחד מהמגזרים בנפרד, וגם בכל המגזרים יחד. הבנק רואה בגישה הכלכלית ככלי עיקרי לניהול סיכוני הריבית שלו. החשיפה העיקרית לסיכוני ריבית בבנק מיוחסת לפעילות המימון במגזר השקלי הלא צמוד ובמגזר צמוד המדד ונובעת ממאפייני ההשקעה, הנגזרים מטווח השימושים והמקורות במגזרים אלה. על מנת למזער את סיכון הריבית בתיק הבנקאי וכחלק מניהול הנכסים וההתחייבויות, הבנק עושה לעיתים שימוש בכלים נוספים, לרבות פעילות בנגזרים.

התיאבון לסיכון

- תיאבון הסיכון לריבית כפי שמשתקף במגבלות הינו מידתי, וניצול מסגרות החשיפה מבוצע בהתאם להערכות הבנק בנוגע לשיעורי הריבית הצפויים ולמבנה עקום הריבית הצפוי באופקי זמן שונים ובכפוף למגבלות שהוגדרו במדיניות הסיכונים הפיננסיים.
- לבנק סדרת מגבלות לשינויים בעקום הריבית ומגבלות פרטניות היוצרות סיכוני ריבית על היקף חשיפת הריבית, ומגבלות על גובה השחיקה המכסימלי בשווי ההוגן תחת מצב קיצון.

החשיפה בפועל ליום הדוח

סיכון הריבית נמדד ומנוהל על בסיס הנחות שונות באשר לזמני הפירעון של הנכסים וההתחייבויות. ביתרות חשבונות העובר ושב שאינן נושאות ריבית קיימות יתרות זכות בסכום יציב לאורך זמן. הבנק קבע כי תקופת הפירעון של יתרת העו"ש היציבה המשמשת בחישוב החשיפה לריבית תהיה למספר שנים.

ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים בריבית המבוססת על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

להלן מידע על נכסים והתחייבויות החשופים לשינויים בריבית על פי שווים ההוגן, כולל ניתוח רגישות לגבי השפעת שינויים תיאורטיים בשיעור הריבית על שווים ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק, למעט פריטים לא כספיים, על פי כללים חשבונאיים:

להלן פרטים על השפעת שינויים בריבית על השווי ההוגן של עודף הנכסים במגזר, על הכנסות הריבית נטו ועל הכנסות המימון שאין מריבית:

1. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הריבית):

31 בדצמבר 2022			31 בדצמבר 2023			
סך הכל	מט"ח	שקל	סך הכל	מט"ח	שקל	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
1,011.9	(0.9)	1,013.2	1,279.6	2.0	1,277.6	שווי הוגן נטו מותאם ⁽¹⁾
1,011.9	(0.9)	732.8	1,279.6	2.0	1,277.6	מזה: תיק בנקאי

(1) פירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן המותאם של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 28א' לדוחות הכספיים.

2. השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם⁽¹⁾ של הבנק:

2022 בדצמבר 31			2023 בדצמבר 31			
סך הכל	מט"ח	שקל	סך הכל	מט"ח	שקל	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
						שינויים מקבילים
10.4	(1.1)	11.5	13.6	(1.4)	15.0	עלייה במקביל של 1%
10.3	(1.2)	11.5	13.6	(1.4)	15.0	מזה: תיק בנקאי
(10.7)	1.1	(11.8)	(12.9)	1.4	(14.3)	ירידה במקביל של 1%
(10.7)	1.1	(11.8)	(12.9)	1.4	(14.3)	מזה: תיק בנקאי
						שינויים לא מקבילים
21.5	0.5	21.0	(5.0)	0.8	(5.8)	התללה ⁽²⁾
(15.2)	(1.4)	(13.8)	5.5	(1.1)	6.6	השטחה ⁽³⁾
(8.1)	(2.9)	(5.2)	14.6	(1.6)	16.2	עליית ריבית בטווח הקצר
12.4	3.0	9.4	(19.3)	1.6	(20.9)	ירידת ריבית בטווח הקצר

בטבלה זו מוצג השווי ההוגן נטו המותאם של כל המכשירים הפיננסיים, בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

(1) שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פקדונות לפי דרישה (עו"ש). פירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן המותאם של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 28א' לדוחות הכספיים.

(2) התללה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח הארוך.

(3) השטחה - עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

(4) במהלך שנת 2023, בוצע עדכון למודל הפקדונות לפי דרישה (עו"ש), שהביא לגידול בשווי הוגן נטו בסך של 12.3 מיליוני ש"ח, לעלייה בסך של 19.2 מיליוני ש"ח בתרחיש עלייה במקביל של 1% ולירידה בסך של 4.9 מיליוני ש"ח בתרחיש ירידה במקביל של 1%. מספרי ההשוואה לא הוצגו מחדש.

3. השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית

31 בדצמבר 2022			31 בדצמבר 2023			שינויים מקבילים
סך הכל*	הכנסות מימון שאינן מריבית במיליוני ש"ח	הכנסות ריבית, נטו	סך הכל*	הכנסות מימון שאינן מריבית במיליוני ש"ח	הכנסות ריבית, נטו	
2.0	0.1	1.9	14.6	0.1	14.5	עלייה במקביל של 1%
2.0	0.1	1.9	14.6	0.1	14.5	מזה: תיק בנקאי
(40.1)	(0.1)	(40.0)	(43.8)	(0.1)	(43.7)	ירידה במקביל של 1%
(40.1)	(0.1)	(40.0)	(43.8)	(0.1)	(43.7)	מזה: תיק בנקאי
(78.5)	(0.3)	(78.2)	(90.9)	(0.2)	(90.7)	ירידה במקביל של 2% ⁽¹⁾
17.2	0.3	16.9	42.7	0.2	42.5	עלייה במקביל של 2% ⁽²⁾

הערות:

*לאחר השפעות מקדונות.

(1) בתרחיש של ירידת ריבית מקבילה של 2% השינוי אינו סימטרי לתרחיש של ירידת ריבית מקבילה של 1%. זאת משום שהמודל בתרחיש של ירידת ריבית של 2% מבטל הגנות ריבית על פקדונות ציבור מסוימים אשר קיימות בתרחיש של ירידת ריבית של 1%.

(2) בתרחיש של עליית ריבית מקבילה של 2% השינוי אינו סימטרי לתרחיש של עליית ריבית מקבילה של 1% ולתרחיש ירידת ריבית מקבילה של 2%, לאור ההנחות הקיימות לגבי היקף יתרות העו"ש שיעברו לפקדון נושא ריבית.

רגישות ההכנסה בטבלה לעיל, חושבה בהתבסס על מספר פרמטרים והנחות שונות ובין היתר, שימוש בהנחות לגבי שינוי במרווחי הפקדונות, מעבר כספים מעו"ש לפקדונות במקרה של עליית ריבית, לעומת יציבות ביתרות במקרה של ירידת ריבית. במהלך שנת 2023, על רקע השינויים בסביבת הריבית, בוצעו התאמות להנחות שבבסיס החישוב, שהביאו לקטון בהכנסות הריבית נטו בתרחיש עליה במקביל של 1% בסך של כ- 7.0 מיליוני ש"ח ולגידול בסך של כ- 0.5 מיליוני ש"ח בתרחיש ירידה במקביל של 1%. מספרי ההשוואה לא הוצגו מחדש.

החשיפה בבסיס

כללי

חשיפת בסיס נוצרת כתוצאה מאי הקבלה בעיתוי, בבסיס המדידה ובסכומי ההשקעה עם או ללא פעולות גידור. על פי כללי החשבונאות ההון מוגדר כמקור שקלי לא צמוד, כך שההשקעה של ההון במגזר שאינו המגזר השקלי הלא צמוד מוגדרת כחשיפת בסיס.

ניהול החשיפה

- ניהול הסיכונים בחשיפות הבסיס והשקעת ההון הפנוי במגזרי ההצמדה השונים נעשים בהתבסס על הערכות ותחזיות שוטפות לגבי התפתחויות צפויות בשווקי הכספים וההון.
- תמהיל ההשקעה של ההון הפנוי במגזרי ההצמדה השונים מנוהל באופן שוטף בכפוף למגבלות המוצגות לעיל, ועל בסיס התחזיות לגבי משתני השוק הרלוונטיים תוך ניצול פערי המחירים בין עלות המקורות ותשואת השימושים במגזרי ההצמדה השונים וכדאיותן של פוזיציות "יתר" או "חסר" בכל מגזר פעילות.
- במסגרת ניהול מאזני ההצמדה נעזר הבנק, בין השאר, במכשירים פיננסיים נגזרים, כאמצעי לנטרול החשיפה לסיכונים בבסיס ובריבית.

התיאבון לסיכון

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות לגבי הפוזיציות המותרות (עודף או חוסר) של נכסים על התחייבויות לפי מגזרי ההצמדה.

החשיפה בבסיס בפועל

להלן תיאור החשיפה בבסיס בפועל לפי מגזרי הצמדה (במיליוני ש"ח):

% מההון		החשיפה בבסיס בפועל		
ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 31 בדצמבר 2023	ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 31 בדצמבר 2023	
67.58%	54.34%	614.8	604.5	לא צמוד
32.15%	45.15%	292.5	502.3	צמוד מדד
0.27%	0.50%	2.4	5.6	מט"ח וצמוד מט"ח

רגישות ההון לשינויים בשער החליפין

הבנק פועל בשוקי המטבע באמצעות עסקאות ספוט, פורוורד ובאמצעות אופציות הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו. הבנק פועל במטבעות הסחירים בעולם וסך החשיפה המטבעית נטו של הבנק נמוכה. להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים, נכון ליום 31 בדצמבר 2023 (במיליוני ש"ח).

המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחופץ מאזניים.

31.12.23		
אחוז שינוי בשער החליפין	דולר	אירו
ירידה של 5%	0.1	(0.1)
ירידה של 10%	0.1	(0.1)
עליה של 5%	(0.1)	0.1
עליה של 10%	(0.1)	0.1

(1) השפעה זו חושבה על-פי השינוי הצפוי בפוזיציות הכלכליות המנוהלות במטבעות השונים, בהינתן התרחישים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים.

(2) תרחיש עליה פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד השקל.

(3) הנתונים משקפים את השפעת השינויים בשערי החליפין על השווי ההון לאחר השפעת המס.

(4) לשינויים בשערי החליפין של שאר המטבעות יש השפעה זניחה על רווחי הבנק.

רגישות ההון לשינויים במדד

הבנק פועל בשוק המדד באמצעות מתן שימושים, כגון הלוואות ורכישת אגרות חוב וכן באמצעות גיוס מקורות צמודי מדד.

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים במדד, נכון ליום 31 בדצמבר 2023.

המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחופץ מאזניים.

אחוז שינוי במדד	במיליוני ש"ח
ירידה של 3%	(14.66)
עלייה של 3%	14.66

ניהול סיכונים במכשירים פיננסיים נגזרים

כללי

הבנק פועל במגוון מכשירים פיננסיים נגזרים כחלק מניהול סיכוני השוק (חשיפות בסיס, מטבע וריבית) וכן כשירות ללקוחותיו, כאשר הפוזיציה באופציות (לרבות מסלולי הברירה) הינה בעלת מרכיב גבוה יותר של סיכון שוק.

התיאבון לסיכון

לבנק מדיניות ניהול סיכוני המכשירים הנגזרים ובמסגרתה מגבלות לגבי היקף מסלולי הברירה המגלמים אופציות "גלומות".

השקעה במכשירים נגזרים לסוגיהם נעשית לאחר בחינת כל מכשיר לגופו והתאמתו לצרכים הפיננסיים של הבנק וליכולתו לתפעל אותו באופן מיטבי, וכן ליכולתו לנטר את הסיכון בגינו, הן בצד סיכון השוק והן בצד סיכון האשראי עבור עסקות בהן הבנק פועל כמתווך עבור לקוחותיו.

להלן ריכוז היקף הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים (ערך נקוב במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 31 בדצמבר 2023	
		עסקאות נידור
101.3	107.6	חוזי ריבית
		עסקאות אחרות
13.8	14.5	חוזי ריבית
105.6	22.0	חוזי מטבע חוץ
2.8	7.8	חוזים בגין מניות
223.5	151.9	סך הכל מכשירים פיננסיים נגזרים

סיכון נזילות

כללי

סיכון הנזילות הינו הסיכון שהבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל משיכות בלתי צפויות מפקדונות הציבור, ניצול מוגבר של קווי אשראי ואי ודאות לגבי זמינות המקורות, והתחייבויות בלתי צפויות אחרות, לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים הנזילים שעומדים לרשות הבנק. התממשות הסיכון עלולה לגרום לבנק מחסור באמצעים נזילים, אשר בגינו יאלץ הבנק לממש נכסים במחירים הנמוכים ממחירי שוק ו/או לגייס מקורות במחיר הגבוה ממחיר שוק ובמקרי קיצון אף להוות סכנה ליציבותו של הבנק.

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 - "יחס כיסוי הנזילות" ואת הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 222 - "יחס מימון יציב נטו NSFR", המאמצות את המלצות ועדת באזל בנושא זה. כמו כן, הבנק פועל בהתאם לעקרונות שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 342 - "ניהול סיכון הנזילות", בין היתר באמצעות מדדים כמותיים לניטור אחר מצב הנזילות, ביצוע תרחישי קיצון ועוד.

השפעת מלחמת "חרבות ברזל"

פרוץ המלחמה בחודש אוקטובר, הביא לירידות בשוק ההון בישראל, לפיחות משמעותי בשער החליפין של השקל ולעליית תשואות ומרווחים חדה. בתגובה, הודיע בנק ישראל על תוכנית למכירת דולרים וכן, אספקת נזילות בשוק ה-SWAP, על מנת למתן את התנודות בשער החליפין. בנוסף, בנק ישראל מאפשר גם לגופים מוסדיים לבצע מולו עסקאות ריפו בשקלים, על מנת להפחית מכירות בזק בשוק האג"ח. פעולות אלה, מיתנו את התנודתיות בשוק ההון, שערי החליפין והאג"ח. במהלך חודש דצמבר 2023, חלה תפנית חיובית בשווקים, על רקע ציפיות להפחתת ריבית במחצית הראשונה של שנת 2024.

הבנק שומר על יתרות נזילות גבוהות במט"ח ובשקלים, בהשוואה ליתרות במצב עסקים רגיל, מעבר למגבלות הרגולטוריות והפנימיות. הבנק ממשיך לבצע מעקב הדוק ופעולות בקרה וניטור אחר יחסי הנזילות.

יחס כיסוי נזילות בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221 (LCR)

יחס כיסוי הנזילות מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221, אשר מבוססת על המלצות ועדת באזל. היחס הינו תקן הנועד לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הקצר, באמצעות דרישה שתאגידים בנקאיים יחזיקו מלאי הולם של נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA - High Quality Liquid Assets) לא משועבדים, הניתנים להמרה למזומן במהירות ובקלות בשווקים הפרטיים, כדי לענות על צרכי הנזילות בתרחיש קיצון, הנמשך 30 ימים קלנדריים.

התקן מגדיר מסגרת ספציפית לחישוב יחס כיסוי הנזילות במטרה ליצור אחידות ברמה בינלאומית.

יחס כיסוי הנזילות - LCR, מכיל שני רכיבים:

(א) שווי מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה בתנאי קיצון (HQLA),

(ב) סך תזרים מזומנים יוצא, נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים, המחושב על פי הפרמטרים של התרחיש. היחס מחושב כשיעור של מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה מתוך סך תזרים מזומנים יוצא, נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים, והחל מינואר 2017 הדרישה הפיקוחית המזערית ליחס כיסוי הנזילות הינה 100%. עם זאת, בתקופה של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישות מינימליות אלו, אך עליו לדווח מיידית על החריגה למפקח על הבנקים, ובמקרים מסוימים, בליווי תכנית לסגירת פער הנזילות שנוצר.

הבנק עומד בכל מגבלות סיכון הנזילות הרגולטוריות לשנת 2023.

כחלק ממדיניות לניהול סיכונים פיננסיים, אימץ דירקטוריון הבנק מגבלה פנימית, המחמירה מהדרישה הרגולטורית ליחס כיסוי נזילות, הן לבנק והן למאוחד.

להלן יחס כיסוי הנזילות בבנק:

(מבוקר)		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2022	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2023
		באחוזים	
יחס כיסוי הנזילות		261%	544%
יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש ע"י המפקח על בנקים		100%	100%

יחס כיסוי הנזילות עלה ל- 544% לעומת 261% בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר עקב עלייה בכרית הנזילות.

יחס מימון יציב נטו - NSFR

החל מיום 31 בדצמבר 2021, מיישם הבנק את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 222 בנושא יחס מימון יציב נטו - NSFR, אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס מימון יציב נטו במערכת הבנקאית בישראל. בהתאם להוראה, מטרת יחס המימון היציב נטו הינה לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הארוך באמצעות דרישה מהתאגידים הבנקאיים לשמור על פרופיל מימון יציב בהתאם להרכב נכסיהם המאזניים ולפעילויותיהם החוץ מאזניות. יחס המימון היציב נטו מכיל שני מרכיבים: פריטי מימון יציב זמין (מונה) ופריטי מימון יציב נדרש (מכנה). "מימון יציב זמין" מוגדר כחלק מההון וההתחייבויות שניתן להסתמך עליו על פני אופק הזמן המובא בחשבון ביחס המימון היציב נטו, המשתרע על פני שנה אחת. סכום המימון היציב הנדרש של תאגיד מסוים הוא פונקציה של מאפייני הנזילות והתקופות הנותרות לפירעון של הנכסים השונים המוחזקים על ידי אותו תאגיד, וכן של חשיפותיו החוץ מאזניות.

בהתאם להוראה, יחס מימון יציב נטו המזערי הנדרש עומד על 100%.
 על בסיס שוטף. יחס המימון יציב נטו של הבנק ליום 31 בדצמבר 2023 עמד על 163%.
 להלן יחס מימון יציב נטו:

ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 31 בדצמבר 2023	
באחוזים		
150%	163%	יחס מימון יציב נטו
100%	100%	יחס מימון יציב נטו המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

מדיניות ניהול הסיכון

הבנק מיישם מדיניות כוללת לניהול סיכון הנזילות במטבע ישראלי ובמטבע חוץ וצמוד מטבע חוץ, בהתאם לנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין 342 ו-221.
 המדיניות כוללת, בין היתר, מגבלות על יחסי כיסוי נזילות ועל יחסי הנזילות המזעריים בתרחיש רגיל ובתרחיש קיצון והתייחסות לכלי המדידה, השליטה והבקרה ולמנגנוני הדיווח שיש לקיים כחלק מניהול סיכון הנזילות השוטף. כמו כן, הבנק קבע מתודולוגיה שתסייע בזיהוי משבר נזילות בבנק, וזאת בכדי להבטיח את יכולתו של הבנק לעמוד באתגרים העולים מניהול העסקים השוטף, וכאלה שעלולים להתעורר בעת מקרי לחץ בשווקים הפיננסיים.

תיאבון הסיכון

הבנק פועל לשמירה על מלאי נכסים נזילים ברמה נאותה, במקביל לניהול השימושים, באופן שיניב הכנסה לבנק. הבנק רואה משנה חשיבות בניהול שמרני אך אקטיבי של הנזילות בבנק. תיאבון הסיכון של הבנק מידתי ומתבטא במבנה הנכסים וההתחייבויות, כלי המדידה וניטור הסיכון הרבים שמוקצים לעניין זה ומערכי הניהול והבקרה שמופקדים על ניהול סיכון זה.

פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכונים נזילות

התפיסה הבקרתית של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה של הסיכונים ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו בנהלים באופן שוטף הן על ידי מנהלי החשיפה והן על ידי גורמי בקרה וביקורת בלתי תלויים, במטרה להבטיח את היכולת להתמודד גם במצבי ביקוש והיצע חריגים בשווקים הפיננסיים.
 ניהול החשיפה לסיכונים הנזילות נבחן ומבוקר באופן שוטף על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון והנהלה בקווי ההגנה הראשון, השני והשלישי.

דיווח על החשיפה לסיכונים נזילות

- דוח סיכון נזילות יומי בשקלים ובמט"ח.
- דיווח על החשיפות לסיכון הנזילות בשקלים ובמט"ח בהשוואה למגבלות ויעדי הפעילות שנקבעו על ידי הדירקטוריון והסמכויות לניהולם ניתן במסגרת דיווח יומי. כמו כן במסגרת וועדת הנזילות והסיכונים הפיננסיים המתכנסת לפחות פעם בשבוע וכן אחת לחודש בישיבת הנהלה הדנה בנושא ניהול נכסים והתחייבויות.
- דיווח על החשיפות מרוכז במסמך הסיכונים הרבעוני כנדרש בהוראה לניהול בנקאי תקין 310. מסמך הסיכונים נדון, אחת לרבעון, בהנהלה, בוועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון.
- במסגרת הדוח הרבעוני של יחידת תחום סיכונים שוק ונזילות ותיקוף מודלים בחטיבה לניהול סיכונים בחברת האם מדווחת גם החשיפה לסיכון נזילות.
- דיווח אחת לרבעון בהנהלה ובדירקטוריון על תוצאות תרחישי קיצון.

- בנוסף, הנהלת הבנק והדירקטוריון מעודכנים באופן שוטף ועל פי הצורך בהתפתחויות בחשיפות הבנק לסיכוני נזילות. ככלל, חשיפות המטבע של הבנק הינן נמוכות (ראה פרק סיכונים שוק), כאשר הבנק מנהל את חשיפות ההצמדה בשוטף.

מצב הנזילות והרכב הנכסים וההתחייבויות

עיקר הנכסים הנזילים בבנק, הכוללים מזומנים, פקדונות בבנק ישראל (עו"ש ופקדונות מוניטריים), פקדונות בבנקים וניירות ערך נזילים, הסתכם ליום 31 בדצמבר 2023 ב-4.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-4.4 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2022. מזה, יתרת המזומנים, פקדונות בבנק ישראל והפקדונות בבנקים הסתכמה ב-3.9 מיליארד ש"ח, וכ-1.0 מיליארד ש"ח הושקעו בניירות ערך, בעיקר באגרות חוב של ממשלת ישראל. יחס פקדונות הציבור לאשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2023, עומד על 159.9%, בהשוואה ל-154.3% ב-31 בדצמבר 2022. בסוף דצמבר 2023 הסתכמו פקדונות הציבור ופקדונות מבנקים בכ-9.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-9.3 מיליארד ש"ח לסוף שנת 2022. הרכב הנכסים וההתחייבויות של הבנק מצביע על נזילות גבוהה. זאת כתוצאה ממדיניות לגיוס מקורות מגוונים ויציבים. הבנק מנטר את היקף וריכוזיות המקורות ע"פ קריטריונים שונים, כגון: לפי גודל ומח"מ באופן שוטף, ומציב יעדים ומגבלות להיקף הפקדונות הגדולים ולתמהיל המקורות בכלל. במגזר צמוד המדד, הן המקורות והן השימושים פרוסים לטווח בינוני. במגזר השקלי הלא צמוד, ובמגזר מטבע החוץ, לבנק מקורות במח"מ חוזי קצר, אשר הבנק צופה כי יישארו לאורך זמן. השימושים במגזרים אלו הינם לטווח קצר. הבנק מנהל את חשיפות המדד והמט"ח בשוטף.

יתרת סך הפקדונות של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות:

	ליום 30 בדצמבר 2023	ליום 31 בדצמבר 2022
	מיליוני ש"ח	
1	439.6	425.8
2	56.7	63.9
3	53.2	58.2

סיכון מימון

סיכון מימון הינו סיכון למחסור במקורות מימון ועשוי לנבוע בין היתר ממבנה מקורות שאינו מספיק יציב בטווח הארוך לשרת את השימושים המתוכננים. לבנק מקורות מימון מגוונים ויציבים שעיקרם פקדונות הציבור. סיכון זה מנוהל כחלק מניהול סיכון הנזילות בבנק, על ידי מגבלות ויעדים על ריכוזיות מקורות המימון, והפחתת התלות בצדדים נגדיים מהותיים. כחלק מניהול הסיכון מבוצע ניטור של אינדיקטורים למעקב אחר מבנה המקורות וריכוזיות המקורות באופן שוטף.

סיכון תפעולי

כללי

בהתאם להגדרת הוראת ניהול בנקאי תקן 350, סיכון תפעולי הוא סיכון להפסד כתוצאה מאי-נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים או מערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, סיכונים מעילות

והונאות, סיכוני טכנולוגיות המידע, סיכוני אבטחת מידע וסייבר והמשכיות עסקית ואינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין (היבטי החשיפה והניהול של הסיכון המשפטי על היבטי השונים נדונים בהרחבה בפרק נפרד). הסיכונים התפעוליים מהווים חלק בלתי נפרד ממערך הסיכונים הכולל בתהליכי הבנק, מאחר והסיכונים התפעוליים מובנים בכל סוגי הפעילות העסקית בתהליכי העבודה בבנק, בתהליכי הרוחב ובמערכות התומכות. ניהול הסיכונים מבוצע במטרה להעריך ולנטר את הסיכונים התפעוליים בתהליכי הבנק, לרבות סיכוני מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית, למזער את הסיכונים הללו ולהפחית נזקים כספיים בגינם, תוך נקיטת שיקולים של עלות מול הפחתת הסיכון.

מדיניות

דירקטוריון הבנק קבע מתודולוגיה לניהול הסיכון התפעולי, לרבות באמצעות מדיניות כוללת ומקיפה לניהול הסיכונים התפעוליים בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 310 ו-350. המדיניות מגדירה את תיאבון הסיכון ומתווה את סביבת הבקרה, המסגרות הארגוניות והפונקציות הניהוליות שיפעלו לניהול ולמזעור החשיפה לסיכונים תפעוליים בבנק. המדיניות כוללת התייחסות לשרשרת של תהליכי ניהול הסיכונים, מרמת זיהוי הסיכונים, הערכה ומדידה, ועד להפחתה וניטור של הסיכונים.

ניהול החשיפות

1. שיטות ותהליכי עבודה

אחד מהכלים המרכזיים למיפוי וזיהוי הסיכונים התפעוליים ולשליטה ובקרה עליהם הינו סקר הסיכונים התפעוליים. הסקר כולל את מיפוי ותיעוד התהליכים העסקיים והסיכונים התפעוליים והבקורות בתהליכים אלו, לרבות סיכוני מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית, גם בהתבסס על מאגר אירועי הכשל וממצאי ביקורת, הערכת אומדן הסיכונים והפחתתו על ידי יישום בקורות חדשות, חיזוק בקורות קיימות ועוד.

הבנק, באמצעות חברת האם, עורך סקר סיכונים תפעוליים תקופתי, שמאפשר בהנהלת הבנק ובדירקטוריון. כלים נוספים הם סקרי סיכונים תפעוליים למערכות וכן סקר הערכת סיכוני סייבר. כמו כן, הבנק מבצע באופן שוטף ניהול סיכונים לאיתור מוקדי סיכון במוצרים, תהליכים ושירותים חדשים בבנק בהתאם למדיניות לניהול סיכונים במוצרים, שירותים ותהליכים חדשים.

בעקבות ממצאי סקרי הסיכונים שמתבצעים, ממצאי הביקורת הפנימית ותהליכי הפקת לקחים בגין אירועי כשל, משולבות בקורות מיכוניות ואחרות בפעילויות הבנק השונות, וכן שופרו ושודרגו נהלי ותהליכי העבודה והבקרה. בנוסף, כחלק מתשתית מעקב ובקרה, הוגדרו KRI - אינדיקטורים עיקריים לסיכונים תפעוליים בתהליכים נבחרים לאיתור מוקדם של שינוי במפת הסיכונים.

2. איסוף ודיווח אירועי כשל

הבנק מקיים תהליך של איסוף ותיעוד אירועי כשל, (אירועי הפסד/רווח, כמעט הפסד/כמעט רווח, הפרשה לתביעה ואובדן הכנסה), כבסיס נתונים לניתוחים רבעוניים ושנתיים של מגמות ומוקדי סיכון, לצורך הצגה בפני ההנהלה והדירקטוריון, לאומדן הסיכונים התפעוליים בבנק, לאימות הערכות של מומחי התוכן, להפקת לקחים, לבחינה מחדש ולשיפור בקורות קיימות, לעדכון מפת הסיכונים ולשמירת היסטוריה. בנוסף, מקיים הבנק תהליך הפקת לקחים גם לגבי אירועים חיצוניים מהותיים שמידע לגביהם מופיע בתקשורת.

3. מערכת למדידה, אמידה וניהול של סיכונים תפעוליים

הבנק מנהל את מפת הסיכונים באמצעות כלי תוכנה, התומך במתודולוגיה לניהול הסיכונים התפעוליים. מאגר המידע המרכזי של כלי התוכנה, כולל את נתוני המבנה האירגוני וכן את מיפוי ותיעוד סקרי הסיכונים שבוצעו לגבי התהליכים בבנק ואירועי הכשל.

המשכיות עסקית (Business Continuity Planning)

הוראות בנק ישראל מחייבות את הבנקים לפעול להבטחת המשכיות עסקית בעת חירום. בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 355 בנושא, נערך הבנק להתאוששות ממקרה אסון והמשכיות עסקית במצבי חירום שונים. בבנק מתבצעת היערכות הכוללת מסמך מדיניות מקיף בנושא המשכיות עסקית, הכנת תשתיות טכנולוגיות נאותות, גיבוי והטמעת תכניות פעולה מקיפות ותשתית נהלים תומכת וביצוע תרגילים המדמים מצבי חירום שונים. בבנק קיים חדר מצב קבוצתי ופורום הערכות לשעת חירום קבוצתי בראשות ראש החטיבה לניהול סיכונים בחברת האם. הפורום מופקד על יישום המדיניות, הנהלים והמעקב אחר היערכות הקבוצה למצבי חירום שונים ומתכנס לפחות אחת לרבעון. מתקיים דיווח תקופתי בהנהלה ובדירקטוריון בנושא המשכיות עסקית והיערכות לשעת חירום. הבנק מקיים באופן שוטף תהליך לשיפור היערכות להמשכיות עסקית במסגרתו מעודכן המיפוי של כל הפעילויות והמשאבים הקריטיים אשר נדרשים בשעת חירום, ומעודכנים תרחישי החירום ומסמך המדיניות בהתאם.

סיכון טכנולוגיות המידע

הסיכון לכשל במידע ו/או במערכות המידע והתפעול של הבנק וכן תמיכה שאינה הולמת ומספקת את השירותים והתהליכים העסקיים הנדרשים על ידי הבנק למימוש יעדיו העסקיים. לאור העובדה, כי בשנים האחרונות הסביבה הטכנולוגית מתפתחת והתלות בה הולכת וגוברת, נוצר הצורך בהגדלת הגמישות העסקית והטכנולוגית והצורך בהגברת השימוש בטכנולוגיות חדשות.

הסיכון מנוהל לפי מדיניות ניהול טכנולוגיות המידע ובהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 357. כמו כן, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 301 פועלת וועדת אשראי וניהול סיכונים של הדירקטוריון.

בנוסף, הבנק פועל על פי מדיניות ניהול סיכונים מוצרים חדשים ובמסגרת זו מבוצעים תהליכי ניהול סיכונים בהכנסת מערכות/טכנולוגיות חדשות.

ניהול סיכונים בסביבות מחשוב ענן

לבנק מדיניות שימוש במחשוב ענן במסגרת מדיניות ניהול טכנולוגיות המידע, שאושרה בהנהלה ובדירקטוריון. הבנק פועל בהתאם להוראה 362 בנושא, הקובעת הנחיות ותנאים הנדרשים לשימוש של תאגיד בנקאי בטכנולוגיות מחשוב ענן ומדגישה את הצורך לנהל את הסיכונים לכל שימוש בטכנולוגיות מחשוב ענן. מסמך המדיניות עודכן בשנת 2023, בהתאם לעדכון הוראה 362 שפורסם ביום 13 ביוני 2022, אשר במסגרתו, בין היתר, נוספו חובות ייחודיות לדירקטוריון ולהנהלה, בהקשר של שימוש בשירותי מחשוב ענן, נוספו דרישות חדשות במסגרת הערכת הסיכונים של הבנק וכן נוספו דרישות והוראות ביחס להתקשרות עם נותני שירות מחשוב ענן מהותי.

אבטחת מידע

דירקטוריון הבנק והנהלתו קבעו מדיניות מפורטת בנושא מדיניות אבטחת מידע בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 357 - "ניהול טכנולוגיית המידע" ומינה מנהל אבטחת מידע האחראי על ניהול סיכוני אבטחת מידע. הבנק מיישם את הנחיות בנק ישראל בנושא מדיות חברתיות ומיישם את הנחיות תקנות הגנת הפרטיות.

סיכוני אבטחת מידע ואירועי סייבר

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 361 בנושא ניהול הגנת הסייבר, ההנהלה והדירקטוריון של הבנק הגדירו את אסטרטגיית הגנת הסייבר ואת מדיניות הגנת הסייבר.

מנהלת אבטחת המידע של הקבוצה מונתה גם כמנהלת הגנת הסייבר הקבוצתי, בהתאם להיתר מבנק ישראל.

התקפות סייבר מבוצעות במטרה להסב נזק מאסיבי באמצעות פגיעה בפעילות אסטרטגית. הנזק הצפוי מהתקפות אלו עשוי לנבוע מפגיעה באמינות, שלמות, סודיות המידע ו/או בזמינות מערכות הבנק. נזקים אלו עלולים להוביל לפגיעה בפעילות העסקית של הבנק ולהשפעה על לקוחותיו. הבנק מקיים מערך הגנה כולל וייעודי להתמודדות עם התקפות סייבר, בנוסף לפעילות הכוללת המבוצעת בתחום אבטחת המידע. מערך ההגנה כולל היבטים אנושיים, טכנולוגיים ותהליכיים, שמטרתם לצמצם את הפגיעה בפעילות הבנק וההשפעה על לקוחותיו, והכל על פי תרחישי תקיפה ייעודיים המוגדרים על ידי מנהלת הגנת הסייבר.

החדשנות בבנקאות בתקשורת, שימוש בטכנולוגיות חדשות, מערכות פתוחות ויישומי מחשוב ענן, מעלים את הסבירות להתממשות אירוע סייבר. עקב כך, לצורך ניהול נאות של סיכוני סייבר, הורחבה והותאמה המסגרת הקיימת של ניהול סיכוני טכנולוגית המידע ואבטחת מידע בבנק בהיבטי תפיסת מרחב האיום ויכולות ההגנה הנדרשות וכן הוגברו הניטורים ומיושמות בקרות ואמצעים שונים בהתאם להתפתחות האיומים.

במהלך השנה, מערך הגנת הסייבר זיהה ניסיונות תקיפה, אך קבוצת הבנק הבינלאומי לא חוו התקפות סייבר בעלות השפעה מהותית על תפקודם.

אגף אבטחת מידע והגנה בסייבר מבצע תרגילי סייבר לבדיקת המוכנות הטכנולוגית, המוכנות התשתיתית וכן סימולציות לבחינה של תרחישים מורכבים. בנוסף, הוגדרה המתודולוגיה למיפוי סיכוני סייבר ומבוצע סקר סיכוני סייבר.

הבנק מיישם את הנחיות הוראות ניהול בנקאי תקין שהוציא בנק ישראל אשר עוסקות בפעילות הבנק מול ספקיו: הוראה 363 - "ניהול סיכוני סייבר בשרשרת האספקה" והוראה A359 - "מיקור חוץ". בנוסף, הבנק עומד בדרישות הבקרה של חברת SWIFT העולמית.

פיקוח, בקרה ודיווח על ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים

הבנק מקיים מערך נאות של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח וביקורת על תהליך ניהול הסיכונים התפעוליים. ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים נבחן ומבוקר על ידי הדירקטוריון והנהלה וכן על ידי דרגי הביניים במסגרת פורומים ודיווחים, כמפורט בדוח הסיכונים הרבעוני באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון סביבה ואקלים

הסיכונים לחשיפה להפסדים מסיכונים הקשורים להשפעות סביבתיות הן בשל עלויות שמקורן בחשיפה לסיכוני סביבה - פגיעה סביבתית (זיהום קרקע, זיהום אוויר, מחסור במים, רעידות אדמה וכיו"ב) והן בשל עלויות הנובעות מהחשיפה לסיכוני האקלים - סיכונים פיזיים (גלי חום, בצורות, שיטפונות, הצפות ועוד) או סיכוני מעבר הקשורים לשינויי האקלים. לסיכונים אלו השפעה אפשרית במספר היבטים באופן ישיר או עקיף: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון משפטי, ציות וסיכון מוניטין.

השפעה ישירה - כתוצאה מעלויות מפגעים סביבתיים שעל הבנק לשאת בהם בגין נזקים ישירים הקשורים בשינויי אקלים או הפסד כספי העלול להיגרם כתוצאה מאימוץ של הוראות לגבי מדיניות אקלים וסביבה, התפתחות טכנולוגית ושינויים בהעדפות השוק.

השפעה עקיפה - כגון על סיכוני האשראי - עלולה לנבוע מהרעה במצבו הפיננסי של לווה בעקבות השפעות סביבתיות ושינויי אקלים, בין היתר בעקבות אי-עמידה בהוראות הדין הסביבתיות הרלבנטיות, בשל הוצאות גדולות הנדרשות כדי לעמוד בדרישות רגולציה סביבתית או בשל קנס גבוה שניתן להשית בשל פגיעה סביבתית, וכן התממשות של סיכונים אחרים הקשורים בסיכונים סביבתיים כגון סיכון מוניטין. הבנק נוקט בפעולות לזיהוי וניהול סיכונים אלו, בדגש על סיכון האשראי, תוך חתירה לצמצום או מניעה של סיכון הנובע מהשפעה סביבתית שיש בה פוטנציאל לפגיעה. הבנק רואה ערך רב במימון פרויקטים/גופים התורמים לפיתוח סביבתי, כגון מימון פרויקטים בתחום האנרגיה המתחדשת.

ניהול הסיכון, מדיניות ותיאבון סיכון

קיימת לבנק מדיניות מפורטת לניהול הסיכונים הסביבתיים במסגרת מדיניות האשראי, המגדירה מתודולוגיה ותהליכי עבודה לניטור סיכונים סביבתיים באשראי. הבנק מביא זאת בחשבון במסגרת החלטותיו לגבי מתן אשראי ללקוחות במגזרים אותם הוא מנטר בעלי סיכון סביבתי גבוה במיוחד, ומתחשב בפוטנציאל סיכון האשראי של לקוחותיו. החשיפה של הלקוח לסיכונים אלה משפיעה על החלטות האשראי הרלבנטיות ונלקחת בחשבון במסגרת מכלול השיקולים בעת מתן אשראי. בנוסף, סיכונים פיזיים ישירים מוטמעים במסגרת ניהול הסיכונים התפעוליים והמשכיות עסקית. כמו כן, בחטיבה לניהול סיכונים מתקיימת בקרה אחר עמידת הבנק בדיני איכות הסביבה. הבנק פועל לאיתור הסיכונים הסביבתיים המהותיים הרלבנטיים לו ולפעילותו, ולבחינת הצורך בקביעת סט של KRI's (מדדי סיכון מרכזיים) לכל אחד מסיכונים אלה, תוך בחינת השתלבות סיכונים אלה בתוך תיאבון הסיכון הכללי שלו.

כמו כן, הבנק פועל להרחיב את ניטור הסיכונים הסביבתיים אליו הוא חשוף, על מנת לוודא כי הוא מוטמע בכלל מסגרות פעילותו ובתהליכי הערכת הסיכונים שלו. ובכלל זה, במסגרת ניהול סיכוני שוק, ניהול סיכוני הנזילות, ניהול סיכונים תפעוליים וניהול סיכוני מוניטין. הבנק יבחן הוספת סיכונים פיזיים וסיכוני מעבר לתרחישי הקיצון הקיימים בתחומי פעילות שונים.

הבנק נמצא בתהליך של קביעת יעדים ומדדים ספציפיים בהתייחס לסיכון הסביבתי. ראה גם פרק סיכונים מתפתחים.

דרישות הגילוי על היבטי סביבה, חברה וממשל יושמו בדוחות הכספיים של חברת האם ברמה קבוצתית.

סיכונים אחרים

סיכון משפטי

כללי

סיכון משפטי נכלל בגדר סיכון תפעולי כהגדרתו בנוהל בנקאי תקין מס' 350 - ניהול הסיכון התפעולי וכולל גם, אך אינו מוגבל ל"חשיפה לקנסות (fines, penalties) או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית (punitive damages), כמו גם מהסדרים פרטניים (private settlements)".

הבנק מתייחס להגדרה באופן מרחיב וכולל בסיכון המשפטי, בין היתר, סיכון הנובע מאי קיומן של הוראות דין לרבות הוראות רגולטוריות, סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי משפטי/ייעוץ משפטי מול לקוחות, ספקים ו/או צדדים נוספים, סיכונים הכרוכים בהליכים משפטיים וכל סיכון אחר העלול לחשוף את הבנק לדרישה או תביעה משפטית וכן לקנסות ועיצומים.

תיאבון הסיכון

הבנק נוקט במדיניות שמרנית של תיאבון סיכון נמוך ביחס לקשירת הסכמים והתחייבויות משפטיות ומבצע את פעילותו העסקית בליווי גיבוי משפטי הולם, תוך הקפדה יתרה על עמידה בכל הוראות החקיקה והרגולציה והמגבלות והחבויים הנגזרות מהן. מבלי לגרוע מהאמור, הבנק מיישם מדיניות ניהול סיכונים משפטיים השוללת כל פעולה מודעת לסיכון שתוצאותיו עלולות לגרום להעמדה לדין פלילי או לנקיטת סנקציות פליליות או מנהליות נגד הבנק או מי מנושאי המשרה בו ונוקט במדיניות של אפס סובלנות בכל הנוגע לסיכון שמקורו בהפרה של הוראות דין המהוות עבירה פלילית או הפרה מינהלית.

מדיניות וניהול החשיפות

הבנק פועל על פי מדיניות לניהול הסיכון המשפטי, במסגרתה מתוארים הדרכים לאיתורו, מיפוי ומיזעורו. הייעוץ המשפטי של הבנק מקיים מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה, העשויות להשליך על הפעילות השוטפת של הבנק, ומספק את הייעוץ, הגיבוי והתמיכה המשפטית הנדרשת לבנק על יחידותיו השונות. הבנק פועל למזעור הסיכונים על בסיס התפתחויות אלו ובהתאם להשלכותיהן. בנוסף, פועל הייעוץ המשפטי לאיתור מראש של הסיכונים המשפטיים, לרבות בחינת כל מוצר או פעילות חדשים ועריכת מכלול המסמכים הכרוכים באותו מוצר/שירות או פעילות, במגמה למזער את הסיכון המשפטי ככל האפשר.

כן נקבעים בבנק נהלים לעבודת המטה והסניפים ונעשות הדרכות שוטפות ליישומם, תוך שימת דגש על הנושאים המשפטיים הכרוכים בפעילות הבנק. במסגרת סקר הסיכונים התפעוליים התקופתי נסקרות גם פעילויות הייעוץ המשפטי, וסיכונים שאותרו מוערכים, נקבעים צעדים למזעורם ומופקים לקחים לשם מניעת הישנותם.

דיווח על החשיפה לסיכונים משפטיים

- החשיפות לסיכונים משפטיים מרוכזות ומדווחות במסמך הסיכונים המשפטיים הרבעוני, אשר נדון אחת לרבעון בהנהלה ובוועדת אשראי וניהול סיכונים של הדירקטוריון.
- בעת אירוע מהותי בעל אפיונים משפטיים, מוגש למנהלת הסיכונים המשפטיים דיווח מידי ביחס לאירוע, מידת השפעתו ואופן השפעתו על הבנק. מנהלת הסיכונים המשפטיים מורה על האמצעים שיש לנקוט על מנת לצמצם את מידת החשיפה לסיכון המשפטי שנוצר ונעזרת לשם כך ביועצים משפטיים חיצוניים, הביקורת הפנימית, קצינת הציות הקבוצתית והממונה על אכיפה פנימית בדיני ניירות ערך ובדיני תחרות והממונה על הגנת הפרטיות, בהתאם לצורך אירועים מהותיים, כאמור, מדווחים מידית לממונה על אכיפה פנימית בדיני ניירות ערך ובדיני תחרות.

ניהול סיכונים בתיק ניירות הערך במט"ח ובשקלים - סיכוני שוק וחבות

- א. דירקטוריון הבנק קבע במסגרת מסמך מדיניות הסיכונים הפיננסיים מדיניות ותיאבון סיכון מפורטים ביחס לפעילות הבנק בתיק ניירות ערך במט"ח ובשקלים וקבע מגבלות השקעה וקווים מנחים, הן בהיבט האשראי, הן בהיבט של חשיפה לסיכונים צד נגדי והן בהיבט של חשיפה לסיכונים שוק, ריבית ונזילות. מדיניות זו נבחנת על ידי הדירקטוריון וועדותיו לפחות אחת לשנה. הדירקטוריון יקיים דיון באירועים פיננסיים חריגים שעלולים להשפיע על חשיפות הבנק.
- ב. הבנק משקיע רק באגרות חוב של חברות שדורגו בדירוג השקעה מינימלי ביום הרכישה, כפי שנקבע במדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים וזאת לאחר בחינת איכות האשראי של המנפיק, סיכוני השוק הגלומים בהשקעה ונזילות אגרות החוב.
- ג. לאחר ביצוע ההשקעה, מקיים הבנק באופן שוטף, כחלק מניהול הסיכונים השוטף בתיק ניירות הערך במט"ח ובשקלים מעקב מאקרו כלכלי וענפי הרלוונטי להשקעותיו השונות.
- ד. כחלק ממנגנוני הפיקוח והבקרה על ניהול הסיכונים גובשה בבנק שגרת דיווח לגבי אופי והיקף החשיפות בתיק ניירות הערך המנוהל. הדיווחים נמסרים הן לגורמים מקבלי ההחלטה והן לגורמי הבקרה. עיקר מתכונת הדיווח בבנק הינה:
 - דיווח מידי עם גילוי חריגה ממגבלות ונהלים.
 - דיווח מידי על פתיחת מרווחים, שינוי דירוג וכל אירוע חריג אחר בתיק, וככל שנדרש.
 - דיווח שבועי במסגרת הוועדה לניהול נכסים והתחייבויות בראשות המנכ"ל.
 - דיווח רבעוני במסגרת מסמך הסיכונים הכולל להנהלה, לוועדה לניהול סיכונים ולדירקטוריון הבנק.

לפירוט תיק ניירות הערך - ראה פרק הרכב והתפתחות נכסי והתחייבויות של הבנק.

סיכון ציות

כללי

- סיכון ציות הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את הוראות הציות.
- הוראת ניהול בנקאי תקין 308 של הפיקוח על הבנקים, מחייבת את הבנקים לפעול לקיום כלל הדינים וכללי ההתנהגות החלים על הפעילויות הבנקאיות השונות של הבנק. במסגרת עדכון להוראה שפורסם בדצמבר 2019, נוספה החובה לבחון גם שינויים משמעותיים מחוץ לישראל בהוראות הציות ובמדיניות האכיפה מחוץ לישראל, שחלות על התאגיד הבנקאי, לרבות על פעילות הלקוחות. תהליכי הזיהוי וההערכה שבבסיס העדכון יכללו גם לקחים מאירועי ציות משמעותיים ויעוגנו בנהלי התאגיד הבנקאי או בדרך מתועדת אחרת שתבטיח הטמעתם בתהליך.
- הבנק פועל לאיסוף מאורגן ויזום של עדכוני רגולציה זרה ביחס למדינות עיקריות הרלוונטיות לפעילות cross border של לקוחות הבנק.
- הוראות ציות, כמוגדר בהוראה 308 האמורה לעיל, הינם: חוקים, תקנות, הוראות רגולציה (לעניין זה, לרבות עמדות שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים בטיפול בפניות ציבור וציות להוראות רשות שוק ההון), תקדים משפטי מחייב, נהלים פנימיים והקוד האתי, החלים על הפעילויות הבנקאיות של הבנק.
- החובות החלות על הבנק הינן חובות חוצות ארגון הנוגעות למגוון נרחב של מוצרים, פעילויות ותהליכים אותם מבצע הבנק מדי יום.
- הבנק אימץ תכנית אכיפה פנימית בדיני ניירות ערך, המבוססת על מיפוי מקיף של הוראות הדין הרלוונטיות, נהלי הבנק והתהליכים השונים בבנק, אשר מסדירה נהלים והנחיות ליישום מתמשך של התכנית, וזאת בהתאם לקריטריונים שפרסמה רשות ניירות ערך בנושא. הבנק מינה את מנהל הסיכונים הראשי של הבנק כממונה על האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך בבנק. הבנק מבצע מעקב אחר הוצאתה לפועל של תכנית האכיפה בדיני ניירות ערך, בין היתר, באמצעות קיום בקורות וביקורות בתחום דיני ניירות ערך וכן נוקט פעולות להטמעת ידע בתחום זה. דירקטוריון הבנק מאשר אחת לשנה, תכנית עבודה לממונה על האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך, בנפרד מתכנית העבודה של מחלקת הציות.
- הבנק אימץ תכנית אכיפה פנימית בדיני תחרות כלכלית. הבנק קבע נהלים ותהליכים שונים ליישום מתמשך של התכנית. הבנק מינה את קצינת הציות הראשית של הבנק כממונה על האכיפה הפנימית בדיני תחרות כלכלית בבנק. הבנק מבצע מעקב אחר הוצאתה לפועל של תכנית האכיפה בדיני תחרות כלכלית, בין היתר, באמצעות קיום בקורות וכן נוקט פעולות להטמעת ידע בתחום זה. דירקטוריון הבנק מאשר אחת לשנה, תכנית עבודה לממונה על האכיפה הפנימית בדיני תחרות כלכלית, בנפרד מתכנית העבודה של מחלקת הציות.
- הבנק פועל ליישום הוראות החוק בתחום ההגנה על הפרטיות. הבנק מינה ממונה על הגנת הפרטיות, בכפיפות ישירה לקצין הציות הראשי ופועל ליישום תכנית בקורות עדכנית וכן נוקט פעולות להטמעת ידע בתחום זה.

השפעת מלחמת "חרבות ברזל"

מצב המלחמה דורש ערנות מוגברת מצד הבנק. מחלקת הציות של הבנק, מבצעת בקורות, בדגש על איתור פעילות המשקפת "אורות אדומים" לפעילות חשודה בנושאים הקשורים בציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור.

מדיניות

דירקטוריון הבנק קבע ואישר מדיניות ציות קבוצתית. במדיניות מוסדרים, בין היתר, מבנה פונקציית הציות, הגורמים השונים המעורבים ביישום המדיניות, חלוקת האחריות לביצוע בקורות בקו ההגנה השני אחר הוראות הציות השונות בהתאם לכללים שנקבעו בהוראה וכדומה.

תיאבון הסיכון

הבנק אימץ מדיניות של הקפדה יתרה בהתייחסות לסיכון הציות. ביחס להפרת הוראות החוק ונהלי הבנק הקשורים להוראות החוק, הבנק ימלא אחר הוראות ציות החלות עליו ויפעל לשם הבטחת העמידה בהן על ידי כלל עובדיו. כל עסקיו של הבנק יבוצעו על פי נהלי הבנק, הקוד האתי ובהתאם לכל החוקים והתקנות. הבנק פועל להטמעת תרבות ארגונית ואמות מידה ליושרה ואתיקה כבסיס הכרחי לקיום של תרבות ציות בכל דרגי הארגון.

ניהול החשיפה

- לשם ביצוע ההוראה, קיימת בקבוצה מחלקת ציות (להלן - "פונקציית הציות" או "הפונקציה"), הכפופה לקצינת הציות הראשית ומשמשת כפונקציה בלתי תלויה, האחראית על ניהול סיכון הציות בבנק. כמו כן, מונתה קצינת הציות הראשית כ-RO (הממונה) על יישום כללי החקיקה וההוראות בתחומי ה-FATCA שמטרתו לאכוף מנגנוני דיווח לגבי חשבונות של אמריקאים מחוץ לארה"ב, RO לבחינת יישום הסכם ה-QI (Qualified Intermediary) המרחיב את דרישות הדיווח וניכוי המס מתשלומים מסוימים מעבר לחשבונות של תושבי חוץ אמריקאים גם לחשבונות אחרים להם הכנסות ממקורות בארה"ב וכן אחראית לוודא יישום כללי ה-CRS (Common Reporting Standard) שבדומה ל-FATCA תכליתו להסדיר את אופן החלפת המידע האוטומטי לגבי חשבונות פיננסיים של תושבים זרים בין מדינות אשר יחתמו על הסכם ביניהן.
- פונקציית הציות אחראית על ריכוז הבקרה בבנק לציות להוראות הציות שבאחריותה בהתאם למדיניות הציות ותכנית העבודה השנתית ולדיווח על ליקויים או פערים לכל מדרג הסמכויות בבנק.
- לצד קצינת הציות הראשית פועלים:
- נאמני ציות בכל אחד מסיניפי הבנק ובקרים במטה.
- פורום מעקב אחר יישום הוראות סטטוטוריות אשר מתפקידו לעקוב אחר יישום הוראות ציות חדשות ולדון בטיטות הוראות, הצעות חוק, תזכירי חוק וכדומה.

דיווח על החשיפה

- דיווח במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, על פעילות הפונקציה הכולל עמידה בהוראות ציות והמלצות לגבי הפרות והיערכות ליישום הוראת ציות חדשה, וכן דיווח שנתי מפורט על סיכום פעילות בשנה הקודמת.
- מסמך הערכת הסיכונים המוצג אחת לשנה בהנהלה ובוועדת ניהול הסיכונים בדירקטוריון. המסמך כולל התייחסות למוקדי הסיכון בבנק, על פי מסמך הערכת הסיכון הלאומי שמתפרסם אחת לתקופה, וכן מוקדי סיכון ייחודיים לבנק.
- בנוסף, במדיניות הציות שנקבעה על ידי הדירקטוריון מוגדרים דיווחים מידיים לדירקטוריון.

ניהול סיכון בנקאות הוגנת – Conduct Risk

סיכון בנקאות הוגנת הינו סיכון חוצה ארגון השואב את מסגרתו הנורמטיבית משורה ארוכה של הוראות דין ורגולציה ואשר מושתת על ערכי ייסוד בדמות הוגנות, הגינות ושקיפות, באופן שבו הבנק מתנהל אל מול מחזיקי העניין השונים. הבנק הטמיע ערכי הוגנות ושקיפות בפעילותו מול לקוחותיו וחזיק עקרונות אלו בהתנהלות השוטפת. ככלל, נדרשת הבנק לוודא כי ההצעות הניתנות ללקוח מותאמות לצרכיו. אי עמידה בסיכון ההתנהלות חושף את הבנק לסיכונים שונים, בין היתר, סיכונים ציות, סיכון משפטי, סיכון מוניטין וכיו"ב. לבנק קיימת מדיניות בנושא התנהלות עסקית נאותה כחלק ממדיניות הציות.

סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור

כללי

- סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור (להלן "הלבנת הון") הינם הסיכונים להטלת עיצומים כספיים משמעותיים על הבנק לאור אי עמידה בהוראות החוק בנושא מניעת הלבנת הון ואיסור מימון טרור וכן הסיכון להיווצרותה של אחריות פלילית של התאגיד ועובדיו. בנוסף, התממשות עבירה על הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור עשויה לגרור התממשות של סיכון מוניטין.
- על המגזר הבנקאי חלות הוראות שונות במסגרת מניעת הלבנת הון ומימון טרור הכוללות, בין היתר, את החוק לאיסור הלבנת הון, החוק לאיסור מימון טרור, צו איסור הלבנת הון, תקנות איסור מימון טרור, הוראת ניהול בנקאי תקין 411, חוזרים שונים ועוד.

השפעת מלחמת "חרבות ברזל" מצב המלחמה דורש ערנות מוגברת מצד הבנק. מחלקת הציות של הבנק, מבצעת בקורות, בדגש על איתור פעילות המשקפת "אורות אדומים" לפעילות חשודה בנושאים הקשורים בציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור.

מדיניות

לבנק מדיניות מוסדרת לנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור המאושרת בדירקטוריון אחת לשנה.

תיאבון הסיכון

- הבנק, מפעיל מדיניות של "אפס סובלנות" בהתייחסות לסיכוני הלבנת הון וסיכונים חוצי גבולות לעניין עבירת מס (cross border) ובמסגרתה נדרשים כל מנהלי הבנק ועובדיו, ללא יוצא מן הכלל, למלא אחר הוראות החוק והרגולציה החלות על הבנק וכן אחר כל נהלי הבנק הרלבנטי הנובעים מהוראות אלו.
- הבנק נוהג מדיניות מחמירה שנועדה להבטיח יישום דווקני של הוראות החוק והכרה נאותה של הלקוח את מנהל הבנק עסקים, ובכלל זה הבנת עסקיו המנוהלים עם הבנק או באמצעותו, החיוניים למניעת הלבנת הון ומימון טרור באמצעות הבנק ולניהולו התקין של הבנק.
- המדיניות בתחום מניעת הלבנת הון כוללת הגדרה ברורה של איסורים ביחס לפעילות מול גופים ומדינות לגביהן ישנן הגבלות.

ניהול החשיפה

- בקבוצה פועלת יחידה לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, אשר מופקדת על יישום הוראות הדין בנושא זה ועל הטמעתן. בראש היחידה עומדת, כאמור, האחראית על איסור הלבנת הון. תפקידי האחראית על איסור הלבנת הון ומימון טרור כוללים, בין היתר:
- כתיבה ועדכון המדיניות והנהלים בהתאם לעדכוני חקיקה והוראות הדין, פיתוח וביצוע בקורות על מנת לוודא כי הבנק מיישם את הוראות הדין ומבצע את הדיווחים הנדרשים כולל בקורות אחר ביצוע הדיווחים לרשות לאיסור הלבנת הון על פי סוג וגודל הפעולה, העברת דיווחים על פעולות בלתי רגילות לרשות לאיסור הלבנת הון ובדיקת יישום מדיניות הבנק וכן קיום הדרכות יומי עיון לנאמני הציות ולכלל העובדים, המגבירים את המודעות לנושא.
- לשם יישום החוק, והטמעה של הוראותיו מינה הבנק נאמני ציות המשמשים גם כנאמני איסור הלבנת הון בסניפים, האחראים על הפעילות השוטפת בנושא, הכפופים מבחינה מקצועית לקצין הציות.
- הבנק נוקט באופן שוטף במהלכים לאיתור וטיוב נתונים באמצעות דוחות בקרה. לייעול הבקורות, הבנק משקיע משאבים רבים בפיתוח ושדרוג מערכות הבקרה הממוכנות ומקצה משאבי כח אדם לנושא.

- מערך הייעוץ המשפטי הקבוצתי מבצע מעקב אחר עדכוני חקיקה ווידוא מסירתם לאחראי על ניהול סיכוני איסור הלבנת הון וכן למתן תמיכה משפטית ככל שזו נדרשת על ידי האחראי, לקיום חובות האחראי ופעילות היחידה והבנק.

- במסגרת דיון חצי שנתי של הפורום למעקב אחר סיכונים תפעוליים, מתקיים דיון בהתפתחויות טכנולוגיות, כגון שימוש באינטרנט, טלפונים סלולריים, כרטיסי חיוב נטענים ועוד, העלולות לסייע בידי לקוחות בביצוע הלבנת הון ו/או מימון טרור, על מנת לגבש ולבחון אמצעי הגנה נאותים, להתמודדות בהתפתחויות אלו ובחשיפות הנובעות מהן.

בעקבות המלחמה בין רוסיה לאוקראינה, הועצמו הסנקציות שהוטלו על רוסיה על ידי אופ"ק, האיחוד האירופי, ומדינות נוספות. במדינת ישראל לא הוטלו סנקציות על פעילות עם רוסיה, אולם הבנק מחויב לעמידה בחלקים נרחבים מדרישות הגופים הנ"ל, מתוקף חוזים והסכמים שונים, בעיקר בפעילות מול קורספונדנטים. אל מול סיכון זה, עומדת היערכות הבנק בנושא, כוללת הנחיות מפורטות בנהלים למערך הסיכונים ולמטות החטיבות העסקיות וכן קביעת סמכויות ריכוזיות לאישור פעילות מסוג זה במחלקת הציות, המרכזת את הידע בנושא, לרבות למידה מפרסומים, כנסים, ויעוץ ממוקד.

המלחמה שפרצה בין רוסיה ואוקראינה, הובילה להטלת סנקציות חריפות על רוסיה ובלארוס מצד מדינות שונות בעולם (בדגש על ארה"ב ומדינות אירופאיות כולל האיחוד האירופי), בנוסף לסנקציות שהוטלו עוד ב-2014 לאחר פלישת רוסיה לחצי האי קרים.

ניסיונות להשתמש בבנקים על מנת לעקוף משטרי סנקציות, על ידי בעלי עניין, חושפים את המערכת הבנקאית, לשורה של סיכונים, סיכון שקורספונדנטים יסרבו לתת שירות לבנק בגלל הפרות משטר הסנקציות ופגיעה בפעילות סח"ח ופעילות שוק ההון, סיכונים לקנסות, עיצומים, סיכוני מוניטין ועוד, בהיקף משמעותי מבעבר.

הפיקוח על הבנקים, במכתבו מיום ה-8 ביוני 2022 בנושא סיכונים הכרוכים עם גורמים מוכרזים ברשימות סנקציות בינלאומיות ולאומיות של מדינות זרות, התייחס לסיכונים המשמעותיים להם חשופים התאגידים הבנקאיים בהקשר לעקיפת משטרי סנקציות שהוטלו על ידי מדינות זרות וארגונים בינלאומיים. הבנקים הונחו לקבוע מדיניות ונהלים בנוגע למדינות זרות, ובנוגע להתקשרות או ביצוע פעולות מול גורמים מוכרזים ברשימות כאמור, בהתבסס על נב"ת 310 בנושא "ניהול סיכונים". עוד צוין במכתב, כי סירוב לאשר עסקה, סירוב להתקשר בהסכם או הפסקת התקשרות בשל יישום מדיניות כאמור, ייחשבו סירוב סביר למתן שירות לעניין חוק הבנקאות וכי הצעדים שיינקטו מול לקוחות התאגידים הבנקאיים במסגרת יישום האמור, ייעשו בהתאם לחובות התאגידים הבנקאיים כלפי לקוחותיהם ובין היתר בהתחשב בנסיבות ובאופי הפעולה.

מצב החירום עקב מלחמת חרבות ברזל מעצים את סיכוני הציות ונדרשת ערנות מוגברת מצד הבנק בנושא סיכון ציות, הלבנת הון ומימון טרור, על מנת למנוע ניצול לרעה של המשבר למטרות הלבנת הון ומימון טרור. מחלקת הציות של קבוצת הבנק, מבצעת בקרות, בדגש על איתור פעילות המשקפת "אורות אדומים" לפעילות חשודה בנושאים הקשורים בציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור.

לאור הרחבת הסנקציות על ידי ארה"ב בדצמבר 2023, בדגש על חובותיהם של מוסדות פיננסיים מחוץ לארה"ב, הבנק מבצע מספר פעולות בהתאם לדרישות צו ההרחבה, ובין השאר הגברת הניטור והבקרות על פעילות זו. כמו כן, בעקבות הפרסומים על הטלת סנקציות מצד ארה"ב ומדינות באירופה על אזרחים ישראלים, מגבש הבנק כללים מנחים, הנדרשים על מנת לפעול בזהירות הראויה מול החובות השונות המוטלות עליו בהיבט זה.

לאור האמור, בקבוצת הבנק גובשה במדיניות הציות תפיסת ניהול הסיכון שלה הנגזרת ממשטרי הסנקציות השונים. הכללים המנחים שנקבעו נועדו ליצור איזון בין ניהול הסיכון בהתאם למדיניות שנקבעה לבין ההמשכיות הנדרשת לספק שירותים בנקאיים ובינלאומיים ללקוחות הבנק.

דיווח על החשיפה

- במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, מדווח הממונה על איסור הלבנת הון על פעילותו. הדיווח כולל, בין היתר, התייחסות למוקדי סיכון שאותרו ודרכי הטיפול בהם.
- אחת לשנה לפחות מדווחת האחראית על איסור הלבנת הון להנהלת הבנק ולוועדת ניהול הסיכונים של דירקטוריון הבנק, דיווח מפורט בנפרד ממסמך הסיכונים, עם פירוט הנושאים שטופלו בשנה הקלנדרית הקודמת.
- דוח הערכת הסיכונים המוצג אחת לשנה בהנהלה, בוועדת ניהול הסיכונים ובדירקטוריון. המסמך כולל התייחסות למוקדי הסיכון בבנק, על פי מסמך הערכת הסיכון הלאומי שמתפרסם אחת לתקופה, וכן, מוקדי סיכון ייחודיים לבנק.
- בנוסף, במדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון מוגדרים דיווחים מידיים להנהלה, לדירקטוריון ולבנק ישראל.

ניהול סיכונים חוצי גבולות – Cross Border

הבנק פועל בתחומי בנקאות שונים. בין שאר לקוחותיו, מספק הבנק שירותים גם ללקוחות שהינם תושבי חוץ. על רקע המאמצים המוגברים של מדינות שונות באיתור כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות והמגמה של שיתוף פעולה בינלאומי במאבק בהעלמות מס, עלולה פעילות הבנק מול תושבי החוץ כאמור להגדיל את החשיפה של הבנק לסיכונים חוצי גבולות (Cross Border) וכן לסיכונים מוניטין. נקבעו מדיניות ייעודית ונהלי עבודה לנושא זה ומתבצעת שורה של צעדים אופרטיביים לניהול וצמצום הסיכון. בחשבונות בסיכון גבוה בהיבטי סיכונים חוצי גבולות, מזוהים ומסומנים לקוחות להם אינדיקציות לתושבות מס זרה וכן כל הלקוחות החדשים נדרשים לחתום על הצהרות לעניין חביונות המס וויתור על סודיות. ביום 6 בפברואר 2019 פורסמו תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ט-2019, המטמיעות לדין הישראלי את ההתחייבויות שמדינת ישראל לקחה על עצמה לאימוץ התקן הבינלאומי לחילופי מידע (תקן CRS), אשר פותח על ידי הארגון לשיתוף פעולה כלכלי (OECD), לצורך קיום חילופי מידע על בסיס שנתי למטרות סיוע הדדי באכיפת מס בין מדינות.

בנוסף לאמור, חלו בשנים האחרונות התפתחויות בחקיקה וברגולציה הבנקאית באירופה ובעולם בכלל, שיש בהן להשפיע על רמת הסיכון והחשיפה לסיכונים חוצי גבולות הנובעים מממן שירותים בנקאיים ללקוחות תושבי חוץ. ככלל הבנק אינו יוזם פעילות שיווק, קידום ופרסום ואינו מכון או מציע את שירותיו באופן מובהק או מכון ללקוחות תושבי חוץ בין אם באופן ישיר ובין אם באופן מקוון. לבנק אין שלוחות או נציגויות מחוץ לישראל ועובדי הבנק לא פועלים מחוץ לישראל. לגבי חשבונות של תושבי חוץ הנפתחים בבנק, נוקט הבנק בגישה מבוססת סיכון בכל תהליכי פתיחת החשבונות ותהליכי ניהול החשבונות, על מנת למזער ולגדר ככל האפשר היתכנות או אפשרות שהבנק יפר את הדין הזר בעת מתן שירותים בנקאיים ללקוחות תושבי חוץ. זאת על ידי איסור ביצוע פעילות שיווק אקטיבית, הגבלה והתאמה של סוג ואופן מתן השירותים, לרבות הגבלה או הימנעות מממן שירותים לתושבי חוץ בעת שהייתם מחוץ לישראל, והתייחסות לסוגיית יוזם השירות.

רמת הסיכון חוצה גבולות התגברה מאז תחילת המלחמה בין רוסיה ואוקראינה ותחילת משטר הסנקציות על רוסיה והאזורים הבדלניים באוקראינה. יודגש כי נוכח המציאות הקיימת, חוזקו הבקורות והבדיקות המבוצעות בבנק, בדגש על עדכון רשימות הגופים המוכרזים תחת סנקציות באופן שוטף, ובקרה אחר פעולות המבוצעות מול מדינות רוסיה, אוקראינה ובלארוס.

הוראות ה-FATCA - חקיקה אמריקאית המעוגנת בהסכם בין מדינת ישראל עם ישראל בדרך של חקיקה מקומית. במסגרת כללי הוראות אלו, מפעיל הבנק תהליכים פנימיים לזיהוי ותיעוד לקוחות אמריקאים ומדווח עליהם מדי חודש ספטמבר, לגבי שנת המס הקודמת, לרשות המסים בארה"ב, באמצעות רשות המסים בישראל, בהתאם לדרישות ההוראה. בהתאם לתקנות, הבנק מאפשר פתיחת חשבון חדש, בכפוף לחתימת לקוח על הצהרה בדבר תושבות המס שלו.

הוראות ה-CRS - תקן שפותח על ידי ארגון ה-OECD ושמטרתו איסוף מידע לגבי תושבות המס של לקוחות הבנק ודיווח עליהם לרשויות המס של המדינות המשתתפות, באמצעות רשות המסים בישראל. התקן אשר הוטמע בחקיקה מקומית, מיושם על ידי הבנק, אשר מדווח מדי חודש ספטמבר, לגבי שנת המס הקודמת, על לקוחותיו שהצהירו על תושבות מס זרה, או שבחשבונום אינדיקציה לתושבות מס כזו.

סיכון מוניטין

כללי

סיכון מוניטין הינו סיכון הנובע מתפיסה שלילית מצד לקוחות, צדדים נגדיים, בעלי מניות, משקיעים, מחזיקי אגרות חוב, אנליסטים, גורמים רלוונטיים אחרים או רגולטורים, אשר עלולה להשפיע לרעה על יכולתו של תאגיד בנקאי לשמור על קשרים עסקיים קיימים או ליצור קשרים חדשים וליהנות מנגישות רציפה למקורות מימון.

תיאבון הסיכון

לבנק סובלנות נמוכה לסיכון המוניטין שעלול להשפיע על יציבותו ובכלל זה - איומים שמקורם בתדמית הבנק בעיני "הציבור". מעבר לכך, הבנק רואה בתדמית חיובית בעיני "הציבור" משום נכס מרכזי ולכן יפעל למניעת התממשות סיכון מוניטין שעלול להגיע לתרחיש קיצון וינסה למזער התממשותם של סיכונים מוניטין ככל האפשר.

מדיניות וניהול החשיפה

לבנק מדיניות לניהול הסיכון הכוללת: זיהוי ומעקב אחר גורמי הסיכון וגיבוש פעילות מונעת איתור מוקדם של אירועי מוניטין פוטנציאליים, ניטור מתמשך של הסיכון וניהולו.

דיווח על החשיפה

לבנק מדיניות ניהול סיכון מוניטין הכוללת פירוט בנוגע לחובות הדיווח ובכלל זה, דיווחים מיידיים. מערך הדיווחים מגדיר, בין היתר, באחריות מי הדיווח, תדירותו והנמענים לדיווח.

סיכון אסטרטגיה

כללי

סיכון אסטרטגיה הינו סיכון של ההשלכות הנוכחיות והעתידיות על רווחים, הון, מוניטין או מעמד הנובעים מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים רגולטוריים, ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. סיכון זה הינו פונקציה של התאימות בין היעדים האסטרטגיים של הבנק, האסטרטגיות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו ואיכות היישום.

מדיניות וניהול החשיפה לסיכון

דירקטוריון הבנק מתווה את האסטרטגיה של הבנק. לבנק מדיניות לניהול סיכונים אסטרטגיה.

תיאבון הסיכון

לבנק סובלנות נמוכה לסיכון האסטרטגי בשל ההשפעה הקריטית שעשויה להיות לו על יציבות הבנק והישיגיו העסקיים. הבנק מאמץ אסטרטגיה עסקית המתאפיינת ברמה גבוהה של זהירות ומידתיות.

דיווח על החשיפה

בבנק קיימת מעטפת סדורה של דיווחים ביחס לסיכון האסטרטגי לאורך קווי ההגנה השונים. במסגרת מסמך הסיכונים מדווחים נושאים מרכזיים הנוגעים לסיכון האסטרטגי.

סיכון רגולטורי

מקורו של הסיכון הוא בהתגברות הדרישות הרגולטוריות בארץ ובעולם בשנים האחרונות. השינויים הרגולטוריים האמורים ויישום רפורמות רגולטוריות מגבירים את אי הוודאות והתחרותיות במערכת הפיננסית ויוצרים סיכון להכנסות והון הבנק, לרבות באמצעות מניעת או הטלת מגבלות על פעילות עסקית ואובדן הכנסות, וכן מחייבים את הבנק להיערכות, יישום והטמעה העלולים לגרום לעלויות והשקעות (כגון השקעות מיכוניות) נכבדות. כמו כן, אי עמידה בהוראות החוק והרגולציה החלות על הבנק חושף אותו לסנקציות, ובהן עיצומים כספיים, תביעות של לקוחות, לרבות תובענות ייצוגיות, הטלת אחריות פלילית על התאגיד הבנקאי ועל נושאי משרה בו וכן לפגיעה בתדמיתו של הבנק בציבור. הסיכון הרגולטורי מנוהל בבנק כחלק מהסיכון המשפטי, סיכון הציות וסיכון האסטרטגיה.

מדיניות הציות של הבנק מעגנת, בין היתר, את ערכי הציות אותם מקדם הבנק, משמשת כקו מנחה לפעילות כל הגורמים בבנק בניהול סיכונים הציות בכלל ובעמידה במכלול ההוראות הרגולטוריות בפרט, מתווה את העקרונות וקווי היסוד, ומעגנת את הסמכויות ותחומי האחריות של הגורמים השונים בבנק לצורך בניית תשתית נאותה ליישום החובות החלות על הבנק בתחום הציות והסדרתם בנהלים ותהליכים. ההיבטים הרגולטוריים-משפטיים מפוקחים ומנוהלים על ידי הייעוץ המשפטי במסגרת מדיניות לניהול הסיכון המשפטי המאושרת על ידי ההנהלה והדירקטוריון. המדיניות מסדירה את הדרכים לאיתורו, מיפוי ומיזעורו של הסיכון המשפטי, לרבות באמצעות מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה ומתן יעוץ ותמיכה משפטית שוטפים על בסיס התפתחויות אלה.

בהיבט האסטרטגי - התכנית האסטרטגית ותכנית העבודה מתייחסות להשפעות אפשריות שצוינו לעיל ולוקחת בחשבון את השינויים האמורים. לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח ראה פרק חקיקה ויוזמות רגולטוריות בדוח הכספי לשנת 2023.

נוכח המלחמה, הפגיעה חסרת התקדים בציבור רחב וגיוס המוני של חיילי מילואים, והתגברות מהותית בחששות מהרעה במצב הכלכלה, פעילות גופי הרגולציה והמדינה, שמה דגש בימים אלה על צעדים של הקלות ומציאת פתרונות לקשיים ולאתגרים שהתעוררו. בנוסף, לאחרונה ובמסגרת הצעה לתיקון תקציב 2024 בעקבות המלחמה, מוצע להעלות את שיעור המס המוטל על הבנקים לתקופה שעד סוף שנת 2025. ההעלאה המוצעת משקפת עלייה משיעור מס אפקטיבי של 34.19% לשיעור מס של 38.89%. (לפרטים ראו באור 8 לדוחות הכספיים)

בחודשים שקדמו למלחמה, לצד רפורמות ויוזמות רגולטוריות רבות שקודמו ומקודמות בשנים האחרונות ביחס לענף הפיננסיים בכלל ולענף הבנקאות בפרט, נרשמה, בצל העלייה המהירה והניכרת של ריבית בנק ישראל, מגמה של העלאת יוזמות רגולטוריות וחקיקתיות, חלקן בשלב התחלתי, אשר נועדו או שעלולות, בין היתר, להשפיע ולהתערב באופן ישיר או עקיף במחירי השירותים והמוצרים של הבנקים ובריביות הנהוגות במערכת הבנקאית, הן ביחס לצד האשראי לציבור והן ביחס לצד הפקדונות לציבור.

בהקשר הזה יש לציין גם את הודעת רשות התחרות כי החלה בהליך היוועצות עם בנק ישראל בנושא הכרזה על חמש קבוצות הבנקים הגדולות כקבוצת ריכוז, תוך התייחסות לצעדים שיישקלו, אם וככל שתהיה הכרזה כאמור והצעות ראשוניות בעניין פיתוח שוק הכסף.

ביום 14 בפברואר 2024, פרסם בנק ישראל "קול קורא לקבלת התייחסויות הציבור למתווה מדורג של רישוי ורגולציה מידתית לגופים חוץ בנקאיים לשם הגברת התחרות במערכת הבנקאית". ההתייעצות עם הציבור היא לגבי מתווה של מתן רישיונות "תאגיד בנקאי" והיתרים מקלים לגופים חוץ בנקאיים, לרבות חברות כרטיסי האשראי, לקבלת פקדונות מן הציבור והעמדת אשראי כנגדם לפי מדרג וגודל, תוך הקלות ברגולציה, ותוך שימת דגש על

לקוחות משקי הבית ועסקים קטנים. במסגרת זו בנק ישראל מציע מדרג של רישיונות, שכולם רישיונות של "תאגיד בנקאי": רישיון מוסד כספי; רישיון בנק בסיסי; ורישיון בנק מורחב. מדובר, בין היתר, בהודעות ובבחינה של מהלכים, שכל אחד מהם לחוד, ובוודאי כמה מהם יחדיו, עלולים להשליך ישירות על פעילות המערכת הבנקאית ותוצאות הפעילות שלה ועל היחסים הרגולטוריים הנדרשים מהבנקים, וזאת, בין היתר, נוכח ההשפעה האפשרית לשינוי ניכר ומהיר בהתנהלות הכלכלית במשק, ונוכח העובדה שאין ניסיון דומה למרבית המהלכים האלה, בארץ או בחו"ל, ולהשלכותיהם האפשריות. בשלב זה לא ניתן להעריך אם ומה תהיינה ההשפעות של שינויים אלה או חלקם, ככל שיתממשו, על הבנק. מגמות אלה החלו לחזור/חזרו בחלקן לסדר היום מספר חודשים לאחר פרוץ המלחמה, ובתקופה שלאחר תקופת הדוח.

סיכון מודל

כללי

סיכון המודל מוגדר כפוטנציאל להשלכות שליליות מהחלטות שהתקבלו, בהתבסס על תוצרי מודל שגויים, או שימוש שגוי בתוצרי מודל. סיכון מודל עלול להוביל להפסד כספי, קבלת החלטות עסקיות שגויות, או פגיעה במוניטין הבנק.

מדיניות וניהול הסיכון

לבנק מדיניות לניהול סיכון מודל (MRM), המפרטת ומגדירה מסגרת תיקוף מודלים מקיפה, אשר כוללת כלים שונים שמטרתם הפחתת סיכון מודל, מניעת שימוש לא נכון במודל ומניעת סיכונים ביצועי מודל.

תיאבון סיכון

תיאבון הסיכון של הבנק לסיכון מודל הינו נמוך והבנק פועל למזער את סיכון המודל ככל האפשר, תוך שיקולים של עלות אל מול הפחתת הסיכון. הסיבולת לסיכון בבנק, נמדדת על פי המתודולוגיה להערכת סיכון מודלים, אשר מתייחסת למקורות הסיכון וליחסי הגומלין בין המודלים וכן על פי איכות תוצאות הכלים לתיקוף מודלים.

דיון בגורמי סיכון

ברבעון הרביעי של שנת 2023 הועלתה רמת סיכון מודלים מ-"נמוכה" ל-"נמוכה- בינונית" לאור ההישענות הגוברת על תוצאות המודלים בקבלת ההחלטות ועל רקע מצב המלחמה. מלבד זאת, לא היו שינויים בטבלת גורמי הסיכון במהלך שנת 2023, בהשוואה לטבלה שפורסמה בדוחות לשנת 2022.

מידת ההשפעה של גורמי הסיכון מתבססת על המתודולוגיה שמשמשת את הבנק בתהליך ה-ICAAP ובמסמך הסיכונים. המתודולוגיה לוקחת בחשבון את רמת הסיכון והתפתחות פרופיל הסיכון של הבנק אל מול תאבון הסיכון שנקבע ואיכות ניהול הסיכון. כל גורם סיכון המופיע בטבלה נבחן, כאשר הוא עומד בפני עצמו, ומתוך הנחה של אי-תלות בין גורם סיכון אחד לבין גורמי סיכון אחרים המופיעים בטבלה.

סיכון	השפעה	רמת סיכון
1. סיכויי שוק	סיכון קיים או עתידי להפסד או לירידת ערך הנובע משינוי בשווי הכלכלי של מכשיר פיננסי, תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים.	נמוכה
1.1 סיכון ריבית	סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית בשווקים השונים. שינויים בריבית משפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, כיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (או אף התזרימים עצמם) משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הריבית. סיכון הריבית שאליו נחשף הבנק כולל: סיכון תמחור מחדש, סיכון עקום התשואה וסיכון בסיס (מרווח). סיכון הריבית בתיק, הינו הסיכון הדומיננטי אליו חשוף הבנק בכל הקשור להשפעה על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות ועל הרווח.	נמוכה
1.2 סיכון אינפלציה	סיכון להפסד כתוצאה משינויים בעקום הציפיות למדד המחירים לצרכן ו/או במדד המחירים עצמו.	נמוכה
1.3 סיכון שער החליפין	סיכון להפסד כתוצאה משינוי שער חליפין ו/או כתוצאה משינויים בציפיות לשינוי בשער החליפין.	נמוכה
2. סיכון נזילות	סיכון שהבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל מחסור ביתרות זמינות בשקלים ומט"ח, בגין משיכות בלתי צפויות מפקדונות הציבור, ביקוש בלתי צפוי לאשראי, אי ודאות לגבי זמינות מקורות והתחייבויות בלתי צפויות אחרות לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים הנזילים.	נמוכה
3. סיכון אשראי	הסיכון שלווה או צד נגדי, לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק. במסגרת הערכת סיכון האשראי הכוללת, מבוצע שקלול של כלל הגורמים המשפיעים על רמת הסיכון, וביניהם, היקפי החשיפה, השפעות סיכון איכות לווים ובטחונות והשפעות הריכוזיות הענפית ובכללם הסיכון הגלום באשראי לענף בינוי ונדל"ן.	בינונית
3.1 איכות לווים ובטחונות	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי הנכסים, בהכנסות והון הבנק שעלול להתרחש כתוצאה מהרעה באיכות הלווים על רקע פגיעה בחוסנם הפיננסי, בכושר ההחזר שלהם, ו/או בשווי ובטיב או תמהיל הביטחונות שהועמדו כבטוחה לאשראי.	בינונית
3.2 ריכוזיות ענפית	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הבנק, בהכנסות והון הבנק הנובע מהיקף גבוה של אשראי שניתן ללווים המשתייכים לענף משק מסוים ו/או השקעות במוצרים הרגישים לענף. הרעה בפעילות העסקית בענף משק כזה, על רקע שינויים בביקוש או בהיצע, שינוי במחירי חומרי גלם, שינויים ביטחוניים ו/או פוליטיים, שינויים רגולטוריים ועוד, עלולה להביא לפגיעה ביכולת ההחזר ו/או בשווי הביטחונות שניתנו על ידי חלק מהלווים המשתייכים לענף זה, וכתוצאה מכך, להשפיע לרעה על שווי נכסי הבנק ורווחיותו.	נמוכה
3.3 ריכוזיות לווים וקבוצת לווים	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הבנק, בהכנסות והון הבנק הנובע מהרעה במצב של לווה/קבוצת לווים גדולה יחסית לתיק האשראי, שעלולה להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי ובהתאמה על שווי נכסי הבנק ורווחיותו. השפעת הסיכון הינה נגזרת, בין היתר, של התמהיל הפנימי של הקבוצות, הקשר בין החברות המרכיבות אותן עסקית או ענפית, פיזורן, והשפעת הבעיות באחת מהן על היתר.	נמוכה
4. סיכון תפעולי	הינו סיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים, או מערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, סיכוי מעילות והונאות, סיכויי דו, אבטחת מידע, סייבר והמשכיות עסקית, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין, המנוהלים בנפרד.	בינונית
4.1 סיכון סייבר ואבטחת מידע	סיכון זה (כחלק מהסיכון התפעולי) מוערך בנפרד לאור ריבוי אירועים בעולם ובמערכת הפיננסית בפרט, ולאור הרחבת פעילות הדיגיטל על ידי לקוחות הבנק. הסיכון מוגדר כפוטנציאל לנזק הנובע מאירוע סייבר בהתחשב ברמת סבירותו וחומרת השלכותיו.	בינונית-גבוהה
4.2 סיכון טכנולוגיות מידע	סיכון זה (כחלק מהסיכון התפעולי) מוערך בנפרד לאור כך שהסביבה הטכנולוגית מורכבת ומשתנה והתלות בה גוברת. בשנים האחרונות הסיכון התעצם לאור הצורך בהגדלת הגמישות העסקית והטכנולוגית והגברת השימוש בטכנולוגיות חדשות.	בינונית

סיכון	השפעה	רמת סיכון
5. סיכון משפטי	נכלל בגדר סיכון תפעולי כהגדרתו בנוהל בנקאי תקין מס' 350 - ניהול הסיכון התפעולי וכולל גם, אך אינו מוגבל ל"חשיפה לקנסות (fines, penalties) או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית (punitive damages), כמו גם מהסדרים פרטניים (private settlements)".	נמוכה-בינונית
6. סיכון מוניטין	סיכון מוניטין הינו סיכון הנובע מתפיסה שלילית מצד לקוחות, צדדים נגדיים, בעלי מניות, משקיעים, מחזיקי אגרות חוב, אנליסטים, גורמים רלוונטיים אחרים או רגולטורים, אשר עלולה להשפיע לרעה על יכולתו של תאגיד בנקאי לשמור על קשרים עסקיים קיימים או ליצור קשרים חדשים וליהנות מנגישות רציפה למקורות מימון. סיכון המוניטין מושפע באופן מהותי מהתממשות של סיכונים משיקים כגון סיכון תפעולי, סיכון אשראי, סיכון ציות, סיכון הלבנת הון ומימון טרור ועוד, אשר דבר פרסומם עלול לגרור התממשות של סיכון המוניטין (לדוגמא: אירועי גניבה או מעילה, אירועי הלבנת הון, הפסד כספי גבוה וכו').	נמוכה
7. סיכונים חקיקה ורגולציה	סיכון חקיקה ורגולציה הינו סיכון קיים או עתידי להכנסות והון הבנק העלול להיווצר משינויים ברגולציה או בחקיקה, שיש בהם להשפיע על פעילות הבנק ועסקיו. הבנק, כתאגיד בנקאי, והחברה המוחזקת על ידו, כפוף להוראות רגולטוריות רבות הבאות לידי ביטוי בחקיקה, חקיקת משנה ומדיניות רשויות הפיקוח והאכיפה כגון: הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל, אגף שוק ההון וחיסכון באוצר, הרשות לניירות ערך, רמ"ט - הרשות למשפט וטכנולוגיה, רשות התחרות, גופים סטטוטוריים בתחום הגנת הצרכן וכו"ב.	בינונית

סיכון	השפעה	רמת סיכון
8. סיכון ציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור	סיכון ציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שאין הוא מקיים את הוראות הציות. סיכון הציות כולל את הסיכון לאי קיום הוראות הדין כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 308, ובכלל זה הסיכון לאי קיום הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור, הסיכון לאי קיום הוראות תכנית האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך, הסיכון לאי קיום תכנית האכיפה הפנימית בדיני תחרות כלכלית, הסיכון באי קיום דיני הגנה על הפרטיות ואת הסיכונים הנובעים מהפעילות מול תושבי חוץ. סיכון זה כולל גם סיכון בנקאות הוגנת (CONDUCT RISK), אשר הינו סיכון חוצה ארגון השואב את מסגרתו הנורמטיבית משורה ארוכה של הוראות דין ורגולציה ומושתת על ערכי יסוד בדמות הוגנות ושקיפות באופן בו מתנהל הבנק אל מול מחזיקי העניין השונים.	בינונית
9. סיכון אסטרטגיה	ההתחזקות הרגולציה והאכיפה של רשויות המס במדינות שונות, מתוך כוונה לאתר כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות עלולים להשליך על דפוסי התנהגות של לקוחות ומכאן לחשוף את הבנק לסיכונים ציות, סיכונים מוניטין ו- Cross border risk.	בינונית
10. סיכון מודל	ההשפעה של סיכון הציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור משליכה על כל תחומי הפעילות של הבנק, לרבות, האכיפה המנהלית ורגולציה מקומית ובינלאומית בתחומי מיסוי לרבות ה- FATCA וה- CRS.	נמוכה-בינונית
9. סיכון אסטרטגיה	הסיכון של ההשלכות הנוכחיות והעתידיות על רווחים, הון, מוניטין או מעמד הנובעים מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. סיכון זה הינו פונקציה של התאימות בין היעדים האסטרטגיים של הבנק, האסטרטגיות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו ואיכות היישום. סיכון אסטרטגיה כולל בתוכו גם סיכון תחרות הנובע מחשיפת הבנק לתחרות בישראל בכל תחומי עסקיה. במהלך פעילותו השוטפת מתמודד הבנק עם גורמים מתחרים בהם התאגידים הבנקאיים האחרים וגופים פיננסיים אחרים המספקים מוצרים פיננסיים חלופיים לאלו המוצעים על ידו. סיכון התחרות מבטא את סיכון השחיקה ברווחיות ובהון על רקע הלחץ התחרותי להקטנת גובה העמלות והמרווחים.	בינונית
10. סיכון מודל	מוגדר כפוטנציאל להשלכות שליליות מהחלטות שהתקבלו בהתבסס על תוצרי מודל שגויים או שימוש שגוי בתוצרי מודל. סיכון מודל עלול להוביל להפסד כספי, קבלת החלטות עסקיות שגויות, או פגיעה במוניטין הבנק.	נמוכה-בינונית

הבנק נוקט בפעולות ספציפיות למזעור הסיכונים המתוארים לעיל. כמו כן, נקבעה מדיניות מפורטת לניהול החשיפות והסיכונים, הכוללת, בין היתר, הגדרת תיאבון סיכון פרטני, מגבלות על החשיפה, מנגנוני בקרה שונים, מערך דיווחים ועוד. בנוסף, קיימת מעטפת נהלים המיושמים ע"י הבנק ומערכות מיכון תומכות.

מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים

כללי

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על פי תקני חשבונאות מקובלים ועל פי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי של תאגיד בנקאי. עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בבאור 1 לדוחות הכספיים. הדוחות הכספיים כוללים תוצאות של חישובים, הנחות ואומדנים המתייחסים לפעילויות, אירועים והתפתחויות שונות, המשפיעים על רווחיותו של הבנק. הנהלת הבנק מתבססת בהערכותיה על הנחות סובייקטיביות והערכות של עובדים וגורמים מקצועיים חיצוניים בעלי מיומנויות והתמחויות בתחומים בהם נדרשים האומדנים השונים. לבעלי המקצוע החיצוניים ולעובדים העוסקים בפיקוח, בקרה והכנת האומדנים וההערכות בנושאים המוגדרים כבעלי השפעה קריטית על התוצאות הכספיות של הבנק אין, ככל שהדבר מתאפשר, מעורבות וקשר עסקי שוטף עם הגורם או הסוגיה נשוא האומדן.

הנהלת הבנק והדירקטוריון סבורים כי האומדנים וההערכות בנושאי המדיניות החשבונאית הקריטית, נעשו על פי מיטב ידיעתם ושיקול דעתם של הגורמים המקצועיים שעסקו בהכנתם, והם יושמו באופן נאות בדוחות הכספיים של הבנק.

להלן סקירה תמציתית של התחומים בהם נדרשת הנהלת הבנק לבצע הערכות ואומדנים חשבונאיים בנושאים שהשפעתם על הרווח והפסד עשויה להיות קריטית ומהותית. לשינויים באומדנים ובהערכות בנושאים שיתוארו להלן, ובכלל זה התממשות שונה של אירוע מהאומדן שנעשה לגביו, יכולה להיות השפעה מהותית על תוצאותיו העסקיות של הבנק ועל מבנה הנכסים וההתחייבויות שלו (לרבות - תלויות).

א. הפרשה להפסדי אשראי

החל מיום 1 בינואר 2022, מיישם הבנק את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים באר"ב בנושא מדידת הפסדי אשראי הנובעים ממכשירים פיננסיים כמפורט בנושא 326 בקודיפיקציה (ASC-326) - מכשירים פיננסיים הפסדי אשראי.

על פי הכללים החדשים, תכלית ההפרשה להפסדי אשראי הינה לאמוד את הפסדי האשראי הצפויים לאורך כל חי האשראי. תהליך קביעת ההפרשה מתבסס על שיטות שפותחו במטרה לאמוד הפסדים צפויים, תוך הבאה בחשבון של מידע היסטורי ותחזיות צופות פני עתיד סבירות וניתנות לתמיכה. אמידה זו כוללת גם התאמות איכותיות, לרבות תחזיות והערכות סובייקטיביות של ההנהלה, הכרוכות באי ודאות, ולשינויים באומדנים או בהערכות אשר עשויה להיות להן השפעה מהותית על ההפרשה להפסדי אשראי.

בנוסף, מידי רבעון מבוצע בבנק הליך בחינה של נאותות הסיווגים וסבירות ההפרשה הכוללת, אשר גם הוא כולל היבטים של שיקול דעת, אומדנים והערכות לגבי רמת הסיכון הגלומה בתיק האשראי של הבנק.

ההפרשה בגין חובות לא צוברים באשראי המסחרי עבור הלוואות שגבייתן מותנית בביטחון, מחושבת בשיטת היוון תזרימי מזומנים או על בסיס שווי הביטחון. הפרשה זו מבוססת על אמידת התקבולים הצפויים לפירעון החוב ממגוון מקורות ההחזר הרלוונטיים, לרבות פעילותו העסקית של הלווה, ערך הבטוחות שהעמיד הלווה וערך מימוש ערבויות שניתנו על ידי הלווה או צדדים שלישיים. שיטה זו מחייבת שימוש בשיקול דעת ואומדנים אשר הנהלת הבנק מאמינה כי הם סבירים במועד ההערכה, אולם מטבע הדברים אין ודאות כי הסכומים שיתקבלו בפועל יהיו זהים לאומדנים שנקבעו.

ההפרשה להפסדי האשראי הצפויים, עבור אשראי לאנשים פרטיים ואשראי מסחרי שיתרתו החוזית מתחת למיליון ש"ח, או אשראי מסחרי שיתרתו החוזית מעל מיליון ש"ח ושאינו אשראי לא צובר, מורכבת מנדבך כמותי והתאמות איכותיות והיא מחושבת לכל קבוצה של נכסים פיננסיים בעלי מאפייני סיכון דומים. באשראי המסחרי, השיטה העיקרית עליה מתבסס הבנק הינה שיטה המבוססת על שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו היסטוריים (WARM), ובאשראי לאנשים פרטיים מיישם הבנק את שיטת ההסתברות לכשל/הפסד בהינתן כשל (PD/LGD).

לצורך קביעת ההתאמות האיכותיות הכלולות בהפרשה להפסדי האשראי הצפויים, מביא הבנק בחשבון את מאפייני הנכסים הפיננסיים ואינדיקטורים המתייחסים לתיק האשראי הספציפי של הבנק כדוגמת שינויים בהיקף האשראי, שינויים בנפח החובות הבעייתיים, איכות הבקורות, ריכוזיות אשראי ועוד, וכן מתייחס בקביעת ההתאמות האיכותיות למצב המשק והסביבה הכלכלית בהתבסס על נתוני מאקרו קיימים ותחזיות מאקרו לתקופה שהוגדרה כסבירה וניתנת לביסוס. במסגרת ההתאמות האיכותיות בוחן הבנק האם קיימות אי ודאויות נוספות אשר אינן מקבלות ביטוי מספק בתוצאות שהתקבלו, ובמידת הצורך מגדיל את ההפרשה להפסדי האשראי הצפויים. הערכות אלה משקפות אי ודאות ומטבען הן יכולות להשתנות מעת לעת.

בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים, בקביעת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2023, הגדיל הבנק את ההפרשות להפסדי אשראי, לאור אי הוודאות הכלכלית הקיימת, נוכח השינויים בסביבת המאקרו, הנובעים ממצב הלחימה בו מדינת ישראל מצויה, עליית הריבית והעלייה בשיעור האינפלציה.

כאמור, במסגרת תהליך קביעת ההפרשה להפסדי אשראי מתייחס הבנק למכלול רחב של נתונים, שחלקם פנימיים לבנק, וחלקם כולל, בין היתר, אינדיקטורים מאקרו כלכליים. מהיבט האינדיקטורים המאקרו כלכליים, התבסס הבנק, בהנחותיו ליום 31 בדצמבר 2023, על תחזיות כלכליות. יש לציין כי ערכי המאקרו כאמור, הינם חלק מסט רחב של פרמטרים, אומדנים והערכות סובייקטיביות המשמשים בתהליך קביעת ההפרשה להפסדי אשראי, ושינויים באומדנים וההערכות הסובייקטיביות עלולים להטות את יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי במידה רבה.

בעקבות פרוץ המלחמה, בוצע בשיתוף עם הגורמים העסקיים והמחלקה ניהול סיכונים, תהליך מיפוי של ענפי הפעילות השונים, העלולים להיות מושפעים מהמציאות הביטחונית, במטרה לאתר לקוחות אשר עלולים להיפגע מהמצב באופן שישפיע על חוסנם הפיננסי ויכולת ההחזר שלהם. בשלב הראשוני נבדקו חשבונות בענפים בהם רמת הסיכון העסקי עלתה. בנוסף, התגבשה רשימת מעקב דינמית, הנדונה אחת לחודש אשר כוללת חובות כאמור, עליה הושתה הפרשה איכותית נוספת להפסדי אשראי צפויים.

בנוסף, לצורך בחינת רגישות ההפרשה להפסדי אשראי להנחות ולהערכות שונות מאלה שצוינו בתחזית הכלכלית כאמור, וששימשו בקביעת ההפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2023, בחן הבנק תרחישים נוספים, תרחיש פסימי ותרחיש אופטימי. הנחות העבודה של הבנק במסגרת התרחיש הפסימי הינם של התמשכות מצב הלחימה, שיעורי צמיחה נמוכים בתוצר ובצריכה הפרטית. בנוסף, החריף הבנק את תחזית מגמת העלייה בשיעור האבטלה בארבעת הרבעונים העוקבים. במסגרת התרחיש האופטימי בוצעו הקלות שונות בהנחות העבודה ביחס לפרמטרים האמורים. במסגרת ניתוחי הרגישות כאמור, שתוצאותיהם מתבססות על הערכות סובייקטיביות, עלה כי חישוב ההפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2023 על בסיס התחזית הפסימית היה מביא לגידול של עד כ-8 מיליוני ש"ח ואילו חישוב ההפרשה הקבוצתית על בסיס תחזית אופטימית היה מביא לקיטון של כ-6 מיליוני ש"ח בהפרשה הקבוצתית. יודגש, כי התרחיש הפסימי אינו מהווה תרחיש קיצון.

יודגש, כי ההוצאה להפסדי אשראי תלויה במגוון רחב של גורמים אשר קיימת לגביהם אי ודאות, כאשר מחד, קצב התאוששות איטי יותר של המשק עלול להביא להפרשה גבוהה יותר, ומנגד, קיומם של גורמים ממתנים, כגון קצב התאוששות מהיר יותר של המשק וגורמים פנימיים בבנק, כדוגמת איכות תהליך חיתום האשראי, איכות הביטחונות ומנגנוני הבקרה, עשויים להביא לקיטון ברמת ההוצאה.

אמידת ההפרשה להפסדי אשראי דורשת מהנהלה שימוש באומדנים והערכות, המתבססים בדרך כלל על תחזיות כלכליות, הערכות לגבי ההתפתחויות בשווקים ואמידת השפעותיהן על סיכון האשראי ועל התממשות הפסדי אשראי בעתיד. השימוש באומדנים ובהערכות מצריך הפעלת שיקול דעת אשר הנהלת הבנק מאמינה, כי הינם סבירים בעת פרסום הדוחות הכספיים. עם זאת, ומטבע הדברים, אין ודאות, כי הפסדי האשראי כפי שיתהוו בעתיד מתיק האשראי הקיים, יהיו זהים לאומדנים ולהערכות שנקבעו.

הערכות הבנק בנושא ההפרשות להפסדי אשראי הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968, המבוסס, בין היתר, על מידע, פרסומים של צדדים שלישיים ואומדנים המצויים בידי הבנק למועד פרסום

הדוחות הכספיים. הערכות אלה אינן ודאיות והפסדי האשראי בפועל עשויים להיות שונים מהותית מההערכות שנקטו.

ב. תביעות משפטיות והתחייבויות תלויות

הערכת הסיכון ומתן ביטוי חשבונאי לתביעות משפטיות והתחייבויות תלויות, נעשים לפי מיטב שיקול הדעת של עורך הדין המטפל, על סמך בקיאותו וידעתו את החוק והפסיקה, נסיונו בעבודה המשפטית, הכרת הפעילות הבנקאית, וכן, גם בחינת התשתית העובדתית. הערכת הסיכון מבוקרת על ידי היועצת המשפטית, ומתוקפת על ידי וועדה בראשות מנכ"ל הבנק בה חברים גם חשב הבנק והיועצת המשפטית של הבנק.

כל התביעות נגד הבנק עוברות לטיפול של המחלקה לייעוץ משפטי בבנק. חלקן של התביעות מטופלות על ידי היועצת המשפטית וחלקן מועברות לטיפול של עורכי דין חיצוניים, הנמנים על המשרדים המובילים בתחומם, הכל תוך ליווי ופיקוח של היועצת המשפטית. לכל תביעה משפטית מבוצעת הערכת סיכון על ידי עורך הדין המטפל, ובאישור היועצת המשפטית. אומדנים לחשיפות שיש לבנק בתביעות ובתלויות לגביהן נדרשה הפרשה או נדרש גילוי לגבי רמת החשיפה הגלומה בהם, נעשים בשיתוף פעולה עם הגורמים המקצועיים הרלבנטיים בבנק. שינויים מהותיים בתיקי תביעות מדווחים למנכ"ל ובנוסף, מתבצע דיווח רבעוני על עדכונים ושינויים כאמור בכלל התביעות נגד הבנק.

לגבי התביעות והתלויות ישנם אומדנים לרמת הסיכון שיש לבנק ובהתאם לכך מבוצעות הפרשות. בדוחות הכספיים ניתן גילוי לרמת החשיפה שיש לבנק ביחס לתביעות ותלויות מהותיות שהאומדן להתממשותן נע בין 20% ל-70% ואשר לא נעשתה בגינת הפרשה. באשר למתכונת הגילוי של תובענות משפטיות ראה באור 1.ה.13) לדוחות הכספיים.

ג. זכויות עובדים

עובדי הבנק זכאים להטבות מסוימות בתקופת עבודתם, בעת פרישתם ולאחר פרישתם לגמלאות. הטבות אלו כוללות, בין השאר:

- תוכנית להטבה מוגדרת לאחר פרישה - פיצויי פרישה והטבות לגמלאים.
- ימי מחלה שלא נוצלו.
- הטבות אחרות לאחר פרישה.
- מענק יובל.

ההתחייבות בגין הטבות אלו מחושבת על בסיס אקטוארי. החישובים האקטואריים מבוססים על מספר פרמטרים ובכלל זה, ההסתברות שיתמלאו כל התנאים לתשלום, תוחלת החיים הצפויה, גיל הפרישה, שיעורי הפרישה של העובדים טרם מועד הפרישה לגמלאות, שיעור עליית השכר הצפויה ושיעור ההיוון. שיעור ההיוון מחושב על בסיס תשואת אגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח בגובה ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון על אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב לבין שיעורי התשואה לפדיון על אגרות חוב של ממשלת ארה"ב.

להלן ניתוח רגישות של השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על חישוב ההפרשות האקטואריות:

השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

תכניות פיצויים				
גידול בנקודת אחוז אחת		קיטון בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2022	2023	2022	2023	
1.4	1.6	(1.0)	(1.1)	שיעור היוון
0.5	0.7	(0.4)	(0.5)	שיעור עליית המדד
(4.0)	(4.2)	4.6	4.8	שיעור עזיבה
(1.1)	(1.4)	2.2	2.5	שיעור גידול בתגמול

הטבות אחרות לאחר פרישה				
קיטון בנקודת אחוז אחת		גידול בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2022	2023	2022	2023	
2.5	2.2	(2.0)	(1.8)	שיעור היוון
0.1	-	(0.4)	-	שיעור עליית המדד
1.7	1.7	(1.5)	(1.5)	שיעור עזיבה
(1.2)	(1.0)	1.3	1.2	שיעור גידול בתגמול

השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על תוכניות להטבה מוגדרת לאחר פרישה ולאחר העסקה- פיצויים, פנסיה, הטבות לגימלאים ואחרים, נזקפת לרווח כולל אחר.

בקורות ונהלים

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובהתאם להנחיות הוראת ניהול בנקאי תקין 309 שפורסמה בחודש ספטמבר 2008, הבנק מקיים בקורות ונהלים לגבי גילוי, וכן פרס מערך בקרה פנימית על דיווח כספי, שיושם לראשונה בדוחות הכספיים לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר 2008. ההוראות, שעניינן אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי וחוות דעת של רואה החשבון המבקר לגבי ביקורת הבקרה הפנימית על דיווח כספי, נערכו בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם Sarbanes-Oxley Act שנחקק בארה"ב, והוראות והנחיות שנקבעו בארה"ב בין היתר ע"י ה-PCAOB. לדוחות צורפו הצהרות של מנכ"ל הבנק וחשב הבנק - החשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, בנושא הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי.

הנהלת הבנק, בשיתוף עם המנכ"ל וחשב הבנק - החשבונאי הראשי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את אפקטיביות הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק וחשב הבנק - החשבונאי הראשי, הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע, שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

במהלך הרבעון המסתיים ב-31 בדצמבר 2023 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

הדירקטוריון מודה להנהלת הבנק ולעובדיו על עבודתם המסורה בשנת 2023.

גבריאל טייטל
מנהל כללי

בנצי אדירי
יו"ר הדירקטוריון

6 במרס 2024

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, גבריאל טייטל, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מסד בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2023 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי¹. וכן:
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

¹ כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון".

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, אלון שפירא, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מסד בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2023 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי¹. וכן:
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

¹ כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון".

אלון שפירא
סגן מנהל כללי, חשב הבנק
חשבונאי ראשי

6 במרס 2024

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של בנק מסד בע"מ (להלן, "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של ביטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2023, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2023, הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2023 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק ה"ה סומך חייקין, כפי שצויין בדוח שלהם בעמוד 88 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסוייגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2023.

א. שפירא
סגן מנהל כללי, חשב הבנק
חשבונאי ראשי

ג. טייטל
מנהל כללי

ב. אדירי
יו"ר הדירקטוריון

6 במרס 2024

דוחות כספיים שנתיים מבוקרים

88	דוח רואי החשבון על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי
89	דוח רואי החשבון המבקרים על הדוחות הכספיים
93	דוח רווח והפסד
94	דוח על הרווח הכולל
95	מאזן
96	דוח על השינויים בהון
97	דוח על תזרימי המזומנים
99	באורים לדוחות הכספיים

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מסד בע"מ - בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק מסד בע"מ וחברת הבת (להלן ביחד - "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2023, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיומה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבונו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות, או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2023, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק לימים 31 בדצמבר 2023 ו-2022 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023, והדוח שלנו, מיום 6 במרס 2024, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

סומך חייקין
רואי חשבון

6 במרס 2024

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מסד בע"מ - דוחות כספיים שנתיים

ביקרנו את המאזנים המצורפים של בנק מסד בע"מ וחברת הבת (להלן ביחד - "הבנק") לימים 31 בדצמבר 2023 ו-2022 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים של הבנק לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידי בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של הבנק לימים 31 בדצמבר 2023 ו-2022 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה- PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) בארה"ב, בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2023, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המסולבת של בקרה פנימית של ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO), והדוח שלנו מיום 6 במרץ 2024, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק.

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

ענייני מפתח בביקורת

ענייני מפתח בביקורת המפורטים להלן הם העניינים אשר תוקשרו, או שנדרש היה לתקשרם, לדירקטוריון הבנק ואשר, לפי שיקול דעתנו המקצועי, היו משמעותיים ביותר בביקורת הדוחות הכספיים המאוחדים לתקופה השוטפת. עניינים אלה כוללים, בין היתר, כל עניין אשר: (1) מתייחס או עשוי להתייחס, לסעיפים או לגילויים מהותיים בדוחות הכספיים וכן (2) שיקול דעתנו לגביו היה מאתגר, סובייקטיבי או מורכב במיוחד. לעניינים אלה ניתן מענה במסגרת ביקורתנו וגיבוש חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם. התקשור של עניינים אלה להלן אינו משנה את חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם ואין אנו נותנים באמצעותנו חוות דעת נפרדת על עניינים אלה או על הסעיפים או הגילויים שאליהם הם מתייחסים.

הפרשה להפסדי אשראי

מדוע העניין נקבע כעניין מפתח בביקורת

בהתאם למתואר בביאורים 1, 13 ו-25 לדוחות הכספיים, ההפרשה להפסדי אשראי בדוחות המאוחדים של הבנק מסתכמת לסך של 101.9 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2023 וכוללת הפרשה על בסיס פרטני והפרשה על בסיס קבוצתי בגין סיכון האשראי לציבור.

בתהליך אמידת ההפרשה להפסדי אשראי, הבנק מעריך את ההפסד הצפוי בתיק האשראי. תהליך הערכת ההפסד מתבסס על אומדנים משמעותיים הכרוכים באי ודאות ועל הערכות סובייקטיביות הן בשלב קביעת הסיווג הנדרש לחובות והן בשלב מדידת ההפרשה להפסדי אשראי.

החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את כללי חשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (ASC 326) - CECL. בחישוב ההפרשה על בסיס קבוצתי, אומדן ההפסדים הצפויים לאורך חיי האשראי (Life Time) נערך בהתאם למתודולוגיה ומודלים מבוססי דירוג סיכון (כגון הסתברות לכשל והפסד בהינתן כשל ושיעורי הפסד היסטוריים), במסגרתם נאמד סכום ההפסד הצפוי במקרה של התממשות כשל. המודלים מתבססים, בין היתר, על נתונים היסטוריים והתאמות נוספות לצורך חיזוי הפסדי האשראי הצפויים.

סיווג חבות הלקוח כחוב תקין או כחוב בעייתי משפיע גם הוא על גובה ההפרשה להפסדי אשראי. בנוסף, הבנק כולל הפרשה להפסדי אשראי המחושבת על בסיס פרטני בגין חובות מסויימים על פי מדיניותו בהתבסס על הערכות לצפי הגבייה מאותו לווה.

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

האומדנים העיקריים המשמשים בסיס לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי:

- קביעת האומדנים במודלים בהם המתודולוגיה, ההנחות והנתונים, וקביעת התאמות נוספות כרוכה בשיקול דעת משמעותי בבחירתם ובנייתם.
- בעת זיהוי וסיווג החובות, מופעל שיקול דעת לצורך איתור החובות הבעייתיים על-פי תבחינים אשר עשויים להעיד על הפיכתו של חוב לבעייתי, אומדן הפגיעה האפשרית או הקיימת במקור ההחזר הראשוני של הלווה או קיומם של תזרים מזומנים צפוי של הלווה לפירעון החוב במלואו ובמועדו, וכן הערכת נתונים פיננסיים אחרים של הלווה שיכולים להצביע על סממנים לקיומן של חולשות או חולשות פוטנציאליות של הלווה. סיווגו של חוב כבעייתי ישפיע, כאמור, על גובה ההפרשה בגינו.
- בחישוב ההפרשה על בסיס פרטני מופעל שיקול דעת בקביעת גובה הסכום הצפוי להתקבל מהלווה, כגון קביעת תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים לשירות החוב מפעילותו העסקית של הלווה ו/או שווי ערך מימוש בטחונות וערבויות.

זיהינו את האומדנים האמורים המשמשים בסיס לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי, כעניין מפתח בביקורת. לשינוי באומדנים או בהערכות אלו, עשויה להיות השפעה משמעותית על ההפרשה להפסדי אשראי המוצגת בדוחות הכספיים של הבנק. ביקורת על ההפרשה להפסדי אשראי דורשת שיקול דעת של המבקר וכן ידע וניסיון על מנת לבחון את סבירות השימוש במודלים, התחשיבים וההתאמות ששימשו את ההנהלה בקביעת נאותות סיווג החובות ואומדן ההפרשה להפסדי אשראי.

המענה שניתן לעניין המפתח בביקורת

להלן הנהלים העיקריים שביצענו בקשר לעניין מפתח זה במסגרת ביקורתנו: בחנו את תהליכי העבודה לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי ואת אפקטיביות התכנון והתפעול של בקורות על דיווח כספי הקשורות לקביעת אומדן ההפרשה, לרבות בקורות בנושאים הבאים:

- בחינת נאותות המתודולוגיה ששימשה לקביעת ההפרשה להפסדי אשראי;
- בחינת נאותות הנתונים הבסיסיים ששימשו לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי;
- איתור חובות בעלי מאפיינים פוטנציאליים של חובות בעייתיים, על פי קריטריונים שהוגדרו על ידי הבנק;
- סיווג החובות בהתאם לנהלי הבנק;
- ניתוח סבירות ההפרשה להפסדי אשראי בכללותה.

ביצענו נהלים מבססים לבחינת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס מצגים שקיבלנו. נהלים אלו כללו, בין היתר:

- בחינת המתודולוגיה לקביעת הפרשה והתאמתה לכללי החשבונאות שחלים על הבנק;
- בדיקה מדגמית של חישובים שערך הבנק לקביעת נאותות השימוש במודלים השונים;
- בדיקת נאותות הסיווג והפרשה עבור מדגם חובות;
- בחינת סבירות נאותות הפרשה להפסדי אשראי בכללותה.

השנה שבה התחיל משרד רואי החשבון סומך חייקין להיות רואה החשבון המבקר של הבנק הינה 2000.

סומך חייקין
רואי חשבון
6 במרס 2024

דוח רווח והפסד מאוחד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	באור
267.9	384.1	605.4	2
23.4	76.9	166.0	2
244.5	307.2	439.4	2
(3.3)	5.1	18.6	13,25
247.8	302.1	420.8	
הכנסות ריבית			
הוצאות ריבית			
הכנסות ריבית, נטו			
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי			
הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי			
הכנסות שאינן מריבית			
2.2	2.0	(18.4)	3
94.1	93.4	92.9	4, אב
5.0	0.1	0.5	5
101.3	95.5	75.0	
סך כל ההכנסות שאינן מריבית			
הוצאות תפעוליות ואחרות			
98.6	102.2	105.9	6
27.1	25.8	26.1	15
66.4	82.8	81.3	7
192.1	210.8	213.3	
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות			
157.0	186.8	282.5	
55.3	66.0	98.5	8
101.7	120.8	184.0	
רווח לפני מיסים			
הפרשה למיסים על הרווח			
רווח נקי			
רווח למניה רגילה (בש"ח)			
0.68	0.81	1.23	9
רווח בסיסי ומדולל			

א. שפירא
סגן מנהל כללי, חשב הבנק
חשבונאי ראשי

ג. טייטל
מנהל כללי

ב. אדירי
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 6 במרס 2024

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על הרווח הכולל לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
101.7	120.8	184.0	רווח נקי
			רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים:
1.8	(48.5)	24.3	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו
(1.8)	8.5	1.7	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים (1)
-	(40.0)	26.0	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים
-	13.6	(8.9)	השפעת המס המתייחס
-	(26.4)	17.1	רווח (הפסד) כולל אחר, לאחר מיסים
101.7	94.4	201.1	הרווח הכולל

(1) בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף תקופה של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

ראה גם באור 10 בדבר "רווח כולל אחר מצטבר".

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מאזן מאוחד לשנה שהסתיימה ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר			
2022	2023	באור	
נכסים			
3,576.0	3,923.4	11	מזומנים ופקדונות בבנקים
795.0	1,044.2	12	ניירות ערך (1)
6,136.5	6,121.4	13,25	אשראי לציבור
(80.0)	(97.4)		הפרשה להפסדי אשראי
6,056.5	6,024.0		אשראי לציבור, נטו
707.3	686.4	14	אשראי לממשלה
22.5	21.7	15	בניינים וציוד
11.8	5.2	23	נכסים בגין מכשירים נגזרים
98.9	99.6	16	נכסים אחרים
11,268.0	11,804.5		סך כל הנכסים
התחייבויות והון			
9,346.6	9,632.7	17	פקדונות הציבור
446.0	499.7	18	פקדונות מבנקים
2.0	0.2	23	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
501.4	498.8	19	התחייבויות אחרות (2)
10,296.0	10,631.4		סך כל ההתחייבויות
972.0	1,173.1	א21	הון
11,268.0	11,804.5		סך כל ההתחייבויות וההון

(1) לפרטים על ניירות ערך הנמדדים לפי שווי הוגן ראה באור 28-פריטים הנמדדים בשווי הוגן, להלן.

(2) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים בסך של 4.5 מיליוני ש"ח ו- 5.0 מיליוני ש"ח ליום 31.12.23 וליום 31.12.22, בהתאמה.

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם

דוח על השינויים בהון לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

הון הנפרע	התחייבויות צמיתות	פרמיה על המניות	קרן הון מהטבה שנתקבלה מבעל שליטה	סה"כ הון המניות הנפרע וקרנות הון	רווח כולל אחר	מזבז	עודפים	סך הכל
14.3	9.6	2.7	0.7	27.3	(9.0)	786.0	804.3	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020
-	-	-	-	-	-	101.7	101.7	רווח נקי בשנת החשבון
-	-	-	-	-	-	(20.0)	(20.0)	דיבידנד
-	-	-	-	-	-	-	-	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
14.3	9.6	2.7	0.7	27.3	(9.0)	867.7	886.0	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021
-	-	-	-	-	-	(8.4)	(8.4)	התאמה ליתרת הפתיחה, נטו מס בשל השפעת היישום לראשונה *
14.3	9.6	2.7	0.7	27.3	(9.0)	859.3	877.6	יתרה מתואמת ליום 1 בינואר
-	-	-	-	-	-	120.8	120.8	2022 לאחר יישום לראשונה
-	-	-	-	-	-	(26.4)	(26.4)	רווח נקי בתקופה
-	-	-	-	-	-	-	-	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
14.3	9.6	2.7	0.7	27.3	(35.4)	980.1	972.0	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022
-	-	-	-	-	-	184.0	184.0	רווח נקי בתקופה
-	-	-	-	-	-	17.1	17.1	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
14.3	9.6	2.7	0.7	27.3	(18.3)	1,164.1	1,173.1	יתרה ליום 31 בדצמבר 2023

* השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות בארה"ב בנושא מכשירים פיננסיים- הפסדי אשראי (ASC 326).

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על תזרימי מזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
			תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
101.7	120.8	184.0	רווח נקי לשנה
			התאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעילות שוטפת:
3.6	2.6	2.5	פחת על בניינים וציוד
(3.3)	5.1	18.6	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(2.2)	(0.9)	18.4	הפסד (רווח) ממכירות אגרות חוב זמינות למכירה
(4.9)	-	-	הפסד (רווח) ממימוש בניינים וציוד
1.2	(3.9)	(7.1)	מיסים נדחים, נטו
7.1	3.2	4.5	שינוי בהתחייבויות נטו בגין זכויות עובדים
30.8	9.5	(1.8)	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
8.1	(44.0)	(21.7)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות המזומנים
			שינוי נטו בנכסים שוטפים:
(0.6)	(10.8)	6.6	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(3.0)	1.2	5.8	נכסים אחרים
			שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:
(3.2)	(2.1)	(1.8)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(190.3)	(99.9)	(4.0)	התחייבויות אחרות
(55.0)	(19.2)	204.0	מזומנים נטו מפעילות שוטפת

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על תזרימי מזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה			
176.4	(70.1)	357.6	שינוי נטו בפקדונות בבנקים
(409.5)	(365.0)	4.3	שינוי נטו באשראי לציבור
(142.7)	56.0	20.9	שינוי נטו באשראי לממשלה
(150.7)	-	-	רכישת אגרות חוב לפדיון
(473.2)	(205.0)	(436.5)	רכישת איגרות חוב זמינות למכירה
477.4	81.5	186.5	תמורה ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה
0.8	12.5	7.7	תמורה מפדיון איגרות חוב זמינות למכירה
1.5	1.6	0.8	תמורה מפדיון אגרות חוב לפדיון
(2.3)	(1.0)	(1.7)	רכישת בניינים וציוד
8.7	-	-	תמורה ממימוש בניינים וציוד
(513.6)	(489.5)	139.7	מזומנים נטו מפעילות השקעה
תזרימי מזומנים מפעילות מימון			
178.8	14.9	53.7	שינוי נטו בפקדונות מבנקים
412.7	321.5	286.1	שינוי נטו בפקדונות הציבור
(20.0)	-	-	דיבידנד ששולם לבעלי מניות
571.5	336.4	339.8	מזומנים נטו מפעילות מימון
2.9	(172.3)	683.3	גידול (קיטון) במזומנים
1,348.0	1,342.8	1,214.5	יתרת מזומנים לתחילת שנה
(8.1)	44.0	21.7	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
1,342.8	1,214.5	1,919.5	יתרת מזומנים לסוף השנה
ריבית ומיסים ששולמו והתקבלו			
277.7	368.6	599.5	ריבית שהתקבלה
23.8	76.6	142.8	ריבית ששולמה
70.7	78.8	112.0	מיסים על הכנסה ששולמו
0.7	4.5	5.9	מיסים על הכנסה שהתקבלו

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

(1) בנק מסד הינו תאגיד בישראל הנמצא בבעלות של הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ, בעל השליטה בבנק (51%) ושל מסד אחזקות בע"מ (49%). הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2023 כוללים את אלה של הבנק ושל חברת הבת שלו (להלן: "הבנק"). בהתאם להוראות המפקח על הבנקים פרסום הדוחות הכספיים הוא על בסיס דוחות מאוחדים בלבד.

הדוחות הכספיים המאוחדים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 6 במרס 2024.

(2) הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן: "IFRS") - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS) לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על ידי הוועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.

כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאיים שנסחרים בארה"ב נדרשים ליישם. כללים אלה נקבעים על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב, רשות ני"ע בארה"ב, המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וגופים נוספים בארה"ב, ומיושמים בהתאם להיררכיה שנקבעה בתקן חשבונאות אמריקאי (ASC 105-10) FAS 168, הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים. בנוסף לכך, בהתאם לקביעת הפיקוח על הבנקים, למרות ההיררכיה שנקבעה ב-FAS 168, הובהר כי כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב היא כלל חשבונאות המקובל בבנקים בארה"ב.

הבנק - בנק מסד בע"מ.

חברות מאוחדות - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.

חברות מוחזקות - חברות מאוחדות וחברות כלולות.

מטבע הפעילות - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית בה הבנק פועל. בדרך כלל, זהו המטבע של הסביבה שבה תאגיד מפיק ומוציא את עיקר המזומנים.

מטבע ההצגה - המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.

צדדים קשורים ובעלי עניין - כמשמעותם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

מדד - מדד המחירים לצרכן בישראל כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

סכום מותאם - סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין חודש דצמבר 2003, בהתאם להוראות גילויי דעת 23 ו-36 של לשכת רואי חשבון בישראל.

דיווח כספי מותאם - דיווח כספי בערכים המותאמים על פי השינויים בכח הקניה הכללי של המטבע הישראלי בהתאם להוראות גילויי הדעת של לשכת רואי חשבון בישראל.

סכום מדווח - סכום מותאם למועד המעבר (31 בדצמבר 2003), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.

עלות - עלות בסכום מדווח.

ב. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

(1) עקרונות הדיווח הכספי

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. בנושאים הנותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי החשבונאות המקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

(2) מטבע פעילות ומטבע הצגה

השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק. הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים בש"ח ומעוגלים למיליוני הקרוב, למעט אם צוין אחרת.

(3) בסיס המדידה

- הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות המפורטים להלן:
- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד;
 - מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה;
 - נכסים והתחייבויות מיסים נדחים;
 - הפרשות;
 - נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;
 - נכסים המוחזקים למכירה.

ערכם של נכסים לא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003, היות ועד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל ככלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

(4) שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת בהערכות אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שההוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ג. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

(1) מטבע חוץ והצמדה

במועד ההכרה בעסקה במטבע חוץ, כל נכס, התחייבות, הכנסה, הוצאה, רווח, או הפסד הנובעים מהעסקה מתורגמים במועד ההכרה לראשונה למטבע הפעילות של הבנק לפי שער החליפין שבתוקף במועד העסקה. בכל מועד דיווח, נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום.

נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום שבו נקבע השווי ההוגן.

פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

רווחים או הפסדים מתרגום עסקאות במטבע חוץ והנובעים מהתנודתיות של המטבעות בין מועדי העסקאות לבין מועד הסילוק/מועד המאזן, לרבות בגין הפרשי שער בגין מכשירי חוב זמינים למכירה אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור ימשיכו להיות מוכרים בדוח רווח והפסד עד ליום 1 בינואר 2024 (כפי שנקבע במסגרת הוראות מעבר), מוכרים בדוח רווח או הפסד כרווחים או הפסדים מהפרשי תרגום (הכנסות מימון שאינן מריבית), למעט:

- החלק האפקטיבי של רווח או הפסד בגין מכשיר מגדר בגידור שווי הוגן.

- הפרשי שער בגין פריטים המהווים חלק מהשקעה נטו.

נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

נכסים והתחייבויות הצמודים למדד, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה.

להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ומדד המחירים לצרכן ושיעורי השינוי בהם:

שיעור השינוי בשנת (ב-%)			31 בדצמבר (בש"ח)			
2021	2022	2023	2021	2022	2023	
						שער החליפין של:
(3.3)	13.2	3.1	3.110	3.519	3.627	הדולר של ארה"ב
(10.8)	6.6	6.9	3.520	3.753	4.012	האירו
						מדד המחירים לצרכן:
2.4	5.3	3.3	96.6	101.7	105.1	לחודש נובמבר (בנקודות)
2.8	5.3	3.0	96.9	102.0	105.0	לחודש דצמבר (בנקודות)
			0.10	3.25	4.75	שיעור ריבית בנק ישראל (באחוזים)

(2) בסיס האיחוד

חברות מאוחדות

חברות מאוחדות הינן ישויות הנשלטות על ידי הבנק. הדוחות הכספיים של חברות מאוחדות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה.

עסקאות שבוטלו באיחוד

יתרות הדדיות והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות בין חברתיות, בוטלו במסגרת הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים.

(3) בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

- א. הכנסות והוצאות ריבית נכללות על בסיס צבירה, למעט:
- ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם מבצעים מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנוותרת של חוב פגום. במצבים אלה סכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנוותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות ריבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כהכנסות ריבית בסעיף הרלוונטי. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנוותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה. כמו כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיור מוכרת בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.
- ב. הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, טיפול באשראי והפרשי המרה) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן.
- ג. עמלות מסוימות כגון עמלות בגין ערבויות ועמלות מסוימות בגין ליווי פרויקטים מוכרות באופן יחסי על פני תקופת העסקה.
- ד. עמלות ליצירת אשראי ועלויות ישירות ליצירת אשראי מוכרות לאורך חיי ההלוואה כהתאמת תשואה, למעט במקרים של ארגון מחדש של חוב בעייתי. אם המחויבות פקעה מבלי שמומשה, העמלות מוכרות במועד הפקיעה.
- ה. עמלות הקצאת אשראי מטופלות בהתאם לסבירות המימוש של המחויבות למתן האשראי. במידה והסבירות קלושה, העמלה מוכרת על בסיס קו ישר לאורך תקופת המחויבות, אחרת הבנק דוחה את ההכרה בהכנסה מעמלות אלה עד למועד מימוש המחויבות או עד למועד פקיעתה, לפי המוקדם. אם המחויבות מומשה, אזי העמלות מוכרות בדרך של התאמת התשואה לאורך חיי ההלוואה כאמור לעיל. באם המחויבות פקעה מבלי שמומשה העמלות מוכרות במועד הפקיעה.
- ו. שינוי בתנאי חוב - במקרים של מימון מחדש או ארגון מחדש של חובות שאינם בעייתיים, בוחן הבנק אם תנאי ההלוואה שונו באופן מהותי. בהתאם לכך בוחן הבנק האם הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים בהתאם לתנאים החדשים של ההלוואה שונה לפחות ב- 10% מהערך הנוכחי של תזרימי המזומנים שנותרו בהתאם לתנאים הנוכחיים (בתוספת עמלת פירעון מוקדם). במקרים כאמור, כל העמלות שטרם הופחתו וכן עמלות פירעון מוקדם שנגבו מהלקוח בגין שינוי בתנאי אשראי מוכרות ברווח והפסד. אחרת העמלות הנ"ל נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה ומוכרות כהתאמת תשואה כאמור לעיל.
- ז. עמלות פירעון מוקדם מוכרות מיידית במסגרת הכנסות ריבית.
- ח. ניירות ערך - ראה סעיף ה. (5) להלן.
- ט. מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה סעיף ה. (6) להלן.
- י. הכנסות והוצאות אחרות - מוכרות על בסיס צבירה.

(4) חובות לא צוברים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

- זיהוי וסיווג חובות לא צוברים (חלף חוב פגום)
- הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות לצורך אבחנה ביו חובות בסיווג בעייתי לרבות חובות לא צוברים לבין חובות תקינים. בהתאם לנהלים אלו, הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או לא צובר. חוב מסווג כחוב לא צובר כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי (expected) שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב.
- חובות (לרבות אגרות חוב) נמצאים בפיגור כאשר הקרן או הריבית בגינם לא שולמו לאחר שהגיע המועד לפירעונם. בנוסף, חשבונות חח"ד או עו"ש מדווחים כחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, כאשר החשבון נותר ברציפות בחריגה ממסגרת האשראי המאושרת למשך 30 ימים או יותר או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה של 180 ימים.

לצורך סיווג וטיפול באשראי בעייתי, הבנק מבחין בין:

1. אשראי מסחרי בגין חוב שיתרתו החוזית מעל 1 מיליוני ש"ח

קבלת החלטה בדבר סיווג החוב וההפרשה הנדרשת מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכושר הפירעון של הלווה, הערכת מקור ההחזר הראשוני של החוב, קיום ומצב הביטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'. בכל מקרה, חוב מסחרי כאמור, מסווג כחוב לא צובר כאשר הקרן או הריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב גם מובטח היטב וגם נמצא בהליכי גבייה, או ככל שהחוב עבר הליך ארגון מחדש של חוב בעייתי.

החל ממועד הסיווג כחוב לא צובר, החוב יטופל כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית (חוב כאמור ייקרא "חוב לא צובר"). למידע אודות כללי המחיקה החשבונאית בגין חובות אלה ראה סעיף "מחיקה חשבונאית" בהמשך חלק זה.

2. אשראי לאנשים פרטיים ואשראי מסחרי בגין חוב שיתרתו החוזית נמוכה מ- 1 מיליון ש"ח

קבלת החלטה בדבר סיווג החוב מבוססת על מצב הפיגור של החוב. לצורך כך, הבנק עוקב אחר מצב ימי הפיגור אשר נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו.

חובות אלה, אשר מצויים בפיגור של 90 עד 150 ימים, מסווגים כחובות בסיווג נחות כאשר הבנק אינו מפסיק את צבירת הכנסות הריבית. חובות נחותים בפיגור של 150 יום ומעלה נחשבים כחוב שאינו צובר ובנוסף חלים עליהם כללי המחיקה החשבונאית למידע אודות כללי המחיקה החשבונאית בגין חובות אלה ראה סעיף "מחיקה חשבונאית" בהמשך חלק זה.

מדיניות הסדרי חוב וטיפול בחוב בעייתי בארגון מחדש

במטרה לשפר את ניהול האשראי וגבייתו, וכן במטרה למנוע מצבי כשל או תפיסת הנכסים המשועבדים, הבנק קבע ומיישם מדיניות לביצוע הסדרי חוב בעייתיים וביצוע שינוי תנאי חובות שלא זוהו כבעייתיים. שיטות לשינוי בתנאי החובות עשויות לכלול, בין היתר, דחיית מועדי תשלומים, הפחתת שיעורי ריבית או סכומי התשלומים התקופתיים, שינוי תנאי החוב במטרה להתאימם למבנה המימון של הלווה, איחוד חובות הלווה, העברת חובות ללווים אחרים תחת קבוצת לוויים בשליטה משותפת, בחינה מחודשת של אמות המידה הפיננסיות המוטלות על הלווה ועוד.

מדיניות הבנק מבוססת על קריטריונים אשר מאפשרים להנהלת הבנק להפעיל שיקול דעת האם הפירעון של החוב צפוי והיא מיושמת רק אם הלווה הוכיח את יכולתו ורצונו לפרוע חוב והוא צפוי לעמוד בתנאים של ההסדר החדש. לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתן הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם:

(1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים, ו- (2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:

- החייב נמצא כיום בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו. בנוסף, תאגיד בנקאי יעריך אם צפוי כי החייב יהיה בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו בעתיד הנראה לעין, ללא ביצוע השינוי. דהיינו, תאגיד בנקאי עשוי להגיע למסקנה כי החייב נמצא בקשיים פיננסיים, גם אם החייב אינו נמצא כיום בכשל תשלום.
- החייב הודיע כי הוא בפשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר או שהוא בתהליך פשיטת רגל או כינוס נכסים אחר.
- קיים ספק מהותי כי החייב ימשיך להתקיים כעסק חי.
- החייב הנפיק ניירות ערך שנמחקו מרישום (delisted), בתהליך של מחיקה מרישום שאינה ביוזמת החייב או שנמצאים תחת איום של מחיקה מרישום בבורסה לניירות ערך.

- על פי אומדנים ותחזיות הכוללים רק את היכולות הקיימות של החייב, התאגיד הבנקאי צופה כי תזרימי המזומנים הספציפיים לישות של החייב לא יספיקו על מנת לשרת חוב כלשהו מהחובות שלו (קרן וריבית) בהתאם לתנאים החוזיים של ההסכם הקיים, בעתיד הנראה לעין.
- ללא השינוי הקיים, החייב אינו יכול לקבל מזומן ממקורות שאינם המלווים הקיימים בשיעור ריבית אפקטיבי השווה לשיעור הריבית הקיים בשוק עבור חוב דומה של חייב שאינו בעייתי.
- בנוסף לכך, הבנק מסיק כי במסגרת ההסדר הוענק לחייב ויתור, גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה בריבית החוזית, אם מתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים:
- כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות ריבית שנצברה בהתאם לתנאים החוזיים);
- שווי הוגן עדכני של הביטחון לגבי חובות מותנים בביטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גביה של כל סכומי החוב;
- לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר;
- אם תאגיד בנקאי אינו מבצע הליך חיתום נוסף כאמור כאשר הוא מחדש חוב נחות, או שאין שינוי בתמחור החוב או שהתמחור לא הותאם כך שהוא יהיה מתאים לסיכון לפני החידוש, או שהלווה אינו מספק אמצעים נוספים בכדי לפצות על הגידול בסיכון הנובע מהקשיים הפיננסיים של הלווה, קיימת חזקה שהחידוש הוא ארגון מחדש של חוב בעייתי.
- הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם הארגון מחדש מביא לידי עיכוב זניח (insignificant) בתשלום בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים המקורי הצפוי של החוב. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה אם העיכוב בתשלום, הנובע מארגון החוב מחדש, הינו זניח.
- ככלל, ארגון מחדש המביא לעיכוב בתשלום של 90 ימים או יותר לעומת החוזה ייחשב ארגון מחדש המביא לעיכוב בתשלום שאינו זניח.

טיפול בחובות בארגון מחדש וארגון מחדש עוקב

- חובות שתנאיהם שונו בארגון מחדש של חוב בעייתי, יכולים להיות מסווגים כחוב שצובר או שאינו צובר הכנסות ריבית במועד השינוי. בנסיבות מסוימות, כאשר נערך לחוב ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר מכן התאגיד הבנקאי והחייב נכנסו להסכם נוסף של ארגון מחדש, התאגיד הבנקאי אינו נדרש להתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אם מתקיימים שני התנאים הבאים:
1. החייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב.
 2. בהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב, התאגיד הבנקאי לא העניק ויתור לחייב (לרבות לא העניק ויתור על קרן על בסיס מצטבר ממועד מתן ההלוואה המקורי).
- חוב בעייתי שעבר ארגון מחדש עם שינוי בתנאים, הבנק מבצע הערכה מעודכנת של הסיווג הנדרש, לרבות הערכת הסיכון.
- אם החוב, לאחר שינוי התנאים, אינו מוגן באופן מספק על ידי השווי הנוכחי ויכולת ההחזר של החייב או על ידי הביטחון ששועבד, אם קיים. חוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג בהשגחה מיוחדת אם לאחר הארגון מחדש עדיין קיימות בחוב חולשות פוטנציאליות.

החזרה של חוב לא צובר למצב של חוב צובר

ככלל, חוב לא צובר חוזר להיות מסווג כחוב צובר בהתקיים אחד משני המצבים הבאים:

1. אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנוותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו).

2. כאשר החוב נעשה מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה.

כמו כן, לגבי חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש של חוב בעייתי, שסווג כחוב שאינו צובר במועד שינוי התנאים, הבנק רשאי להחזיר את החוב למצב צובר, וזאת בתנאי שבוצע ניתוח אשראי עדכני ומתועד היטב, התומך בחזרה למצב צובר בהתבסס על המצב הכספי של החייב וסיכויי ההחזר בהתאם לתנאים המעודכנים. ההערכה צריכה להיות מבוססת על ביצועי הפירעון הרציפים ההיסטוריים של החייב בתשלומי מזומן ושווה מזומן למשך תקופה סבירה הנמשכת לפחות שישה חודשים, כאשר הבנק רשאי להביא בחשבון תשלומים שבוצעו במשך תקופה סבירה לפני הארגון מחדש אם התשלומים עקביים לתנאים המעודכנים. אחרת, חוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי חייב להמשיך להיות מסווג כחוב לא צובר.

כמו כן, לגבי חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש של חוב בעייתי, שסווג כחוב צובר קודם לארגון מחדש, הבנק רשאי להמשיך לצבור ריבית וזאת בתנאי שלאחר הארגון מחדש הגבייה של הקרן והריבית, בהתאם לתנאים המעודכנים, מובטחת באופן סביר, בהתבסס על ניתוח אשראי עדכני ומבוסס היטב, בתנאי שיש לחייב היסטוריית ביצועי פירעון נמשכים לתקופה סבירה לפני השינויים וכן שהארגון מחדש שיפר את סיכויי הגבייה של ההלוואה בהתאם ללוח פירעון סביר.

הפרשה להפסדי אשראי - מדידה

כאמור לעיל, החל מיום 1 בינואר 2022, הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הפסדי אשראי הנובעים ממכשירים פיננסיים כמפורט בנושא 326 בקודיפיקציה (ASC 326) - מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי.

כחלק מיישום התקן, הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים לאיגרות חוב המוחזקות לפדיון ותיק איגרות החוב הזמינות למכירה וחיפופות אשראי חוץ מאזניות מסוימות.

אומדן ההפרשה להפסדי אשראי צפויים מחושב על פני התקופה החוזית של הנכס הפיננסי תוך הבאה בחשבון אומדן של פירעונות מוקדמים. התקופה החוזית בגין הארכות, חידושים ושינויים צפויים אינם מובאים בחשבון, אלא אם מתקיים אחד או יותר מהבאים: (א) במועד הדיווח קיימת לבנק ציפייה סבירה (reasonable expectation) שיבוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי עם הלוואה; או (ב) אופציות הארכה או החידוש נכללות בחוזה המקורי או בחוזה המעודכן במועד הדיווח, והן ניתנות לביטול ללא תנאי על ידי הבנק.

בעת פיתוח אומדן הפסדי האשראי הצפויים, הבנק הביא בחשבון את ההשפעות של אירועי העבר, תנאים נוכחיים, ותחזיות סבירות וניתנות לביסוס על יכולת הגבייה (collectability) של הנכסים הפיננסיים.

ככלל, חישוב ההפרשה להפסדי האשראי הצפויים מוערך על בסיס קבוצתי כאשר הנכסים הינם בעלי מאפייני סיכון דומים. מאפיינים אלה כוללים, בין היתר: (1) ענף הפעילות של הלוואה; (2) ציוני או דירוגי אשראי, פנימיים או חיצוניים; (3) דירוג סיכון או סיווג סיכון; (4) סוג הנכס הפיננסי; ;

לכל קבוצה של נכסים פיננסיים בעלי מאפייני סיכון דומים, הבנק מחשב את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים בהתאם לאחת השיטות למדידת ההפרשה המותרות בתקן, אשר להערכת הבנק צפויה להביא לידי האומדן הטוב ביותר של ההפרשות להפסדי אשראי.

על מנת להעריך את האומדן להפסדי אשראי צפויים לאורך התקופה החוזית של הנכסים, הבנק מתבסס על מידע היסטורי תוך בחינת הצורך להתאים את המידע ההיסטורי כדי לשקף את המידה שבה התנאים הקיימים והתחזיות הסבירות וניתנות לביסוס יהיו שונים מן התנאים אשר שררו בתקופה שבמהלכה הוערך המידע ההיסטורי. לצורך קביעה זו, הבנק מביא בחשבון את מאפייני הנכסים הפיננסיים לרבות גורמים רלוונטיים לקביעת יכולת הגבייה הצפויה, כגון: המצב הכספי של הלוואה, דירוג האשראי שלו, איכות הנכס, יכולתו של הלוואה לבצע תשלומי קרן או ריבית במועד שנקבע, יתרת הזמן לפירעון, ההיקף והחומרה של נכסים פיננסיים בפיגור וההיקף והחומרה של

נכסים פיננסיים בסיווג או דירוג שלילי, מדיניות ונהלי מתן האשראי של הבנק, לרבות שינויים באסטרטגיית מתן האשראי, תהליכי חיתום ועוד.

כאשר התקופה סבירה וניתנת לביסוס שקבע הבנק קצרה מאורך החיים של הנכס הפיננסי, הבנק חוזר להשתמש במידע היסטורי שאינו מותאם בגין תנאים כלכליים קיימים או בגין ציפיות לתנאים כלכליים עתידיים, כגון: שינוי בשיעור האבטלה, ערכי נכסים, ערכי סחורות, פיגורים, ועוד. החזרה למידע על הפסדים היסטוריים יכול להתבצע באחת מהשיטות הבאות: (1) חזרה באופן מיידי; (2) חזרה על בסיס קו ישר; (3) שימוש בבסיס הגיוני ושיטתי אחר.

הפרשה להפסדי אשראי - אשראי צרכני (לא לדיור)

עבור תיק האשראי הצרכני שכולל אשראי לאנשים פרטיים, למעט הלוואות לדיור, הבנק מודד את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים על בסיס שיטת הסתברות לכשל/הפסד בהינתן כשל (PD/LGD), תוך פילוח תיק האשראי לסגמנטים בעלי מאפייני סיכון דומים כגון דירוג פנימי של הלקוח, סוג הנכס הפיננסי, ועוד. לצורך התאמת המידע ההיסטורי לתנאים כלכליים נוכחיים ובגין ציפיות לתנאים כלכליים עתידיים, הבנק קבע כי התקופה הסבירה וניתנת לביסוס הינה שנה. עבור נכסים בעלי אורך חיים חוזי ארוך מתקופה זו, הבנק חוזר להשתמש במידע היסטורי שאינו מותאם לתחזית באופן מיידי.

הפרשה להפסדי אשראי - אשראי מסחרי

עבור תיק האשראי המסחרי, הבנק מודד את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים על בסיס שיטה מבוססת שיעורי הפסד (Loss-Rate) - WARM, תוך פילוח תיק האשראי לסגמנטים בעלי מאפייני סיכון דומים על בסיס דירוג פנימי של הלווה וענף הפעילות שלו. לצורך ביצוע סגמנטציה על בסיס ענף הפעילות של הלווה הבנק חלק את האשראי המסחרי לשישה ענפי משק מרכזיים: תעשייה, בינוי ונדלן - בינוי, בינוי ונדלן - פעילות בנדל"ן, מסחר, שירותים פיננסיים ומסחרי אחר.

שיעורי ההפסד מחושבים על בסיס נתוני חברת האם.

לצורך התאמת המידע ההיסטורי לתנאים כלכליים נוכחיים ובגין ציפיות לתנאים כלכליים עתידיים, הבנק קבע כי התקופה הסבירה וניתנת לביסוס הינה שנה. עבור נכסים בעלי אורך חיים חוזי ארוך מתקופה זו, הבנק חוזר להשתמש במידע היסטורי שאינו מותאם לתחזית באופן מיידי.

הפרשה להפסדי אשראי - אשראי לממשלות ובנקים

עבור אשראי לממשלות ובנקים, הבנק מודד את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים על בסיס שיטת PD/LGD תוך פילוח תיק האשראי לסגמנטים בעלי מאפייני סיכון דומים בהתאם לדירוג חיצוני. בנוסף לכך, הבנק קבע קריטריונים וגורמים שנלקחים בחשבון על מנת לקבוע כי עבור חשיפות מסוימות לממשלות, הפסדי האשראי הצפויים הינם אפסיים.

הפרשה להפסדי אשראי - חשיפות אשראי חוץ מאזניות

חשיפות אשראי חוץ מאזניות כוללות חשיפות אשראי בגין מחויבות למתן אשראי, כתבי אשראי בתעודה, ערבויות פיננסיות שאינן מטופלות כביטוח, ומכשירים דומים אחרים.

ההפרשה להפסדי אשראי בגין חשיפות אשראי חוץ מאזניות מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו בנושא 326 בקודיפיקציה ומבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי בעת כשל של סיכון החשיפה החוץ מאזנית. שיעור המימוש הצפוי בעת כשל מחושב על ידי הבנק עבור כל סוג של חשיפה חוץ מאזנית, בהתבסס על ניסיון העבר המצביע על שיעורי המימוש לאשראי בעת כשל.

הפרשה להפסדי אשראי - ניירות ערך בתיק לפדיון

עבור ניירות ערך המוחזקים בתיק לפדיון, הבנק מודד את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים על בסיס שיטת PD/LGD תוך פילוח ניירות הערך בתיק לסגמנטים בעלי מאפייני סיכון דומים כגון סוג המנפיק, תקופה, שיעור הריבית, תדירות תשלומים ועוד.

הבנק אינו מודד הפסדי אשראי צפויים בגין איגרות חוב ממשלתיות מסוימות, מאחר והמידע על הפסדי אשראי היסטוריים, לאחר התאמתו לתנאים הקיימים ולתחזיות סבירות וניתנות לביסוס, מביא לידי ציפייה שאי-התשלום של בסיס העלות המופחתת הינו אפס.

הפרשה להפסדי אשראי - איגרות חוב זמינות למכירה

הבנק אומד את הפסדי האשראי הצפויים בגין איגרות חוב זמינות למכירה בכל מועד דיווח כאשר השווי ההוגן נמוך מהעלות המופחתת.

בכל מועד בו השווי הוגן נמוך מהעלות המופחתת, הבנק בוחן האם הירידה בשווי הוגן נובעת מהפסדי אשראי או גורמים אחרים.

ירידת ערך שנובעת בקשר להפסדי אשראי, נרשמת באמצעות הפרשה להפסדי אשראי ואילו ירידת ערך שלא נרשמה באמצעות הפרשה להפסדי אשראי, נרשמת דרך רווח כולל אחר, נטו ממס.

בהתאם להנחיות שנקבעו בנושא 326 בקודיפיקציה, הבנק מחשב את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים עבור ניירות ערך זמינים למכירה באופן פרטני, לפי שיטת תזרים מזומנים מהוון, שבאמצעותה הבנק משווה את ערכם הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, לבסיס העלות המופחתת של נייר הערך. ההפרשה כאמור נקבעת כנגד רישום של הוצאה בגין הפסד אשראי, כדי לשקף את רכיב הפסד האשראי של הירידה בשווי ההוגן אל מתחת לעלות המופחתת. ההפרשה להפסדי אשראי בגין איגרת חוב זמינה למכירה מוגבלת כך שסכומה לא יעלה על סכום ההפרש שבין העלות המופחתת לבין השווי ההוגן הנמוך ממנה, הנקרא רצפת השווי ההוגן.

אם השווי ההוגן של נייר הערך עולה עם הזמן, כל הפרשה להפסדי אשראי שלא נמחקה חשבוניתית מתבטלת באמצעות הקטנת הוצאה בגין הפסדי אשראי.

הפרשה להפסדי אשראי - אשראי המוערך על בסיס פרטני

בהתאם להנחיות שנקבעו בנושא 326 בקודיפיקציה, כאשר הבנק זיהה כי אין לנכס פיננסי מאפייני סיכון משותפים שדומים למאפייני הסיכון של נכסים פיננסיים אחרים, הבנק מעריך את ההפרשה להפסדי אשראי עבור נכסים אלו על בסיס פרטני. בהתאם לבחינה שבוצעה על ידי הבנק, סוגי האשראי שזוהו כי אינם חולקים מאפייני סיכון דומים של נכסים פיננסיים אחרים הינם חובות לא צוברים עם יתרה חוזית של מעל 1 מיליון ש"ח, אשר בגינם ההפרשה מחושבת על בסיס פרטני, תוך שימוש בשיטת היוון תזרימי מזומנים ו/או על בסיס שווי הביטחון עבור הלוואות שגבייתן מותנה בביטחון.

בחינת הנאותות הכוללת של ההפרשה

בנוסף לכך, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים גלומים בתיק האשראי וחולשות ומגבלות בשיטות ההערכה שמיושמות על ידי הבנק לקביעת ההפרשה.

מחיקה חשבוניתית

הבנק מוחק חשבוניתית כל חוב או חלק ממנו שנחשב כאינו בר גביה (Uncollectible) ובעל ערך נמוך כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים).

לגבי חוב שגבייתו מותנית בביטחון הבנק מבצע באופן מיידי מחיקה חשבונאית כנגד יתרת ההפרשה להפסדי אשראי של החלק של היתרה הרשומה של החוב העודף על השווי ההוגן של הביטחון. לגבי אשראי מסחרי בגין חוב שיתרתו החוזית (ללא ניכוי מחיקות שלא כרוכות בויתור משפטי, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי וביטחונות) נמוכה מ-1 מיליון ש"ח ואשראי לאנשים פרטיים, שאינו לדיור, הבנק מבצע מחיקה חשבונאית כאשר הם הופכים לחובות בפיקוד של 150 ימים או יותר. לעניין זה יצוין כי אם החוב מובטח על ידי ביטחון שאינו דירת מגורים, ותפיסת הביטחון החלה והינה מובטחת, הבנק מוחק חשבונאית רק את החלק של יתרת החוב הרשומה העודף על שווי הביטחון (בניכוי עלויות מכירה). יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

דרישות הגילוי

הבנק מיישם דרישות הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי כפי שנקבעו במסגרת סעיף 10-310 בקודיפיקציה בדבר "חובות" ובהתאם לדרישות הגילוי בסעיף 20-326 בקודיפיקציה בדבר "מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי - מכשירים הנמדדים בעלות מופחתת", על בסיס מאוחד. ראה גם ביאור 13 בדבר "סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי" וכן ביאור 25 בדבר "מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי" לדוחות הכספיים. הבנק התאים גילויים אלו למתכונת הגילוי החדשה ולגילוי בדבר חובות לא צוברים חלף חובות פגומים, תוך סיווג מחדש של מספרי השוואה על מנת להתאימם למתכונת הגילוי החדשה, למעט דרישות הגילוי בגין איכות אשראי לפי שנת העמדת אשראי אשר לא נדרשים לגבי נתונים השוואתיים לתקופות שלפני היישום לראשונה.

(5) ניירות ערך

- א. ניירות ערך בהם משקיע הבנק מסווגים לשני תיקים כלהלן:
 - איגרות חוב מוחזקות לפדיון - איגרות חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון, למעט איגרות חוב אשר ניתנות לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת כך שהבנק לא יכסה, במהות את כל (substantially all) השקעתו הרשומה. איגרות חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי העלות בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה ופרשי שער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכיון ובניכוי הפסדים בגין ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני.
 - איגרות חוב זמינות למכירה - איגרות חוב אשר לא סווגו כאיגרות חוב מוחזקות לפדיון או ניירות ערך למסחר. איגרות חוב זמינות למכירה מוצגות במאזן לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר, למעט הפסדים בגין ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני.
- ב. הכנסות מדבידנד, צבירת ריבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הריבית האפקטיבית), וכן הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני נזקפים לדוח רווח והפסד.
- ג. עלות ניירות ערך שמומשו המחושבת על בסיס "נכנס ראשון יוצא ראשון".
- ד. לעניין חישוב שווי הוגן - ראה סעיף ה.(7) להלן.
- ה. לעניין טיפול בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני - ראה סעיף ה.(8) להלן.

(6) מכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות חשבונאות גידור

חשבונאות גידור

הבנק חשוף לסיכונים ריבית הנובעים מהשקעותיו באגרות חוב בריבית קבועה. כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לסיכונים אלה, הבנק מייצע מכשירים פיננסיים מסוימים, כגידורי שווי הוגן.

במועד תחילת יחסי הגידור הבנק מתעד באופן פורמאלי את יחסי הגידור ואת מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה שלו לביצוע הגידור. התייעוד כולל זיהוי של כל אחד מאלה: מכשיר מגדר; הפריט או העסקה המגודרים; מהות הסיכון המגודר; והשיטה אשר תשמש את הבנק להערכת אפקטיביות יחסי הגידור בקיזוז החשיפה לשינויים בשווי ההון של הפריט המגודר (בגידור שווי הון) או בקיזוז החשיפה להשתנות של תזרימי המזומנים בגין העסקה מגודרת (בגידור תזרים מזומנים) המיוחסים לסיכון המגודר.

גידור שווי הון

הבנק מייעד מכשירים נגזרים כמגדרים את החשיפה לשינויים בשווי ההון של נכס או התחייבות, או חלק מזהה שלהם, שניתן ליחס לסיכון מסוים.

כאשר מכשיר נגזר משמש כמכשיר מגדר בגידור שווי הון, השינויים בשווי ההון שנכללו בהערכת אפקטיביות הגידור, מוכרים באופן שוטף בדוח רווח והפסד ומוצגים באותו סעיף בו מוצגות השפעות הפריט המגודר. הרווח או ההפסד (קרי, השינוי בשווי ההון) בגין הפריט המגודר המיוחס לסיכון המגודר, מטופל כהתאמה לערך בספרים של הפריט המגודר ומוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד. ההתאמה לערך בספרים של הפריט המגודר תטופל באופן דומה לרכיבים אחרים של הערך בספרים שלו.

הבנק מפסיק ליישם חשבונאות גידור כאשר: הקריטריונים ליישום חשבונאות גידור אינם מתקיימים עוד; הנגזר פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש; או כאשר הבנק מבטל את הייעוד של יחסי הגידור.

מכשירים נגזרים שאינם מגדרים העומדים בפני עצמם

מכשירים נגזרים שאינם משמשים לצרכי גידור והעומדים בפני עצמם נמדדים בשווי הון ומוצגים במאזן בסעיף נכסים או התחייבויות בגין מכשירים נגזרים. השינויים בשווי ההון מוכרים באופן שוטף בדוח רווח והפסד ומוצגים בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

(7) קביעת שווי הון של מכשירים פיננסיים

שווי הון מוגדר כמחיר אשר היה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הון, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק. תת נושא 10-815 בקודיפיקציה מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי ההון הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הון כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים, אשר לבנק יש יכולת לגשת אליהם במועד המדידה.
- נתוני רמה 2: נתונים הנצפים עבור הנכס או התחייבות, במישרין או בעקיפין, שאינם מחירים מצוטטים הנכללים ברמה 1.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או התחייבות.

ניירות ערך

השווי ההון של ניירות ערך למסחר ואיגרות חוב זמינות למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי ההון של השקעת הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת שווי הון אינו מותאם בשל גודל הפוזיציה של הבנק יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה). אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההון מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה). ליתר פירוט ראה בהמשך לגבי מתודולוגיית הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע.

מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים

לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור ואשראי לממשלה, פקדונות הציבור ופקדונות בבנקים, כתבי התחייבות נדחים ומלוות שאינם סחירים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות שאינם צוברים הכנסות ריבית וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע

FAS 157 (ASC 820) דורש לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפקו על ידי הבנק ונמדדים לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד. להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור 28א' ו-ב', "יתרות ואומדני שווי של מכשירים פיננסיים".

(8) ירידת ערך מכשירים פיננסיים

ניירות ערך - איגרות חוב זמינות למכירה או מוחזקות לפדיון ראה סעיף ה.(5) לעיל.
אשראי לציבור ויתרות חוב - ראה סעיף ה.(4) לעיל.

(9) קיזוז נכסים והתחייבויות פיננסיים

הבנק מקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ויציג במאזן את יתרתם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:

- א. בגין אותן ההתחייבויות, קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה (legally enforceable right) לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים;
- ב. קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית;
- ג. גם הבנק וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה (determinable amounts).

הבנק מקזז נכסים והתחייבויות עם שני צדדים נגדיים שונים ומציג במאזן סכום נטו בהתקיים כל התנאים המצטברים לעיל, ובתנאי שישנו הסכם בין שלושת הצדדים המעגן באופן ברור את זכות הבנק בגין אותן ההתחייבויות, לקיזוז.

הבנק מקזז פקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפקדונות אלה, כשאין לבנק סיכון להפסד מהאשראי.

(10) רכוש קבוע (בניינים וציוד)

הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מצטברים מירידת ערך. העלות כוללת יציאות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגריעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף "הכנסות אחרות" בדוח רווח והפסד.

פחת

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפרטי הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. שיפורים במושכר מופחתים לאורך התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה לבין אורך החיים השימושיים. קרקעות בבעלות הבנק אינן מופחתות.

נכס מופחת כאשר הוא זמין לשימוש, דהיינו כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים על מנת שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

האומדנים בנושא שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש כאשר אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שהאומדנים הנוכחיים אינם נאותים עוד ומותאמים בעת הצורך.

ירידת ערך

הבנק בוחן נכסים (או קבוצת נכסים) לא שוטפים לצורך ירידת ערך כאשר מתרחשים אירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהעלות המופחתת עשויה לא להיות ברת-השבה.

הפסדים מירידת ערך מוכרים רק אם הערך בספרים של נכס לא שוטף (קבוצת נכסים) אינו בר-השבה ועולה על שווי ההון. הערך בספרים אינו בר-השבה אם הוא עולה על סך תזרימי המזומנים הלא מהווים הצפויים לנבוע מהשימוש בנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) וממימושו.

ההפסדים מירידת הערך הינם בגובה ההפרש שבין הערך בספרים של הנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) לבין שווי ההון ונזקפים לדוח רווח והפסד.

כאשר מוכר הפסד מירידת ערך, הערך בספרים המתואם של הנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) מהווה בסיס עלות חדש. הפסדים אלו אינם מבטלים בתקופות עוקבות גם אם מתרחשת עליית ערך.

(11) חכירות

חוזים המקנים לבנק שליטה בשימוש בנכס במסגרת חכירה במשך תקופת זמן עבור תמורה, מטופלים כחכירות. בעת ההכרה לראשונה מוכרת התחייבות בסכום השווה לערך הנוכחי של דמי החכירה העתידיים במהלך תקופת החכירה (תשלומים אלו אינם כוללים תשלומי חכירה משתנים), ובמקביל מוכר נכס זכות שימוש בגובה ההתחייבות בגין חכירה, מותאם בגין תשלומי חכירה ששולמו מראש או שנצברו ובניכוי תמריצי חכירה, ובתוספת עלויות ישירות שהתהוו בחכירה.

תקופת החכירה נקבעת כתקופה שבה החכירה אינה ניתנת לביטול, יחד עם תקופות המכוסות על ידי אופציה להאריך או לבטל את החכירה אם ודאי באופן סביר שהחוכר יממש או לא יממש את האופציה, בהתאמה, ויחד עם תקופות המכוסות על ידי אופציה להאריך או לא לבטל את החכירה כאשר זכות המימוש נשלטת על ידי המחכיר.

הבנק בחר ליישם את ההקלה הפרקטית לפיה חכירות לטווח קצר של עד שנה מטופלות באופן בו דמי החכירה נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה, ללא הכרה בנכס זכות שימוש ו/או התחייבות בגין חכירה בדוח על המצב הכספי.

בחכירה של קרקע ומבנים, מרכיבי הקרקע והמבנים נבחנים בנפרד לצרכי סיווג ומדידה, כאשר שיקול משמעותי בסיווג מרכיב הקרקע הינו העובדה כי קרקע בדרך כלל בעלת אורך חיים בלתי מוגדר.

הבנק בחר ליישם את ההקלה הפרקטית שלא להפריד רכיבים שאינם חכירה, כגון שירותים או תחזוקה, מרכיבי חכירה, אלא לטפל בהם כרכיב חכירה יחיד.

מדידה עוקבת

לאחר ההכרה לראשונה, התחייבות בגין חכירה תפעולית נמדדת בעלות מופחתת בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית. כמו כן, הבנק בוחן נכס זכות שימוש (בגין חכירה תפעולית) לצורך ירידת ערך בהתאם להוראות תת נושא 35-10-360 בקודיפיקציה בדבר ירידות ערך בגין רכוש קבוע.

תשלומי חכירה תפעולית

תשלומי החכירה, למעט דמי חכירה משתנים, נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תשלומי חכירה משתנים התלויים במדד או בריבית מוכרים ברווח והפסד בתקופת השינוי. תשלומי חכירה משתנים שאינם תלויים במדד או בריבית מוכרים ברווח והפסד בתקופה בה צפוי כי תושג המטרה הספציפית המביאה להשתנות תשלומי החכירה, ויבטלו בתקופה בה כבר לא צפוי כי המטרה הספציפית תושג. בכל מועד דיווח עוקב, נכס זכות השימוש מוכר בגובה העלות המופחתת של ההתחייבות בגין חכירה, מותאם בגין תשלומי חכירה ששולמו מראש או שנצברו ובניכוי יתרת תמריצי החכירה, בתוספת עלויות ישירות שטרם הופחתו ובניכוי הפסדים מירידות ערך שנצברו בגין הנכס זכות שימוש.

(12) זכויות עובדים

הטבות לאחר פרישה - פנסיה, פיצויים והטבות אחרות (להלן: "פיצויים") - תכניות להטבה מוגדרת

הטבת פיצויים הינה חלק מהתגמול המשולם לעובד תמורת שירותיו. בתכנית פיצויים להטבה מוגדרת, הבנק מבטיח לספק, בנוסף לשכר השוטף, תשלומי פיצויים בעת הפרישה או סיום השירות. ברמה הכללית, סכום ההטבה שישולם תלוי בנוסחת ההטבה של התכנית, אשר לעתים קרובות כוללת את מספר שנות השירות שסיפק העובד ואת התגמול של העובד בשנים מיד לפני הפרישה או הסיום.

עלות פיצויים נטו לתקופה הינה הסכום המוכר בדוחות הכספיים של הבנק כעלות של תכנית פיצויים לתקופה מסוימת. המרכיבים של עלות פיצויים לתקופה נטו הם עלות שירות, עלות ריבית, תשואה חזויה על נכסי התכנית ורווח או הפסד מהפחתה של סכומים שהוכרו ברווח כולל אחר מצטבר.

הטבות פיצויים מיוחסות בדרך כלל לתקופות שירות של עובד בהתבסס על נוסחת ההטבה של התכנית במידה שהנוסחה מציינת ייחוס או שמשמע ממנה ייחוס.

הבנק נעזר ביועץ כלכלי ומחשב את שיעור התשואה החזוי לטווח ארוך על נכסי התכנית תוך שימוש בנתונים זמינים בשוק על כל אחת מהקטגוריות המשמעותיות של הנכסים בתיק ומשקלל אותם לפי ההרכב של נכסי התכנית.

המחויבות בגין הטבה חזויה משקפת את הערך הנוכחי האקטוארי של כל ההטבות המיוחסות לשירות של העובד שסופק לפני מועד המאזן. מדידת מחויבות זו תתבסס על הנחות אקטואריות המתאימות למועד המאזן של הבנק (לדוגמה: תחלופה, תמותה, שיעורי היוון וכן הלאה).

אם המחויבות בגין הטבה חזויה עולה על השווי ההוגן של נכסי התכנית, הבנק מכיר במאזן בהתחייבות השווה להתחייבות הלא ממומנת בגין הטבה חזויה. אם השווי ההוגן של נכסי התכנית עולה על המחויבות בגין הטבה חזויה, הבנק מכיר במאזן בנכס השווה להתחייבות שממומנת ביתר בגין ההטבה החזויה.

הבנק מקבץ את המצב של כל התכניות במימון חסר ומכיר בסכום זה כהתחייבות במאזן.

הבנק בוחן את הנחותיו על בסיס רבעוני ומעדכן הנחות אלה בהתאם.

שינוי בערך של מחויבות בגין הטבה חזויה או של נכסי תכנית, הנובע מכך שהניסיון בפועל שונה מהמשוער, או הנובע משינוי בהנחה אקטוארית, הינו "רווח או הפסד" (להלן: "רווח או הפסד אקטוארי"). רווחים או הפסדים אקטואריים אינם מוכרים בעלות פיצויים נטו לתקופה במועד היווצרותם אלא מוכרים ברווח כולל אחר. בתקופות עוקבות, רווחים או הפסדים אלה מוכרים לאחר מכן בדוח רווח או הפסד כרכיב של עלות פנסיה נטו לתקופה לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התכנית.

שיעור ההיוון להטבות לעובדים מחושב על בסיס תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, המרווח נקבע

לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארה"ב, והכל במועד הדיווח. הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, לרבות לעניין בחינת "מחויבות שבמהות" להעניק לעובדיו הטבות בגין פיצויים מוגדלים. הבנק מכיר בהפסדים בגין סילוקים בתכניתו להטבה מוגדרת כאשר התשלומים החד-פעמיים הצפויים המתייחסים לתכנית יהיו, גבוהים מסך עלות השירות ועלות הריבית.

גובה ההפסד מיושב בהתאם לשיעור שבו קטנה המחויבות האקטוארית כתוצאה מהסילוק, מוכפל ביתרת הרווחים וההפסדים האקטואריים הצבורים ברווח כולל אחר.

הטבות לאחר פרישה – תכניות להפקדה מוגדרת

תכנית להפקדה מוגדרת הינה תכנית המספקת הטבות לאחר פרישה בתמורה לשירותים שסופקו, מספקת חשבון אישי לכל משתתף בתכנית, ומגדירה כיצד ייקבעו ההפקדות לחשבונו של העובד במקום לקבוע את סכום ההטבות שהעובד יקבל. בתכנית להפקדה מוגדרת אחרי פרישה, ההטבות שמשתתף בתכנית יקבל תלויות אך ורק בסכום המופקד לחשבון המשתתף בתכנית, בתשואות שנצברו על ההשקעות של הפקדות אלה, ובחילוסים של הטבות של משתתפים אחרים בתכנית שעשויים להיות מוקצים לחשבונו של אותו משתתף.

במידה שנדרש כי ההפקדות המוגדרות של תכנית לחשבונו של אדם יעשו לתקופות שבהן אותו אדם מספק שירותים, עלות הפנסיה נטו או עלות ההטבה האחרת לאחר פרישה נטו לתקופה תהיה ההפקדה הנדרשת לאותה תקופה.

התחייבויות הבנק לתשלום פיצויים בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין מטופלות כתכנית להפקדה מוגדרת.

הטבות אחרות לאחר פרישה

הבנק מכיר בסכום הלא מהווה של ההטבה השוטפת במועד מתן השירות. בנוסף, הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה בהתאם לכללים של הטבות אחרות לאחר הפרישה.

היעדרויות בתשלום

הבנק צובר התחייבות עבור תגמול לעובדים בגין היעדרויות עתידיות אם כל התנאים הבאים מתקיימים: (א) מחויבות הבנק בקשר לזכויות העובדים לקבל תגמול בגין היעדרויות עתידיות מיוחסת לשירותים שהעובדים כבר סיפקו; (ב) המחויבות קשורה לזכויות שמבשילות או נצברות; (ג) תשלום התגמול הוא צפוי; (ד) הסכום ניתן לאומדן באופן סביר.

חופשה – הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה. לצורך חישוב ההתחייבות, לא מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה נזקפים מידית לדוח רווח והפסד.

מענק בגין אי ניצול ימי מחלה במועד סיום העסקה

הבנק צובר את ההתחייבות כהיעדרויות המזכות בפיצוי לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה. לצורך חישוב ההתחייבות מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. לצורך קביעת ריבית ההיוון ואופן ההקצאה לתקופות של עלות השירות הבנק מיישם את העקרונות של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת בהתאמות הנדרשות.

הטבות אחרות לזמן ארוך לעובדים פעילים – מענקי ותק

הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה המזכה בהטבה. לצורך חישוב ההתחייבות בגין הטבות אלה מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה, לרבות רווחים והפסדים אקטואריים נזקפים מידית לדוח רווח והפסד.

(13) התחייבויות תלויות

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בגין תביעות, בהתאם להערכת ההנהלה ובהתבסס על הערכות יועציה המשפטיות. מתכונת הגילוי הינה על פי הוראות המפקח על הבנקים, באופן שהתביעות שהוגשו כנגד הבנק מסווגות לשלוש קבוצות:

1. סיכון צפוי (Probable) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מעל ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.
2. סיכון אפשרי (Reasonably Possible) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה בין- 20% ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים, אלא רק ניתן גילוי.
3. סיכון קלוש (Remote) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה קטן או שווה ל- 20%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים אלא רק ניתן גילוי כאמור להלן.

תביעה שלגביה יש קביעה של המפקח על הבנקים כי הבנק נדרש להשיב כספים, מסווגת כצפויה ונערכת בגינה הפרשה בגובה הסכום שהבנק נדרש להשיב.

במקרים נדירים הנהלת הבנק קבעה, בהסתמך על יועציה המשפטיים, כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ובגין תביעה שאושרה כתביעה ייצוגית ולכן לא בוצעה הפרשה.

בבאור 22 בנושא התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות נכלל גילוי כמותי לסך החשיפות אשר סבירות התממשותן אינה קלושה שלא בוצעה בגין הפרשה. כמו כן, ניתן גילוי לכל תביעה שסכומה מעל 1% מהון הבנק. לגבי תביעות שלא ניתן בשלב זה להעריך את תוצאותיהן, ניתן גילוי לגבי כל תביעה שסכומה מעל 0.5% מהון הבנק.

(14) ערבויות

ערבויות הינן חוזים אשר דורשים באופן מותנה מהערב לבצע תשלומים לנערב בעת התרחשות התנאים המחייבים במימוש הערבות. התחייבות בגין ערבות מוכרת בספרים בסכום שווה ההוגן גם אם לא צפוי שהתשלומים יבוצעו בעתיד.

בערבויות שנושא 20-326 בקודיפיקציה חל עליהם, במועד ההכרה לראשונה, בנוסף להתחייבות בשווי הוגן שתוכר בהתאם להוראות נושא 460 בקודיפיקציה, תוכר התחייבות בגין הפסדי אשראי צפויים בהתאם להוראות נושא 326-20 בקודיפיקציה.

בערבויות שנושא 20-326 בקודיפיקציה אינו חל עליהם, אם במועד ההכרה לראשונה הבנק נדרש להכיר בהפרשה להפסד תלוי בגין הערבות בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה, אז התחייבות בגין הערבות נמדדת במועד ההכרה לראשונה לפי הגובה מבין השווי ההוגן וסכום ההפרשה בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה. ההתחייבות נגרעת מהספרים במועד בו הבנק משוחרר מהסיכון. מועד השחרור מהסיכון בגין הערבות תלוי במהות הערבות. בדרך כלל, הבנק גורע את ההתחייבות במועד סילוק ההתחייבות.^[1] בערבויות בהן הוכרה התחייבות בגין הפסדי אשראי צפויים, היא תימדד בהתאם להוראות נושא 20-326 בקודיפיקציה. כמו כן, כאשר הערבות נמדדה במועד ההכרה לראשונה בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה, המדידה העוקבת מתבצעת גם כן בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה.

הוראות ההכרה והמדידה במועד ההכרה לראשונה אינן חלות על ערבויות אשר ניתנו בין חברה אם לחברה בת, בין שתי חברות אחיות או בין בעל החברה לחברה.

(15) הוצאות מיסים על ההכנסה

הדוחות הכספיים של הבנק כוללים מסים שוטפים ומסים נדחים. ההפרשה למסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".

הבנק מקצה את הוצאות המס או הטבות המס על ההכנסה בין פעילויות נמשכות ורווח כולל אחר.

מיסים שוטפים

מסים שוטפים הינם סכום המסים על ההכנסה ששולמו או שעתידיים להיות משולמים (או מוחזרים) עבור התקופה השוטפת, כפי שנקבע על ידי יישום הוראות דיני המס שנחקקו על הכנסה חייבת במס. הוצאות המסים השוטפים כוללים גם את השינויים בתשלומי המס המתייחסים לשנים קודמות.

מיסים נדחים

התחייבויות מסים נדחים ונכסי מסים נדחים מייצגים את ההשפעות העתידיות על מסים על הכנסה הנובעות מהפרשים זמניים והפסדים מועברים הקיימים בסוף תקופה.

הבנק מכיר בנכסי מסים נדחים בגין כל ההפרשים הזמניים הניתנים לניכוי והפסדים מועברים ובמקביל מכיר בהפרשה נפרדת (valuation allowance) עבור אותו סכום הכלול בנכס אשר יותר סביר מאשר לא שלא ימומש. הבנק מפחית את נכסי המסים הנדחים בסכומן של הטבות מס כלשהן שאינן צפויות להתממש בהתבסס על הראיות הזמינות - הן הראיות החיוביות התומכות בהכרה בנכס מס נדחה והן הראיות השליליות התומכות ביצירת הפרשה בגין נכס מס נדחה, כדי לבחון האם ניתן להכיר בנכס מס נדחה נטו. התחייבות מסים נדחים או נכס מסים נדחים נמדדים באמצעות שיעורי המס החוקיים שנחקקו הצפויים לחול על הכנסה מספקת חייבת במס בתקופות שבהן צפוי כי התחייבות המס הנדחה תסולק או נכס המס הנדחה ימומש. הבנק מסווג הכנסות והוצאות ריבית בגין מסים על הכנסה בסעיף "מסים על הכנסה". כמו כן, הבנק מסווג קנסות לרשויות המס בסעיף "מסים על הכנסה".

קיצוז נכסי והתחייבויות מיסים נדחים

הבנק יקצז כל התחייבויות ונכסי המסים הנדחים, כמו גם כל ה- valuation allowance (הפרשה לנכס מס נדחה) הקשורות, עבור רכיב משלם מס מסוים ובגבולותיו של תחום שיפוט מיסוי מסוים.

פוזיציות מס לא וודאיות

הבנק מיישם את כללי ההכרה המדידה והגילוי שנקבעו במסגרת FIN 48 בהתאם להוראות אלה, הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

(16) רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה בסיסי ומדולל לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הבנק במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה.

(17) דיווח על מגזרי פעילות

(א) מגזרי פעילות פיקוחיים

מגזר פעילות פיקוחי הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות מסוימות או אשר מאגד לקוחות בסיווגים מסוימים, שהוגדרו על ידי הפיקוח על הבנקים. המתכונת לדיווח על מגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים.

מגזר פעילות פיקוחי מוגדר בעיקר בהתבסס על סיווג הלקוחות. לקוחות פרטיים מסווגים בהתאם להיקף הנכסים הפיננסיים למגזר משקי הבית ומגזר הבנקאות הפרטית. לקוחות שאינם אנשים פרטיים מסווגים בעיקר על פי מחזור הפעילות שלהם למגזרים עסקיים (תוך הפרדה בין עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים ועסקים גדולים) גופים מוסדיים ומגזר ניהול פיננסי. בנוסף, הבנק נדרש ליישם את דרישות הדיווח על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה כאשר מגזרי הפעילות לפי גישה זו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים.

(ב) מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

בנוסף לדיווח האחיד לפי מגזרי פעילות פיקוחיים, נקבע כי יינתן גילוי על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מגזרי פעילות (הנכללים ב-280 ASC) (ראה באור 24ב'). מגזר פעילות המוגדר לפי גישת ההנהלה הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות; תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו; וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד. חלוקת המגזרים בבנק מבוססת על אפיון של מגזרי לקוחות. מגזרים אלו כוללים גם מוצרים בנקאיים.

(18) עסקאות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה. נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה, נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. בשל העובדה כי מדובר בעסקה במישור ההוני, זוקף הבנק את ההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה מהעסקה להון.

ד. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

(1) עדכון תקינה ASU 2022-02 בדבר ארגון מחדש של חובות בעייתיים ודרישות גילוי לפי שנת העמדת אשראי

ביום 19 באוקטובר 2023, פרסם המפקח על הבנקים חוזר לעדכון הוראות הדיווח לציבור בקשר לעדכון תקינה ASU 2022-02 בדבר ארגון מחדש של חובות בעייתיים ודרישות גילוי לפי שנת העמדת אשראי בנושא הפרשות להפסדי אשראי (להלן - "העדכון"), אשר פורסם על ידי המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית ה-FASB. העדכון מבטל את ההוראות העוסקות בארגון מחדש של חובות בעייתיים על ידי מלווים, תוך שיפור דרישות הגילוי בנוגע ללווים הנמצאים בקשיים כלכליים. כמו כן, העדכון מוסיף דרישת גילוי של מחיקות ברוטו, לפי שנת העמדת אשראי.

ההוראות שנקבעו בחוזר, יחולו החל מיום 1 בינואר 2024. יש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב. להערכת הבנק, ליישום ההוראה החדשה, לא תהיה השפעה מהותית על יתרת ההפרשה להפסדי אשראי.

(2) עדכון תקינה ASU 2023-0 בדבר שיפורים בדרישות הגילוי אודות מגזרים ברי דיווח

ביום 27 בנובמבר 2023, פרסם ה-FASB את ASU 2023-07 בדבר שיפורים בדרישות הגילוי אודות מגזרים (להלן - "העדכון"). העדכון משפר את דרישות הגילוי החלות על הישויות, לרבות, הוספת דרישה לספק גילוי במסגרת ביאור המגזרים על 'הוצאות משמעותיות' המדווחות ל-CODM, מתן הסבר לאופן בו ה-CODM משתמש בדיווח המגזרי, הרחבת דרישות גילוי שנתיות מסוימות לתקופות ביניים, חשיפת זהותו ותפקידו של ה-CODM וכן הבהרה כי נושא 280 חל גם על ישויות בעלות מגזר בודד. הוראות העדכון יחולו על ישויות ציבוריות בארה"ב החל מתקופות שנתיות המתחילות לאחר ה-15 בדצמבר 2023, ולגבי תקופות ביניים המתחילות לאחר ה-15 בדצמבר 2024. אימוץ מוקדם

אפשרי. בעת יישום לראשונה הישות נדרשת ליישם עדכון זה למפרע לכל התקופות המוצגות בדוחות הכספיים, אלא אם הדבר אינו מעשי.

הבנק בוחן את ההשפעה של ההוראות החדשות על דוחותיו הכספיים.

(3) עדכון תקינה ASU 2023-09 בדבר שיפורים בדרישות הגילוי של מסים על הכנסה

ביום 14 בדצמבר 2023, פרסם ה-FASB את ASU 2023-09 בדבר שיפורים בדרישות הגילוי של מסים על הכנסה (להלן – "העדכון"). התיקונים במסגרת העדכון מוסיפים דרישות גילוי משופרות חדשות וכן מוחקים דרישות גילוי מסוימות. הוראות העדכון יחולו על ישויות ציבוריות בארה"ב החל מתקופות שנתיות המתחילות לאחר ה-15 בדצמבר 2024. אימוץ מוקדם אפשרי. בעת יישום לראשונה הישות נדרשת ליישם עדכון זה בדרך של מכאן ולהבא. יישום למפרע עבור תקופות קודמות מוצגות אפשרי.

הבנק בוחן את ההשפעה של ההוראות החדשות על דוחותיו הכספיים

ה. השפעת מלחמת "חרבות ברזל"

בעקבות מתקפת הטרור על ישראל ותחילת מלחמת "חרבות ברזל" ביום 7 באוקטובר 2023, מדינת ישראל נכנסה למצב חירום. המלחמה גרמה, בין היתר, להאטה בפעילות הכלכלית במשק, זאת בעקבות גיוס מילואים נרחב, פגיעה ברכוש, שיבוש בשרשראות האספקה ומקומות עבודה שהושבתו. בנוסף, קיימת אפשרות להסלמה נוספת בגזרות נוספות. נוכח אי וודאות גבוהה השוררת באשר למשך ואופי המלחמה, נוכח ההשפעה האפשרית של המלחמה על המשק ועל פעילות הבנק והחלטות תקציביות ומדיניות המוטלות לפתחה של הממשלה, הסיכון ופוטנציאל ההשפעה על המשק הישראלי ועל הבנק עצמו גבוה. בתחילת המלחמה התרחשו ירידות חדות במחירי ניירות הערך בבורסה בתל אביב ופיחות בשער השקל מול מטבעות אחרים, מגמות שהתהפכו בחלקם עד לתום שנת 2023, כך שהמדדים המובילים בבורסה חזרו לרמה הדומה לזו שהייתה טרם המלחמה והשקל רשם ייסוף אל מול המטבעות הזרים.

השיבוש בשגרת החיים והשפעות המלחמה על המשק הישראלי, גרמו לבנק ישראל לפרסם הנחיות לבנקים, על מנת להקל על לקוחותיהם. בין ההנחיות, ניתן למצוא את האפשרות לחרוג ממסגרת האשראי, או לאפשר הקלות ללווים כמו קביעת הסדרי פירעון חדשים לטווח הקצר (בין היתר, ויתור על ריבית פיגורים ודחיית תשלומי ריבית וקרן לתקופת זמן של עד 3 חודשים). בהתאם למכתב בנק ישראל מיום 26 בדצמבר 2023, המתווה הוארך, נכון לתום השנה, בשלושה חודשים נוספים ואופי הזכאים להקלות התרחב.

אומדן סך ההטבות האמורות בשלב זה, יושפע מהיקף ניצולן ועשוי להגיע עד לכ- 10.6 מיליוני ש"ח בניצול מלא. עלויות אלו, יזקפו לרווח והפסד, במקביל למימושן בפועל על ידי הלקוחות. ברבעון הרביעי של השנה, סך כל ההטבות שנזקפו לרווח והפסד הסתכמו בכ- 1.4 מיליוני ש"ח.

לאור המלחמה והשפעותיה השליליות הצפויות, על המשק הישראלי, סוכנויות דירוג האשראי הבינלאומיות Moody's ו-Fitch הודיעו כבר בתחילת אוקטובר 2023 כי הן מכניסות את מדינת ישראל למעקב דירוג שלילי זאת, בשל שינוי בתפיסת הסיכונים. סוכנות הדירוג הבינלאומית S&P הודיעה על הורדת תחזית דירוג האשראי של מדינת ישראל מיציבה לשלילית, על אף שהדירוג עצמו נותר ברמה של AA-. ביום 9 בפברואר 2024, הודיעה Moody's, על הורדת דירוג האשראי של מדינת ישראל מרמה של A1, ל-A2 ועל אופק דירוג שלילי. Moody's ציינה, כי הסיבה להפחתת הדירוג הינה חוסר הוודאות לגבי מועד ואופן סיום המלחמה, השפעת המלחמה על פניות הממשלה והכנסת לעסוק בסוגיות ליבה כלכליות וחברתיות, והשינוי במצב הפיסקלי. הסיבה לאופק הדירוג השלילי הינה אי הוודאות בנוגע להתרחבות המלחמה לזירה הצפונית.

הימשכות המלחמה עלולה להביא להרעה בפעילות הכלכלית במגוון סקטורים של הפעילות העסקית בישראל אליהם חשוף הבנק, לרבות עליה בסיכון האשראי וקשיי נזילות של לווים וכתוצאה מכך פגיעה באיכות האשראי, הן במגזר העסקי והן במגזר הפרטי.

תוצאות הפעילות של הבנק לתקופה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2023, הושפעו, בין היתר, מגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי ברבעונים השלישי והרביעי של השנה, הנובע מההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי, המוסבר מהשלכות מאקרו כלכליות של המלחמה.

המלחמה גרמה לחוסר יציבות ואי ודאות משמעותית במשק. הבנק מעריך בשלב זה, בהתבסס על המידע הזמין נכון למועד אישור הדוחות הכספיים, כי לאירועים הנוכחיים ולהסלמה הביטחונית בישראל, עלולה להיות השפעה לרעה על תוצאותיו העסקיות, עקב ירידה בהיקפי הפעילות במשק. ירידה זו עלולה לקבל ביטוי בקיטון בהכנסות ריבית, גידול בהפסדי אשראי, ירידה בגביית עמלות ובפעילויות עסקיות אחרות. היות שמדובר באירוע אשר אינו בשליטת הבנק והתפתחויות בשטח עשויות להשפיע על הערכות הבנק, נכון למועד הדוח, אין ביכולת הבנק לאמוד את היקף ההשפעה הצפויה של המלחמה על תוצאותיו בטווח הבינוני והארוך. הבנק עוקב אחרי המצב באופן שוטף ומבצע התאמות בפעילות ובניהול הסיכונים, בהתאם להתפתחויות.

באור 2: הכנסות והוצאות ריבית

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2023
א. הכנסות ריבית על נכסים⁽¹⁾		
231.3	298.3	463.0
12.8	30.1	15.7
0.8	11.2	46.1
19.7	37.4	61.7
3.3	7.1	18.9
267.9	384.1	605.4
סך כל הכנסות הריבית		
ב. הוצאות ריבית על התחייבויות		
17.9	58.8	155.1
5.5	18.1	10.9
23.4	76.9	166.0
244.5	307.2	439.4
סך כל הוצאות הריבית		
סך הכנסות ריבית, נטו		
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית⁽²⁾		
(1.1)	(0.4)	3.1
הכנסות (הוצאות) ריבית		
ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאיגרות חוב		
0.3	0.5	0.7
3.0	6.6	18.2
3.3	7.1	18.9
סך הכל כלול בהכנסות ריבית		

(1) כולל השפעת יחסי גידור.

(2) פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיף משנה א'.

באור 3: הכנסות מימון שאינן מריבית

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
א. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר			
א.1. מפעילות במכשירים נגזרים			
0.5	3.1	0.3	הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים (1)
0.5	3.1	0.3	סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים
א.2. מהשקעה באגרות חוב			
2.2	0.9	(18.4)	רווחים (הפסדים) ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה (2)
2.2	0.9	(18.4)	סך הכל מהשקעה באג"ח
(0.6)	(2.2)	(0.4)	א.3. הפרשי שער, נטו
2.1	1.8	(18.5)	סך הכל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרת מסחר*			
0.1	0.2	0.1	הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים
0.1	0.2	0.1	סך הכל מפעילויות מסחר
פירוט על הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרת מסחר, לפי חשיפת סיכון			
0.1	0.2	0.1	חשיפה למניות
0.1	0.2	0.1	סך הכל

* כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.

(1) למעט השפעת יחסי גידור.

(2) סווג מרווח כולל אחר מצטבר.

באור 4א: עמלות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
21.9	21.7	21.7	ניהול חשבון
13.5	14.3	15.1	כרטיסי אשראי
23.4	21.0	19.9	פעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים
6.4	6.8	6.2	עמלות הפצת קרנות נאמנות
14.2	14.2	13.8	טיפול באשראי
4.4	4.8	5.6	הפרשי המרה
0.9	0.7	0.5	פעילות סחר חוץ
2.6	2.7	2.6	עמלות מעסקי מימון
6.8	7.2	7.5	עמלות אחרות
94.1	93.4	92.9	סך כל העמלות התפעוליות

באור 4ב: הכנסות מחוזים עם לקוחות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ההכנסות להלן מפוצלות לפי עמלות משירותים עיקריים ועיתוי ההכרה בהכנסה. כמו כן, להלן התאמה של ההכנסות המפוצלות למגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023				
מגזר מסקי בית	מגזר בנקאות פרטית	מגזר מסחר/עסקי	סך הכל	עמלות משירותים עיקריים
18.1	1.4	2.2	21.7	ניהול חשבון
12.9	2.0	0.2	15.1	כרטיסי אשראי
3.6	15.6	0.7	19.9	פעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים
0.6	5.5	0.1	6.2	עמלות הפצת קרנות נאמנות
13.2	-	0.6	13.8	טיפול באשראי
2.6	1.0	2.1	5.7	הפרשי המרה
0.1	-	0.4	0.5	פעולות בסחר חוץ
0.4	0.1	2.1	2.6	עמלות מעסקי מימון
4.1	2.0	1.3	7.4	עמלות אחרות
55.6	27.6	9.7	92.9	סך כל ההכנסות מחוזים עם לקוחות(*)
				(*) עיתוי ההכרה בהכנסה
40.3	14.4	5.5	60.2	שירותים שהועברו בנקודת זמן
15.3	13.2	4.2	32.7	שירותים שהועברו לאורך זמן
55.6	27.6	9.7	92.9	סך הכל

באור 4ב: הכנסות מחוזים עם לקוחות (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022				
עמלות משירותים עיקריים	מגזר משקי בית	מגזר בנקאות פרטית	מגזר מסחרי/עסקי	סך הכל
ניהול חשבון	17.9	1.4	2.4	21.7
כרטיסי אשראי	11.9	1.9	0.5	14.3
פעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים	3.5	16.7	0.8	21.0
עמלות הפצת קרנות נאמנות	0.6	6.1	0.1	6.8
טיפול באשראי	13.8	-	0.4	14.2
הפרשי המרה	2.6	0.4	1.8	4.8
פעולות בסחר חוץ	0.1	-	0.6	0.7
עמלות מעסקי מימון	0.4	0.1	2.2	2.7
עמלות אחרות	4.4	1.5	1.3	7.2
סך כל ההכנסות מחוזים עם לקוחות(*)	55.2	28.1	10.1	93.4
(*) עיתוי ההכרה בהכנסה				
שירותים שהועברו בנקודת זמן	39.8	14.0	5.9	59.7
שירותים שהועברו לאורך זמן	15.4	14.1	4.2	33.7
סך הכל	55.2	28.1	10.1	93.4

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021				
עמלות משירותים עיקריים	מגזר משקי בית	מגזר בנקאות פרטית	מגזר מסחרי/עסקי	סך הכל
ניהול חשבון	17.8	1.5	2.6	21.9
כרטיסי אשראי	9.8	3.2	0.5	13.5
פעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים	3.6	19.1	0.7	23.4
עמלות הפצת קרנות נאמנות	0.5	5.8	0.1	6.4
טיפול באשראי	13.7	-	0.5	14.2
הפרשי המרה	2.3	0.6	1.5	4.4
פעולות בסחר חוץ	0.1	-	0.8	0.9
עמלות מעסקי מימון	0.3	0.1	2.2	2.6
עמלות אחרות	3.4	1.5	1.9	6.8
סך כל ההכנסות מחוזים עם לקוחות(*)	51.5	31.8	10.8	94.1
(*) עיתוי ההכרה בהכנסה				
שירותים שהועברו בנקודת זמן	36.0	16.8	6.1	58.9
שירותים שהועברו לאורך זמן	15.5	15.0	4.7	35.2
סך הכל	51.5	31.8	10.8	94.1

באור 5: הכנסות אחרות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
4.9	-	-	רווח הון ממכירת בניינים (1)
0.1	0.1	0.1	תפעול קופות גמל
-	-	0.4	אחר
5.0	0.1	0.5	סך כל הכנסות אחרות

(1) ביום 22 בפברואר 2021 נמכר מקרקעין בנתניה בתמורה ל- 8.7 מיליוני ש"ח. כתוצאה מהמכירה הכיר הבנק ברווח הון בסך של כ- 4.9 מיליוני ש"ח.

באור 6: משכורות והוצאות נלוות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
69.6	71.8	74.0	משכורות
3.1	3.4	3.9	הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות וחופשה
17.1	18.1	19.1	ביטוח לאומי ומס שכר
			הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים):
3.9	4.1	4.0	- הטבה מוגדרת- עלות שירות (1)
3.4	3.1	3.3	- הפקדה מוגדרת
			הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן
1.5	1.7	1.6	פנסיה(1),(2)
98.6	102.2	105.9	סך כל המשכורות וההוצאות הנלוות

(1) ראה ביאור 20 בדבר זכויות עובדים.

(2) מזה: עלות השירות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן פנסיה לשנים 2023, 2022 ו-2021 הינה 0.8, 1.0 ו- 1.0 מיליוני ש"ח בהתאמה.

באור 7: הוצאות אחרות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
0.7	1.1	1.0	הוצאות בגין פיצויים (ללא עלות שירות)(1)
7.3	8.3	9.0	שיווק ופרסום
1.8	2.1	2.4	תקשורת
40.5	53.7	51.0	מחשב
0.7	0.8	0.6	משרדיות
0.6	0.8	0.7	ביטוח
5.8	6.3	6.3	שירותים מקצועיים
1.2	1.4	1.1	שכר והחזר הוצאות לחברי הדירקטוריון
0.6	0.3	0.4	הדרכה והשתלמויות
3.3	2.9	3.1	עמלות
3.9	5.1	5.7	אחרות
66.4	82.8	81.3	סך כל ההוצאות האחרות

(1) ראה באור 20 בדבר "זכויות עובדים".

באור 8: הפרשה למיסים על הרווח

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. הרכב הסעיף

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
53.8	70.0	105.6	מיסים שוטפים בגין שנת החשבון
53.8	70.0	105.6	סך כל המיסים השוטפים
			בתוספת (בניכוי):
1.5	(4.0)	(7.1)	מיסים נדחים בגין שנת החשבון
1.5	(4.0)	(7.1)	סך הכל המיסים הנדחים *
55.3	66.0	98.5	הפרשה למיסים על ההכנסה

*הטבלה אינה כוללת את השפעת המס בגין פריטים שהוכרו ברווח כולל אחר שהסתכמה בקיטון של 0.6 מיליוני ש"ח בשנת 2023, קיטון של 2.9 מיליוני ש"ח בשנת 2022 וקיטון של 0.6 מיליוני ש"ח בשנת 2021.

באור 8: הפרשה למיסים על הרווח (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. מס תיאורטי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
157.0	186.8	282.5	רווח לפני מסים
34.19%	34.19%	34.19%	שיעור המס החל בישראל על תאגיד בנקאי (אחוזים)
53.7	63.8	96.6	מסים על הכנסה על בסיס שיעור המס הסטטוטורי
			מס (חיסכון במס) בגין:
(0.8)	0.1	-	הפרשי פחת, תאום פחת ורווח הון
2.4	2.1	2.0	הוצאות אחרות לא מוכרות
-	-	(0.1)	אחר
55.3	66.0	98.5	סך הכל מסים על ההכנסה

ג. שומות מס

לבנק שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2017. לחברת בת עד וכולל שנת המס 2018.

ד. תנועה במסים נדחים

שיעור מס ממוצע 2023 באחוזים	יתרה ליום 31.12.23	שינויים שנזקפו לרווח כולל אחר	שינויים שנזקפו לרווח והפסד	יתרה ליום 31.12.22	
34.19%	35.8	-	7.0	28.8	נכסי מסים נדחים
34.19%	1.7	-	(0.1)	1.8	מהפרשה להפסדי אשראי
34.19%	10.0	(0.6)	0.2	10.4	מהפרשה לחופשה ומענקים
34.19%	0.2	-	-	0.2	מעודף התחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תכנית
	47.7	(0.6)	7.1	41.2	רכוש קבוע וחכירות
	47.7	(0.6)	7.1	41.2	יתרת נכסי מסים נדחים, ברוטו
					יתרת נכסי מסים נדחים בניכוי הפרשה למסים נדחים

באור 8: הפרשה למיסים על הרווח (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ד. תנועה במסים נדחים

שיעור מס ממוצע 2022 באחוזים	יתרה ליום 31.12.22	שינויים שנזקפו לרווח כולל שנזקפו להון	שינויים שנזקפו לרווח אחר	שינויים שנזקפו לרווח והפסד	יתרה ליום 31.12.21	נכסי מסים נדחים
34.19%	28.8	4.4	-	3.2	21.2	מהפרשה להפסדי אשראי
34.19%	1.8		-	(0.1)	1.9	מהפרשה לחופשה ומענקים
34.19%	10.4		(3.0)	0.9	12.5	מעודף התחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תכנית
34.19%	0.2		-	-	0.2	רכוש קבוע וחכירות
	41.2	4.4	(3.0)	4.0	35.8	יתרת נכסי מסים נדחים, ברוטו
	41.2	4.4	(3.0)	4.0	35.8	יתרת נכסי מסים נדחים בניכוי הפרשה למסים נדחים

ה. שינויי חקיקה בתחום המס

1. מס חברות

שיעור המס החל על הבנק בשנים 2022-2023 עומד על 23%.

2. מס רווח ומס שכר

שיעור מס שכר ומס רווח המוטלים על מוסדות כספיים לשנים 2020-2022 עומד על 17%. בהתאם, שיעור המס הסטטוטורי החל על מוסדות כספיים לשנים אלו עומד על 34.2%.

הצעת חוק תשלום מיוחד לשם השגת יעדי התקציב (הוראת שעה חרבות ברזל), התשפ"ד-2024

נכון למועד פרסום הדוח, אישרה ועדת הכספים בקריאה שנייה ושלישית הצעת חוק לפיה הבנקים ישלמו תשלום מיוחד בשיעור של 6% מהרווח בשנים 2024 ו-2025. בשנת 2024 שיעור התשלום יחושב לפי החלק היחסי של הרווח מכניסת החוק לתוקף.

עוד נקבע כי במידה וסכום התשלום השנתי של כלל הבנקים המשלמים לגבי שנת 2024 יעלה על 1.2 מיליארד ש"ח או לגבי שנת 2025 יעלה על 1.3 מיליארד ש"ח, יוחזר לבנק המשלם ההפרש שבין סכום התשלום השנתי של כלל הבנקים שמשלמים ובין הסכום המרבי לאותה השנה, באופן יחסי לגובה התשלום של כל בנק.

ו. ראה באור 10.ב לגבי מסים על ההכנסה שנזקפו לרווח כולל אחר.

באור 9: רווח למניה רגילה

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2023
רווח בסיסי ומדולל:		
101.7	120.8	184.0
סך הכל רווח נקי		
ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב הרווח הבסיסי והמדולל למניה		
149,875,000	149,875,000	149,875,000
רווח למניה רגילה (בש"ח)		
0.68	0.81	1.23
סך הכל רווח למניה		

באור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת מס

רווח כולל אחר		
סך הכל רווח כולל אחר	התאמות בגין הטבות לעובדים	התאמות בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן
2.3	(11.3)	(9.0)
1.2	(1.2)	-
3.5	(12.5)	(9.0)
(32.0)	5.6	(26.4)
(28.5)	(6.9)	(35.4)
16.0	1.1	17.1
(12.5)	(5.8)	(18.3)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2020		
שינוי נטו במהלך התקופה		
יתרה ליום 31 בדצמבר 2021		
שינוי נטו במהלך התקופה		
יתרה ליום 31 בדצמבר 2022		
שינוי נטו במהלך התקופה		
יתרה ליום 31 בדצמבר 2023		

באור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2021			2022			2023		
השפעת לאחר	לפני		השפעת לאחר	לפני		השפעת לאחר	לפני	
מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס
התאמות בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן								
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן רווחים (הפסדים) בגין אגרות חוב זמינים למכירה שסווגו לדוח רווח והפסד (1)								
2.6	(1.4)	4.0	(31.3)	16.3	(47.6)	3.9	(2.0)	5.9
(1.4)	0.8	(2.2)	(0.7)	0.2	(0.9)	12.1	(6.3)	18.4
1.2	(0.6)	1.8	(32.0)	16.5	(48.5)	16.0	(8.3)	24.3
הטבות לעובדים								
רווחים (הפסד) אקטוארי נטו הפסדים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד (2)								
(1.7)	0.9	(2.6)	5.1	(2.6)	7.7	0.8	(0.4)	1.2
0.5	(0.3)	0.8	0.5	(0.3)	0.8	0.3	(0.2)	0.5
(1.2)	0.6	(1.8)	5.6	(2.9)	8.5	1.1	(0.6)	1.7
-	-	-	(26.4)	13.6	(40.0)	17.1	(8.9)	26.0

(1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. לפירוט נוסף ראה באור 3.

(2) הסכום לפני מס מסווג בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות בגין זכויות עובדים. לפירוט נוסף ראה באור 20.

באור 11: מזומנים ופקדונות בבנקים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

הרכב:

31 בדצמבר		
2022	2023	
1,140.4	1,802.5	מזומנים ופקדונות בבנק ישראל
2,435.6	2,120.9	פקדונות בבנקים מסחריים (2)
3,576.0	3,923.4	סך הכל (1)
1,214.5	1,919.5	(1) מזה מזומנים, פקדונות בבנקים ופקדונות בבנקים מרכזיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים
2,421.5	2,082.7	(2) מזה פקדונות בחברת האם

באור 12: ניירות ערך

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. הרכב:

31 בדצמבר 2022					31 בדצמבר 2023				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן (1)	שווי הוגן (1)	הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן (1)	שווי הוגן (1)
א. איגרות חוב המוחזקות לפדיון									
130.5	130.5	-	8.8	121.7	137.0	137.0	-	12.9	124.1
-	-	-	-	-	0.8	0.8	-	-	0.8
130.5	130.5	-	8.8	121.7	137.8	137.8	-	12.9	124.9
ב. איגרות חוב זמינות למכירה									
איגרות חוב -									
827.2	844.7	2.1	19.6	827.2	603.6	643.9	1.9	42.2	603.6
86.5	88.0	-	1.5	86.5	53.6	56.5	-	2.9	53.6
913.7	932.7	(2) 2.1	(2) 21.1	913.7	657.2	700.4	(2) 1.9	(2) 45.1	657.2
סך כל ניירות הערך									
1,044.2	1,063.2	2.1	29.9	1,035.4	795.0	838.2	1.9	58.0	782.1

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
 (2) כלולים בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן".
 לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב-ראה באור 2 ובאור 3.

באור 12: ניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך של אגרות חוב זמינות למכירה ואגרות חוב המוחזקות לפדיון הנמצאות בפוזיציות הפסד שטרם מומש

31 בדצמבר 2023						מאוחד
12 חודשים ומעלה ⁽²⁾			פחות מ-12 חודשים ⁽¹⁾			
הפסדים שטרם מומשו			הפסדים שטרם מומשו			
שווי הוגן			שווי הוגן			
סה"כ	0-20% ⁽³⁾		סה"כ	0-20% ⁽³⁾		
-	-	-	(8.8)	(8.8)	121.7	אגרות חוב המוחזקות לפדיון של ממשלת ישראל
-	-	-	(8.8)	(8.8)	121.7	סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון
						אגרות חוב זמינות למכירה
(19.6)	(17.3)	364.6	(2.3)	(2.3)	85.6	של ממשלת ישראל
(1.5)	(1.5)	61.4	-	-	25.1	של מוסדות פיננסיים בישראל
(21.1)	(18.8)	426.0	(2.3)	(2.3)	110.7	סך כל אגרות החוב הזמינות למכירה

31 בדצמבר 2022						מאוחד
12 חודשים ומעלה ⁽²⁾			פחות מ-12 חודשים ⁽¹⁾			
הפסדים שטרם מומשו			הפסדים שטרם מומשו			
שווי הוגן			שווי הוגן			
סה"כ	0-20% ⁽³⁾		סה"כ	0-20% ⁽³⁾		
(12.9)	(12.9)	124.1				אגרות חוב המוחזקות לפדיון של ממשלת ישראל
(12.9)	(12.9)	124.1				סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון
						אגרות חוב זמינות למכירה
(42.2)	(42.2)	506.8				של ממשלת ישראל
(2.9)	(2.9)	53.6				של מוסדות פיננסיים בישראל
(45.1)	(45.1)	560.4				סך כל אגרות החוב הזמינות למכירה

(1) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך פחות מ-12 חודשים.

(2) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך 12 חודשים ומעלה.

(3) השקעות שהפסד שטרם מומש בגין מהווה עד 20% מהעלות המופחתת שלהן.

מידע נוסף לגבי ניירות ערך בפוזיציות הפסד

הפסדים שטרם מומשו למועד הדיווח באגרות החוב מוסברים, רובם ככולם, משינוי סביבת הריבית ועליית תשואות אגרות החוב הממשלתיות בארץ ובעולם. סיכון האשראי בתיק, שברובו מורכב מאגרות חוב ממשלתיות, לא השתנה בתקופת הדיווח.

באור 13: סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. חובות (1) אגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה, אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי

31 בדצמבר 2023				
אשראי לציבור				
מסחרי	פרטי אחר	סך הכל	בנקים ממשלות ואגרות חוב	סך הכל
1,041.5	-	1,041.5	3,851.5	4,893.0
64.0	5,015.9	5,079.9	-	5,079.9
1,105.5	5,015.9	6,121.4	3,851.5	9,972.9
סך הכל*				
4.6	19.1	23.7	-	23.7
-	1.1	1.1	-	1.1
30.9	32.3	63.2	-	63.2
35.5	52.5	88.0	-	88.0
סך הכל חובות בעייתיים				
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות(2):				
20.2	-	20.2	-	20.2
0.8	76.4	77.2	-	77.2
21.0	76.4	97.4	-	97.4
-	5.3	5.3	-	5.3
3.9	5.3	9.2	-	9.2

יתרת חוב רשומה:
חובות שנבדקו על בסיס פרטי
חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
סך הכל*
* מזה:
חובות לא צוברים
חובות בפיקוד 90 ימים או יותר
חובות בעייתיים אחרים
סך הכל חובות בעייתיים
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות(2):
שנבדקו על בסיס פרטי
שנבדקו על בסיס קבוצתי
סך הכל*
*מזה: בגין חובות לא צוברים
*מזה: בגין חובות בעייתיים אחרים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

באור 13: סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. חובות (1) אגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה, אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

31 בדצמבר 2022				
אשראי לציבור				
בנקים ממשלות ואגרות חוב		סך הכל	פרטי אחר	מסחרי
4,959.4	3,937.9	1,021.5	-	1,021.5
5,115.0	-	5,115.0	5,035.3	79.7
10,074.4	3,937.9	6,136.5	5,035.3	1,101.2
44.0	-	44.0	23.3	20.7
1.0	-	1.0	1.0	-
36.0	-	36.0	24.5	11.5
81.0	-	81.0	48.8	32.2
14.5	-	14.5	-	14.5
65.5	-	65.5	64.5	1.0
80.0	-	80.0	64.5	15.5
6.9	-	6.9	5.8	1.1
7.1	-	7.1	4.9	2.2

יתרת חוב רשומה:
חובות שנבדקו על בסיס פרטני
חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
סך הכל*
* מזה:
חובות לא צוברים
חובות בפיקוד 90 ימים או יותר
חובות בעייתיים אחרים
סך הכל חובות בעייתיים
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות(2):
שנבדקו על בסיס פרטני
שנבדקו על בסיס קבוצתי
סך הכל*
*מזה: בגין חובות לא צוברים
*מזה: בגין חובות בעייתיים אחרים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

באור 13: סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

מסחרי	פרטי אחר	סך הכל	
19.7	56.8	76.5	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2020
(1.9)	(1.4)	(3.3)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(5.5)	(11.1)	(16.6)	מחיקות חשבונאיות
2.3	11.4	13.7	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(3.2)	0.3	(2.9)	מחיקות חשבונאיות נטו
14.6	55.7	70.3	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2021
2.3	10.5	12.8	התאמה ליתרת פתיחה בשל השפעת היישום לראשונה**
1.9	3.2	5.1	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(1.3)	(12.7)	(14.0)	מחיקות חשבונאיות
1.4	9.4	10.8	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
0.1	(3.3)	(3.2)	מחיקות חשבונאיות נטו
18.9	66.1	85.0	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2022
2.8	15.8	18.6	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(0.9)	(14.7)	(15.6)	מחיקות חשבונאיות
2.2	11.7	13.9	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
1.3	(3.0)	(1.7)	מחיקות חשבונאיות נטו
23.0	78.9	101.9	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2023

מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

2.8	1.3	4.1	ליום 31 בדצמבר 2021
3.4	1.6	5.0	ליום 31 בדצמבר 2022
2.0	2.5	4.5	ליום 31 בדצמבר 2023

** השפעת היישום לראשונה של הוראות הדיווח לציבור בנושא הפסדי אשראי צפויים.

באור 14: אשראי לממשלה

31 בדצמבר	
2022	2023
707.3	686.4
סך הכל(*)	
158.0	198.9
(*) בקיזוז סכומים שהועמדו כאשראי לציבור	

ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכם ב- 686.4 מיליוני ש"ח לעומת 707.3 מיליוני ש"ח ביום 31 בדצמבר 2022. היתרה מורכבת מאשראי לממשלה בסך 885.3 מיליוני ש"ח בניכוי סכומים שהועמדו כאשראי לציבור מסכום זה בסך של 198.9 מיליוני ש"ח. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכם האשראי לממשלה ב-865.3 מיליוני ש"ח בניכוי סכומים שהועמדו כאשראי לציבור מסכום זה בסך של 158.0 מיליוני ש"ח.

באור 14: אשראי לממשלה (המשך)

ביום 20 ביוני 2021 זכה הבנק במכרז של החשב הכללי למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה במוסדות להכשרת עובדי הוראה. תקופת ההתקשרות הינה ל-5 שנים עד ליום 30 ביוני 2026, כאשר החשב הכללי רשאי להאריך את ההסכם לתקופה נוספת של עד 36 חודשים. במסגרת המכרז, הבנק הפקיד ביום 12 ביולי 2021 סך של 826 מיליוני ש"ח לחשבון מיוחד של החשב הכללי, אשר יוחזר לבנק בתוספת הצמדה בניכוי 1% לשנה. במסגרת המכרז תועמדה לעובדי ההוראה הלוואות מחשבון החשב הכללי האמור, באמצעות הבנק. לאחר תום ההתקשרות יוחזר לבנק הסכום שיוותר בחשבון הפקדון. החל ממועד זה, מידי תום רבעון קלנדרי, יוחזר לבנק הסכום שנתקבל מהחזרי קרן באותו הרבעון, בתוספת הצמדה מיום הפקדת הפקדון.

ההלוואות שתינתנה הינן בסכום מירבי של עד 40 אלפי ש"ח ולתקופות זמן של עד 10 שנים, בהתאם לסוג ההלוואה. ההלוואות הינן ללא הצמדה ונושאות ריבית בשיעורים הנקבעים על ידי החשב הכללי. בנוסף, יעביר הבנק מענקים מותנים לסטודנטים להוראה מחשבון מיוחד של החשב הכללי בגבולות הקצאה מתקציב המדינה (לא מכספי הפקדון). המענק המותנה יהפוך למענק מלא רק בהתקיים קריטריונים שנקבעו על ידי משרד החינוך. במקרה של אי מימוש תנאי המענק, יהפוך המענק המותנה להלוואה לסטודנט, בתנאים שנקבעו על ידי החשב הכללי.

סך הפקדון בסך 618 מיליוני ש"ח שהופקד במסגרת המכרז הקודם, הוחזר במלואו לבנק לאחר הצמדה למדד בשנת 2021.

באור 15: בניינים וציוד

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א.

עלות נכסים:	בניינים ומקרקעין	שיפורים במושכר	ציוד וריהוט משרדי	סה"כ
יתרה ליום 31 בדצמבר 2021	41.5	11.0	3.5	56.0
תוספות	0.5	0.2	0.3	1.0
יתרה ליום 31 בדצמבר 2022	42.0	11.2	3.8	57.0
תוספות	0.8	0.6	0.3	1.7
גריעות	(1.3)	-	(0.6)	(1.9)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2023	41.5	11.8	3.5	56.8
פחת שנצבר:				
יתרה ליום 31 בדצמבר 2021	24.9	4.8	2.2	31.9
תוספות	1.1	1.0	0.5	2.6
יתרה ליום 31 בדצמבר 2022	26.0	5.8	2.7	34.5
תוספות	1.1	1.0	0.4	2.5
גריעות	(1.3)	-	(0.6)	(1.9)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2023	25.8	6.8	2.5	35.1
הערך בספרים:				
ליום 31 בדצמבר 2021	16.6	6.2	1.3	24.1
ליום 31 בדצמבר 2022	16.0	5.4	1.1	22.5
ליום 31 בדצמבר 2023	15.7	5.0	1.0	21.7
שיעורי הפחת הממוצע המשוקלל:				
ליום 31 בדצמבר 2022	5%	10%	12%	
ליום 31 בדצמבר 2023	5%	10%	12%	

ב. זכויות במקרקעין של חברת נכסים בבעלות ובשליטה מלאה של הבנק (חברת א.ב. שקד לבן (1997) 04 בע"מ), שהיתרה להפחתה בגינם הגיעה לסך 3.6 מיליוני ש"ח (2022 - 3.9 מיליוני ש"ח), טרם נרשמו על שם החברה בלשכת רישום מקרקעין. רישום הזכויות נמצא בתהליך, אך נרשמה הערת אזהרה בלשכת מקרקעי ישראל לטובת החברה.

ג. מידע על חכירות

החל מיום 1 בינואר 2020, הבנק מיישם את נושא 842 בקודיפיקציה חכירות. במסגרת הסדרי החכירה, הבנק חוכר נדל"ן (בעיקר שטחי משרדים וסניפים) וכלי רכב, המשמשים בעיקר לצורך הפעילות העסקית של הבנק. הסדרי החכירה של הבנק מסווגים כחכירות תפעוליות. במרבית מחוזי חכירות הנדל"ן ובכל חוזי חכירות כלי הרכב בהם מתקשר הבנק, תשלומי החכירה צמודים למדד המחירים לצרכן הידוע במועד ההתקשרות בחכירה. תקופת החכירה נקבעת כתקופה שבה החכירה אינה ניתנת לביטול, יחד עם תקופות המכוסות על ידי אופציה להאריך את החכירה אם ודאי באופן סביר שהחוכר יממש את האופציה.

באור 15: בניינים וציוד (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

בגין חלק מנכסי הנדל"ן שהבנק חוכר, קיימת לבנק אופציה לביטול החכירה לאחר 3-5 שנים, בהתאם לשיקול דעתו הבלעדי של הבנק ובכפוף למתן הודעה מראש למחכיר של לפחות 3-12 חודשים. אופציית הביטול לא נלקחה בחשבון בחישוב ההתחייבות בגין חכירה.

מכיוון ששיעור הריבית הגלום בחכירה לא ניתן לקביעה בנקל, נעשה שימוש בשיעור הריבית התוספתי של הבנק, שהינו שיעור הריבית שהבנק היה נדרש לשלם כדי ללוות סכום השווה לתשלומי החכירה למשך תקופה דומה כאשר הנכס המוחכר היה משמש בטוחה כלכלית ובסביבה דומה. לבנק לא קיימים הסדרי חכירה המסווגים כחכירות מימוניות.

1. הוצאות בגין חכירות

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023	
7.0	6.8	6.8	הוצאות בגין חכירות תפעוליות
-	0.3	0.5	הוצאות חכירה משתנות
7.0	7.1	7.3	סך הכל הוצאות בגין חכירות

2. מידע נוסף על חכירות

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023	
			מזומנים ששולמו בגין יתרות שנכללו במדידה של התחייבויות בגין חכירות:
6.8	7.0	7.4	- תזרים מזומנים בגין פעילות שוטפת בגין חכירות תפעוליות
8.1	0.4	1.4	נכסי זכות שימוש שהוכרו בגין חכירות תפעוליות חדשות
4.1	3.7	3.5	יתרת תקופה משוקללת ממוצעת (בשנים) בגין חכירות תפעוליות
0.9	0.9	1.4	ריבית היוון משוקללת ממוצעת בגין חכירות תפעוליות (באחוזים)

באור 15: בניינים וציוד (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

3. תזרימי מזומנים לא מהוונים והתחייבויות בגין חכירות תפעוליות

31 בדצמבר 2023		
תזרימי מזומנים לא מהוונים	התחייבות בגין חכירה	
6.8	6.7	עד שנה
6.3	6.1	מעל שנה עד שנתיים
6.0	5.8	מעל שנתיים עד 3 שנים
5.5	5.3	מעל 3 שנים עד 4 שנים
4.7	4.5	מעל 4 שנים עד 5 שנים
12.6	11.1	מעל 5 שנים
41.9	39.5	סך הכל

31 בדצמבר 2022		
תזרימי מזומנים לא מהוונים	התחייבות בגין חכירה	
6.4	6.4	עד שנה
5.8	5.7	מעל שנה עד שנתיים
5.3	5.2	מעל שנתיים עד 3 שנים
5.2	5.0	מעל 3 שנים עד 4 שנים
5.0	4.8	מעל 4 שנים עד 5 שנים
14.4	13.2	מעל 5 שנים
42.1	40.3	סך הכל

31 בדצמבר 2021		
תזרימי מזומנים לא מהוונים	התחייבות בגין חכירה	
6.6	6.5	עד שנה
6.2	6.1	מעל שנה עד שנתיים
5.5	5.5	מעל שנתיים עד 3 שנים
5.1	5.1	מעל 3 שנים עד 4 שנים
5.2	4.9	מעל 4 שנים עד 5 שנים
19.3	17.7	מעל 5 שנים
47.9	45.8	סך הכל

באור 16: נכסים אחרים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ההרכב:

31 בדצמבר		
2022	2023	
9.8	8.8	הכנסות לקבל
41.2	47.7	מיסים נדחים לקבל, נטו (ראה באור 8)
39.8	39.0	נכסי זכות שימוש בגין חכירה תפעולית (ראה באור 15)
8.1	4.1	חייבים אחרים ויתרות חובה
98.9	99.6	סך כל נכסים אחרים

באור 17: פקדונות הציבור

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. סוגי פקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

31 בדצמבר		
2022	2023	
		בישראל
		לפי דרישה
4,592.7	4,065.2	אינם נושאים ריבית
**983.0	618.8	נושאים ריבית
5,575.7	4,684.0	סה"כ לפי דרישה
3,770.9	4,948.7	לזמן קצוב
9,346.6	9,632.7	סך כל פקדונות הציבור*
		*מזה:
8,233.0	8,595.5	פקדונות של אנשים פרטיים
5.9	4.4	פקדונות של גופים מוסדיים
1,107.7	1,032.8	פקדונות של תאגידים ואחרים

** סווג מחדש.

ב. פקדונות הציבור לפי גודל

31 בדצמבר		
2022	2023	
6,911.2	7,160.6	תקרת הפקדון במיליוני ש"ח
1,895.3	1,953.7	עד 1
540.1	518.4	מעל 1 עד 10
9,346.6	9,632.7	מעל 10 עד 100(1)
		סה"כ

(1) תקרה אפקטיבית למפקיד יחיד: 56.7 מיליוני ש"ח ל-31 בדצמבר 2023 ו- 63.9 מיליוני ש"ח ל-31 בדצמבר 2022.

באור 18: פקדונות מבנקים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר		
2022	2023	בישראל
		בנקים מסחריים:
25.4	68.2	פקדונות לפי דרישה
420.6	431.5	פקדונות לזמן קצוב
446.0	499.7	סך כל פקדונות מבנקים*
427.4	446.9	* מזה פקדונות מחברת האם

באור 19: התחייבויות אחרות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר		
2022	2023	
52.3	55.1	עודף התחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי התכנית (ראה באור 20)
-	15.3	עודף עתודות שוטפות לחס הכנסה על מקדמות ששולמו
4.0	2.8	הכנסות מראש
374.9	348.1	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
40.3	39.5	התחייבויות בגין חכירה תפעוליות (ראה באור 15)
29.9	38.0	זכאים אחרים ויתרות זכות
501.4	498.8	סך כל התחייבויות אחרות

באור 20: זכויות עובדים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. הסכם השכר של עובדי הבנק

בחודש דצמבר 2023 נחתם הסכם בין הבנק לבין וועד העובדים של הבנק לשנים 2023-2027. שכרם של עובדי הבנק צמוד להסכם השכר הנהוג בבנק הפועלים. הסכם השכר במסד מבוסס על זה שנחתם בבנק הפועלים בחודש אוגוסט 2023. הסכם השכר כולל, בין היתר, את הרכיבים העיקריים הבאים:

1. בנוסף למגננוני הקידום/ עליית השכר השוטפים הנהוגים בבנק, תשולם לעובדים הכלולים בהסכם הקיבוצי, תוספת שכר שקלית קבועה בסך של עד כ- 1,000 ש"ח לעובד, שתשולם בפעילות לאורך שנות ההסכם, מתוכם תוספת של 300 ש"ח המותנית בשיעור תשואה של 15% ומעלה בשנים 2026 ו- 2027. היה והתשואה באחת מהשנים 2026 ו- 2027 תהיה בין 10% ל-15% ישולם מענק חד פעמי בסך 2,250 ש"ח ברוטו בשנה העוקבת לאותה השנה. מתחת ל- 10% תשואה לא יהיה תשלום כלשהו.

2. העובדים יקבלו מענק בגובה שתי משכורות שיינתנו בשני חלקים שווים. מחצית המענק שולמה בתקופת הדוח.
3. קביעת מגננון בונס שנתי מעודכן של עד 2.5 משכורות בממוצע לעובד בשנה, תלוי תשואה להון במנעד תשואות שייקבע על ידי הבנק מדי שנה.

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

4. מענק התמדה במערך הסינוף בסך 1,500 ש"ח לעובד, ישולם מדי שנה לעובדים ששיעור הנוכחות שלהם הינו 85% לפחות מתוך סך שעות הנוכחות בשנה קלנדרית קודמת.
5. משך הזמניות של העובדים החדשים שנקלטו משנת 2021 ואילך, יעמוד על 6 שנים. הנהלת הבנק רשאית להעניק קביעות לפני כן על פי שיקול דעתה.

ב. הטבות מהותיות

(1) פיצויי פרישה

הנחת הבנק היא שכל עובד שיעזוב או יפרוש לפנסיה יקבל פיצויי פיטורין כחוק (שכר אחרון כפול ותק) או הנכס הנצבר לזכותו. התחייבות זו נמדדת על בסיס אקטוארי תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות לרבות שיעור היוון, גידול בתגמול, פיצויים מוגדלים, פרישה ותמותה.

(2) ימי מחלה שלא נוצלו

עובדי הבנק זכאים לפיצוי בגין ימי מחלה שלא נוצלו עם פרישתם לפנסיה. במאזן נכללו עתודות מתאימות, הנמדדות על בסיס אקטוארי, תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות לרבות: שיעור היוון, גידול בתגמול, פרישה ותמותה.

(3) הטבות אחרות לאחר פרישה

עובדי הבנק זכאים להטבות מסוימות לאחר פרישתם (הטבות כגון: שי לחג, השתתפות בפעילות נופש וכו'). התחייבות זו נמדדת על בסיס אקטוארי תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות לרבות שיעור היוון, גידול בתגמול, פרישה ותמותה.

(4) מענק יובל

עובדי הבנק אשר החלו את עבודתם בבנק לפני ה-1 בינואר 2023, זכאים למענק יובל בתום עשרים וחמש שנות עבודה בבנק. במאזן נכללו עתודות מתאימות, הנמדדות על בסיס אקטוארי, תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות לרבות: שיעור היוון, גידול בתגמול פרישה ותמותה.

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. הרכב ההטבות

31 בדצמבר		
2022	2023	
		פיצויי פרישה
97.5	104.2	סכום ההתחייבויות
91.0	97.0	השווי ההוגן של נכסי התכנית
6.5	7.2	עודף ההתחייבות על נכסי התכנית
6.5	7.2	עודף ההתחייבות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"
		הטבות לגמלאים
19.7	19.3	סכום ההתחייבויות
		מענק יובל
0.8	0.9	סכום ההתחייבויות
7.2	12.2	שכר עבודה לשלם
18.1	15.5	תכנית תגמול לעובדי הבנק וחופשה שנצברה
		סך הכל
		עודף ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תכנית שנכללו בסעיף "התחייבויות אחרות"
52.3	55.1	

ד. תכניות להטבה מוגדרת

1. מחויבויות ומצב המימון

1.1 שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה

הטבות אחרות לאחר פרישה		תכניות פיצויים		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2022	2023	2022	2023	
23.5	19.7	108.5	97.5	מחויבות בגין הטבה חזויה בתחילת שנה
1.0	0.8	4.1	4.0	עלות השירות
0.7	0.9	3.7	4.6	עלות ריבית
(4.7)	(1.6)	(15.2)	1.1	הפסד (רווח) אקטוארי
(0.8)	(0.5)	(3.6)	(3.0)	הטבות ששולמו
19.7	19.3	97.5	104.2	מחויבות בגין הטבה חזויה בסוף שנה
17.1	16.1	95.4	101.5	מחויבות בגין הטבה מצטברת בסוף השנה

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1.2 שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית ומצב המימון של התכנית

תכניות פיצויים		
31 בדצמבר		
2022	2023	
99.2	91.0	
(8.7)	5.0	שווי הוגן של נכסי התכנית בתחילת שנה תשואה בפועל על נכסי התכנית הפקדות לתכנית על ידי הבנק הטבות ששולמו
3.9	4.0	
(3.4)	(3.0)	
91.0	97.0	שווי הוגן של נכסי התכנית בסוף שנה מצב המימון - התחייבות נטו שהוכר בסוף שנה(1)
6.5	7.2	

(1) נכלל בסעיף התחייבויות אחרות.

(1) נכלל בסעיף התחייבויות אחרות.

1.3 סכומים שהוכרו במאזן

הטבות אחרות לאחר פרישה		תכניות פיצויים		סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות התחייבות נטו שהוכר בסוף שנה
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2022	2023	2022	2023	
19.7	19.3	6.5	7.2	
19.7	19.3	6.5	7.2	

1.4 סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

הטבות אחרות לאחר פרישה		תכניות פיצויים		הפסד (רווח) אקטוארי נטו יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2022	2023	2022	2023	
(1.0)	(2.5)	11.5	11.2	
(1.0)	(2.5)	11.5	11.2	

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

2. הוצאה לתקופה

2.1 רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

הטבות אחרות לאחר פרישה			תכניות פיצויים			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	2021	2022	2023	
1.0	1.0	0.8	3.9	4.1	4.0	עלות שירות
0.5	0.7	0.9	2.2	3.7	4.6	עלות ריבית
-	-	-	(2.1)	(3.3)	(4.3)	תשואה חזויה על נכסי תכנית
						הפחתה של סכומים שלא הוכרו:
0.1	-	(0.1)	0.6	0.8	0.7	הפסד אקטוארי נטו
1.6	1.7	1.6	4.6	5.3	5.0	סך עלות ההטבה, נטו

2.2 שינויים בנכסי תכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו (ברווח) הפסד כולל אחר לפני השפעת מס

הטבות אחרות לאחר פרישה			תכניות פיצויים			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	2021	2022	2023	
0.2	(4.7)	(1.6)	2.4	(3.1)	0.4	הפסד (רווח) אקטוארי נטו בתקופה
(0.1)	-	0.1	(0.6)	(0.8)	(0.7)	הפחתה של רווח (הפסד) אקטוארי
0.1	(4.7)	(1.5)	1.8	(3.9)	(0.3)	סך הכל הוכר ברווח כולל אחר
1.6	1.7	1.6	4.6	5.3	5.0	סך עלות ההטבה, נטו
						סך הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה
1.7	(3.0)	0.1	6.4	1.4	4.7	וברווח כולל אחר

3. הנחות

3.1 ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמידת עלות ההטבה נטו לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר

3.1.1 ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה

31 בדצמבר		
באחוזים		
2022	2023	
4.4	4.8	שיעור היוון נומינלי
2.63	2.70	שיעור עליית המדד
0-23.9	0-23.9	שיעור עזיבה
3.0	3.3-3.7	שיעור גידול בתגמול נומינלי

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

3.1.2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
באחוזים			
2021	2022	2023	
0.3-0.5	4.1-4.5	4.4-5.0	שיעור היוון נומינלי
0.3-0.5	4.1-4.5	4.4-5.0	תשואה חזויה לטווח ארוך על נכסי התכנית
3.0	3.0	3.3-3.7	שיעור גידול בתגמול נומינלי

3.2. השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

תכניות פיצויים				
גידול בנקודת אחוז אחת		קיטון בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2022	2023	2022	2023	
1.4	1.6	(1.0)	(1.1)	שיעור היוון
0.5	0.7	(0.4)	(0.5)	שיעור עליית המדד
(4.0)	(4.2)	4.6	4.8	שיעור עזיבה
(1.1)	(1.4)	2.2	2.5	שיעור גידול בתגמול

הטבות אחרות לאחר פרישה				
גידול בנקודת אחוז אחת		קיטון בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2022	2023	2022	2023	
2.5	2.2	(2.0)	(1.8)	שיעור היוון
0.1	-	(0.4)	-	שיעור עליית המדד
1.7	1.7	(1.5)	(1.5)	שיעור עזיבה
(1.2)	(1.0)	1.3	1.2	שיעור גידול בתגמול

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

4. נכסי תכנית

4.1 הרכב השווי ההוגן של נכסי תכנית

31 בדצמבר 2023				
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
4.5	0.2	-	4.7	מזומנים ופקדונות בבנקים
22.8	-	-	22.8	מניות
10.8	31.3	-	42.1	אגרות חוב:
10.4	1.0	-	11.4	ממשלתיות
48.5	32.5	-	81.0	קונצרניות
-	-	16.0	16.0	סך הכל
48.5	32.5	16.0	97.0	אחר
				סך הכל

31 בדצמבר 2022				
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
5.1	0.4	-	5.5	מזומנים ופקדונות בבנקים
22.0	-	-	22.0	מניות
25.6	12.5	-	38.1	אגרות חוב:
11.3	1.1	-	12.4	ממשלתיות
64.0	14.0	-	78.0	קונצרניות
-	-	13.0	13.0	סך הכל
64.0	14.0	13.0	91.0	אחר
				סך הכל

הרכב השווי ההוגן של נכסי התכנית דווחו על ידי החברות המנהלות את נכסי התכנית וכן התבססו על המידע המפורסם באתרי משרד האוצר "גמל נט" ו"פנסיה נט". החלוקה לרמות של שווי הוגן מבוססת על הערכת ההנהלה בהתאם לדיווחי הקופות.

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

4.2 השווי ההוגן של נכסי תכנית לפי סוגי נכסים ויעד הקצאה לשנת 2023

% מנכסי התכנית		יעד הקצאה	
31 בדצמבר			
2022	2023	2023	
באחוזים			
6.0%	4.9%	6%	מזומנים ופקדונות בבנקים
24.2%	23.5%	24%	מניות
			אגרות חוב:
41.8%	43.4%	42%	ממשלתיות
13.6%	11.7%	27%	קונצרניות
85.6%	83.5%	99%	סך הכל
14.4%	16.5%	1%	אחר
100%	100%	100%	סך הכל

5. תזרימי מזומנים

5.1 הפקדות

תכניות פיצויים			הפקדות
הפקדות בפועל		תחזית	
2022	2023	2024 ⁽¹⁾	
3.9	4.0	4.0	

(1) אומדן הפקדות שצפוי לשלמן לתכניות פיצויים להטבה מוגדרת במהלך שנת הכספים הבאה.

5.2 הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד*

שנה	תכניות פיצויים	הטבות אחרות לאחר פרישה
2024	5.9	0.9
2025	2.0	0.8
2026	5.0	1.2
2027	7.2	1.3
2028	8.8	1.8
2029-2033	43.3	8.4
2034 ואילך	117.0	20.9
סך הכל	189.2	35.3

* בערכים לא מהוונים. לא כולל עלות שירות עתידית.

באור 21א: הון

א. הון המניות

הון המניות ליום 31 בדצמבר 2023 ו-2022 מורכב כדלקמן:

מספר המניות		מניות רגילות בנות 0.0001 ש"ח ערך נקוב כל אחת
רשום	מונפק ונפרע	
300,000,000	149,875,000	

ב. חלוקת דיבידנד

בשנת 2023 ו-2022 לא חולק דיבידנד.

חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה להוראות הדין, לרבות הגבלות הנובעות מהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 331 בדבר חלוקת דיבידנדים על ידי תאגיד בנקאי. לדירקטוריון בנק מסד אין מדיניות לחלוקת דיבידנד.

ג. שטר הון

ביום 14 במאי 2008, עם העברת אחזקותיו של בנק הפועלים בבנק לבנק הבינלאומי העביר הבנק הבינלאומי לבנק סך של 9,635 אלפי ש"ח. בתמורה, הנפיק הבנק לבנק הבינלאומי הראשון לישראל שטר הון על סך 9,635 אלפי ש"ח. על פי תנאי השטר סכום הקרן אינו נושא ריבית ולא יהיה צמוד למדד. השטר ייפרע במועד בו תתקבל (אם תתקבל) החלטה לפירוק הבנק ולא יהיה ניתן לפדיון או לפירעון מוקדם. הזכויות לפי שטר ההון נדחות מפני כל התביעות של הנושים האחרים של הבנק. לא ייעשה שינוי כלשהו בשטר ההון אלא בהסכמה מראש ובכתב של המפקח על הבנקים.

באור 21ב: הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

א. הוראות באזל 3

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל כפי שפורסמו על ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 וכן במסגרת קובץ שאלות ותשובות.

(1) יעדי הלימות הון

יעד ההון נקבע בתהליך בחינת הנאותות השנתית (ICAAP), תהליך פנימי להערכת פרופיל הסיכון של הבנק והקצאת ההון הנדרשת בגינו. במסגרת התהליך בוצעה הקצאת הון משלימה בגין מוקדי סיכון שנכללו בנדבך הראשון וכן בגין מוקדי סיכון חדשים שזוהו אשר אינם נכללים בנדבך הראשון.

בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר יחסי הון מזעריים, נדרש הבנק לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי של 9% ויחס הון כולל של 12.5% וזאת כתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית.

יעדי ההון הפנימיים כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריון במסגרת תהליך ה-ICAAP לנתוני 30 בספטמבר 2023, אשר אושר ביום 6 במרס 2024, הינם כדלקמן:

- במצב עסקים רגיל - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ- 10.5% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-12.65%.
- במצב קיצון - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-7.0% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-10%.

באור 21 - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

(2) להלן נתונים בדבר נכסי הסיכון, הון הרגולטורי ויחס ההון המחושבים בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, בדבר "מדידה והלימות הון", ובהתאם להוראה 299 בדבר "ההון הפיקוחי-הוראות מעבר":

(מבוקר)		31 בדצמבר 2023	31 בדצמבר 2022
א. הון לצורך חישוב יחס ההון:			
הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים		1,167.7	969.8
הון רובד 2, לאחר ניכויים		71.1	72.5
סך הכל הון כולל		1,238.8	1,042.3
ב. יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
סיכון אשראי		5,689.7	5,796.4
סיכונים שוק		4.4	5.9
סיכון תפעולי		771.1	611.0
סה"כ יתרות משוקללות של נכסי סיכון		6,465.2	6,413.3
ג. יחס ההון לרכיבי סיכון:			
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון		18.06%	15.12%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון		19.16%	16.25%
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים		9.0%	9.0%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים		12.5%	12.5%

(1) מסך כל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 1.1 מיליוני ש"ח ב- 31.12.22, בשל התאמות בגין תכנית ההתייעלות.

נכון ל- 31.12.23 ההפחתה הסתיימה. לפרטים נוספים לגבי תכנית ההתייעלות ראה סעיפים 3, א4 ו- 5א.

* הנתונים בבאור זה מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון- ההון הפיקוחי" בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין מהלכי ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקחת על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן - התאמות בגין מהלכי ההתייעלות), אשר פוחדות בהדרגה על פני תקופה של 5 שנים.

באור 21 - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

(3) רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

		(מבוקר)
31 בדצמבר 2022	31 בדצמבר 2023	
א. הון עצמי רובד 1		
972.0	1,173.1	הון
(9.6)	(9.6)	הבדלים בין הון לבין הון עצמי רובד 1
962.4	1,163.5	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
התאמות פיקוחיות וניכויים:		
1.1	-	סך התאמות בגין תכנית ההתייעלות- הון עצמי רובד 1
6.3	4.2	סך התאמות בגין הפסדי אשראי צפויים-הון עצמי רובד 1
969.8	1,167.7	סך הכול הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
ב. הון רובד 2		
-	-	הון רובד 2: מכשירים לפני ניכויים
72.5	71.1	הון רובד 2: הפרשות להפסדי אשראי, לפני ניכויים
72.5	71.1	סך הון רובד 2, לפני ניכויים
72.5	71.1	סך הכול הון רובד 2
1,042.3	1,238.8	סך הכל הון כולל

(4) השפעת הוראות המעבר והתאמות בגין תכנית התייעלות על יחס הון עצמי רובד 1

31 בדצמבר 2022	31 בדצמבר 2023	
(מבוקר)	(מבוקר)	
יחס ההון לרכיבי סיכון:		
15.00%	17.99%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, לפני השפעת ההתאמות
0.02%	0.00%	השפעת ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות
0.10%	0.07%	השפעת ההתאמות בגין הפסדי אשראי צפויים
15.12%	18.06%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון

(1) התאמות בגין תכניות ההתייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים (ראה סעיף 5 להלן) נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן.

(2) התאמות בגין הפסדי אשראי צפויים לפי הוראות הפיקוח על הבנקים (ראה סעיף 6 להלן) פוחתות בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2024.

(5) מהלכי התייעלות

ביום 16 בדצמבר 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב אשר מאריך את תוקף הנחיות אלו עד ליום 31 בדצמבר 2021. הארכת התוקף מאפשרת לתאגידים הבנקאיים להרחיב את תכנית ההתייעלות בתחום כח האדם. הבנק הרחיב את תכנית ההתייעלות שלו אשר עלותה כ- 8.0 מיליוני ש"ח (לפני השפעת המס). במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2020, הבנק הרחיב את תכנית ההתייעלות שלו ב- 1.0 מיליוני ש"ח נוספים. נכון ליום 31 בדצמבר 2023 ההפחתה הסתיימה.

(6) יישום לראשונה של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים

החל מיום 1 בינואר 2022, הבנק מיישם את ההוראות החדשות בנושא הפרשות להפסדי אשראי תוך זקיפת ההשפעה המצטברת לעודפים במועד היישום לראשונה.

ביום 1 בדצמבר 2020, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "הון פיקוחי - השפעת יישום כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים", אשר כלל, בין היתר, עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 299 לפיו, נקבע כי במידה שכתוצאה מהיישום לראשונה של כללים אלה, חל קיטון בהון העצמי רובד 1 של תאגיד בנקאי, הוא רשאי לפרוס את הקיטון האמור, על פני שלוש שנים (להלן: "תקופת המעבר").

ללא ההקלה, כאמור, נכון ליום 31 בדצמבר 2023, היישום היה מביא לקיטון נוסף של 0.07% ביחסי הלימות ההון.

(7) הקצאת הון נוספת בגין מימון קרקעות במינוף גבוה

בחודש מאי 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 203 (מדידה והלימות ההון) שמטרתו טיפול בחשיפות לענף בינוי ונדל"ן. בהתאם לחוזר, הלוואות המיועדות לרכישת קרקע למטרות פיתוח או בנייה, בשיעור העולה על 80% משווי הנכס הנרכש (LTV) ישוקללו במשקל סיכון מוגבר של 150%, וזאת למעט הלוואות לרכישת קרקע חקלאית שאין לגביה אופק תכנוני או כוונה להגיש בקשה לשינוי יעוד. ליישום ההוראה אין השפעה על יחס ההון רובד 1 ויחס ההון הכולל.

(8) גורמים שיכולים להשפיע באופן מהותי על הלימות ההון של הבנק

רכיבי הון הנתונים לתגודתיות

הבנק מנהל את יחס הלימות ההון במטרה לעמוד בדרישות ההון המזעריות של הפיקוח על הבנקים. הון הבנק נתון לשינויים, בין היתר, בגין הגורמים המפורטים להלן:

- שינויים אקטואריים כתוצאה משינויים בשיעור הריבית לחישוב התחייבויות הבנק או הנחות אקטואריות אחרות, כגון: שיעורי תמותה, פרישה וכד'.
- השפעות השינויים בריבית ובמרווחים על ההתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב זמינות למכירה.
- השפעות שינויים במדד ובשערי החליפין על יתרות הנכסים.
- תמהיל תיק האשראי, לרבות איכות האשראי וגובה הפרשה להפסדי אשראי, ביחס לכלל נכסי סיכון האשראי של הבנק.

להלן ניתוח השפעת השינויים על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2023:

השפעת השינוי ב-100 מיליוני ש"ח	השפעת השינוי ב-1 מיליארד ש"ח בסך נכסי הסיכון
בהון עצמי רובד 1	
באחוזים	
1.55%	2.42%

באור 21ב - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף (להלן - "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שקוף שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדד משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוסס באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון לבין מדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה של הבנק היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. ככלל, המדידה הינה עקבית עם הערכים החשבונאיים כאשר לצורך כך לא מובאים בחשבון משקלי סיכון. כמו כן, הבנק לא מורשה להשתמש בביטחונות פיזיים או פיננסיים, ערבויות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן הותר ספציפית בהתאם להוראה. נכסים מאזניים שנוכו מהון רובד 1 (בהתאם להוראה 202) מנוכים ממדידת החשיפות. בהתאם להוראה, הבנק מחשב את החשיפה בגין נגזרים בהתאם לנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, ואת החשיפות בגין פריטים חוץ מאזניים על ידי המרה של הסכום הרעיוני של הפריטים במקדמי המרה לאשראי כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203.

בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד וזאת לגבי כל תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית (וכלל את הבנק). יחד עם זאת, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250 בדבר התאמות לניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה, אשר כוללת, בין היתר, את הוראת השעה שפורסמה ביום 15 בנובמבר 2020, לפיה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד (במקום 5%), לעניין הפחתת דרישות המינוף נקבע במסגרת חוזר הפיקוח על הבנקים מיום 20 בדצמבר 2023, כי ההקלה תחול עד ליום 31 בדצמבר 2025. תאגיד בנקאי שינצל הקלה זו ביום 31 בדצמבר 2025, יידרש לשוב ליחס המינוף הנדרש בטרם הוראת השעה בתוך שני רבעונים, כך שבתום תוקף הוראת השעה, יחול על הבנק יחס מינוף מזערי בהתאם ליחס המינוף בפועל או היחס המינימלי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם. יחס המינוף ליום 31 בדצמבר 2023 עומד על 9.40%, בהשוואה ל-8.15% ליום 31 בדצמבר 2022.

(מבוקר)		ליום 31 בדצמבר 2023	ליום 31 בדצמבר 2022
		במיליוני ש"ח	
הון רובד 1*		1,167.7	969.8
	סך החשיפות*	12,417.3	11,900.3
		באחוזים	
יחס המינוף		9.40%	8.15%
	יחס המינוף המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים	4.5%	4.5%

* להשפעת ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות, יישום לראשונה של כללי החשבונאות להפסדי אשראי צפויים, ראה סעיף א(4) לעיל.

באור 221 - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. יחס כיסוי נזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא יחס כיסוי הנזילות אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות נמדד על פי תרחיש קיצון אחיד המפורט בהוראה ולאופק של 30 ימים. היחס נועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה, כהגדרתם בהוראה, שנותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד, אשר נמדדים בהתאם לתזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון.

(מבוקר)		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2022	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2023
		באחוזים	
יחס כיסוי הנזילות*		261%	544%
יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש ע"י המפקח על בנקים		100%	100%

* במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות.

ד. יחס מימון יציב נטו לפי הוראות המפקח על הבנקים

החל מיום 31 בדצמבר 2021, מיישם הבנק את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 222 בנושא יחס מימון יציב נטו - NSFR, אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס מימון יציב נטו במערכת הבנקאית בישראל. בהתאם להוראה, מטרת יחס המימון היציב נטו הינה לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הארוך באמצעות דרישה מהתאגידים הבנקאיים לשמור על פרופיל מימון יציב בהתאם להרכב נכסיהם המאזניים ולפעילויותיהם החוץ מאזניות. יחס המימון היציב נטו מכיל שני מרכיבים: פריטי מימון יציב זמין (מונה) ופריטי מימון יציב נדרש (מכנה). "מימון יציב זמין" מוגדר כחלק מההון וההתחייבויות שניתן להסתמך עליו על פני אופק הזמן המובא בחשבון ביחס המימון היציב נטו, המשתרע על פני שנה אחת. סכום המימון היציב הנדרש של תאגיד מסוים הוא פונקציה של מאפייני הנזילות והתקופות הנותרות לפירעון של הנכסים השונים המוחזקים על ידי אותו תאגיד, וכן של חשיפותיו החוץ מאזניות. בהתאם להוראה, יחס מימון יציב נטו המזערי הנדרש עומד על 100%.

(מבוקר)		ליום 31 בדצמבר 2023	ליום 31 בדצמבר 2022
		באחוזים	
יחס מימון יציב נטו		163%	150%
יחס מימון יציב נטו המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים		100%	100%

באור 22- התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. הסכמים מהותיים

1) שירותי תפעול

בשנת 2022, עודכן נספח התמורה להסכם שירותי מחשוב משנת 2016 עם חברת מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ (להלן- "מתף"), חברה בת בשליטה מלאה של הבנק הבינלאומי. במסגרת העדכון נקבע מנגנון חיוב על בסיס מחיר לפעולה, אשר נקבע לפי פרמטרים שונים להערכת עלויות המחשוב המקובלות במערכת הבנקאית. יועץ חיצוני מטעם הבנק בחן את סבירות מנגנון החיוב. שירותי המחשב הבנקאיים על פי ההסכם האמור כוללים שירותי מחשוב, שיטות, תהליכים ותפעול (לרבות תוכנה, חומרה, עדכוני גרסאות, תמיכה בהוראות הרגולציה, תחזוקה וחידוש ציוד באתרי הבנק, אבטחת מידע והשקעות בפרויקטים עתידיים). הבנק בעצמו לא משקיע בחומרה ובפיתוח. השירותים הינם בהיקף ובסטנדרטים הנהוגים בקבוצת הבנק הבינלאומי.

יצוין, כי בנוסף לשירותים המתוארים, מקבל הבנק שירותים בנקאיים נוספים מהבנק הבינלאומי, לרבות: - שירותי מסחר וסליקת ניירות ערך זרים, סליקת מט"ח, אנליזת ניירות ערך, שירותי קופה, שירות מוקדנים (call-center), ציות והלבנת הון, ניהול סיכונים תפעוליים, טיפול בעיקולים, שירותי הדרכה, ביקורת פנים, לוגיסטיקה. פוליסות הביטוח הבנקאי, אלמנטרי, ביטוח דירקטוריון ונושאי משרה וביטוח סייבר הן פוליסות קבוצתיות המכסות גם את הבנק.

2) מכרז החשב הכללי למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה

ביום 20 ביוני 2021 זכה הבנק במכרז של החשב הכללי למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה במוסדות להכשרת עובדי הוראה. לפרטים נוספים ראה באור 14.

ב. תביעות משפטיות

לדעת הנהלת הבנק בהסתמך על חוות דעת משפטיות של יועצים משפטיים באשר לסיכויי תביעות תלויות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות ולגבי תביעות אשר לא תדחנה או תבוטלנה, נכללו בתמצית דוחות כספיים אלה הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התובענות במקום בו נדרשה הפרשה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים.

נגד הבנק קיימות תביעות שונות במהלך העסקים הרגיל. לדעת ההנהלה, בהסתמך על חוות דעת משפטיות שקיבלה, נכללו הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים בגין כל התביעות, שלא תדחנה ולא תבוטלנה. סכום החשיפה של הבנק בגין תביעות תלויות שאפשרות התממשותן, כולן או חלקן, אינה קלושה ואשר לא בוצעה בגין הפרשה הינה כ- 0.7 מיליוני ש"ח.

ג. ביום 17 באוגוסט 2020 החליטה האסיפה הכללית של הבנק (לאחר אישור ועדת הביקורת והדירקטוריון של הבנק), לאשר מתן פטור לדירקטורים בבנק ולנושאי המשרה בו (כהגדרתם בחוק החברות התשנ"ט-1999, לרבות מבקר פנימי ומזכיר הבנק), מאחריות בשל הפרת חובת הזהירות כלפי הבנק וכן ניתנו התחייבויות לשיפוי לנושאי המשרה האמורים בגין חבות או הוצאה שיוטלו עליהם עקב פעולות שעשו בתוקף תפקידם הנ"ל בבנק, הכל בתנאים המפורטים בהתחייבות לשיפוי נושא משרה.

גובה התחייבות השיפוי לפי החלטה זו, לכל נושאי המשרה בבנק במצטבר, בגין מסכת אירועים אחת מן האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות, לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק, על פי הדוחות הכספיים האחרונים של הבנק שפורסמו סמוך לפני מתן השיפוי בפועל.

בהתאם להחלטות, נתנו כתבי פטור והתחייבות שיפוי כאמור, לנושאי משרה בבנק.

ההחלטה האמורה באה במקום החלטה קודמת משנת 2013, לפיה התחייב הבנק לשפות נושאי משרה כשסכום השיפוי שנקבע מכוח ההתחייבות כאמור, לכל נושאי המשרה בו, במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי

באור 22: התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

שנקבעו, לא עלה על 33% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שפורסמו בסמוך לפני מועד השיפוי בפועל.

לגבי נושאי משרה מכהנים ההסדר החדש יחול רק בגין מעשה או מחדל שאירעו לאחר מועד ההחלטה.

ד. הסדרי כשל במערכות תשלומים מס"ב ושב"א ATM

במסגרת הנחיות בנק ישראל להתאמת פעילות מערכות התשלומים להסדרים הבינלאומיים המקובלים (הוראות ה-PFMI), גובשו הסדרי כשל במערכות תשלומים אלה, במטרה להבטיח את השלמת הסליקה היומית במועדה במקרה כשל של משתתף. הסדרי הכשל הרלוונטיים לכלל המערכת הבנקאית, גובשו בין בנק ישראל, מפעילי המערכות והמשתתפים בהן, והם קובעים כללים ונהלים מפורטים, אשר מאפשרים למפעיל המערכת, במקרה של כשל משתתף, להמשיך ולקיים את הסליקה היומית במלואה ובמועדה וזאת תוך שימוש בכספי בטוחות, שהופקדו על ידי משתתפי המערכת לטובת קיום הסדר הכשל, ומנוהלים עבורם על ידי מפעילי המערכת בחשבונות ייעודיים בבנק ישראל. סכומי הבטוחות שנדרש כל בנק להעמיד במסגרת הסדרי הכשל נקבעים בהתאם להיקפי פעילותו בכל מערכת תשלומים. הסדר הכשל במערכת מס"ב נכנס לתוקף ביום 1 במאי 2023 והסדר הכשל במערכת שב"א ATM ביום 30 באפריל 2023.

משתתפי מערכות התשלומים מקדמים עריכת הסכמים לשעבוד כספי הבטוחות האמורים לטובת כלל המשתתפים.

ה. ביום 20 ביולי 2023 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת הביקורת וועדת התגמול, בהתאם לתקנות 1(3), ו1א, וב(5) ו-1 וב1 לתקנות ההקלות, את חידוש פוליסת ביטוח אחריות נושאי משרה ודירקטורים לתקופת ביטוח נוספת, המתחילה ביום 1 ביולי 2023 ומסתיימת ביום 30 ביוני 2024.

ו. שעבדים

(1) הבנק שיעבד לטובת בנק ישראל, בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה, ללא הגבלה בסכום, את כל הנכסים והזכויות אשר הפקידו/או רשמו לזכות ו/או יפקידו/או ירשמו לזכות חשבונות הבטוחות המתנהלים על שם בנק ישראל במסלקת הבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ וכן במסלקת Euroclear, לרבות כל הכספים וכל ניירות הערך המופקדים או הרשומים בחשבונות הנ"ל. ניירות הערך אשר הופקדו ו/או נרשמו לזכות ו/או יופקדו ו/או ירשמו לזכות חשבון הבטוחות במסלקת Euroclear משועבדים גם בשעבוד צף.

(2) בנוסף, הבנק שיעבד לטובת בנק ישראל בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה והמחאה על דרך השעבוד, ללא הגבלה בסכום, את כל הנכסים והזכויות שלהם בהווה ובעתיד בחשבונות הנוסטרו ובחשבונות הפקדון המתנהלים בבנק ישראל (בין במטבע ישראלי ובין במטבע חוץ). לרבות כל הכספים העומדים מפעם לפעם בחשבונות אלו ולרבות הפירות שיופקדו בהם מניירות ערך שלהם וכל זכות הנובעת מניירות ערך אלה. כמו כן, על פי תנאי אגרות החוב, לבנק ישראל זכות עכבון וקיזוז על כל הנכסים של הבנק, שימצאו בחזקתו או בשליטתו של בנק ישראל, לרבות נכסים שנמסרו לבנק ישראל לביטחון, למשמרת או באופן אחר על פי כל דין.

באור 23- פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון

בסכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. היקף הפעילות

31 בדצמבר 2023			(מבוקר)
סה"כ	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
1.סכום נקוב של מכשירים נגזרים			
חוזי ריבית			
122.1	-	122.1	Swaps(1)
122.1	-	122.1	סך הכל
107.6	-	107.6	מזה: נגזרים מגדרים(2)
חוזי מטבע חוץ			
13.1	13.1	-	חוזי FORWARD
4.5	4.5	-	אופציות שנכתבו
4.4	4.4	-	אופציות שנקנו
22.0	22.0	-	סך הכל
חוזים בגין מניות			
3.9	3.9	-	אופציות שנכתבו
3.9	3.9	-	אופציות שנקנו(3)
7.8	7.8	-	סך הכל
151.9	29.8	122.1	סך הכל סכום נקוב
31 בדצמבר 2022			(מבוקר)
סה"כ	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
1.סכום נקוב של מכשירים נגזרים			
חוזי ריבית			
115.1	-	115.1	Swaps(1)
115.1	-	115.1	סך הכל
101.3	-	101.3	מזה: נגזרים מגדרים(2)
חוזי מטבע חוץ			
39.5	39.5	-	חוזי FORWARD
36.6	36.6	-	אופציות שנכתבו
29.5	29.5	-	אופציות שנקנו
105.6	105.6	-	סך הכל
חוזים בגין מניות			
1.4	1.4	-	אופציות שנכתבו
1.4	1.4	-	אופציות שנקנו(3)
2.8	2.8	-	סך הכל
223.5	108.4	115.1	סך הכל סכום נקוב

(1) מזה: Swaps שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 122.1 מיליוני ש"ח נכון ליום 31.12.23 ובסך 115.1 נכון ליום 31.12.22.
 (2) הבנק מבצע עסקאות הגנה באמצעות נגזרי החלפת ריבית (IRS) לצורך גידור שווי הוגן חשבונאי של אגרות חוב. עסקאות אלה מגדרות את סיכון הריבית הגלום באגרות חוב במט"ח בריבית קבועה בעלות מח"מ ארוך.

(3) מזה: נסחרים בבורסה בסך 3.9 מיליוני ש"ח נכון ליום 31.12.23 ובסך 1.4 מיליוני ש"ח נכון ליום 31.12.22.

באור 23- פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

בסכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. היקף הפעילות (המשך)

31 בדצמבר 2023						(מבוקר)
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו			
נגזרים שאינם למסחר	נגזרים למסחר	סה"כ	נגזרים שאינם למסחר	נגזרים למסחר	סה"כ	
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים						
4.9	-	4.9	4.9	-	4.9	חוזי ריבית
4.5	-	4.5	4.5	-	4.5	מזה: נגזרים מגדרים
-	0.2	0.2	-	0.1	0.1	חוזי מטבע חוץ
-	0.1	0.1	-	0.1	0.1	חוזים בגין מניות
4.9	0.3	5.2	-	0.2	0.2	סה"כ נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו
4.9	0.3	5.2	-	0.2	0.2	יתרה מאזנית

31 בדצמבר 2022						(מבוקר)
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו			
נגזרים שאינם למסחר	נגזרים למסחר	סה"כ	נגזרים שאינם למסחר	נגזרים למסחר	סה"כ	
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים						
7.7	-	7.7	7.7	-	7.7	חוזי ריבית
7.0	-	7.0	7.0	-	7.0	מזה: נגזרים מגדרים
-	4.1	4.1	-	2.0	2.0	חוזי מטבע חוץ
-	-	-	-	-	-	חוזים בגין מניות
7.7	4.1	11.8	-	2.0	2.0	סה"כ נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו
7.7	4.1	11.8	-	2.0	2.0	יתרה מאזנית

ב. גידור חשבונאי

1. מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

כללי

הבנק חשוף לסיכוני שוק, לרבות סיכוני בסיס וסיכוני ריבית. סיכון הבסיס הוא סיכון קיים או עתידי להכנסות ולהון הבנק שעלול להתרחש כתוצאה משינויים במדד המחירים לצרכן או בשערי החליפין של מטבעות חוץ עקב ההפרש בין שווי הנכסים לשווי ההתחייבויות. סיכון הריבית הוא סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית. שינויים בריבית משפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, כיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (או אף התזרימים עצמם) משתנה כאשר

באור 23- פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

בסכומים מדווחים במיליוני ש"ח

חל שינוי בשיעורי הריבית. כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לסיכוני בסיס וסיכוני ריבית, משתמש הבנק במכשירים נגזרים מסוג עסקאות פורוורד על מטבע חוץ ומדד המחירים לצרכן, אופציות על מטבע חוץ ועסקאות החלפת ריבית קבועה בריבית משתנה. לבנק יש נגזרים המיועדים וכשירים כגידורי שווי הוגן. אם נגזר אינו מיועד ליחס גידור כשיר, הנגזר נרשם לפי שווי הוגן ושינויים בשווי הוגן נרשמים באופן שוטף בדוח רווח והפסד.

גידורי שווי הוגן

הבנק מייצע נגזרים מסוימים כגידורי שווי הוגן. שינוי בשווי הוגן של נגזרים, המגדרים חשיפה לשינוי בשווי הוגן של נכס, מוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד, כמו גם השינוי בשווי הוגן של הפריט המגודר, שניתן ליחס אותו לסיכון המגודר.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		(מבוקר)
2022	2023	
הכנסות (הוצאות) ריבית		
1. השפעת חשבונאות של גידור שווי הוגן על הרווח (הפסד)		
		רווח מגידורי שווי הוגן
		חוזי ריבית
		- פריטים מגודרים
(9.3)	2.9	
		- נגזרים מגדרים
9.0	0.1	

ליום 31 בדצמבר 2023		ליום 31 בדצמבר 2022		(מבוקר)
הערך בספרים של הפריט המגודר	התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו (הקטינו) את הערך בספרים יחסי גידור קיימים	הערך בספרים של הפריט המגודר	התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו (הקטינו) את הערך בספרים יחסי גידור קיימים	
2. פריטים מגודרים בגידור שווי הוגן				
אגרות חוב - המסווגים כזמינות למכירה				
124.6	(4.2)	98.5	7.2	

לשנה שהסתיימו ביום		(מבוקר)
31 בדצמבר 2023	31 בדצמבר 2022	
רווח (הפסד) שהוכר בהוצאות מפעילות במכשירים נגזרים(1)		
3. השפעת נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים על דוח רווח והפסד		
נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים:		
		חוזי ריבית
		חוזי מטבע חוץ
		חוזים בגין מניות
0.1	0.9	
0.1	2.2	
-	0.2	

(1) נכלל בסעיף הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.

באור 23- פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

בסכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה:

31 בדצמבר 2022			31 בדצמבר 2023			
(מבוקר)						
בנקים	אחרים	סה"כ	בנקים	אחרים	סה"כ	
5.0	0.2	5.2	11.8	-	11.8	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים
3.6	0.2	3.8	7.8	-	7.8	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
8.6	0.4	9.0	19.6	-	19.6	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
0.1	0.1	0.2	-	2.0	2.0	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

(1) ההפרש אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

ד. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף שנה:

(מבוקר)					
עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 5 שנים	סה"כ	
31 בדצמבר 2023					
56.6	-	47.4	18.1	122.1	חוזי ריבית
12.7	9.3	-	-	22.0	- אחר
7.8	-	-	-	7.8	חוזי מטבע חוץ
77.1	9.3	47.4	18.1	151.9	חוזים בגין מניות
					סה"כ

(מבוקר)					
עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 5 שנים	סה"כ	
31 בדצמבר 2022					
49.9	58.5	97.5	17.6	223.5	סה"כ

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים

א. הגדרות

- **אנשים פרטיים** - יחידים, לרבות יחידים המנהלים חשבון משותף, אשר למועד הדיווח אין להם חבות לבנק.
- **מגזר בנקאות פרטית** - אנשים פרטיים אשר היתרה של תיק הנכסים הפיננסיים שיש להם בבנק על בסיס מאוחד (לרבות פקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליוני ש"ח.
- **משקי בית** - אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.
- **עסק** - לקוח שאינו נכלל בהגדרת "אנשים פרטיים" ואינו גוף מוסדי או תאגיד בנקאי.
- **מחזור פעילות** - מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי.
- **עסק זעיר** - עסק שמחזור פעילותו קטן מ- 10 מיליוני ש"ח.
- **עסק קטן** - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 10 מיליוני ש"ח וקטן מ- 50 מיליוני ש"ח.
- **עסק בינוני** - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 50 מיליוני ש"ח וקטן מ- 250 מיליוני ש"ח.
- **עסק גדול** - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 250 מיליוני ש"ח.
- **גופים מוסדיים** - כהגדרתם בחוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות ולרבות קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח וחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות.

כאשר מחזור ההכנסות של לקוח עסקי אינו מייצג את היקף הפעילות שלו, בעיקר בחשבונות עסקיים בתחום הנדלן, פעילות הלקוח העסקי סווגה לפי שווי הפעילות הצפוי מהפעילות הרלוונטית של הלקוח.

- **מגזר ניהול פיננסי** - כולל פעילות למסחר ופעילות ניהול נכסים והתחייבויות כהגדרתן בהוראות המפקח על הבנקים.

ב. העקרונות בחלוקת תוצאות הפעילות בין מגזרי הפעילות השונים:

- הכנסות ריבית נטו - כוללות את:
 - המרווח הפיננסי, הן בצד האשראי והן בצד הפקדונות, המחושב כפער בין הריבית המתקבלת או המשולמת לבין ממוצע מחירי הכסף של הבנק, הנגזרים ממשיך החיים התואם את תנאי האשראי או הפקדון במגזרי ההצמדה הרלוונטיים.
 - ריבית על ההון המשוקלל המיוחס למגזר (על בסיס נכסי הסיכון המשויכים לכל מגזר).
- הוצאות בגין הפסדי אשראי - לכל מגזר פעילות מיוחסות ההוצאות בגין הפסדי אשראי שנרשמו בגין לקוחותיו.
- הכנסות שאינן מריבית - לכל מגזר פעילות נזקפות ההכנסות מעמלות, הכנסות מימון שאינן מריבית וההכנסות האחרות, הנובעות מפעילות לקוחותיו.
- הוצאות תפעוליות - לכל מגזר פעילות מיוחסות ההוצאות הישירות בסניפי הבנק ובהנהלה המרכזית, הנובעות מחמתן שירותים ללקוחות המגזר, וזאת, בהתבסס על תקן "מדד פעולה", המתרגם את הפעילות עם הלקוח לתשומות עבודה ולעלויות ישירות אחרות. יתר ההוצאות הישירות במטה, מועמסות על המגזר על בסיס פרמטרים ומפתחות העמסה המזהים עם פעילות היחידה העסקית. ההוצאות העקיפות מועמסות על בסיס מפתחות העמסה קבועים.
- מסים על ההכנסה - ההפרשה למס על הרווח של כל מגזר, חושבה על פי שיעור המס הסטטוטורי, תוך ביצוע התאמות מסוימות הנובעות מהוצאות לא מוכרות וכיו"ב.
- תשואה להון- מבטאת את היחס שבין הרווח הנקי של כל אחד מהמגזרים לבין ההון המוקצה למגזר. ההון המוקצה למגזר כולל את ההון הנדרש בגין סיכוני אשראי ובגין הסיכון התפעולי.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023								(מבוקר)
פעילות ישראל								
סה"כ פעילות בישראל	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	
605.4	151.4	-	11.7	23.3	41.5	0.1	377.4	הכנסות ריבית מחיצוניים
166.0	31.4	0.1	1.1	0.4	4.0	5.5	123.5	הוצאות ריבית מחיצוניים
								הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:
439.4	120.0	(0.1)	10.6	22.9	37.5	(5.4)	253.9	מחיצוניים
-	(127.7)	0.2	2.8	(7.7)	(0.3)	9.7	123.0	בינמגזרי
439.4	(7.7)	0.1	13.4	15.2	37.2	4.3	376.9	סך הכנסות ריבית, נטו
75.0	(18.4)	-	1.6	1.9	11.6	2.6	75.7	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
514.4	(26.1)	0.1	15.0	17.1	48.8	6.9	452.6	סך הכנסות
18.6	-	-	3.3	0.5	(1.0)	-	15.8	הוצאות בגין הפסדי אשראי
213.3	1.8	0.3	4.1	4.1	18.0	0.9	184.1	סך הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
282.5	(27.9)	(0.2)	7.6	12.5	31.8	6.0	252.7	רווח לפני מיסים
98.5	(9.8)	(0.1)	2.6	4.4	11.1	2.1	88.2	הפרשה למסים על הרווח
184.0	(18.1)	(0.1)	5.0	8.1	20.7	3.9	164.5	רווח נקי
11,303.9	5,306.3	-	198.6	329.4	589.0	1.5	4,879.1	יתרה ממוצעת של נכסים (1)
5,997.6	-	-	198.6	329.4	589.0	1.5	4,879.1	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)
6,121.4	-	-	192.0	337.8	575.7	1.0	5,014.9	יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
24.8	-	-	-	-	4.6	-	20.2	יתרת חובות לא צוברים וחובות בפיגור מעל 90 יום
63.2	-	-	30.0	-	0.9	-	32.3	יתרת חובות בעיתיים אחרים
97.4	-	-	5.5	3.2	12.3	-	76.4	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח
(1.7)	-	-	-	-	1.3	-	(3.0)	מחיקות חשבונאיות נטו בתקופת הדיווח
10,218.8	243.4	4.0	275.0	151.4	603.9	242.8	8,698.3	יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)
9,329.2	-	4.0	272.6	147.2	596.2	242.6	8,066.6	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור (1)
9,632.7	-	4.4	292.6	167.6	572.6	266.8	8,328.7	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
6,490.7	550.5	0.3	179.1	367.6	668.7	11.9	4,712.6	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)
6,465.2	450.1	0.1	187.1	363.4	639.2	13.6	4,811.7	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)
4,972.8	-	3.1	564.6	140.6	170.0	638.2	3,456.3	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1) (3)
206.5	-	-	3.5	9.7	17.2	-	176.1	פיצול הכנסות ריבית נטו
240.6	-	0.1	9.9	5.5	20.0	4.3	200.8	- מרווח מפעילות מתן אשראי
(7.7)	(7.7)	-	-	-	-	-	-	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
439.4	(7.7)	0.1	13.4	15.2	37.2	4.3	376.9	- אחר
								סך הכנסות ריבית, נטו

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022								(מבוקר)
פעילות ישראל								
סה"כ פעילות בישראל	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	
384.1	101.5	-	4.7	12.0	26.4	-	239.5	הכנסות ריבית מחיצוניים
76.9	*48.7	*0.1	*0.7	*0.2	*0.9	*0.8	*25.5	הוצאות ריבית מחיצוניים
								הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:
307.2	*52.8	*(0.1)	*4.0	*11.8	*25.5	*(0.8)	*214.0	מחיצוניים
-	*(35.7)	*0.4	*2.1	(1.6)	*(0.4)	*2.6	*32.6	בינמגזרי
307.2	17.1	0.3	6.1	10.2	25.1	1.8	246.6	סך הכנסות ריבית, נטו
95.5	2.0	-	2.3	2.1	11.1	2.6	75.4	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
402.7	19.1	0.3	8.4	12.3	36.2	4.4	322.0	סך הכנסות
5.1	-	-	0.4	0.6	0.9	-	3.2	הוצאות בגין הפסדי אשראי
210.8	2.0	0.2	3.6	2.9	16.7	0.9	184.5	סך הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
186.8	17.1	0.1	4.4	8.8	18.6	3.5	134.3	רווח לפני מיסים
66.0	6.0	-	1.5	3.1	6.6	1.3	47.5	הפרשה למסים על הרווח
120.8	11.1	0.1	2.9	5.7	12.0	2.2	86.8	רווח נקי
11,102.3	5,413.6	-	156.8	287.9	596.4	1.9	4,645.7	יתרה ממוצעת של נכסים (1)
5,688.7	-	-	156.8	287.9	596.4	1.9	4,645.7	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)
6,136.5	-	-	175.6	299.2	626.4	2.0	5,033.3	יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
45.0	-	-	-	-	20.7	-	24.3	יתרת חובות לא צוברים וחובות בפיגור מעל 90 יום
36.0	-	-	-	10.2	1.3	-	24.5	יתרת חובות בעיתיים אחרים
79.2	-	-	1.5	5.0	8.1	-	64.6	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח
(1.8)	-	-	-	-	0.2	-	(2.0)	מחיקות חשבונאיות נטו בתקופת הדיווח
10,172.2	249.9	36.4	355.7	187.8	633.7	220.6	8,488.1	יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)
9,326.2	-	36.4	353.8	184.1	625.9	220.4	7,905.6	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור (1)
9,346.6	-	5.9	238.0	141.5	728.2	232.3	8,000.7	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
6,172.3	914.3	0.5	124.4	331.0	662.9	7.7	4,131.5	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)
6,413.4	814.4	0.7	157.7	346.3	720.8	9.8	4,363.7	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)
4,668.0	-	2.4	682.0	136.8	131.5	533.7	3,181.6	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1),(3)
206.8	-	-	2.6	8.2	18.5	-	177.5	פיצול הכנסות ריבית נטו:
83.3	-	0.3	3.5	2.0	6.6	1.8	69.1	- מרווח מפעילות מתן אשראי
17.1	17.1	-	-	-	-	-	-	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
								- אחר
307.2	17.1	0.3	6.1	10.2	25.1	1.8	246.6	סך הכנסות ריבית, נטו

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021								(מבוקר)
פעילות ישראל								
סה"כ פעילות בישראל	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	
267.9	39.7	-	1.9	10.3	22.6	-	193.4	הכנסות ריבית מחיצוניים
23.4	*18.6	0.1	*0.5	*0.3	*0.6	*0.1	*3.2	הוצאות (הכנסות) ריבית מחיצוניים
								הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:
244.5	*21.1	(0.1)	*1.4	*10.0	*22.0	*(0.1)	*190.2	מחיצוניים
-	*3.3	0.1	*0.4	*(0.8)	*(1.4)	*0.4	*(2.0)	בינמגזרי
244.5	24.4	-	1.8	9.2	20.6	0.3	188.2	סך הכנסות ריבית, נטו
101.3	7.1	0.2	2.7	2.6	9.6	2.5	76.6	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
345.8	31.5	0.2	4.5	11.8	30.2	2.8	264.8	סך הכנסות
(3.3)	-	-	(0.5)	(2.0)	0.6	-	(1.4)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
192.1	2.0	-	3.2	5.6	13.8	0.9	166.6	סך הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
157.0	29.5	0.2	1.8	8.2	15.8	1.9	99.6	רווח לפני מיסים
55.3	10.4	0.1	0.6	2.9	5.6	0.6	35.1	הפרשה למסים על הרווח
101.7	19.1	0.1	1.2	5.3	10.2	1.3	64.5	רווח נקי
10,478.8	5,174.5	0.5	97.3	295.2	594.6	1.9	4,314.8	יתרה ממוצעת של נכסים (1)
5,304.3	-	0.5	97.3	295.2	594.6	1.9	4,314.8	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)
5,641.2	-	-	88.8	317.0	589.4	2.4	4,643.6	יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
60.8	-	-	-	0.5	23.4	-	36.9	יתרת חובות לא צוברים וחובות בפיגור מעל 90 יום
30.0	-	-	-	10.1	0.7	-	19.2	יתרת חובות בעיתיים אחרים
66.2	-	-	0.3	5.0	6.5	-	54.4	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח
(2.9)	-	-	-	-	(3.2)	-	0.3	מחיקות חשבונאיות נטו בתקופת הדיווח
9,627.7	151.1	41.5	326.3	199.8	574.8	182.4	8,151.8	יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)
8,934.8	-	41.5	325.1	196.2	567.4	182.2	7,622.4	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור (1)
9,025.1	-	37.4	341.0	254.0	617.0	185.2	7,590.5	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
5,815.0	793.9	1.6	69.5	338.9	665.6	7.2	3,938.3	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)
5970.5	803.9	0.5	96.9	316.7	658.8	7.8	4,085.9	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)
4,429.5	-	6.3	482.9	146.0	135.1	533.3	3,125.9	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1),(3)
								פיצול הכנסות ריבית נטו:
204.0	-	-	1.5	9.0	19.9	-	173.6	- מרווח מפעילות מתן אשראי
16.1	-	-	0.3	0.2	0.7	0.3	14.6	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
24.4	24.4	-	-	-	-	-	-	- אחר
244.5	24.4	-	1.8	9.2	20.6	0.3	188.2	סך הכנסות ריבית, נטו

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים- משקי בית ובנקאות פרטית- פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023							(מבוקר)
מגזר בנקאות פרטית			מגזר משקי בית				
סך הכל	סך הכל בנקאות פרטית	כרטיסי אשראי אחר	כרטיסי אשראי	סך הכל משקי בית	אחר	כרטיסי אשראי	
377.5	0.1	0.1	-	377.4	374.8	2.6	הכנסות ריבית מחיצוניים
129.0	5.5	5.5	-	123.5	123.7	(0.2)	הוצאות (הכנסות) ריבית מחיצוניים
							הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:
248.5	(5.4)	(5.4)	-	253.9	251.1	2.8	מחיצוניים
132.7	9.7	9.7	-	123.0	123.0	-	בינמגזרי
381.2	4.3	4.3	-	376.9	374.1	2.8	הכנסות ריבית, נטו
78.3	2.6	2.6	-	75.7	62.5	13.2	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
459.5	6.9	6.9	-	452.6	436.6	16.0	הכנסות
15.8	-	-	-	15.8	15.8	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
185.0	0.9	0.9	-	184.1	177.9	6.2	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
258.7	6.0	6.0	-	252.7	242.9	9.8	רווח לפני מיסים
90.3	2.1	2.1	-	88.2	84.8	3.4	הפרשה למסים על הרווח
168.4	3.9	3.9	-	164.5	158.1	6.4	רווח נקי
4,880.6	1.5	1.3	0.2	4,879.1	4,155.0	724.1	יתרה ממוצעת של נכסים (1)
4,880.6	1.5	1.3	0.2	4,879.1	4,155.0	724.1	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)
5,015.9	1.0	1.0	-	5,014.9	4,323.3	691.6	יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
19.9	-	-	-	19.9	19.9	-	יתרת חובות לא צוברים
1.1	-	-	-	1.1	1.1	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
8,941.1	242.8	242.6	0.2	8,698.3	8,066.6	631.7	יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)
8,309.2	242.6	242.6	-	8,066.6	8,066.6	-	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור (1)
8,595.5	266.8	266.8	-	8,328.7	8,328.7	-	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
4,724.5	11.9	11.2	0.7	4,712.6	4,105.2	607.4	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)
4,825.3	13.6	12.9	0.7	4,811.7	4,208.9	602.8	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)
4,094.5	638.2	638.2	-	3,456.3	3,456.3	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1),(3)
							פיצול הכנסות ריבית נטו
176.1	-	-	-	176.1	173.5	2.6	- מרווח מפעילות מתן אשראי
205.1	4.3	4.3	-	200.8	200.6	0.2	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
381.2	4.3	4.3	-	376.9	374.1	2.8	הכנסות ריבית, נטו

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים- משקי בית ובנקאות פרטית- פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022							(מבוקר)
מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית			
סך הכל	סך הכל בנקאות פרטית	אשראי אחר	כרטיסי אשראי	סך הכל משקי בית	אחר	כרטיסי אשראי	
239.5	-	-	-	239.5	237.2	2.3	הכנסות ריבית מחיצוניים
*26.3	*0.8	*0.8	-	*25.5	*25.5	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
							הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:
*213.2	*(0.8)	*(0.8)	-	*214.0	*211.7	2.3	מחיצוניים
*35.2	*2.6	*2.6	-	*32.6	*32.6	-	בינמגזרי
248.4	1.8	1.8	-	246.6	244.3	2.3	הכנסות ריבית, נטו
78.0	2.6	2.6	-	75.4	61.1	14.3	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
326.4	4.4	4.4	-	322.0	305.4	16.6	הכנסות
3.2	-	-	-	3.2	3.2	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
185.4	0.9	0.9	-	184.5	176.3	8.2	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
137.8	3.5	3.5	-	134.3	125.9	8.4	רווח לפני מיסים
48.8	1.3	1.3	-	47.5	44.5	3.0	הפרשה למסים על הרווח
89.0	2.2	2.2	-	86.8	81.4	5.4	רווח נקי
4,647.6	1.9	1.7	0.2	4,645.7	3,981.8	663.9	יתרה ממוצעת של נכסים (1)
4,647.6	1.9	1.7	0.2	4,645.7	3,981.8	663.9	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)
5,035.3	2.0	2.0	-	5,003.3	4,333.0	700.3	יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
23.3	-	-	-	23.3	23.3	-	יתרת חובות לא צוברים
1.0	-	-	-	1.0	1.0	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
8,708.7	220.6	220.4	0.2	8,488.1	7,905.6	582.5	יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)
8,126.0	220.4	220.4	-	7,905.6	7,905.6	-	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור (1)
8,233.0	232.3	232.3	-	8,000.7	8,000.7	-	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
4,139.2	7.7	4.8	2.9	4,131.5	2,975.5	1,156.0	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)
4,373.5	9.8	6.4	3.4	4,363.7	3,205.8	1,157.9	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)
3,715.3	533.7	533.7	-	3,181.6	3,181.6	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1),(3)
							פיצול הכנסות ריבית נטו
177.5	-	-	-	177.5	175.2	2.3	- מרווח מפעילות מתן אשראי
70.9	1.8	1.8	-	69.1	69.1	-	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
248.4	1.8	1.8	-	246.6	244.3	2.3	הכנסות ריבית, נטו

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים- משקי בית ובנקאות פרטית- פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021							(מבוקר)
מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית			
סך הכל	סך הכל בנקאות פרטית	אחר	כרטיסי אשראי	סך הכל משקי בית	אחר	כרטיסי אשראי	
193.4	-	-	-	193.4	191.6	1.8	הכנסות ריבית מחיצוניים
*3.3	*0.1	*0.1	-	*3.2	*3.2	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
							הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:
*190.1	*(0.1)	*(0.1)	-	*190.2	188.4	1.8	מחיצוניים
*1.6	*0.4	*0.4	-	(2.0)	(2.0)	-	בינמגזרי
188.5	0.3	0.3	-	188.2	186.4	1.8	הכנסות ריבית, נטו
79.1	2.5	2.5	-	76.6	63.1	13.5	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
267.6	2.8	2.8	-	264.8	249.5	15.3	הכנסות
1.4	-	-	-	1.4	1.4	-	הכנסות בגין הפסדי אשראי
167.5	0.9	0.9	-	166.6	162.1	4.5	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
101.5	1.9	1.9	-	99.6	88.8	10.8	רווח לפני מיסים
35.7	0.6	0.6	-	35.1	31.3	3.8	הפרשה למסים על הרווח
65.8	1.3	1.3	-	64.5	57.5	7.0	רווח נקי
4,316.7	1.9	1.7	0.2	4,314.8	3,715.7	599.1	יתרה ממוצעת של נכסים (1)
4,316.7	1.9	1.7	0.2	4,314.8	3,715.7	599.1	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)
4,646.0	2.4	2.4	-	4,643.6	4,004.4	639.2	יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
26.7	-	-	-	26.7	26.7	-	יתרת חובות לא צוברים
10.2	-	-	-	10.2	10.2	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
8,334.2	182.4	182.2	0.2	8,151.8	7,622.4	529.4	יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)
7,804.6	182.2	182.2	-	7,622.4	7,622.4	-	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור (1)
7,775.7	185.2	185.2	-	7,590.5	7,590.5	-	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
3,945.5	7.2	4.6	2.6	3,938.3	2,872.5	1,065.8	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)
4,093.7	7.8	5.8	2.0	4,085.9	3,338.4	747.5	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)
3,659.2	533.3	533.3	-	3,125.9	3,125.9	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1),(3)
							פיצול הכנסות ריבית נטו
173.6	-	-	-	173.6	171.8	1.8	- מרווח מפעילות מתן אשראי
14.9	0.3	0.3	-	14.6	14.6	-	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
188.5	0.3	0.3	-	188.2	186.4	1.8	הכנסות ריבית, נטו

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023										(מבוקר)
מגזר עסקים קטנים וזעירים		מגזר עסקים בינוניים		מגזר עסקים גדולים						
בינוני וגדל"ן	אחר	סך הכל	בינוני וגדל"ן	אחר	סך הכל	סך הכל	סך הכל	אחר	סך הכל	
4.8	36.7	41.5	2.0	21.3	23.3	-	11.7	11.7	76.5	הכנסות ריבית מחיצוניים
(1.1)	5.1	4.0	(0.5)	0.9	0.4	(0.1)	1.1	1.2	5.5	הוצאות (הכנסות) ריבית מחיצוניים
5.9	31.6	37.5	2.5	20.4	22.9	0.1	10.6	10.5	71.0	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:
-	(0.3)	(0.3)	-	(7.7)	(7.7)	-	2.8	2.8	(5.2)	מחיצוניים
5.9	31.3	37.2	2.5	12.7	15.2	0.1	13.4	13.3	65.8	בינמגזרי
1.2	10.4	11.6	0.6	1.3	1.9	-	1.6	1.6	15.1	הכנסות ריבית, נטו
7.1	41.7	48.8	3.1	14.0	17.1	0.1	15.0	14.9	80.9	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
(1.3)	0.3	(1.0)	(0.3)	0.8	0.5	-	3.3	3.3	2.8	הכנסות
2.5	15.5	18.0	0.8	3.3	4.1	0.1	4.1	4.0	26.2	הוצאות בגין הפסדי אשראי
5.9	25.9	31.8	2.6	9.9	12.5	-	7.6	7.6	51.9	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
2.0	9.1	11.1	0.9	3.5	4.4	-	2.6	2.6	18.1	רווח (הפסד) לפני מיסים
3.9	16.8	20.7	1.7	6.1	8.1	-	5.0	5.0	33.8	הפרשה למסים על הרווח
270.6	318.4	589.0	104.7	224.7	329.4	0.3	198.6	198.3	1,117.0	רווח (הפסד) נקי
270.6	318.4	589.0	104.7	224.7	329.4	0.3	198.6	198.3	1,117.0	יתרה ממוצעת של נכסים (1)
261.7	314.0	575.7	128.5	209.3	337.8	0.3	192.0	191.7	1,105.4	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)
4.3	0.3	4.6	-	-	-	-	-	-	4.6	יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	יתרת חובות לא צוברים
49.7	554.2	603.9	31.7	119.7	151.4	3.3	275.0	271.7	1,030.3	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
49.7	546.5	596.2	31.7	115.5	147.2	3.3	272.6	269.3	1,016.0	יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)
40.1	532.5	572.6	18.8	148.8	167.6	40.9	292.6	251.7	1,032.8	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור (1)
315.2	353.5	668.7	123.7	243.9	367.6	1.5	179.1	177.6	1,215.4	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
277.7	361.5	639.2	140.2	223.2	363.4	1.9	187.1	185.2	1,189.7	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)
-	170.0	170.0	-	140.6	140.6	-	564.6	564.6	875.2	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)
										יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1),(3)
4.8	12.4	17.2	2.0	7.7	9.7	-	3.5	3.5	30.4	פיצול הכנסות ריבית נטו
1.1	18.9	20.0	0.5	5.0	5.5	0.1	9.9	9.8	35.4	- מרווח מפעילות מתן אשראי
5.9	31.3	37.2	2.5	12.7	15.2	0.1	13.4	13.3	65.8	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022										(מבוקר)
מגזר עסקים קטנים וזעירים		מגזר עסקים בינוניים		מגזר עסקים גדולים						
בינוני ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוני ונדל"ן	אחר	סך הכל	סך הכל	סך הכל	אחר	סך הכל	
4.2	22.2	26.4	1.9	10.1	12.0	43.1	4.7	4.7	43.1	הכנסות ריבית מחיצוניים
(0.4)	*1.3	*0.9	(0.3)	*0.5	*0.2	1.8	*0.7	*0.7	1.8	הוצאות (הכנסות) ריבית מחיצוניים
4.6	*20.9	*25.5	2.2	*9.6	*11.8	41.3	*4.0	*4.0	41.3	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:
-	*(0.4)	*(0.4)	-	*(1.6)	*(1.6)	0.1	*2.1	*2.1	0.1	מחיצוניים
4.6	20.5	25.1	2.2	8.0	10.2	41.4	6.1	6.1	41.4	בינמגזרי
0.8	10.3	11.1	0.6	1.5	2.1	15.5	2.3	2.2	15.5	הכנסות ריבית, נטו
5.4	30.8	36.2	2.8	9.5	12.3	56.9	8.4	8.3	56.9	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
0.5	0.4	0.9	0.1	0.5	0.6	1.9	0.4	0.4	1.9	הכנסות
3.7	13.0	16.7	0.8	2.1	2.9	23.2	3.6	3.4	23.2	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1.2	17.4	18.6	1.9	6.9	8.8	31.8	4.4	4.5	31.8	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
0.4	6.2	6.6	0.7	2.4	3.1	11.2	1.5	1.5	11.2	רווח (הפסד) לפני מיסים
0.8	11.2	12.0	1.2	4.5	5.7	20.6	2.9	3.0	20.6	הפרשה למסים על הרווח
290.2	306.2	596.4	66.4	221.5	287.9	1,041.1	156.8	156.7	1,041.1	רווח (הפסד) נקי
290.2	306.2	596.4	66.4	221.5	287.9	1,041.1	156.8	156.7	1,041.1	יתרה ממוצעת של נכסים (1)
322.4	304.0	626.4	71.4	227.8	299.2	1,101.2	175.6	175.6	1,101.2	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)
18.7	2.0	20.7	-	-	-	20.7	-	-	20.7	יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	יתרת חובות לא צוברים
65.1	568.6	633.7	33.3	154.5	187.8	1,177.2	355.7	352.5	1,177.2	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
65.1	560.8	625.9	33.3	150.8	184.1	1,163.8	353.8	350.6	1,163.8	יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)
76.4	651.8	728.2	16.1	125.4	141.5	1,107.7	238.0	236.2	1,107.7	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור (1)
319.2	343.7	662.9	97.7	233.3	331.0	1,118.3	124.4	122.2	1,118.3	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
369.2	351.6	720.8	95.3	251.0	346.3	1,224.8	157.7	156.6	1,224.8	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)
-	131.5	131.5	-	136.8	136.8	950.3	682.0	682.0	950.3	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)
										יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1),(3)
4.2	14.3	18.5	1.9	6.3	8.2	29.3	2.6	2.6	29.3	פיצול הכנסות ריבית נטו
0.4	6.2	6.6	0.3	1.7	2.0	12.1	3.5	3.5	12.1	- מרווח מפעילות מתן אשראי
4.6	20.5	25.1	2.2	8.0	10.2	41.4	6.1	6.1	41.4	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021										(מבוקר)
מגזר עסקים קטנים וזעירים		מגזר עסקים בינוניים		מגזר עסקים גדולים						
בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל	סך הכל	סך הכל	אחר	סך הכל	
6.1	16.5	22.6	1.6	8.7	10.3	-	1.9	1.9	34.8	הכנסות ריבית מחיצוניים
-	*0.6	*0.6	-	*0.3	*0.3	-	*0.5	*0.5	*1.4	הוצאות ריבית מחיצוניים
6.1	*15.9	*22.0	1.6	*8.4	*10.0	-	*1.4	*1.4	*33.4	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:
-	*(1.4)	*(1.4)	-	*(0.8)	*(0.8)	-	*0.4	*0.4	*(1.8)	מחיצוניים
6.1	14.5	20.6	1.6	7.6	9.2	-	1.8	1.8	31.6	בינמגזרי
0.7	8.9	9.6	1.0	1.6	2.6	0.1	2.6	2.6	14.9	הכנסות ריבית, נטו
6.8	23.4	30.2	2.6	9.2	11.8	0.1	4.4	4.4	46.5	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
2.4	(1.8)	0.6	-	(2.0)	(2.0)	-	(0.5)	(0.5)	(1.9)	הכנסות
1.3	12.5	13.8	1.7	3.9	5.6	0.2	3.0	3.0	22.6	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
3.1	12.7	15.8	0.9	7.3	8.2	(0.1)	1.9	1.9	25.8	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
1.1	4.5	5.6	0.3	2.6	2.9	(0.1)	0.7	0.7	9.1	רווח (הפסד) לפני מיסים
2.0	8.2	10.2	0.6	4.7	5.3	-	1.2	1.2	16.7	הפרשה למסים על הרווח
307.0	287.6	594.6	34.9	260.3	295.2	0.2	97.1	97.1	987.1	רווח נקי
307.0	287.6	594.6	34.9	260.3	295.2	0.2	97.1	97.1	987.1	יתרה ממוצעת של נכסים (1)
283.5	305.9	589.4	66.6	250.4	317.0	0.1	88.7	88.7	995.2	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)
19.0	3.7	22.7	-	-	-	-	-	-	22.7	יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
-	-	-	-	0.5	0.5	-	-	-	0.5	יתרת חובות לא צוברים
68.1	506.7	574.8	21.3	178.5	199.8	3.1	323.2	323.2	1,100.9	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
68.1	499.3	567.4	21.3	174.9	196.2	3.1	322.0	322.0	1,088.7	יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)
66.1	550.9	617.0	29.4	224.6	254.0	3.7	337.3	337.3	1,212.0	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור (1)
333.7	331.9	665.6	68.3	270.6	338.9	2.2	67.3	67.3	1,074.0	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
303.1	355.7	658.8	94.8	221.9	316.7	3.9	93.0	93.0	1,072.4	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)
-	135.1	135.1	-	146.0	146.0	-	482.9	482.9	764.0	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)
6.1	13.8	19.9	1.6	7.4	9.0	-	1.5	1.5	30.4	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1),(3)
-	0.7	0.7	-	0.2	0.2	-	0.3	0.3	1.2	פיצול הכנסות ריבית נטו
6.1	14.5	20.6	1.6	7.6	9.2	-	1.8	1.8	31.6	- מרווח מפעילות מתן אשראי
										- מרווח מפעילות קבלת פקדונות

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח
ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)
מגזר ניהול פיננסי- פעילות בישראל **

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			(מבוקר)
2021	2022	2023	
פעילות ניהול נכסים והתחייבויות			
39.7	101.5	151.4	הכנסות ריבית מחיצוניים
*18.6	*48.7	31.4	הוצאות (הכנסות) ריבית מחיצוניים
			הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:
*21.1	*52.8	120.0	מחיצוניים
*3.3	*(35.7)	(127.7)	בינמגזרי
24.4	17.1	(7.7)	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו
7.1	2.0	(18.4)	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
31.5	19.1	(26.1)	סך הכנסות
2.0	2.0	1.8	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
29.5	17.1	(27.9)	רווח (הפסד) לפני מיסים
10.4	6.0	9.8	הפרשה למסים על הרווח
19.1	11.1	(18.1)	רווח (הפסד) נקי
5,174.5	5,413.6	5,306.3	יתרה ממוצעת של נכסים (1)
151.1	249.9	243.4	יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)
793.9	914.3	550.5	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)
803.9	814.4	450.1	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)
			מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית:
(0.6)	(2.2)	(0.4)	הפרשי שער, נטו
8.1	18.0	13.1	הפרשי מדד, נטו
16.3	(0.9)	(20.8)	חשיפת ריבית, נטו
23.8	14.9	(8.1)	סך הכל הכנסות (הוצאות) ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית, לפי בסיס צבירה
2.2	0.9	(18.4)	רווחים ממכירה של אגרות חוב
0.6	3.3	0.4	שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברווח והפסד
4.9	-	-	הכנסות אחרות שאינן מריבית
31.5	19.1	(26.1)	סך הכל הכנסות ריבית, נטו והכנסות מימון שאינן מריבית

* סווג מחדש.

** בשנת הדיווח לא הייתה פעילות למסחר מהותית וכן לא הייתה פעילות בהשקעות ריאליות.

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון- כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(3) נכסים בניהול- קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

באור 24ב: מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. כללי

- הבנק נותן מידע לגבי כל מגזר פעילות אשר מתקיימים בו שלושת התנאים הבאים:
- (1) עוסק בפעילויות עסקיות אשר מהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות.
 - (2) תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים למגזר והערכת ביצועיו.
 - (3) קיים לגבי מידע פיננסי נפרד.
- בסיס המידע למגזרי פעילות, כפי שנקבע בהוראה, נשען על "גישת ההנהלה", דהיינו נקודת המוצא הינה המידע המשמש לדיווח הפנימי להנהלה ולדירקטוריון, על פיו מתקבלות ההחלטות התפעוליות השוטפות והתחזיות לגבי הביצועים בעתיד.
- ההוראה קובעת, בנוסף, את דרישות הגילוי ואת אופן הצגת התוצאות הכספיות של המגזרים.
- בהתאם להוראה נקבעו מגזרי הפעילות בני הדיווח כדלקמן.
- מגזר בנקאי - המגזר מתחלק למגזר משקי בית, מגזר בנקאות פרטית ומגזר עסקי. המגזרים עוסקים במתן שירותים בנקאיים ובתיווך פיננסי.
 - מגזר ניהול פיננסי - מגזר הכולל את הפעילות בנוסטרו של הבנק ובנגזרים פיננסיים.

ב. מידע על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023					(מבוקר)
מגזר משקי בית	מגזר בנקאות פרטית	מגזר מסחרי/ עסקי	מגזר ניהול פיננסי	סה"כ מאוחד	
354.4	45.8	46.9	(7.7)	439.4	הכנסות ריבית נטו:
					מחיצוניים
56.1	27.6	9.7	(18.4)	75.0	הכנסות מימון שאינן מריבית:
					מחיצוניים
410.5	73.4	56.6	(26.1)	514.4	סך הכנסות
15.8	-	2.8	-	18.6	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
166.8	20.2	24.5	1.8	213.3	הוצאות תפעוליות ואחרות
227.9	53.2	29.3	(27.9)	282.5	רווח לפני מיסים
79.5	18.6	10.2	(9.8)	98.5	הפרשה למיסים על הרווח
148.4	34.6	19.1	(18.1)	184.0	רווח נקי
4,816.8	106.4	1,074.4	5,220.4	11,218.0	יתרה ממוצעת של נכסים*
4,997.2	91.2	1,033.0	-	6,121.4	אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
6,950.4	2,101.5	580.8	-	9,632.7	פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

*יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת חודש.

באור 24ב: מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה (המשך)

ב. מידע על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022					(מבוקר)
מגזר מסקי בנקאות פרטית	מגזר מסחרי/ עסקי	מגזר ניהול פיננסי	סה"כ מאוחד		
234.2	21.0	34.9	17.1	307.2	הכנסות ריבית נטו:
					מחיצוניים
55.3	28.1	10.1	2.0	95.5	הכנסות מימון שאינן מריבית:
					מחיצוניים
289.5	49.1	45.0	19.1	402.7	סך הכנסות
3.2	-	1.9	-	5.1	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
167.4	19.7	21.7	2.0	210.8	הוצאות תפעוליות ואחרות
118.9	29.4	21.4	17.1	186.8	רווח לפני מיסים
42.1	10.4	7.5	6.0	66.0	הפרשה למיסים על הרווח
76.8	19.0	13.9	11.1	120.8	רווח נקי
4,572.3	127.6	988.8	5,338.3	11,027.0	יתרה ממוצעת של נכסים*
4,967.9	120.9	1,047.7	-	6,136.5	אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
6,540.8	2,156.3	649.5	-	9,346.6	פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021					(מבוקר)
מגזר מסקי בנקאות פרטית	מגזר מסחרי/ עסקי	מגזר ניהול פיננסי	סה"כ מאוחד		
184.0	7.0	29.1	24.4	244.5	הכנסות ריבית נטו:
					מחיצוניים
51.6	31.8	10.8	7.1	101.3	הכנסות מימון שאינן מריבית:
					מחיצוניים
235.6	38.8	39.9	31.5	345.8	סך הכנסות
(1.4)	-	(1.9)	-	(3.3)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
150.3	18.9	20.9	2.0	192.1	הוצאות תפעוליות ואחרות
86.7	19.9	20.9	29.5	157.0	רווח לפני מיסים
30.5	7.0	7.4	10.4	55.3	הפרשה למיסים על הרווח
56.2	12.9	13.5	19.1	101.7	רווח נקי
4,257.7	123.1	923.5	5,102.7	10,407.0	יתרה ממוצעת של נכסים*
4,589.7	126.9	924.6	-	5,641.2	אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
6,157.3	2,091.0	776.8	-	9,025.1	פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

*יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת חודש.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

2022			2023			
סך הכל	פרטי אחר	מסחרי	סך הכל	פרטי אחר	מסחרי	
70.3	55.7	14.6	85.0	66.1	18.9	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה
						התאמה ליתרת פתיחה בשל השפעת היישום לראשונה**
12.8	10.5	2.3	-	-	-	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
5.1	3.2	1.9	18.6	15.8	2.8	מחיקות חשבונאיות
(14.0)	(12.7)	(1.3)	(15.6)	(14.7)	(0.9)	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
10.8	9.4	1.4	13.9	11.7	2.2	מחיקות חשבונאיות נטו
(3.2)	(3.3)	0.1	(1.7)	(3.0)	1.3	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה*
85.0	66.1	18.9	101.9	78.9	23.0	מזה:
5.0	1.6	3.4	4.5	2.5	2.0	בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

**השפעת היישום לראשונה של הוראות הדיווח לציבור בנושא הפסדי אשראי צפויים.

2021			
סך הכל	פרטי אחר	מסחרי	
76.5	56.8	19.7	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה
(3.3)	(1.4)	(1.9)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(16.6)	(11.1)	(5.5)	מחיקות חשבונאיות
13.7	11.4	2.3	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(2.9)	0.3	(3.2)	מחיקות חשבונאיות נטו
70.3	55.7	14.6	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה*
4.1	1.3	2.8	מזה:
			בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. אשראי לציבור

1. איכות אשראי ופיגורים

31 בדצמבר 2023					
חובות צוברים - מידע נוסף		בעייתיים (1)			
בפיגור של 30 ימים או יותר (2)	בפיגור של 89 ימים (3)	סך הכל	לא צוברים	צוברים	תקינים
-	0.1	256.0	4.4	0.2	251.4
-	-	134.5	-	-	134.5
-	-	70.2	-	-	70.2
-	-	644.8	0.2	30.7	613.9
-	0.1	1,105.5	4.6	30.9	1,070.0
1.1	6.2	5,015.9	19.1	33.4	4,963.4
1.1	6.3	6,121.4	23.7	64.3	6,033.4

פעילות לווים בישראל
ציבורי-מסחרי

בינוי ונדל"ן - בינוי

בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן

שרותים פיננסיים

מסחרי - אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל ציבור - פעילות בישראל

31 בדצמבר 2022					
חובות צוברים - מידע נוסף		בעייתיים (1)			
בפיגור של 30 ימים או יותר (2)	בפיגור של 89 ימים (3)	סך הכל	לא צוברים	צוברים	תקינים
-	-	271.4	18.7	0.3	252.4
-	-	122.4	-	-	122.4
-	-	31.4	-	-	31.4
-	0.1	676.0	2.0	11.2	662.8
-	0.1	1,101.2	20.7	11.5	1,069.0
1.0	7.5	5,035.3	23.3	25.5	4,986.5
1.0	7.6	6,136.5	44.0	37.0	6,055.5

פעילות לווים בישראל
ציבורי-מסחרי

בינוי ונדל"ן - בינוי

בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן

שרותים פיננסיים

מסחרי - אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל ציבור - פעילות בישראל

(1) אשראי לציבור לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(2) מסווגים כחובות בעייתיים הצוברים הכנסות ריבית.

(3) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 6.3 מיליוני ש"ח (31.12.22 - 7.6 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים צוברים.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. אשראי לציבור

1.1. איכות אשראי לפי שנות העמדת האשראי

31 בדצמבר 2023								פעילות לווים בישראל
יתרת חוב רשומה של אשראי לציבור לזמן קצוב								
ייתרת חוב רשומה של הלוואות מתחדשות	סה"כ	קודם	2019	2020	2021	2022	2023	
75.8	390.5	38.2	35.1	18.2	29.8	103.7	89.7	בינוי ונדל"ן - סה"כ
75.8	385.9	38.2	35.0	18.1	27.6	101.5	89.7	אשראי בדירוג ביצוע
-	-	-	-	-	-	-	-	אשראי שאינו בדירוג ביצוע ואינו בעייתי
-	0.2	-	0.1	0.1	-	-	-	אשראי בעייתי צובר
-	4.4	-	-	-	2.2	2.2	-	אשראי שאינו צובר
186.7	715.1	78.5	81.9	31.5	44.2	119.0	173.4	מסחרי - אחר - סה"כ
181.9	666.2	72.2	60.5	16.1	44.2	117.9	173.4	אשראי בדירוג ביצוע
4.6	18.0	6.3	6.0	-	-	1.1	-	אשראי שאינו בדירוג ביצוע ואינו בעייתי
-	30.7	-	15.4	15.4	-	-	-	אשראי בעייתי צובר
0.2	0.2	-	-	-	-	-	-	אשראי שאינו צובר
929.1	5,015.9	1,235.1	268.2	361.2	516.0	746.7	959.7	אנשים פרטיים- אחר-סה"כ
901.8	4,811.0	1,154.6	254.4	345.4	493.9	722.4	938.6	אשראי שאינו בפיגור ובדירוג ביצוע
25.7	197.6	78.9	13.2	15.4	20.2	23.7	20.5	אשראי שאינו בפיגור ואינו בדירוג ביצוע
1.3	6.2	1.3	0.5	0.3	1.8	0.5	0.5	בפיגור 30-89 יום
0.3	1.1	0.3	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	בפיגור מעל 90 יום
0.5	19.1	9.0	1.4	2.2	2.7	1.5	1.8	מזה-אשראי שאינו צובר
1,191.6	6,121.5	1,351.8	385.1	410.9	589.9	969.4	1,222.8	סך הכל אשראי לציבור- פעילות בישראל

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות (1) (המשך)

2. א. מידע נוסף על חובות (1) לא צוברים

31 בדצמבר 2023					
פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי	יתרת לא חובות לא צוברים בגינם קיימת הפרשה	יתרת הפרשה	יתרת(2) חובות לא צוברים בגינם לא קיימת הפרשה	סך הכל (2) חובות לא צוברים	יתרת קרן חוזית של חובות לא צוברים הכנסות ריבית שנרשמו (3)
בינוי ונדל"ן - בינוי	0.1	-	4.3	4.4	31.9
מסחרי - אחר	0.2	0.1	-	0.2	8.7
סך הכל מסחרי	0.3	0.1	4.3	4.6	40.6
אנשים פרטיים - אחר	17.0	5.3	2.1	19.1	131.4
סך הכל ציבורי-פעילויות בישראל *	17.3	5.4	6.4	23.7	172.0
* מזה: נמדד פרטנית לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים	0.3	-	4.4	4.7	
נמדד על בסיס קבוצתי	17.0	5.4	2.0	19.0	

31 בדצמבר 2022					
פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי	יתרת לא חובות לא צוברים בגינם קיימת הפרשה	יתרת הפרשה	יתרת(2) חובות לא צוברים בגינם לא קיימת הפרשה	סך הכל (2) חובות לא צוברים	יתרת קרן חוזית של חובות לא צוברים הכנסות ריבית שנרשמו (3)
בינוי ונדל"ן - בינוי	17.6	0.9	1.1	18.7	41.9
מסחרי - אחר	2.0	0.2	-	2.0	13.1
סך הכל מסחרי	19.6	1.1	1.1	20.7	55.0
אנשים פרטיים - אחר	19.1	5.8	4.2	23.3	126.1
סך הכל פעילויות בישראל *	38.7	6.9	5.3	44.0	181.1
* מזה: נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים	19.6	1.1	1.1	20.7	
נמדד על בסיס קבוצתי	19.1	5.8	4.2	23.3	

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) יתרת חוב רשומה.

(3) סכום הכנסות הריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הלא צוברים, בפרק הזמן בו סווגו החובות כלא צוברים.

אילו החובות שאינם צוברים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית ל- 31.12.23 ול- 31.12.22 בסך 2.5, 3.1 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

מידע נוסף: סך יתרת החוב הרשומה הממוצעת של חובות לא צוברים ביום 31.12.23 וביום 31.12.22 הינה 25.1, 46.0 מיליוני ש"ח בהתאמה.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות (1) (המשך)

2. א. מידע נוסף על חובות (1) לא צוברים

31 בדצמבר 2021						פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
הכנסות ריבית שנרשמו (3)	יתרת קרן חוזית של חובות לא צוברים	סך הכל ייתר (2) חובות לא צוברים	יתרת (2) חובות לא צוברים בגינם לא קיימת הפרשה	יתרת הפרשה	יתרת (2) חובות לא צוברים בגינם קיימת הפרשה	
-	32.7	19.0	1.1	1.2	17.9	בינוי ונדל"ן - בינוי
0.3	14.8	3.7	-	1.5	3.7	מסחרי - אחר
0.3	47.5	22.7	1.1	2.7	21.6	סך הכל מסחרי
0.2	73.5	26.7	5.8	6.2	20.9	אנשים פרטיים - אחר
0.5	121.0	49.4	6.9	8.9	42.5	סך הכל פעילויות בישראל *
		22.0	1.1	2.6	20.9	* מזה: נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
		27.4	5.8	6.3	21.6	נמדד על בסיס קבוצתי

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) יתרת חוב רשומה.

(3) סכום הכנסות הריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הלא צוברים, בפרק הזמן בו סווגו החובות כלא צוברים.

אילו החובות שאינם צוברים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית ל- 31.12.21 בסך 1.9 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

מידע נוסף: סך יתרת החוב הרשומה הממוצעת של חובות לא צוברים ביום 31.12.21 הינה 47.9 מיליוני ש"ח בהתאמה.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. אשראי לציבור

ב.ב. מידע נוסף על חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי

31 בדצמבר 2023					פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
יתרת חוב רשומה					
סך הכל	צובר ⁽¹⁾ , לא בפיגור	צובר ⁽¹⁾ , 30 ימים ועד 89 ימים בפיגור של	צובר ⁽¹⁾ , 90 ימים או יותר בפיגור של	שאינו צובר הכנסות ריבית	
1.4	0.1	-	-	1.3	בינוי ונדל"ן - בינוי
0.4	0.3	-	-	0.1	מסחרי - אחר
1.8	0.4	-	-	1.4	סך הכל מסחרי
20.6	6.6	-	-	14.0	אנשים פרטיים - אחר
22.4	7.0	-	-	15.4	סך הכל פעילויות בישראל

31 בדצמבר 2022					פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
יתרת חוב רשומה					
סך הכל	צובר ⁽¹⁾ , לא בפיגור	צובר ⁽¹⁾ , 30 ימים ועד 89 ימים	צובר ⁽¹⁾ , 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות ריבית	
1.4	0.1	-	-	1.3	בינוי ונדל"ן - בינוי
1.2	0.7	-	-	0.5	מסחרי - אחר
2.6	0.8	-	-	1.8	סך הכל מסחרי
18.5	0.8	-	-	17.7	אנשים פרטיים - אחר
21.1	1.6	-	-	19.5	סך הכל פעילויות בישראל

(1) צובר הכנסות ריבית.

ליום 31.12.23 חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי בסך של 21.7 מיליוני ש"ח סווגו כחובות בעייתיים. ליום 31.12.22 סך של 21.1 מיליוני ש"ח.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. אשראי לציבור

2.ב. מידע נוסף על חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי

ארגונים מחדש שבוצעו בשנת הדיווח			פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
2023			
מס' חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	מסחרי- אחר
2	0.1	0.1	סך הכל מסחרי
2	0.1	0.1	אנשים פרטיים - אחר
211	12.3	8.7	סך הכל פעילויות בישראל
213	12.4	8.8	

ארגונים מחדש שבוצעו בשנת הדיווח			פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
2022			
מס' חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	בינוי ונדלן- בינוי
3	0.4	0.3	מסחרי- אחר
4	0.8	0.5	סך הכל מסחרי
7	1.2	0.8	אנשים פרטיים - אחר
214	12.6	9.9	סך הכל פעילויות בישראל
221	13.8	10.7	

ארגונים מחדש שבוצעו בשנת הדיווח			פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
2021			
מס' חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	בינוי ונדלן- בינוי
3	0.2	0.2	מסחרי- אחר
8	1.8	1.8	סך הכל מסחרי
11	2.0	2.0	אנשים פרטיים - אחר
190	11.2	9.0	סך הכל פעילויות בישראל
201	13.2	11.0	

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. אשראי לציבור

2.ב. מידע נוסף על חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי

ארגונים מחדש שכשלו בשנת הדיווח (1)					
2021		2022		2023	
מס' חוזים	יתרת חוב רשומה	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה
1	-	1	-	-	-
0	-	0	-	-	-
1	-	1	-	-	-
23	0.3	23	0.3	34	0.4
24	0.3	24	0.3	34	0.4

פעילות לווים בישראל
ציבורי-מסחרי

בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן

מסחרי - אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל פעילות בישראל

(1) חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

2.ג. מידע נוסף על אשראי לא צובר בפיגור

31 בדצמבר 2023 (מבוקר)					
אינו בפיגור של 90 יום או יותר	בפיגור של 90 ימים עד 180 ימים	בפיגור מעל 180 ימים עד שנה	בפיגור מעל שנה ועד 3 שנים	בפיגור מעל 3 שנים ועד 5 שנים	סה"כ
3.0	-	-	0.4	1.2	4.6
17.8	1.2	0.1	-	-	19.1
20.8	1.2	0.1	0.4	1.2	23.7

31 בדצמבר 2022 (מבוקר)					
אינו בפיגור של 90 יום או יותר	בפיגור של 90 ימים עד 180 ימים	בפיגור מעל 180 ימים עד שנה	בפיגור מעל שנה ועד 3 שנים	בפיגור מעל 3 שנים ועד 5 שנים	סה"כ
12.7	-	-	8.0	-	20.7
21.3	0.8	0.5	0.6	0.1	23.3
34.0	0.8	0.5	8.6	0.1	44.0

מסחרי

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של לווה

31 בדצמבר 2022			31 בדצמבר 2023			תקרת האשראי (באלפי ש"ח)
סיכון אשראי	אשראי	מספר לווים (2)	סיכון אשראי	אשראי	מספר לווים (2)	
חוץ-מאזני (1),(3)	(1)		חוץ-מאזני (1),(3)	(1)		
293.8	144.9	73,776	338.3	138.6	82,096	אשראי ללווה עד 10
132.6	61.8	12,762	136.8	62.2	12,918	אשראי ללווה מעל-10 עד 20
289.8	227.3	17,207	317.4	226.8	18,116	אשראי ללווה מעל-20 עד 40
530.2	649.8	20,391	600.3	637.1	21,377	אשראי ללווה מעל-40 עד 80
482.0	1,578.0	18,582	507.2	1,436.4	17,654	אשראי ללווה מעל-80 עד 150
286.6	1,966.5	11,117	279.1	1,993.5	11,091	אשראי ללווה מעל-150 עד 300
52.3	473.4	1,471	51.3	573.1	1,753	אשראי ללווה מעל-300 עד 600
7.5	31.5	45	8.3	26.7	44	אשראי ללווה מעל-600 עד 1,200
7.4	22.7	19	8.6	24.0	20	אשראי ללווה מעל-1,200 עד 2,000
14.5	77.5	33	21.8	87.7	38	אשראי ללווה מעל-2,000 עד 4,000
21.0	112.8	30	17.7	135.3	28	אשראי ללווה מעל-4,000 עד 8,000
100.2	419.1	39	64.6	320.1	33	אשראי ללווה מעל-8,000 עד 20,000
58.2	281.0	13	44.2	282.6	13	אשראי ללווה מעל-20,000 עד 40,000 (4)
-	91.0	2	-	177.3	4	אשראי ללווה מעל-40,000 עד 200,000 (4)
2,276.1	6,137.3	155,487	2,395.6	6,121.4	165,185	סך הכל

(1) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה.

(2) מספר הלווים לפי סך הכל אשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של הלווה.

(4) ביום 31 בדצמבר 2023 תקרת האשראי במדרגה העליונה הינה 49,889 אלפי ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2022 - 47,859 אלפי ש"ח).

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ד. מכשירים פיננסיים חוץ - מאזניים

31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾		יתרות החוזים ⁽¹⁾		
				עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:
-	-	0.8	0.5	אשראי תעודות
0.8	1.0	166.8	131.4	ערבויות להבטחת אשראי
0.1	0.1	59.5	43.7	ערבויות לרוכשי דירות
2.3	0.4	110.1	99.2	ערבויות והתחייבויות אחרות
-	-	0.7	0.6	מסגרות לפעולות למכשירים נגזרים שלא נוצלו
0.7	1.3	1,054.5	1,186.2	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
0.8	1.6	912.9	967.3	מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
0.3	0.1	24.6	17.2	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן
-	-	29.6	18.3	התחייבות להוצאות ערבויות
5.0	4.5	2,359.5	2,464.4	סך הכל

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי.

(2) יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף התקופה.

באור 26: נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2023 (בלתי מבוקר)	מטבע חוץ (1)			מטבע ישראלי		סך הכל	
	פריטים שאינם כספיים (2)	אחר	אירו	דולר	צמוד לממד המחירים		לא צמוד
נכסים							
מזומנים ופקדונות בבנקים	-	16.4	50.7	272.4	315.8	3,268.1	
ניירות ערך	-	-	135.8	22.9	173.9	711.6	
אשראי לציבור, נטו (3)	-	-	6.6	2.6	367.1	5,647.7	
אשראי לממשלה	-	-	-	-	666.4	-	
בניינים וציוד	21.7	-	-	-	-	-	
נכסים בגין מכשירים נגזרים	5.2	0.1	2.5	2.4	-	0.2	
נכסים אחרים	99.6	39.0	1.6	0.5	2.0	56.5	
סך כל הנכסים	60.8	16.4	197.2	300.8	1,545.2	9,684.1	
התחייבויות							
פקדונות הציבור	-	14.3	194.8	298.3	609.8	8,515.5	
פקדונות מבנקים	-	-	0.2	0.7	431.5	67.3	
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	0.1	-	-	-	-	0.1	
התחייבויות אחרות	-	-	0.1	0.4	1.6	496.7	
סך כל ההתחייבויות	0.1	14.3	195.1	299.4	1,042.9	9,079.6	
סך הכל כללי	60.7	2.1	2.1	1.4	502.3	604.5	

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

באור 26: נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2022 (בלתי מבוקר)	מטבע חוץ (1)			מטבע ישראלי		פריטים שאינם כספיים (2)	סך הכל
	אחר	אירו	דולר	צמוד למזכיר	לא צמוד		
נכסים							
מזומנים ופקדונות בבנקים	3,576.0	-	16.2	34.4	267.2	311.8	2,946.4
ניירות ערך	795.0	-	-	108.0	22.7	14.6	649.7
אשראי לציבור, נטו (3)	6,056.5	-	-	8.7	5.7	277.9	5,764.2
אשראי לממשלה	707.3	-	-	-	-	707.3	-
בניינים וציוד	22.5	22.5	-	-	-	-	-
נכסים בגין מכשירים נגזרים	11.8	-	-	8.9	2.9	-	-
נכסים אחרים	98.9	39.8	-	1.1	0.2	2.5	55.3
סך כל הנכסים	11,268.0	62.3	16.2	161.1	298.7	1,314.1	9,415.6
התחייבויות							
פקדונות הציבור	9,346.6	-	14.7	175.2	294.6	597.8	8,264.3
פקדונות מבנקים	446.0	-	-	0.9	1.8	420.5	22.8
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	2.0	-	-	1.8	0.2	-	-
התחייבויות אחרות	501.4	-	-	0.1	0.9	3.3	497.1
סך כל ההתחייבויות	10,296.0	-	14.7	178.0	297.5	1,021.6	8,784.2
הפרש	972.0	62.3	1.5	(16.9)	1.2	292.5	631.4
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	-	-	-	16.6	-	-	(16.6)
סך הכל כללי	972.0	62.3	1.5	(0.3)	1.2	292.5	614.8

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפרט לא כספי.

(3) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

באור 27: נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפרעון (*)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2023												
יתרה מאזנית(****)			תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים									
שיעור תשואה חוזי (****)	ללא תקופת פרעון סך הכל	ללא תקופת פרעון (**)	סה"כ תזרימי מזומנים	מחל עד עשרים שנה	מחל עד עשר שנים	מחל עד חמש שנים (3)	מחל עד ארבע שנים (3)	מחל עד שלוש שנים (3)	מחל עד שנתיים שנים (3)	מחל עד שנה שנה (3)	מחל עד שלושה חודשים שנה (3)	מחל עד חודש עד שלושה חודשים (3)
6.71%	11,229.7	12.4	12,598.6	91.5	1,175.6	537.3	785.2	2,631.9	1,683.3	2,327.0	539.1	2,827.7
1.22%	10,122.3	-	10,159.4	30.4	53.0	18.8	30.3	468.4	94.8	864.8	1,676.7	6,922.2
	1,107.4	12.4	2,439.2	61.1	1,122.6	518.5	754.9	2,163.5	1,588.5	1,462.2	(1,137.6)	(4,094.5)
מטבע חוץ (***)												
5.68%	514.0	0.2	537.0	-	20.8	0.6	66.3	13.2	3.3	151.4	85.6	195.8
2.92%	509.0	0.1	509.5	-	-	-	-	-	-	24.2	14.6	470.7
	5.0	0.1	27.5	-	20.8	0.6	66.3	13.2	3.3	127.2	71.0	(274.9)
	1.4	0.1	12.0	-	20.8	0.5	0.5	8.2	0.7	110.2	69.3	(198.2)
סה"כ												
6.69%	11,743.7	12.6	13,135.6	91.5	1,196.4	537.9	851.5	2,645.1	1,686.6	2,478.4	624.7	3,023.5
1.23%	10,631.3	0.1	10,668.9	30.4	53.0	18.8	30.3	468.4	94.8	889.0	1,691.3	7,392.9
	1,112.4	12.5	2,466.7	61.1	1,143.4	519.1	821.2	2,176.7	1,591.8	1,589.4	(1,066.6)	(4,369.4)
9.24%	6,023.9	12.5	7,245.8	91.5	994.9	484.2	679.7	904.1	1,232.0	1,688.1	409.1	762.2
2.22%	9,633.3	-	9,670.2	29.0	42.3	14.3	24.8	28.6	77.0	801.3	1,593.6	7,059.3

מטבע ישראלי
(לרבות צמוד
מט"ח)

נכסים⁽¹⁾

התחייבויות⁽²⁾

הפרש

מטבע חוץ (***)

נכסים⁽¹⁾

התחייבויות⁽²⁾

הפרש

מזה: הפרש-בדולר

סה"כ

נכסים⁽¹⁾

התחייבויות⁽²⁾

הפרש

(1) מזה: אשראי
לציבור

(2) מזה: פקדונות
הציבור

הערות בעמוד הבא

באור 27: נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפרעון (*) (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2022												
עם דרישה ועד חודש (3)	מחל חודש עד שלושה חודשים (3)	מחל שלושה חודשים עד שנה (3)	מחל שנתיים עד שלושה שנים (3)	מחל שלוש עד ארבע שנים (3)	מחל ארבע עד חמש שנים (3)	מחל חמש עד עשר שנים (3)	מחל עשר עד עשרים שנים (3)	מחל מעל עשרים שנים (3)	תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים			יתרה מאזנית (****)
									סה"כ תזרימי מזומנים	סה"כ תזרימי	ללא תקופת פרעון (3) (**) סך הכל	שיעור תשואה חוזי (*****)
נכסים (1)	2,027.1	560.7	2,391.3	1,802.8	1,459.7	1,947.7	537.4	1,049.0	64.2	11,839.9	11.0	5.19%
התחייבויות (2)	7,575.0	1,108.5	442.7	104.9	40.1	447.6	23.9	46.9	29.8	9,819.4	-	0.37%
הפרש	(5,547.9)	(547.8)	1,948.6	1,697.9	1,419.6	1,500.1	513.5	1,002.1	34.4	2,020.5	11.0	924.9
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(16.6)	-	-	-	-	-	-	-	-	(16.6)	-	(16.6)
מטבע חוץ (***)	נכסים (1)	119.7	77.2	139.0	77.6	(2.0)	9.8	42.6	20.9	484.8	0.2	2.19%
התחייבויות (2)	468.3	3.9	18.5	-	-	-	-	-	-	490.7	-	2.09%
הפרש	(348.6)	73.3	120.5	77.6	(2.0)	9.8	42.6	20.9	-	(5.9)	0.2	(15.2)
מזה: הפרש-בדולר	(192.6)	71.3	96.5	0.9	0.8	8.1	0.4	20.9	-	6.3	0.2	1.2
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	16.6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16.6
סה"כ	נכסים (1)	2,146.8	637.9	2,530.3	1,880.4	1,457.7	1,957.5	580.0	1,069.9	12,324.7	11.2	5.13%
התחייבויות (2)	8,043.3	1,112.4	461.2	104.9	40.1	447.6	23.9	46.9	29.8	10,310.1	-	0.38%
הפרש	(5,896.5)	(474.5)	2,069.1	1,775.5	1,417.6	1,509.9	556.1	1,023.0	34.4	2,014.6	11.2	909.7
(1) מזה: אשראי לציבור	775.0	447.2	1,505.1	1,236.1	950.2	695.6	492.2	897.6	64.2	7,063.2	11.2	6,056.5
(2) מזה: פקדונות הציבור	7,820.0	988.9	339.7	89.5	21.9	18.9	19.1	34.9	27.7	9,360.6	-	9,346.6

(3) אשראי בתנאי חח"ד סווג בהתאם לתקופת מסגרת האשראי במסגרת בסך של כ- 434.5 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2022 - 398.7 מיליוני ש"ח).
אשראי בחריגה מהמסגרת בסך של כ- 12.5 מיליוני ש"ח, סווג ללא מועד פרעון (31 בדצמבר 2022 כ- 11.2 מיליוני ש"ח).

* באור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי בסיס הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.

** נכסים ללא תקופת פירעון כולל נכסים בסך של 12.6 מיליוני ש"ח שזמן פרעונם עבר (31 בדצמבר 2022 כ- 11.2 מיליוני ש"ח).

*** לא כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

**** כפי שנכללה בבאור מספר 26 "נכסים והתחייבויות לפי בסיס הצמדה", לרבות סכומים חוץ-מאזניים בגין מכשירים נגזרים, שאינם מסולקים נטו.

***** שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים המוצגים בבאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

באור 28 א': יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2023					
שווי הוגן ⁽¹⁾				יתרה במאזן	
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1		
נכסים פיננסיים					
3,901.4	1,567.9	2,287.0	46.6	3,923.4	מזומנים ופקדונות בבנקים
1,035.4	-	158.7	876.7	1,044.2	איגרות חוב ⁽²⁾
5,963.6	5,963.6	-	-	6,024.0	אשראי לציבור, נטו
641.0	641.0	-	-	686.4	אשראי לממשלה
5.2	-	5.2	-	5.2	נכסים בגין מכשירים נגזרים
10.6	10.6	-	-	10.6	נכסים פיננסיים אחרים
11,557.3	8,183.1	2,450.9	923.3	11,693.8 ⁽³⁾	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
9,555.0	2,298.0	7,257.0	-	9,632.7	פקדונות הציבור
482.0	413.8	68.2	-	499.7	פקדונות מבנקים
0.2	-	0.2	-	0.2	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
422.9	422.9	-	-	424.9	התחייבויות פיננסיות אחרות
10,460.1	3,134.7	7,325.4	-	10,557.5 ⁽³⁾	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
1.0	1.0			1.0	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי
					בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו -
104.2	104.2			104.2	פנסיה ופיצויים ⁽⁴⁾

- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
 (2) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך, ראה ביאור 12, "ניירות ערך".
 (3) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 918.9 מיליוני ש"ח ובסך 0.2 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ביאורים 28-228.
 (4) ההתחייבות מוצגת בברוטו, אינה מתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.

באור 28 א': יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2022					
שווי הוגן ⁽¹⁾				יתרה במאזן	
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1		
נכסים פיננסיים					
3,519.5	2,017.6	1,450.1	51.8	3,576.0	מזומנים ופקדונות בבנקים
782.1	-	130.7	651.4	795.0	איגרות חוב ⁽²⁾
5,980.1	5,980.1	-	-	6,056.5	אשראי לציבור, נטו
682.4	682.4	-	-	707.3	אשראי לממשלה
11.8	-	11.8	-	11.8	נכסים בגין מכשירים נגזרים
9.8	9.8	-	-	9.8	נכסים פיננסיים אחרים
10,985.7	8,689.9	1,592.6	703.2	11,156.4 ⁽³⁾	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
9,103.7	2,380.3	6,723.4	-	9,346.6	פקדונות הציבור
425.0	399.6	25.4	-	446.0	פקדונות מבנקים
2.0	-	2.0	-	2.0	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
443.1	443.1	-	-	445.1	התחייבויות פיננסיות אחרות
9,973.8	3,223.0	6,750.8	-	10,239.7 ⁽³⁾	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
1.2	1.2			1.2	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי
					בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו -
97.5	97.5			97.5	פנסיה ופיצויים ⁽⁴⁾

- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
 (2) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך, ראה ביאור 12, "ניירות ערך".
 (3) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 669.0 מיליוני ש"ח ובסך 2.0 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ביאורים 28-228.
 (4) ההתחייבות מוצגת בברוטו, אינה מתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.

באור 28 א': יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הבאור כולל מידע בדבר הערכת השווי הוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי הוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי המהווה בריבית נכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי הוגן באמצעות הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור ריבית הנכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי הוגן המצורפת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי הוגן נערכה לפי שיעורי

הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית.

בקביעת ערכי השווי הוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן את השפעת המס. יתרה מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי הוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון.

בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בבאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי הוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים

פקדונות בבנקים ואשראי לממשלה - שיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור ריבית שבו הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח.

ניירות ערך סחירים - לפי שווי שוק בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק המועיל ביותר.

אשראי לציבור - השווי הוגן נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים מנוכים בשיעור ניכיון מתאים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות הומוגניות. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). תקבולים אלה הונו בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי באותה קטגוריה. בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפיו נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח. השווי הוגן של חובות שאינם צוברים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם.

תזרימי המזומן העתידיים עבור חובות שאינם צוברים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי יוחסו לתקופות שבהן מוין אותו חוב, מקום בו ניתן לעשות זאת (לדוגמה, כאשר חושבה הפרשה על בסיס פרטני, לפי ערך נוכחי של תזרים מזומנים). בהעדר נתונים אלה מחיקות חשבונאיות ויתרת ההפרשות מיוחסים באופן יחסי ליתרת האשראי לפי תקופות לפרעון בסוף התקופה.

באור 28 א': יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

פקדונות הציבור - השווי ההוגן נאמד בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור ריבית בו הבנק מגייס פקדונות דומים.

תזרימי המזומנים בגין פקדונות עם דרישה (עו"ש) נפרסו בהתבסס על מודל סטטיסטי לחיזוי יתרות יציבות. תזרימי המזומנים בגין פקדונות הציבור הוערכו על פי תחזית לפרעון מוקדם המבוסס על מודל סטטיסטי.

מכשירים פיננסיים נגזרים - מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק הפעיל ביותר.

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי - השווי ההוגן הוערך בהתאם לעמלות בעסקאות דומות במועד הדיווח תוך התאמה ליתרת תקופת העסקה ולאיכות האשראי של הצד הנגדי.

באור 28 ב': פריטים הנמדדים בשווי הוגן

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2023				
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב -				
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	סך הכל שווי הוגן		
			פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה	
			נכסים	
			אגרות חוב זמינות למכירה:	
			איגרות חוב של ממשלת ישראל	
668.5	158.7	827.2	איגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל	
86.5	-	86.5	סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה	
755.0	158.7	913.7	נכסים בגין מכשירים נגזרים	
-	5.2	5.2	סך כל הנכסים	
755.0	163.9	918.9		
			התחייבויות	
			התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	
-	0.2	0.2	סך כל ההתחייבויות	
-	0.2	0.2		

באור 28 ב': פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2022		
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב -		
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	סך הכל שווי הוגן
פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה		
נכסים		
אגרות חוב זמינות למכירה:		
472.9	130.7	603.6
איגרות חוב של ממשלת ישראל		
53.6	-	53.6
איגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל		
526.5	130.7	657.2
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה		
-	11.8	11.8
נכסים בגין מכשירים נגזרים		
526.5	142.5	669.0
סך כל הנכסים		
התחייבויות		
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים		
-	2.0	2.0
סך כל ההתחייבויות		
-	2.0	2.0

באור 28 ג': שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

נכון ליום 31 בדצמבר 2023 אין לבנק פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022:				
שווי הוגן ליום 1 בינואר 2022	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו ושטרם מומשו	סילוקים	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2022	רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2022
נכסים				
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
0.8	0.6	(1.4)	-	-
חוזי מטבע חוץ				
0.8	0.6 ⁽¹⁾	(1.4)	-	-
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים				
0.8	0.6	(1.4)	-	-
סך כל הנכסים				

(1) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית".

סכומים מדווחים בקיליוני ש"ח

א. יתרות ()**

31 בדצמבר 2023												
בעלי עניין(1)												
צדדים קשורים (1)												
מחזיקי מניות												
מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה												
אחרים(6)		שנעשתה העסקה		אחרים (5)		נושאי משרה (4)		אחרים(3)		בעלי שליטה(2)		
יתרה ליום 31 בדצמבר(7)	היתרה הגבוהה ביותר(7)	יתרה ליום 31 בדצמבר(7)	היתרה הגבוהה ביותר(7)	יתרה ליום 31 בדצמבר(7)	היתרה הגבוהה ביותר(7)	יתרה ליום 31 בדצמבר(7)	היתרה הגבוהה ביותר(7)	יתרה ליום 31 בדצמבר(7)	היתרה הגבוהה ביותר(7)	יתרה ליום 31 בדצמבר(7)	היתרה הגבוהה ביותר(7)	
נכסים												
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,558.9	2,082.7	פקדונות בבנקים
-	-	13.2	0.8	-	-	1.4	1.0	10.5	8.8	-	-	אשראי לציבור
-	-	(0.1)	-	-	-	-	-	(0.1)	-	-	-	הפרשה להפסדי אשראי
-	-	13.1	0.8	-	-	1.4	1.0	10.4	8.8	-	-	אשראי לציבור, נטו
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11.1	5.0	נכסים אחרים
התחייבויות												
9.1	8.0	-	-	-	-	3.6	2.6	93.9	47.1	-	-	פקדונות הציבור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	446.9	446.9	פקדונות מבנקים
-	-	-	-	-	-	4.4	4.4	-	-	24.4	24.1	התחייבויות אחרות
-	-	-	-	-	-	-	-	574.8	574.8	598.3	598.3	מניות (כלול בהון) (8)
-	-	-	-	-	-	1.1	1.0	0.3	0.3	-	-	סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים(9)

ראה הערות בסוף הבאור

באור 29: בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. יתרות (***) (המשך)

31 בדצמבר 2022											
בעלי עניין(1)											
צדדים קשורים (1)											
מחזיקי מניות											
מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה											
אחרים(6)		שנעשתה העסקה		אחרים (5)		נושאי משרה (4)		אחרים(3)		בעלי שליטה(2)	
היתרה ליום 31 בדצמבר(7)	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה ליום 31 בדצמבר(7)	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה ליום 31 בדצמבר(7)	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה ליום 31 בדצמבר(7)	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה ליום 31 בדצמבר(7)	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה ליום 31 בדצמבר(7)	יתרה ליום 31 בדצמבר
נכסים											
פקדונות בבנקים											
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,671.5	2,421.5
-	-	3.3	2.7	-	-	1.6	1.3	12.1	10.5	-	-
אשראי לציבור											
הפרשה להפסדי אשראי											
-	-	-	-	-	-	-	-	0.1	0.1	-	-
אשראי לציבור, נטו											
-	-	3.3	2.7	-	-	1.6	1.3	12.0	10.4	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11.8	11.8
נכסים אחרים											
התחייבויות											
14.4	13.9	-	-	-	-	3.6	2.3	90.5	58.7	-	-
פקדונות הציבור											
פקדונות מבנקים											
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	429.7	427.4
התחייבויות אחרות											
-	-	-	-	-	-	3.9	3.9	-	-	29.0	16.0
מניות (כלול בהון) (8)											
-	-	-	-	-	-	-	-	476.3	476.3	495.7	495.7
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים(9)											
0.1	0.1	-	-	-	-	1.0	0.9	0.3	0.3	-	-

ראה הערות בסוף הבאור

באור 29: בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים^(**)

2023					
צדדים קשורים		בעלי עניין (1)			
אחרים	מחזיקי מניות				
	אחרים (5)	נושאי משרה (4)	אחרים (3)	בעלי שליטה (2)	
-	-	-	0.3	54.2	הכנסות (הוצאות) ריבית נטו (10)
-	-	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
-	-	-	0.1	27.6	הכנסות שאינן מריבית
-	-	-	-	-	מזה: דמי ניהול ושרותים
-	(0.4)	(12.5)	-	(55.8)	הוצאות תפעוליות ואחרות (11)
-	(0.4)	(12.5)	0.4	26.0	סך הכל הכנסות (הוצאות)
2022					
צדדים קשורים		בעלי עניין (1)			
אחרים	מחזיקי מניות				
	אחרים (5)	נושאי משרה (4)	אחרים (3)	בעלי שליטה (2)	
-	-	-	0.4	19.0	הכנסות (הוצאות) ריבית נטו (10)
-	-	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
-	-	-	0.1	73.1	הכנסות שאינן מריבית
-	-	-	-	-	מזה: דמי ניהול ושרותים
-	(0.5)	(12.3)	-	(58.7)	הוצאות תפעוליות ואחרות (11)
-	(0.5)	(12.3)	0.5	33.4	סך הכל הכנסות (הוצאות)
2021					
צדדים קשורים		בעלי עניין (1)			
אחרים	מחזיקי מניות				
	אחרים (5)	נושאי משרה (4)	אחרים (3)	בעלי שליטה (2)	
-	-	-	0.3	13.1	הכנסות (הוצאות) ריבית נטו (10)
-	-	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
0.1	-	-	0.1	(4.4)	הכנסות שאינן מריבית
0.1	-	-	-	-	מזה: דמי ניהול ושרותים
-	(0.5)	(11.6)	-	(46.8)	הוצאות תפעוליות ואחרות (11)
0.1	(0.5)	(11.6)	0.4	(38.1)	סך הכל הכנסות (הוצאות)

ראה הערות בסוף הבאור

באור 29: בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין(**)

2023				
בעלי עניין (1)				
נושאי משרה (4)	מחזיקי מניות			
	בעלי שליטה(2)			
	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות
	10	11.4	-	-
בעלי עניין המועסקים בתאגיד או מטעמו				
דירקטורים שאינם מועסקים בתאגיד או מטעמו	8	1.1	-	-
בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו	-	-	1	55.8

2022				
בעלי עניין (1)				
נושאי משרה (4)	מחזיקי מניות			
	בעלי שליטה(2)			
	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות
	10	11.1	-	-
בעלי עניין המועסקים בתאגיד או מטעמו				
דירקטורים שאינם מועסקים בתאגיד או מטעמו	9	1.2	-	-
בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו	-	-	1	58.7

2021				
בעלי עניין (1)				
נושאי משרה (4)	מחזיקי מניות			
	בעלי שליטה(2)			
	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות
	10	10.3	-	-
בעלי עניין המועסקים בתאגיד או מטעמו				
דירקטורים שאינם מועסקים בתאגיד או מטעמו	8	1.3	-	-
בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו	-	-	1	46.8

ראה הערות בסוף הבאור

באור 29: בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ד. הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו בעסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (**)
סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
			א. בגין נכסים
0.4	0.5	0.8	מאשראי לציבור
19.7	37.5	62.0	מפקדונות בבנקים
(1.2)	(0.4)	3.1	מניירות ערך
			ב. בגין התחייבויות
-	(0.1)	(0.6)	לפקדונות הציבור
(5.5)	(18.1)	(10.8)	לפקדונות מבנקים
13.4	19.4	54.5	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

הערות:

- (**) למידע בדבר תנאי העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין ראה באור 29.ה. להלן.
- (1) בעל עניין, צד קשור, איש קשור- כהגדרתו בסעיף ד.80 בהוראות הדיווח לציבור.
 - (2) מחזיקי מניות בעלי שליטה וקרוב שלהם- בהתאם לסעיף ד.80(1) בהוראות הדיווח לציבור.
 - (3) מחזיקים אחרים - לרבות מי שמחזיק 5% או יותר מאמצעי השליטה בתאגיד הבנקאי, ומי שרשאי למנות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים של התאגיד הבנקאי או את מנהלו הכללי- בהתאם לסעיף ד.80(2) בהוראות הדיווח לציבור.
 - (4) נושאי משרה - בהתאם לסעיף ד.80(3) בהוראות הדיווח לציבור.
 - (5) בהתאם לסעיף ד.80(4) בהוראות הדיווח לציבור.
 - (6) בהתאם לסעיף ד.80(8) בהוראות הדיווח לציבור.
 - (7) על בסיס היתרות בסופי החודשים.
 - (8) אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון התאגיד הבנקאי.
 - (9) סיכוני אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה.
 - (10) פירוט בביאור ד.29.
 - (11) פירוט בביאור ג.29.

באור 29: בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ה. מידע בדבר תנאי העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין

1. עסקאות ויתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים נעשו כולן במהלך העסקים הרגיל ובתנאים הדומים לתנאי העסקאות עם גופים שאינם קשורים לבנק ולחברות המאוחדות שלו. הריבית המחויבת והריבית המשולמת בגין יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים אינן בשיעורים הרגילים בעסקאות במהלך העסקים הרגיל עם צדדים שאינם קשורים לבנק. לא בוצעו הפרשות פרטניות להפסדי אשראי על יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.

2. שירותי תפעול

במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2022, עודכן נספח התמורה להסכם שירותי מחשוב מיום 29 בדצמבר 2016 עם חברת מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ (להלן – "מתף"), חברה בת בשליטה מלאה של הבנק הבינלאומי. נספח התמורה המעודכן אושר בוועדת הביקורת של הבנק ביום 6 בנובמבר 2022 ובמליאת הדירקטוריון של הבנק ביום 10 בנובמבר 2022.

במסגרת העדכון נקבע מנגנון חיוב על בסיס מחיר לפעולה, אשר נקבע לפי פרמטרים שונים להערכת עלויות המחשוב המקובלות במערכת הבנקאית. יועץ חיצוני מטעם הבנק בחן את סבירות מנגנון החיוב. שירותי המחשב הבנקאיים על פי ההסכם האמור כוללים שירותי מחשוב, שיטות, תהליכים ותפעול (לרבות תוכנה, חומרה, עדכוני גרסאות, תמיכה בהוראות הרגולציה, תחזוקה וחיידוש ציוד באתרי הבנק, אבטחת מידע והשקעות בפרויקטים עתידיים). הבנק בעצמו לא משקיע בחומרה ובפיתוח. השירותים הינם בהיקף ובסטנדרטים הנהוגים בקבוצת הבנק הבינלאומי. בנוסף לשירותי מחשוב ותפעול של מתף מקבל הבנק שירותים בנקאיים נוספים הניתנים באמצעות הבנק הבינלאומי. לפרטים נוספים ראה באור 22 לדוחות הכספיים.

3. הסכם ההעסקה של מנכ"ל הבנק מר גבריאל טייטל: מועסק בבנק בהסכם אישי בתוקף מיום 15 ביוני 2008 לתקופה קצובה עד יום 14 ביוני 2011. החל ממועד זה החוזה נמשך לתקופה נוספת בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת ששה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, יהיה זכאי לפיצויי פיטורין בגובה 100% משכרו האחרון או 200% משכר האחרון לפני החתימה על ההסכם האישי, הגבוה מביניהם. תקופת הגבלת התחרות בתשלום הינה בת שלושה חודשים מיום סיום עבודתו בבנק. משכורתו צמודה למדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה בהתאם של השכר, אולם שיעור ירידת המדד יקוזז משיעור עליית המדד הבאה.

רשימת לוחות - ממשל תאגידי

209	שכר רואי החשבון המבקרים	1
210	שכר נושאי משרה בכירה	2
214	רכוש קבוע	3
214	נתונים לגבי מצבת כח האדם בבנק	4
214	נתונים לגבי מצבת כח האדם בבנק לפי מגזרי פעילות	5
230	נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית	6
234	נספח 2 - דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי	7
235	נספח 3 - דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון בשנים 2021-2022 - מידע רב רבעוני	8
236	נספח 4 - מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי	9
237	נספח 5 - מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2021-2022 - מידע רב רבעוני	10

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח השנתי

ממשל תאגידי	
199	חברי הדירקטוריון
203	דיווח על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית
204	מינויים ופרישות
205	חברי ההנהלה הבכירה ותחומי אחריותם
206	הביקורת הפנימית
208	גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים
209	שכר רואי החשבון המבקרים
210	שכר נושאי משרה בכירה
212	תרומה לקהילה
פרטים נוספים	
214	רכוש קבוע
214	הון האנושי
215	מדיניות תגמול
216	הסכמים מהותיים ונושאים אחרים
216	דירוג הבנק על ידי חברות דירוג
216	מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הבנק
217	מגזרי הפעילות הפיקוחיים- פרטים נוספים
227	שיפורים טכנולוגיים וחדשנות
נספחים	
230	נספח 1- שיעורי הכנסות והוצאות ריבית
234	נספח 2- דוח רווח והפסד מאוחד- מידע רב תקופתי
235	נספח 3- דוח רווח והפסד מאוחד- מידע רב רבעוני
236	נספח 4- מאזן מאוחד- מידע רב תקופתי
237	נספח 5- מאזן מאוחד- מידע רב רבעוני

פרטים אודות הדירקטורים של הבנק בהתאם להוראות הדיווח לציבור (630) של בנק ישראל בנושא דוח הדירקטוריון

בנצי (בן ציון) אדירי	יו"ר הדירקטוריון. סמנכ"ל, חבר הנהלה וראש החטיבה העסקית בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ. רואה חשבון, בעל תואר ראשון במנהל עסקים מהמכללה למנהל, בעבר כיהן כראש חטיבת משאבים בבנק הבינלאומי, מנהל סיכונים ראשי וראש חטיבת ניהול סיכונים בבנק הבינלאומי ומבקר פנימי כיהן כדירקטור בבנק אוצר החייל בע"מ, במת"ף מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ (חברת מחשוב ותפעול פיננסי של קבוצת הבינלאומי), בפבי שוויץ בע"מ וביו בנק חברה לנאמנות בע"מ. בנוסף, כיהן כסמנכ"ל, חבר הנהלה ומנהל האגף העסקי בבנק ירושלים.
נחמן ניצן ²	סמנכ"ל, חבר הנהלה וראש חטיבת חשבונאי ראשי בבנק הבינלאומי בע"מ רואה חשבון, בעל תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות מורחב, תואר שני במנהל עסקים מאוניברסיטת בר אילן. מכהן כדירקטור במת"ף מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ (חברת מחשוב ותפעול פיננסי של קבוצת הבינלאומי), יו"ר ומנכ"ל הבינלאומי הראשון הנפקות בע"מ ודירקטור בסטוקופין ישראל בע"מ. בעבר כיהן כיו"ר דירקטוריון פבי (שוויץ) לטד-ציריך (2020), דירקטור בבנק אוצר החייל בע"מ, בכרטיסי אשראי לישראל בע"מ ביציל פיננסים בע"מ, כ.א.ל (מימון) בע"מ, כ.א.ל (פקדונות) בע"מ, יו בנק השקעות והחזקות בע"מ ובחברת נכסים של אוצר החייל בע"מ. כמו כן כיהן כמשנה וממלא מקום מנכ"ל בנק ירושלים, סמנכ"ל כספים בביטוח ישיר, סגן חשב בבנק הספנות לישראל בע"מ ומנהל ביקורת בזיו האפט רואי חשבון.
ינון שויקה ³	סמנכ"ל, ראש מערך פאג"י וחבר הנהלת הבנק הבינלאומי. בוגר כלכלה ומנהל עסקים באוניברסיטת בר אילן. בעבר כיהן כמנכ"ל פאג"י מקבוצת הבינלאומי.
איריס לבנון- צוקרשטיין	משנה למנכ"ל מת"ף. בעלת תואר שני במשפטים התמחות במשפט מסחרי LL.M, תואר ראשון במשפטים LL.B, תואר שני במנהל עסקים התמחות במימון MBA ותואר ראשון בסטטיסטיקה ומדעי המחשב B.Sc. מכהנת כדירקטורית ביובנק חברה לנאמנות בע"מ ובמ.ס.ב. מרכז סליקה בנקאי בע"מ. בעבר כיהנה כדירקטורית בשב"א (2019).
אברהם פינקלשטיין ⁴	יועץ ליחסי עבודה ומנהל. בעל תואר ראשון במנהל חינוכי ותואר מוסמך בחינוך ומנהל עסקים.

² חדל לכהן כחבר הדירקטוריון ביום 26.11.2023

³ החל לכהן כדירקטור בבנק ביום 26.12.2023

⁴ חדל לכהן כדירקטור בבנק ביום 31.12.2023

דירקטור במסד אחזקות בע"מ, בית הספר הגבוה לטכנולוגיה "מכון הלב", חבר בועד המנהל של אגודת שוחרי תלפיות-מכללה אקדמית לחינוך.
בעבר, כיהן כסמנכ"ל משאבי אנוש ומנהל בקבוצת "אסם". דירקטור ב"אסם" השקעות בע"מ, איילון פנסיה וגמל בע"מ, איילון חברה לביטוח בע"מ, איילון חברה לניהול קופות גמל בע"מ, חבר הוועד המנהל במכללת שערי משפט, כור שוקי הון הנפקות בע"מ, החברה הכלכלית בני ברק וחבר מועצת העיר, מנהל בית ספר ומפקח מחוזי במערכת החינוך.

יעקב אייזנר	דירקטור חיצוני. גמלאי. בעל תואר B.A בכלכלה וסטטיסטיקה. מכהן כחבר ועדת השקעות בעזריאלי מכללה אקדמית להנדסה ירושלים, חבר הוועד המנהל בתזמורת הקאמרטה ירושלים, חבר ועדת הביקורת בחברה לבניין הספרייה הלאומית (יד הנדיב), חבר ועד מנהל ויו"ר ועדת השקעות במטב עמותה לשירותי טיפול ורווחה, חבר ועד מנהל בפסטיבל בינלאומי למוסיקה קאמרית ירושלים, דח"צ בארם גמולים חב' לניהול קופות גמל וחבר ועדת השקעות בבית ברל. בעבר, כיהן כסמנכ"ל בנק ירושלים, דירקטור בבנק לפיתוח תעשייה, חבר הוועד המנהל ויו"ר ועדת הכספים של האקדמיה למוזיקה ומחול בירושלים, יו"ר ועדת השקעות וכחבר ועדת אשראי בקופת השתלמות של הסתדרות המורים, חבר ועדת השקעות בשוברל חברה לניהול קופת גמל מפעלית, חבר ועד המנהל של קרן ירושלים החדשה ויו"ר ועדת השקעות של קופת ההשתלמות של השופטים.
שמריה בן-צור ⁵	גמלאי. בעל תואר במדעי הרוח מקרא והיסטוריה של עם ישראל, בעל תואר MA במדעי המדינה, מנהל ציבורי ומשפטן. בעבר, כיהן כסגן יו"ר הכנסת, ממלא מקום מזכיר הסתדרות המורים, ראש האגף המקצועי של הסתדרות המורים, מנהל הד החינוך בהסתדרות המורים, מפקח במשרד החינוך ומנהל בית ספר.
עדנה וידל	גמלאית משרד החינוך. בעלת תואר B.E.D-הוראה בחטיבת ביניים במקצועות ספרות והיסטוריה, תואר M.A במנהל החינוך, M.A במשפטים ו-M.B.A במנהל עסקים. מכהנת כחברת מועצה בעיריית רמת גן, דירקטורית וחברת ועדת מכרזים בחברה הכלכלית לפיתוח רמת גן. בעבר: כיהנה כמנהלת קריית החינוך מקיף י"ב בראשון לציון (2012-2017), וחטיבת הביניים "המעין" (2004-2012).
אריק פורת	דירקטור חיצוני רואה חשבון, בוגר בראיית חשבון וכלכלה מאוניברסיטת תל אביב ותואר Master of Science בניהול מ-Polytechnic University New York. איש עסקים, מנכ"ל ודירקטור בחברת יואיט מערכות בע"מ, דירקטור בחברת אי.אר.אי מידטאון החזקות בע"מ, אפלון טכנולוגיות בע"מ, לשם טכנולוגיות בע"מ ו-KIPA L.T.D, חברה

⁵ חדל לכהן כדירקטור בבנק ביום 13.3.2023.

זרה (רשומה בקפריסין).
בעבר כיהן כדירקטור חיצוני בבנק אוצר החייל וחבר ועדת אשראי, ועדת ביקורת ועדת תגמול.
כמו כן כיהן כיו"ר מועצת המנהלים של מלון מעלה החמישה, דירקטור בתאגיד העסקי של קיבוץ עין גדי, מנכ"ל חברת ברטון, חברת בת בקבוצת דיסקונט השקעות, מנהל כספים בקבוצת כלמוביל, ומנהל ביקורת בסומך חייקין.

בני לאוטרברך דירקטור חיצוני.
בעל תואר מוסמך B.Sc. בהנדסה כימית מהטכניון, תואר MBA מינהל עסקים שיווק ומימון מאוניברסיטת בר אילן ו- Ph.D. מינהל עסקים-מימון מאוניברסיטת שיקגו, ארה"ב.
עוסק בהוראה ומחקר באוניברסיטת בר אילן. פרופ' אמריטוס באוניברסיטת בר אילן, חבר מחקר באגודה האירופית לממשל תאגידי (ECGI), יועץ ועדת השקעות אוניברסיטת בר אילן.
בעבר, ראש הקתדרה האקדמית לממשל תאגידי בישראל ע"ש משפחת ריימונד אקרמן במסגרת אוניברסיטת בר אילן, כיהן כיו"ר ועדת השקעות בדיסקונט גמל, יו"ר ועדת השקעות בכלל גמל, ראש בית הספר למנהל עסקים, אונ' בר אילן, מרצה בתוכנית ה- Executive MBA של אוניברסיטת ת"א, Visiting Associate Professor of Finance בביה"ס למנהל עסקים של UCLA בארה"ב.
בנוסף, עסק במתן ייעוץ בין היתר, לבנק ישראל (מטבע חוץ), ל"גיזה זינגר אבן", ל-BDO, לדלויט-טוש, ל"ואריאנס", ל"מקפת", למנורה מבטחים, למיטב-ד"ש, לרשות המיסים, יועץ לצורך הערכות שווי (כולל בתי משפט), מומחה מטעם בית המשפט, יועץ לאיגוד חברות הביטוח וחבר המועצה הציבורית של אלו"ט-אגודה לאומית לילדים אוטיסטים.

שולמית (שולי) גרבורג⁶ דירקטורית חיצונית.
בעלת תואר מוסמך M.A במנהל עסקים ו B.A בכלכלה ומנהל עסקים מאוניברסיטת בר אילן. יועצת עסקית.
בעבר, כיהנה כמנהלת הכללית של And Bank LTD Bahamas, ומנהלת כללית של Fibi Bank Switzerland LTD.
כמו כן כיהנה בתפקידי ניהול בכירים בקבוצת בנק הפועלים. בין היתר, מנהלת אגף בנקאות פרטית בינלאומית, סמנכ"לית בנק הפועלים שווייץ, מנהלת איזור תל אביב, וסמנכ"לית בבנק מסד. כהונה בדירקטוריונים: דירקטוריון בנק הפועלים לוקסמבורג, בית ההשקעות סיגמא ישראל, PAM holding LTD, PAM UK LTD.

⁶ החלה לכהן כדירקטורית בבנק ביום 10.01.2023.

דלית שטאובר⁷ חברת סגל בבית ספר מנדל למנהיגות חינוכית. בעלת תואר ראשון בספרות ובלשנות אנגלית מאוניברסיטת רמת גן, תואר שני בחינוך מאוניברסיטת בר אילן, בוגרת קורס ניהול ושיווק באוניברסיטת בר אילן, בוגרת תכנית אלקה לבכירי השרות הציבורי וקורס מנחים של משרד החינוך. דירקטורית בחברת מאנה פוד לאבס בע"מ. בעבר, מנכ"לית משרד החינוך, חברת מועצה, יו"ר ועדת כח אדם וחברת ועדת ביקורת בתאגיד השירות הציבורי, יו"ר הדירקטוריון המכללה האקדמית להנדסה אורט בראודה כרמיאל, דירקטורית בקרית האקדמית אונג, המועצה הישראלית לצרכנות ובחברות נוספות. בנוסף, כיהנה כמנהלת מחוז תל אביב במשרד החינוך ומפקחת בחינוך העל יסודי.	
עמירם בוגט⁸ עורך דין ומרצה בדיני עמותות במוסדות אקדמיים, נציג ציבור בבית הדין המשמעתי לערעורים של משטרת ישראל. תואר ראשון במשפטים (L.L.B) מהאוניברסיטה העברית ותואר מוסמך (M.B.A) במנהל עסקים מהמכללה האקדמית אונג. בעבר כיהן כרשם העמותות, נשיא בית הדין בהסתדרות המורים, חבר בבית דין המשמעתי הארצי של לשכת עורכי הדין, יו"ר ועדת הזכאות מנהלת סל"ע במשרד ראש הממשלה ומבקר פנימי במשרד לביטחון פנים.	

⁷ החלה לכהן כדירקטורית בבנק ביום 20.04.2023.

⁸ החל לכהן כדירקטור בבנק ביום 03.03.2024.

דיווח על דירקטורים בעלי מיומנויות חשבונאית ופיננסית

על-פי הוראות בנק ישראל, על התאגידים הבנקאיים ליישם את הנחיית רשות ניירות ערך בדבר "דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" (להלן: "ההנחיה").

על פי הוראה זו, על כל תאגיד בנקאי לקבוע את "המספר המזערי הראוי" של דירקטורים שהינם "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית", בהתייחס, בין היתר, לגודל החברה, סוג פעילותה ומידת מורכבותה, באופן שיאפשר לדירקטוריון לעמוד בחובות המוטלות עליו בדגש על אחריות הדירקטוריון לבדיקת מצבו הכספי של התאגיד, לעריכת הדוחות הכספיים ואישורם. בהוראת המפקח על הבנקים הוגדר "דירקטור בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית" כדירקטור שאינו ממלא תפקיד נוסף בחברה, ואשר בשל השכלתו, ניסיונו או כישוריו, כפי שיפורטו בדיווח, הינו בעל מיומנות גבוהה והבנה בנושאים עסקיים חשבונאיים, בקרה פנימית ודוחות כספיים, באופן המאפשר לו להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של החברה ולהעלות לסדר היום של הדירקטוריון סוגיות ושאלות בקשר לדיווח של החברה במטרה להביא לאישור ולפרסום דוחות כספיים נאותים.

בהוראה הודגש, כי אין בכך בכדי להקנות מעמד מיוחד לדירקטורים שהוגדרו כ"בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" ואין בה כדי לשנות מן האחריות המוטלת עליהם ועל הדירקטורים האחרים, כאמור בכל דין. עוד קובעת ההוראה, כי בדיווח התקופתי, במסגרת דוח הדירקטוריון, יצוין מהם הדירקטורים "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" מכלל חברי הדירקטוריון, אף אם מספרם עולה על המספר המזערי הראוי שנקבע על-ידי החברה.

דירקטוריון הבנק בישיבתו מיום 23 בפברואר 2004, קבע כי המספר המזערי הראוי של דירקטורים "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" יהיה חמישה.

דירקטוריון הבנק בישיבתו מיום 10 בספטמבר 2023 אישר את כשירותם כבעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית של הדירקטורים שלהלן:

1. בנצי (בן ציון) אדירי - יו"ר הדירקטוריון
רואה חשבון, בעל תואר ראשון במנהל עסקים.
2. נחמן ניצן
רואה חשבון, בעל תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות מורחב, תואר שני במנהל עסקים.
3. איריס לבנון צוקרשטיין
בעלת תואר שני במשפטים התמחות במשפט מסחרי, תואר ראשון במשפטים, תואר שני במנהל עסקים התמחות במימון MBA ותואר ראשון בסטטיסטיקה ומדעי המחשב BSc.
4. אריק פורת
רואה חשבון, בוגר בראיית חשבון וכלכלה מאוניברסיטת תל אביב ותואר Master of Science בניהול מ-Polytechnic University New York.
5. מר אברהם פינקלשטיין
בעל תואר ראשון במנהל חינוכי ותואר מוסמך בחינוך ומנהל עסקים.
6. מר יעקב אייזנר
בעל תואר ראשון בכלכלה וסטטיסטיקה.
7. פרופ' בני לאוטרברג
בעל תואר מוסמך B.Sc. בהנדסה כימית, תואר MBA מינהל עסקים: שיווק ומימון ו-Ph.D. מינהל עסקים-מימון.

8. שולמית (שולי) גרבורג⁹
בעלת תואר מוסמך M.A במנהל עסקים ו-B.A בכלכלה ומנהל עסקים מאוניברסיטת בר אילן.

9. יינון שויקה¹⁰
בוגר כלכלה ומנהל עסקים באוניברסיטת בר אילן.

ישיבות הדירקטוריון ועדותיו

במהלך שנת 2023 התקיימו 14 ישיבות של מליאת הדירקטוריון, 11 ישיבות של ועדת אשראי וניהול סיכונים, 12 ישיבות של ועדת ביקורת ומאזן.

שינויים בהרכב הדירקטוריון

גב' שולמית (שולי) גרבורג החלה לכהן כחברה בדירקטוריון הבנק ביום 10 בינואר 2023.
מר שמריהו בן צור סיים לכהן בדירקטוריון הבנק ביום 13 במרס 2023.
גב' דלית שטאובר החלה לכהן בדירקטוריון הבנק ביום 20 באפריל 2023.
מר אברהם פינקלשטיין סיים לכהן בדירקטוריון הבנק ביום 31 בדצמבר 2023.
מר נחמן ניצן סיים לכהן בדירקטוריון הבנק ביום 26 בנובמבר 2023.
מר ינון שויקה החל לכהן בדירקטוריון הבנק ביום 26 בדצמבר 2023.
מר עמירם בוגט החל לכהן בדירקטוריון הבנק ביום 3 במרס 2024.

⁹ אושר בדירקטוריון הבנק ביום 26.1.2023.

¹⁰ החל מיום 26.12.2023.

חברי הנהלת הבנק ותחומי אחריותם

גבריאלי טייטל	מנהל כללי מ-26 ביולי 2019, בעל תואר ראשון בכלכלה ומדעי המדינה מאוניברסיטת תל אביב. יו"ר דירקטוריון א.ב. שקד לבן (1997) 04 בע"מ. חבר ועדת הביקורת של איגוד הבנקים. 2008-2019 סמנכ"ל בבנק מסד, ראש אגף בנקאות ונכסי לקוחות (עד 8 בדצמבר 2019) 2007-2008 סגן מנהל סניף ראשי תל אביב בבנק הבינלאומי 2006-2007 מנהל מנהלת השילוב של חברות בנות בקבוצת הבנק הבינלאומי 2002-2006 מנכ"ל בנק עצמאות למשכנתאות ולפיתוח בע"מ
איריס ניסנקורן ¹¹	סגנית מנהל כללי מ-8 בדצמבר 2019, ראש אגף בנקאות ונכסי לקוחות. בעלת תואר ראשון במדעי החברה במגמת ניהול של האוניברסיטה הפתוחה. 2007-2019 מנהלת סניפים עסקיים בבנק הבינלאומי 1995-2007 רפרנטית אשראי במנהלת הסניפים ובמחלקת המסחרית בבנק הבינלאומי.
עדי אלרומ ¹²	סגן מנהל כללי, ראש אגף בנקאות ונכסי לקוחות. בעל תואר ראשון בכלכלה מאוניברסיטה תל אביב, תואר שני במנהל עסקים מאוניברסיטת בן-גוריון ותואר ראשון במשפטים מהקריה האקדמית אונו. 2021-2023 מנהל מערך בקרה וגביית חובות בחטיבה הקמעונאית בבנק הפועלים. 2019-2021 מנהל מחלקת איסור הלבנת הון בחטיבה לניהול סיכונים בבנק הפועלים. 2017-2018 מנהל המרכז לצמיחה פיננסית בבנק הפועלים. 2012-2016 מנהל הציות הבינלאומי בבנק הפועלים. 2007-2017 סגן מנהל אזור תל אביב בבנק הפועלים. 2003-2007 ניהול סניפים בבנק הפועלים.
אלון שפירא	סגן מנהל כללי מנובמבר 2002, ראש אגף חשבות והחשבונאי הראשי. רואה חשבון, בעל תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה ובעל תואר שני במנהל עסקים מאוניברסיטת תל אביב. חבר בדירקטוריון א.ב. שקד לבן (1997) 04 בע"מ.
רונית עוזיאל	סגנית מנהל כללי ממרץ 2016, ראש אגף אשראי. בעלת תואר B.A. במנהל עסקים (התמחות במימון) המכללה למנהל, המסלול האקדמי תל-אביב. בעלת תואר שני M.B.A. במנהל עסקים מאוניברסיטת Golden Gate, San Francisco, USA. 2015-2016 מנהלת אשראי, מחוז יובנק, הבינלאומי 2013-2015 מנהלת חטיבת אשראי וחברת הנהלה ב-UBANK. 2005-2013 מנהלת מחלקת קשרי לקוחות עסקיים, מנהלת המטה העסקי ומנהלת סקטור נדל"ן ובניה בבנק אוצר החייל.

מבקרת פנימית- גב' יעל רונן.

רואי החשבון המבקרים - KPMG סומך חייקין, רואי חשבון, החל משנת 2000.

¹¹ חדלה לכהן כסמנכ"ל וראש אגף בנקאות ונכסי לקוחות ביום 4.2.2024.

¹² החל לכהן כסמנכ"ל וראש אגף בנקאות ונכסי לקוחות ביום 4.2.2024.

הביקורת הפנימית

גב' יעל רונן, רו"ח מכהנת כמבקרת הפנימית הראשית של הבנק החל מיום 23 במאי 2011, ומשמשת כמבקרת פנימית בכל התאגידים הבנקאיים בישראל בקבוצת הבינלאומי. המבקרת הפנימית הינה בעלת תואר ראשון בכלכלה ופסיכולוגיה ומסלול בחשבונאות לבעלי תואר מטעם אוניברסיטת ת"א ובעלת תואר שני במשפטים במסלול האקדמי של המכללה למנהל. בתפקידיה הקודמים עסקה בניהול מחלקת סרבנס אוקסלי של חברת כלל ביטוח בע"מ והייתה מנהלת במחלקת ניהול סיכונים מערכות מידע במשרד רואי החשבון KPMG סומך חייקין, עם דגש על פעילויות ביקורת וייעוץ בתחום הבנקאי. המבקרת הפנימית הינה עובדת הבנק הבינלאומי ועומדת בתנאים הקבועים בסעיף 3(א) לחוק הביקורת הפנימית. המבקרת הפנימית ועובדיה משמשים בתפקידי ביקורת בלבד, ללא ניגוד עניינים, ופועלים בהתאם להוראות המבקר הפנימי כאמור בסעיף 146 (ב) לחוק החברות, הוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992 (להלן "חוק הביקורת הפנימית") והוראת ניהול בנקאי 307.

דרך המינוי וכפיפות ארגונית

מינוי המבקרת הפנימית אושר בוועדת הדירקטוריון של הבנק ביום 13 באפריל 2011. הממונה בארגון על המבקרת הפנימית הינו יו"ר הדירקטוריון.

תכנית העבודה של הביקורת הפנימית

הביקורת הפנימית פועלת על פי תכנית עבודה רב שנתית לתקופה של ארבע שנים ותכנית עבודה שנתית הנגזרת ממנה, הכוללת את כל הפעילויות והישויות של הבנק. תכנית העבודה מבוססת על מתודולוגיה שיטתית של הערכת סיכונים ומביאה בחשבון, בין היתר, את הערכת הסיכונים כפי שבאה לידי ביטוי במסמך ה-ICAAP והערכות של הביקורת הפנימית בנוגע למוקדי הסיכון בפעילות הבנק, לרבות מוקדי סיכון לסיכונים תפעוליים, מעילות והונאות, ולמצאים שהועלו בביקורות קודמות שבוצעו על ידי ועל ידי גורמים חיצוניים. תכנית העבודה כוללת את הקצאת התשומות ואת התדירות לביצוע הביקורת בהתאמה לרמת הסיכון של הישויות/הפעילות המבוקרת. תכנית העבודה מובאת לדיון בוועדת הביקורת אשר ממליצה בפני הדירקטוריון על אישורה ומאושרת על ידי הדירקטוריון.

תכנית העבודה מותירה בידי המבקרת הפנימית הראשית את שיקול הדעת לסטות ממנה וכן לבצע ביקורות בלתי מתוכננות. שינויים מהותיים מתכנית העבודה שאושרה, מובאים לדיון בפני ועדת הביקורת. היקף משרות

כאמור, המבקרת הפנימית הינה עובדת הבנק הבינלאומי ומועסקת במשרה מלאה. מספר העובדים העוסקים בביקורת הפנימית של הבנק עמד בשנת 2023 על כ-4.9 משרות בממוצע. היקף משרות זה, נגזר מתכנית העבודה הרב-שנתית ותגבור על ידי מיקור חוץ.

עריכת הביקורת

עבודת הביקורת הפנימית מבוצעת על פי דרישות החוק השונות, לרבות חוק הביקורת הפנימית, פקודת הבנקאות, כללי הבנקאות (הביקורת הפנימית), הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו לרבות הוראת ניהול בנקאי תקין 307 והנחיות של גופים רגולטוריים אחרים.

הוראת ניהול בנקאי תקין 307 מסדירה את נושא פונקציית הביקורת הפנימית בתאגידים הבנקאיים בהתאמה למסגרת העבודה של באזל, תוך חתירה לחיזוק עקרונות הממשל התאגידי. ההוראה מסדירה, בין היתר, את תפקידי הפונקציה, היקף פעילות, שיטות עבודתה והדיווחים שעליה להעביר.

הביקורת הפנימית מבצעת את עבודתה בהתאם לתקנים מקצועיים מקובלים שנקבעו על ידי הלשכה העולמית למבקרים פנימיים.

הדירקטוריון וועדת הביקורת, אשר בחנו את תכנית העבודה של הביקורת הפנימית ואת ביצועה בפועל, הניחו את דעתם כי הביקורת הפנימית של הבנק עומדת בדרישות האמורות.

גישה למידע

למבקרת הפנימית ניתנת גישה מלאה לכל המידע הנדרש על ידה, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות נתונים כספיים.

דין וחשבון המבקר הפנימי הראשי

דוחות הביקורת הפנימית, לרבות דיווחים תקופתיים, מוגשים בכתב. דוחות הביקורת הפנימית מוגשים למנכ"ל ולחברי ההנהלה הממונים על היחידות/הנושאים המבוקרים, ועל פי קריטריונים שנקבעו בנהלי הדירקטוריון וליו"ר ועדת הביקורת וליו"ר הדירקטוריון. דוחות ביקורת משמעותיים, לפי העניין נדונים בישיבות אצל מנכ"ל הבנק. דוחות הביקורת מובאים בפני ועדת הביקורת של הבנק ונדונים לפי העניין. הדיווחים התקופתיים של הביקורת הפנימית כוללים דיווח רבעוני, דיווח חצי שנתי ודיווח שנתי. הדיווח הרבעוני כולל תקצירים של כל דוחות הביקורת שהופצו ברבעון שחלף, ומוגש למנכ"ל ולחברי הנהלת הבנק, ליו"ר ולחברי ועדת הביקורת וליו"ר הדירקטוריון. הדיווח החצי שנתי והדיווח השנתי של הביקורת הפנימית כוללים דיווח בדבר ביצוע תכנית העבודה למול התכנון, רשימה של כל דוחות הביקורת שהופצו בתקופה המדווחת, תמצית מהממצאים המהותיים שהועלו בדוחות הביקורת ובדיווח השנתי, הערכה של אפקטיביות הבקרה הפנימית, ודיווח בדבר ממצאי המעקב אחר תיקון הליקויים העולים מדוחות הביקורת. לחברי הדירקטוריון נמסרים עותקי פרוטוקולים של ועדות הביקורת, על מנת להביא את תוכן הדיונים לידיעת חברי הדירקטוריון, שאינם חברים בוועדת הביקורת. במקרים של ממצאים חמורים במיוחד, נמסר דווח מיידי למנכ"ל, ליו"ר ועדת הביקורת וליו"ר הדירקטוריון. הדיווח על סיכום הפעילות של הביקורת הפנימית לשנת 2022 נדון בוועדת הביקורת של הבנק ביום 2 באפריל 2023. הדיווח של הביקורת הפנימית למחצית הראשונה של שנת 2023 נדון בוועדת הביקורת של הבנק ביום 3 בספטמבר 2023. הדיווח של הביקורת הפנימית לשנת 2023 ידון במהלך שנת 2024.

הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקר הפנימי

לדעת הדירקטוריון וועדת הביקורת, היקף, אופי ורציפות הפעילות ותכנית העבודה של המבקרת הפנימית הינם סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית בתאגיד.

תגמול

תגמול המבקרת הפנימית מבוצע על ידי הבנק הבינלאומי ומתבצע חיוב של הבנק בגין שירותי הביקורת. להערכת דירקטוריון חברת האם, תגמול המבקרת הולם את משרתה. להערכת הדירקטוריון, אין בתגמול המבקרת הפנימית כדי לגרום להטייה בשיקול דעתה המקצועי.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים בבנק

נושאי המשרה העוסקים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק הינם מנכ"ל הבנק, מר גבריאל טייטל והחשבונאי הראשי, רו"ח אלון שפירא.

בהתאם להוראות SOX 302, מידי רבעון מתכנסת ועדת גילוי, בראשות מנכ"ל הבנק ובהשתתפות חברי ההנהלה של הבנק ומתאם הגילוי הראשי. ועדת הגילוי דנה בנושאים מהותיים שעשויה להיות להם השלכה על נתוני הדוחות הכספיים, וכן בליקויים שנתגלו במערך הבקרה על דיווח כספי ומעקב אחר תיקון אותם ליקויים.

בטרם מובאים הדוחות הכספיים לדיון במליאה, נערכים דיונים מקדימים בהנהלת הבנק ובוועדת הגילוי. בנוסף, מתקיים דיון בסוגיות מהותיות, ככל שהתעוררו בהכנת הדוחות הכספיים ובמדיניות החשבונאית שיש ליישם, בהשתתפות המנכ"ל, החשבונאי הראשי ורואה החשבון המבקר של הבנק.

הדירקטוריון הסמיך את ועדת הביקורת לשמש כועדה לבחינת הדוחות הכספיים. בראש ועדת הביקורת מכהנת דירקטורית חיצונית, רוב חבריה הינם בכשירות של דירקטורים בלתי תלויים והינם בעלי יכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים.

בהתאם להחלטת הדירקטוריון, נדרש כי יכהנו בוועדת הביקורת לפחות שני דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. בוועדת הביקורת מכהנים הדירקטורים כמפורט להלן:

1. מר אריה פורת - דירקטור חיצוני ובעל מיומנות חשבונאית ופיננסית.
2. מר שמריהו בן צור¹³.
3. מר יעקב אייזנר - דירקטור חיצוני ובעל מיומנות חשבונאית ופיננסית.
4. פרופ' בני לאוטרבך - דירקטור חיצוני ובעל מיומנות חשבונאית ופיננסית.
5. מר נחמן ניצן¹⁴ - בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית.
6. גב' שולמית (שולי) גרבורג¹⁵ - דירקטורית חיצונית ובעלת מיומנות חשבונאית ופיננסית.

כמדי רבעון, קיימה ועדת הביקורת של הדירקטוריון, בישיבתה ביום 3 במרס 2024, דיון בהפרשה להפסדי אשראי, לצורך אישור ההפרשות להפסדי אשראי וההפרשות בגין ירידת ערך בתיק הנוסטרו בטרם יובאו הדוחות הכספיים לאישור הדירקטוריון. כמו כן בישיבתה זו דנה ועדת הביקורת בממצאי ועדת הגילוי לפי הוראות SOX. הדיון התקיים בהשתתפות המנכ"ל, החשבונאי הראשי ורואה החשבון המבקר של הבנק.

בישיבה זו ועדת הביקורת של הדירקטוריון קיימה דיון מקדמי מפורט בטיוטת הדוחות הכספיים. בדיון נדונו גם סוגיות עיקריות, ככל שהתעוררו בהכנת הדוחות הכספיים והמדיניות החשבונאית שיושמה. ועדת הביקורת המליצה לדירקטוריון לאשר את הדוחות הכספיים לאחר שגיבשה המלצות לדירקטוריון בכל הנושאים הנדרשים בתקנות ניירות ערך ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים.

ועדת הביקורת מעבירה לדירקטוריון את המלצותיה לעניין אישור הדוחות הכספיים זמן סביר לפני הדיון בדירקטוריון ומדווחת לו על כל ליקוי או בעיה אם וככל שהתגלו במהלך הבחינה הנעשית על ידה.

במסגרת הליך אישור הדוחות הכספיים על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון, מועברות טיוטות של הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון לעיונם ולהערותיהם של הדירקטורים, מספר ימים לפני מועד הישיבה הקבועה לדיון בדוחות הכספיים.

¹³ חדל לכהן כחבר הדירקטוריון ביום 13 במרס 2023.

¹⁴ חדל לכהן כחבר הדירקטוריון ביום 26 בנובמבר 2023.

¹⁵ החלה לכהן כחברת הדירקטוריון ביום 10 בינואר 2023.

הדירקטוריון הוא האורגן המופקד על בקרת העל בבנק. הדירקטוריון, בישיבתו ביום 6 במרס 2024, דן באישור הדוחות הכספיים של הבנק, בהשתתפות חברי הנהלת הבנק, לרבות המנכ"ל, החשבונאי הראשי ורואה החשבון המבקר. בתום הדיון קיבל הדירקטוריון את המלצות וועדת הביקורת כאמור לעיל, והתקבלה החלטת הדירקטוריון בדבר אישור הדוחות הכספיים של הבנק.

שכר רואי החשבון המבקרים

(סכומים מדווחים באלפי ש"ח) (1) (2) (3)

בשנת 2022	בשנת 2023	
1,128.6	1,124.9	עבור פעולות הביקורת ⁽⁴⁾ - רואי חשבון המבקרים
257.4	122.2	עבור שירותים אחרים - רואי חשבון המבקרים
10.0	10.0	עבור פעולות ביקורת בחברות בנות - רואי חשבון מבקרים
1,396.0	1,257.1	סה"כ שכר רואי חשבון המבקרים

(1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואי החשבון המבקרים בעבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט - 1999.

(2) שכר רואי החשבון המבקרים כולל תשלומים על פי חוק מע"מ.

(3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.

(4) ביקורת דוחות כספיים שנתיים, סקירת דוחות ביניים, ביקורת הבקרה הפנימית על הדוח הכספי וביקורת דוח התאמה למס הכנסה.

שכר הטבות לנושאי משרה

להלן פירוט השכר, תשלומי המעביד והפרשות כל אחד מחמשת נושאי המשרה הבכירים בבנק ליום 31 בדצמבר 2022 ו-2023 (סכומים מדווחים באלפי ש"ח):

בשנת 2023							
שם	תפקיד	משכורת	מענק ⁽³⁾	שווי רכב	פיצויים, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות, חופשה, ביטוח לאומי והטבות נוספות	סה"כ משכורות והוצאות נלוות	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים *
גבריאלי טייטל	- מנכ"ל הבנק	1,088	353	66	360	1,867	-
איריס ניסנקורן	- סמנכ"ל, ראש אגף בנקאות וניהול נכסי לקוחות	765	31	60	255	1,111	-
אלון שפירא	- סמנכ"ל, ראש אגף חשבונות והחשבונאי הראשי	778	195	60	216	1,249	-
רונית עוזיאל	- סמנכ"ל, ראש אגף אשראי	718	175	58	175	1,126	-
רון כהן ⁽⁴⁾	- מנהל מחלקת שיווק ופיתוח עסקי-בנקאות קמעונאית	578	115	-	200	893	262

בשנת 2022							
שם	תפקיד	משכורת	מענק ⁽³⁾	שווי רכב	פיצויים, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות, חופשה, ביטוח לאומי והטבות נוספות	סה"כ משכורות והוצאות נלוות	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים *
גבריאלי טייטל	- מנכ"ל הבנק	993	323	62	315	1,693	-
איריס ניסנקורן	- סמנכ"ל, ראש אגף בנקאות וניהול נכסי לקוחות	733	175	57	227	1,192	41
אלון שפירא	- סמנכ"ל, ראש אגף חשבונות והחשבונאי הראשי	746	170	57	239	1,212	-
רונית עוזיאל	- סמנכ"ל, ראש אגף אשראי	677	180	55	156	1,068	-
רון כהן ⁽⁴⁾	- מנהל מחלקת שיווק ופיתוח עסקי-בנקאות קמעונאית	552	120	-	148	820	-

* הלוואות ניתנו בתנאים דומים לאלו שניתנו לכלל עובדי הבנק, אשר סכומיהם נקבעו לפי קריטריונים אחידים. ההלוואה לאיריס ניסנקורן נלקחה בחברת האם.

** היקף המשרה של נושאי המשרה הבכירה הוא 100%.

*** לנושאי המשרה הבכירה אין החזקות בהון הבנק.

**** התנאים לניהול החשבונות בבנק לנושאי המשרה הבכירה, לרבות כל הפעילות במסגרתם, דומים לתנאים ללקוחות אחרים בעלי מאפיינים דומים.

(1) שכרו של יו"ר הדירקטוריון, מר בנצי אדירי, משולם על ידי הבנק הבינלאומי בע"מ.

(2) כמבקר הפנימי בבנק משמשת גב' יעל רונן שהינה המבקרת הפנימית הראשית של הבנק הבינלאומי בע"מ. שכרה משולם על ידי הבנק הבינלאומי.

(3) בהתאם לאישור הדירקטוריון, סכום המענק עשוי להשתנות. ראה מדיניות תגמול חברי הנהלה.

(4) העובד אינו נושא משרה בכירה ונכלל בהסכם קיבוצי של עובדי הבנק במדיניות התגמול. בהתאם למדיניות התגמול של עובדי הבנק בהסכם הקיבוצי תהליך תשלום המענק בגין 2023 מבוצע ברבעון הראשון של שנת 2024. יתרת ההפרשה לזמן ארוך בגין יתרת יחידות הפאנטום ל- 31.12.23 עומדת על כ- 61 אלפי ש"ח (נכון ל- 31.12.22 עמדה על 59 אלפי ש"ח).

מר גבריאל טייטל - מועסק בבנק בהסכם אישי בתוקף מיום 15 ביוני 2008 לתקופה קצובה עד יום 14 ביוני 2011. החל ממועד זה החוזה נמשך לתקופה נוספת בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת ששה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, יהיה זכאי לפיצויי פיטורין בגובה 100% משכרו האחרון או 200% משכר האחרון לפני החתימה על ההסכם האישי, הגבוה מביניהם. תקופת הגבלת התחרות בתשלום הינה בת שלושה חודשים מיום סיום עבודתו בבנק. משכורתו צמודה למדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה בהתאם של השכר, אולם שיעור ירידת המדד יקוזז משיעור עליית המדד הבאה.

גב' איריס ניסנקורן¹⁶ - מועסקת בבנק בהסכם אישי בתוקף מיום 8 בדצמבר 2019. ההסכם הינו לתקופה בלתי קצובה וכל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת שלושה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתה בבנק תהיה זכאית לפיצויי פיטורין שייקבעו בהתאם לנסיבות המקרה, כמפורט להלן. במקרה של סיום העסקה כתוצאה מהתפטרות, היא תהיה זכאית לפיצויי פיטורין בסכום המכפלה של שכרה החודשי האחרון במספר שנות עבודתה הן בבנק הבינלאומי והן בבנק. במקרה של סיום העסקה כתוצאה מפיטורין: (א) אם שכרה החודשי האחרון נמוך מ-200% משכרה האחרון בהסכם הקיבוצי - היא תהיה זכאית לפיצויי פיטורין בשיעור של 200% משכרה הקיבוצי האחרון עבור שנות עבודתה הן בבנק הבינלאומי והן בבנק; (ב) אם שכרה החודשי האחרון יעמוד על 200% או יותר משכרה האחרון בהסכם הקיבוצי - היא תהיה זכאית לפיצויי פיטורין בשיעור של 100% על התקופה מיום תחילת עבודתה בבנק הבינלאומי ועד היום בו הגיעה לשכר חודשי העומד על 200% ומעלה משכרה האחרון בהסכם הקיבוצי, ובגין יתר התקופה שחרור קופות בלבד. תקופת הגבלת התחרות בתשלום הינה בת שלושה חודשים מיום סיום עבודתה בבנק. משכורתה צמודה למדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה בהתאם של השכר, אולם שיעור ירידת המדד יקוזז משיעור עליית המדד הבאה.

מר עדי אלרומ¹⁷ - מועסק בבנק בהסכם אישי בתוקף מיום 4 בפברואר 2024. ההסכם הינו לתקופה בלתי קצובה וכל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת שלושה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק יהיה זכאי לפיצויי פיטורין שייקבעו בהתאם לנסיבות המקרה, כמפורט להלן. במקרה של סיום העסקה כתוצאה מהתפטרות, הוא יהיה זכאי לפיצויי פיטורין בסכום המכפלה של שכרו החודשי האחרון במספר שנות עבודתו בבנק מסד. תקופת הגבלת התחרות בתשלום הינה בת שלושה חודשים מיום סיום עבודתו בבנק. משכורתו צמודה למדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה בהתאם של השכר, אולם שיעור ירידת המדד יקוזז משיעור עליית המדד הבאה.

גב' רונית עוזיאל - מועסקת בבנק בהסכם אישי בתוקף מיום 1 בפברואר 2016. החל ממועד זה החוזה נמשך לתקופה נוספת בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת שלושה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתה בבנק, תהיה זכאית לפיצויי פיטורין בהתאם לסכום שהופרש לקופת הפיצויים האישית שלו ללא השלמת עתודות. תקופת הגבלת התחרות בתשלום הינה בת שלושה חודשים מיום סיום עבודתה בבנק. משכורתה צמודה למדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה בהתאם של השכר, אולם שיעור ירידת המדד יקוזז משיעור עליית המדד הבאה.

¹⁶ חדלה לכהן כסמנכ"ל וראש אגף בנקאות ונכסי לקוחות ביום 4.2.2024.

¹⁷ החל לכהן כסמנכ"ל וראש אגף בנקאות ונכסי לקוחות ביום 4.2.2024.

מר אלון שפירא - מועסק בבנק מיום 1 ביולי 1997 בהסכם קיבוצי ובהסכם אישי בתוקף מיום 1 באוגוסט 2009 לתקופה קצובה עד יום 31 ביולי 2012. החל ממועד זה החוזה נמשך לתקופה נוספת בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת ששה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, יהיה זכאי לפיצויי פיטורין בגובה 100% משכרו האחרון או 200% משכר האחרון לפני החתימה על ההסכם האישי, הגבוה מביניהם. תקופת הגבלת התחרות בתשלום הינה בת שלושה חודשים מיום סיום עבודתו בבנק. משכורתו צמודה למדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה בהתאם של השכר, אולם שיעור ירידת המדד יקוזז משיעור עליית המדד הבאה.

עסקאות עם בעלי שליטה וצדדים קשורים

1. לפירוט יתרות ותמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים ראה גם באור 29 לדוחות הכספיים.
2. עסקאות עם בעלי שליטה:
במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2022, עודכן נספח התמורה להסכם שירותי מחשוב מיום 29 בדצמבר 2016 עם חברת מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ (להלן - "מתף"), חברה בת בשליטה מלאה של הבנק הבינלאומי. נספח התמורה המעודכן אושר בוועדת הביקורת של הבנק ביום 6 בנובמבר 2022 ובמליאת הדירקטוריון של הבנק ביום 10 בנובמבר 2022.
במסגרת העדכון נקבע מנגנון חיוב על בסיס מחיר לפעולה, אשר נקבע לפי פרמטרים שונים להערכת עלויות המחשוב המקובלות במערכת הבנקאית. יועץ חיצוני מטעם הבנק בחן את סבירות מנגנון החיוב.
שירותי המחשב הבנקאיים על פי ההסכם האמור כוללים שירותי מחשוב, שיטות, תהליכים ותפעול (לרבות תוכנה, חומרה, עדכוני גרסאות, תמיכה בהוראות הרגולציה, תחזוקה וחיידוש ציוד באתרי הבנק, אבטחת מידע והשקעות בפרויקטים עתידיים). הבנק בעצמו לא משקיע בחומרה ובפיתוח. השירותים הינם בהיקף ובסטנדרטים הנהוגים בקבוצת הבנק הבינלאומי. לפרטים נוספים ראה באור 22 לדוחות הכספיים.

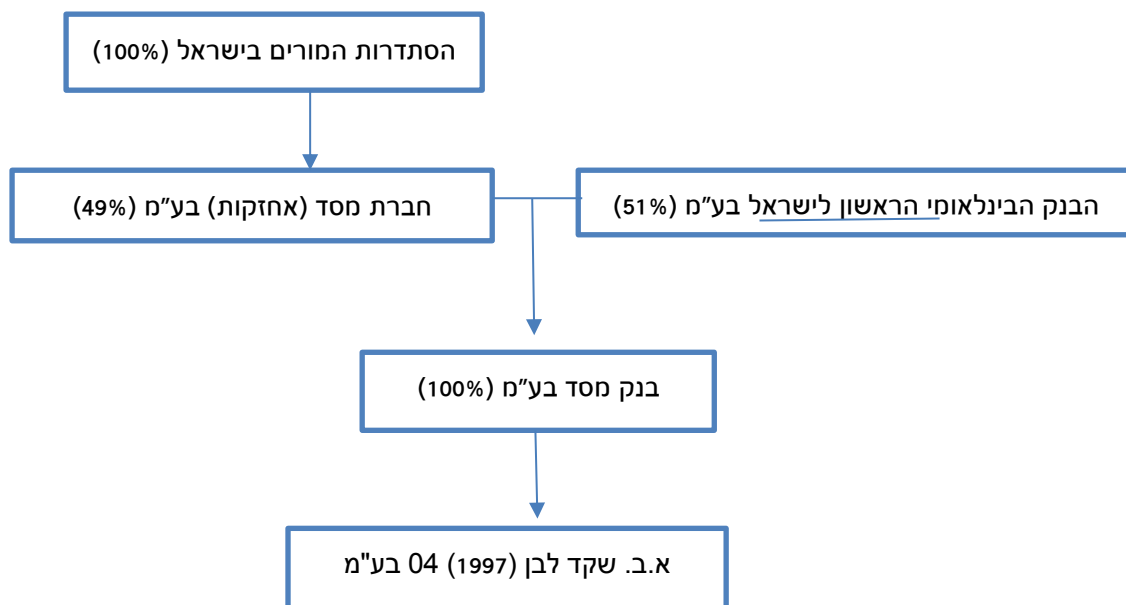
פרטים על בעלי השליטה בבנק

בעלי המניות בבנק במועד פרסום הדוחות הכספיים הם: הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ המחזיק ב-51% מהון המניות המונפק והנפרע וחברת מסד (אחזקות) בע"מ (בשליטת הסתדרות המורים בישראל) המחזיקה ב-49% מהון המניות המונפק והנפרע.

מעורבות ותרומה לקהילה

כחלק מהמחויבות של הבנק לאוכלוסיית המורים, גם המעורבות הקהילתית של בנק מסד ועובדיו קשורה לתחום זה. לבנק מסד שיתופי פעולה רבים עם עמותות קהילתיות הפועלות לחיזוק מעמד צוותי ההוראה ברחבי הארץ בדגש על החינוך המיוחד. השנה המשכנו את שיתוף הפעולה עם עמותת אלומות אור הפועלת ב-15 בתי ספר לחינוך מיוחד בכל רחבי הארץ, עמותת סאסא סטון המלווה כ-40 בתי ספר בבתי החולים בארץ ועמותת קווים ומחשבות הפועלת בתחום הפרעות הקשב. בנוסף לעשייה זו הבנק ממשיך להיות שותף משמעותי ביותר בפרויקט הדגל - "המורה של המדינה". במקביל לעשייה בערוץ זה, גם השנה עובדי הבנק לקחו חלק בפעילות העשרה לתלמידים במסגרת עמותת שיעור אחר. בפעילות זו השתתפו 7 סניפים ועובדי מטה בכ 10 בתי ספר ברחבי הארץ. בנוסף, עובדי הבנק לקחו חלק בהתנדבויות רבות לרבות קטיף כחלק מהמאמץ החברתי בשל המלחמה.

תרשים שליטה ואחזקות

פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם

בנק מסד בע"מ (להלן: "הבנק") נוסד בשנת 1977 על ידי בנק הפועלים ומרכז הסתדרות המורים בישראל והתאגד כחברה בע"מ לפי פקודת החברות. במועד הקמתו הועברו לבנק הנכסים וההתחייבויות של מסד חברה הדדית להלוואות וחסכונות בע"מ, חברה שהוקמה בשנת 1927 על ידי מרכז הסתדרות המורים בישראל כאגודה שיתופית והתאגדה כחברה בע"מ בשנת 1953. במועד הקמתו יועד הבנק לספק שירותים בנקאיים לציבור ייחודי של המורים והגננות בישראל. החל משנת 1988 פועל הבנק כתאגיד בנקאי בעל רישיון "בנק", לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א - 1981. ביום 14 במאי 2008 הושלמה עסקת מכירת החזקותיו של בנק הפועלים (51%) בהון המניות המונפק והנפרע של בנק מסד לבנק הבינלאומי הראשון לישראל. זאת בהתאם להסכם שנחתם בין בנק הפועלים לבין הבנק הבינלאומי הראשון לישראל ביום 25 בספטמבר 2007. הבנק פועל באמצעות 14 סניפים ו-7 שלוחות והוא מספק מגוון רחב של שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיו.

חברות מוחזקות של בנק מסד בע"מ ליום 31 בדצמבר 2023

א.ב. שקד לבן (1997) 04 בע"מ, חברה שרכשה נכסים ומשכירה אותם לבנק. בבעלות מלאה של הבנק.

רכוש קבוע

העלות המופחתת ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכמה ב- 21.7 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-22.5 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2022.

המבנים בהם מתנהלים עסקי הבנק, הינם בבעלות הבנק או בבעלות חברת הנכסים שלו או בשכירות לתקופות שכירות שונות. בבעלות הבנק 4 מבנים בשטח של כ- 1,980 מ"ר המשמשים כסניפים. בנוסף למבנים בבעלותו, הבנק מחזיק בשכירות מבנה בשטח של כ- 1,570 מ"ר המשמש כמשרדי הנהלה ו- 17 מבנים בשטח של כ- 3,083 מ"ר המשמשים כסניפים ושלוחותיהם.

המשאב האנושי

הנהלת הבנק מכירה בחשיבות ההון האנושי בעבודה והשפעתו על ביצועי הבנק. הנהלת הבנק רואה חשיבות רבה בשיפור שביעות הרצון וחיזוק המחויבות הארגונית של העובדים, זאת על ידי תמיכה בהתפתחות העובד וקידומו המקצועי לאורך זמן.

מחלקת משאבי אנוש רואה את יעדה בהשגת יעדי העסקיים של הבנק תוך טיפוח ההון האנושי ושיפור איכותו, וזאת על ידי גיוס עובדים בעלי השכלה גבוהה, השלמת השכלתם של עובדים קיימים תוך השתתפות בהוצאות לימודיהם, השקעה בחניכה ופיתוח הדרכה מתאימה.

הבנק משקיע מאמצים רבים בשיפור מקצועיות העובדים, הן מבחינת קידום העובד בסולם התפקידים במערכת והן לשיפור השירות. לצורך כך מקיים הבנק מערכת הכשרה מקצועית בכל נושאי הבנקאות לעובדים בכל הרמות - החל מעובדים חדשים וכלה במנהלים. מערך ההדרכה כולל קורסים ברמות שונות, השתלמויות וקורסים בכירים. בשנת 2023 עברו עובדי הבנק 1,467 ימי הדרכה, ובממוצע כל עובד בבנק עבר כ- 6 ימי הדרכה בשנה החולפת (כולל לומדות). הבנק מייחס חשיבות רבה לרווחת העובד ובני משפחתו, הנובעת הן מתחושת המחויבות העמוקה שלו כלפי ציבור העובדים והן מתוך הכרה בהשפעה שיש לפעילות זו על תפקוד העובד ויחסו למקום עבודתו.

סך המשרות בבנק

מצבת כח האדם בבנק, כולל כח-אדם חיצוני, ביום 31 בדצמבר 2023 כללה 255 עובדים בהשוואה ל-249 ביום 31 בדצמבר 2022. מספר העובדים על בסיס ממוצע חודשי כללי בשנת 2023 - 253 עובדים בהשוואה ל-254 עובדים

בשנת 2022. מספר המשרות הגיע בסוף שנת 2023 ל-254.5 משרות, בהשוואה ל-249 משרות בסוף שנת 2022. מספר המשרות על בסיס ממוצע חודשי בשנת 2023 עמד על 250 משרות, בהשוואה ל-254 משרות בשנת 2022.

משרות כח אדם ממוצעות לפי מגזרי פעילות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2023	2022	שינוי	
212	216	(1.9%)	מגזר משקי בית
3	3	-	מגזר בנקאות פרטית
25	25	-	מגזר עסקים קטנים וזעירים
5	5	-	מגזר עסקים בינוניים
3	3	-	מגזר עסקים גדולים
2	2	-	מגזר ניהול פיננסי
250	254	(1.6%)	סך הכל

נתונים אודות עלות ושכר למשרת עובד בבנק (באלפי ש"ח)

שנת 2022	שנת 2023	
356.0	362.9	עלות למשרת עובד (ללא מענק)
402.4	423.4	עלות למשרת עובד (כולל מענק)
236.7	239.6	שכר למשרת עובד (ללא מענק)
273.9	288.2	שכר למשרת עובד (כולל מענק)

מאפייני המשאב האנושי

הגיל הממוצע של עובדי הבנק בשנת 2023 הוא 47 בדומה לשנת 2022. ממוצע וותק העובדים בבנק בדצמבר 2023 הוא 19 שנים בדומה לדצמבר 2022. בשנת 2023 לא חלה עלייה משמעותית בשיעור העובדים האקדמאיים בבנק. מתוך כלל עובדי הבנק שיעור העובדים האקדמאים בדצמבר 2023 הוא 76% בהשוואה ל-76% בדצמבר 2022.

תכנית תגמול לעובדי הבנק

בחודש דצמבר 2023 נחתם הסכם בין הבנק לבין וועד העובדים של הבנק לשנים 2023-2027. שכרם של עובדי הבנק צמוד להסכם השכר הנהוג בבנק הפועלים. הסכם השכר במסד מבוסס על זה שנחתם בבנק הפועלים בחודש אוגוסט 2023. הסכם השכר כולל, בין היתר, את הרכיבים העיקריים הבאים:

1. בנוסף למנגנוני הקידום/ עליית השכר השוטפים הנהוגים בבנק, תשולם לעובדים הכלולים בהסכם הקיבוצי, תוספת שכר שקלית קבועה בסך של עד כ- 1,000 ש"ח לעובד, שתשולם בפעילות לאורך שנות ההסכם, מתוכם תוספת של 300 ש"ח המותנית בשיעור תשואה של 15% ומעלה בשנים 2026 ו-2027. היה והתשואה באחת מהשנים 2026 ו-2027 תהיה בין 10% ל-15% ישולם מענק חד פעמי בסך 2,250 ש"ח ברוטו בשנה העוקבת לאותה השנה. מתחת ל- 10% תשואה לא יהיה תשלום כלשהו.
 2. העובדים יקבלו מענק בגובה שתי משכורות שיינתנו בשני חלקים שווים. מחצית המענק שולמה בתקופת הדוח.
 3. קביעת מנגנון בונוס שנתי מעודכן של עד 2.5 משכורות בממוצע לעובד בשנה, תלוי תשואה להון במנעד תשואות שייקבע על ידי הבנק מדי שנה.
 4. מענק התמדה במערך הסינוף בסך 1,500 ש"ח לעובד, ישולם מדי שנה לעובדים ששיעור הנוכחות שלהם הינו 85% לפחות מתוך סך שעות הנוכחות בשנה קלנדרית קודמת.
 5. משך הזמניות של העובדים החדשים שנקלטו משנת 2021 ואילך, יעמוד על 6 שנים. הנהלת הבנק רשאית להעניק קביעות לפני כן על פי שיקול דעתה.
- לגילוי בדבר מדיניות התגמול של הבנק - ראה בחלק 10 בנושא תגמול בדוח הסיכונים השנתי באינטרנט.

הקוד האתי

דירקטוריון הבנק אישר במהלך חודש דצמבר 2020 את הקוד האתי העדכני של הבנק, במטרה להטמיע נורמות התנהגות ראויות בקרב מנהלי הבנק ועובדיו וליצור תשתית לתרבות ארגונית אשר משלבת מצוינות עסקית עם מצוינות ערכית. הקוד האתי משמש מסמך הצהרתי מחייב בכל פעילות הבנק, כלפי לקוחותיו, כלפי עובדיו וכלפי סביבתו. בקוד האתי נקבעו ערכים מרכזיים ואופן יישומם בחיי היומיום של העובד. הקוד האתי מפורסם בפורטל הבנק ובאתר הבנק באינטרנט ומחולק במעמד קליטת עובד לעבודה. לבנק ועדת אתיקה בראשות חבר הנהלה המשמש כראש אגף בנקאות קמעונאית ובאחריותה דיון בנושאים אתיים והטמעת ערכי הקוד האתי בקרב עובדי הבנק.

הסכמים מהותיים ונושאים אחרים

1. מכרז החשב הכללי למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה

ביום 20 ביוני 2021 זכה הבנק במכרז של החשב הכללי למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה במוסדות להכשרת עובדי הוראה. תקופת ההתקשרות הינה ל-5 שנים עד ליום 30 ביוני 2026, כאשר החשב הכללי רשאי להאריך את ההסכם לתקופה נוספת של עד 36 חודשים. במסגרת המכרז, הבנק הפקיד ביום 12 ביולי 2021 סך של 826 מיליוני ש"ח לחשבון מיוחד של החשב הכללי, אשר יוחזר לבנק בתוספת הצמדה בניכוי 1% לשנה. במסגרת המכרז תועמדה לעובדי ההוראה הלוואות מחשבון החשב הכללי האמור, באמצעות הבנק. לאחר תום ההתקשרות יוחזר לבנק הסכום שיוותר בחשבון הפקדון. החל ממועד זה, מידי תום רבעון קלנדרי, יוחזר לבנק הסכום שנתקבל מהחזרי קרן באותו הרבעון, בתוספת הצמדה מיום הפקדת הפקדון. ההלוואות שתינתנה הינן בסכום מירבי של עד 40 אלפי ש"ח ולתקופות זמן של עד 10 שנים, בהתאם לסוג ההלוואה. ההלוואות הינן ללא הצמדה ונושאות ריבית בשיעורים הנקבעים על ידי החשב הכללי. בנוסף, יעביר הבנק מענקים מותנים לסטודנטים להוראה מחשבון מיוחד של החשב הכללי בגבולות הקצאה מתקציב המדינה (לא מכספי הפקדון). המענק המותנה יהפוך למענק מלא רק בהתקיים קריטריונים שנקבעו על ידי משרד החינוך. במקרה של אי מימוש תנאי המענק, יהפוך המענק המותנה להלוואה לסטודנט, בתנאים שנקבעו על ידי החשב הכללי.

2. שירותי תפעול

במהלך שנת 2022, עודכן נספח התמורה להסכם שירותי מחשוב משנת 2016 עם חברת מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ ("להלן – "מתף"), חברה בת בשליטה מלאה של הבנק הבינלאומי. במסגרת העדכון נקבע מנגנון חיוב על בסיס מחיר לפעולה, אשר נקבע לפי פרמטרים שונים להערכת עלויות המחשוב המקובלות במערכת הבנקאית. יועץ חיצוני מטעם הבנק בחן את סבירות מנגנון החיוב. שירותי המחשב הבנקאיים על פי ההסכם האמור כוללים שירותי מחשוב, שיטות, תהליכים ותפעול (לרבות תוכנה, חומרה, עדכוני גרסאות, תמיכה בהוראות הרגולציה, תחזוקה וחידוש ציוד באתרי הבנק, אבטחת מידע והשקעות בפרויקטים עתידיים). הבנק בעצמו לא משקיע בחומרה ובפיתוח. השירותים הינם בהיקף ובסטנדרטים הנהוגים בקבוצת הבנק הבינלאומי. לפרטים נוספים ראה באור 22 לדוחות הכספיים.

דירוג הבנק

בוצע על ידי חברת מידרוג בע"מ במהלך חודש פברואר 2024. דירוג הבנק נותר Aa3 והערכת האיתנות הפיננסית הפנימית של הבנק נותרה על כנה. דירוג הפקדונות לזמן ארוך נותר Aa1 ואופק הדירוג נותר יציב. דרוג הפקדונות לזמן קצר נותר P-1.

חקיקה ויוזמות רגולטוריות

להלן, בתמצית, פירוט של הוראות דין ויוזמות רגולטוריות אשר פורסמו ו/או נכנסו לתוקף במהלך תקופת הדוח, אשר משפיעות או עשויות להשפיע באופן מהותי על פעילות הבנק. הבנק בוחן את המשמעויות הכוללות של ההוראות והיוזמות האמורות על הכנסות הבנק והוצאותיו כמו גם את המשמעויות העסקיות והתפעוליות, ארוכות הטווח.

לחלק מהיוזמות יכולה להיות השפעה לרעה על הכנסות הבנק ו/או הוצאותיו. השפעה זו אינה ניתנת לכימות בשלב זה, הואיל והיא תלויה בגורמים שונים, לרבות התנהגות הלקוחות, פעילות המתחרים ושינויים רגולטוריים נוספים. ביחס להוראות המצויות בשלבים לא סופיים, לא ניתן להעריך גם האם תפורסמנה ומה תהיינה ההוראות הסופיות שתקבענה.

אין באמור בפרק זה כדי לגרוע מהאמור ביתר פרקי וסעיפי הדוח, מקום שקיימת בו התייחסות נוספת להוראות הדין והיוזמות הרגולטוריות המפורטות להלן או לאחרות. בעיקר, לאמור בפרק סיכונים מובילים ומתפתחים לעניין ריבוי היוזמות הרגולטוריות הרלוונטיות למערכת הבנקאית בתקופה האחרונה.

מלחמת "חרבות ברזל"

מאז המתקפה הרצחנית של ארגון הטרור חמאס על ישראל, שאירעה ביום 7 באוקטובר 2023, והתחלת מלחמת "חרבות ברזל" בעקבותיה, מוכרז אירוע חירום אזרחי ומצב חירום מיוחד בשטח המדינה כולה. על רקע המצב החריג והקיצוני שיצרו האירועים האמורים והשלכותיו, בין היתר, על הכלכלה בישראל, ועל מנת לסייע ללקוחות ולמערכת הבנקאית להתמודד עם אתגרי המצב, פורסמו על ידי הפיקוח על הבנקים ועל ידי רגולטורים נוספים הוראות, הקלות והנחיות בנושאים רבים ולהלן העיקריות שבהן:

הוראת נב"ת מס' 251 - התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם מלחמת חרבות ברזל (הוראת שעה)

ההוראת השעה מתעדכנת מעת לעת ובהתאם לצרכים. ככלל ההוראת השעה תהיה בתוקף עד ליום 31 במרס 2024, למעט הקלות מסוימות שלגביהן נקבעו תקופות תחולה שונות. הנוסח המעודכן האחרון התפרסם ביום 4 בפברואר 2024, והוא כולל את ההקלות העיקריות שלהלן ושעודן בתוקף נכון למועד פרסום הדוח:

- נקבעו סכומי החריגות, בהתאם לסוג לקוח, בהן רשאי תאגיד בנקאי שלא להגדיר ולהסכים מראש ובכתב על מסגרת בתוך יום עסקים אחד, ובלבד שיפעל להסדרת המסגרת בהקדם האפשרי.
- הוסרה המגבלה להימנע במשך שלושה חודשים לפחות מפניה יזומה ללקוח אשר השיב בשלילה להצעת אשראי צרכני בעבר.
- הורחבה לסכומים גבוהים יותר, בתנאים מסוימים, האפשרות לנקוט בהליכי זיהוי חלופיים בעת מתן שירותי תשלום עבור מקבל השירות.
- ביחס להלוואות המיועדות לרכישת קרקע למטרות פיתוח או בנייה, הובהר כי עלייה בשיעור מימון מעל רף של 80%, הנובעת מריבית שתיצבר עד ליום 31 בדצמבר 2023 כתוצאה מ"תקופת גרייס" שניתנה לאחר יום 7 באוקטובר 2023, לא תובא בחשבון בחישוב שיעור המימון.
- להלוואה למטרת בניית ממ"ד או לשיפור מיגון בדירת מגורים בתנאים שנקבעו, שסכומה אינו עולה על 200,000 ש"ח, ניתן פטור ממגבלות מסוימות למתן הלוואה לדיור.
- נקבע כי תאגיד בנקאי רשאי לאשר הלוואה לדיור שלא למטרת רכישת זכות במקרקעין עד לשיעור מימון של 70% (במקום 50%) ובלבד שסכום ההלוואה שמעל שיעור מימון של 50% לא יעלה על 200,000 ש"ח.
- הוארכו בששה חודשים התקופה בה יחשב דוח כספי כמעודכן והתקופה להמצאת נתונים כספיים חצי שנתיים לצורך אישור אשראי לתאגיד.
- ניתנה הרשאה לדחיית מועדי ביצוע רוטציה למנהל או עובד בתפקידים רגישים ולניצול חופשה רציפה.

- הוארכו מועדים שונים בקשר למתן הלוואות לדיור (הנפקת אישור עקרוני למתן הלוואה לדיור. וכן הנפקת מכתבי כוונות, אישורי סילוק, הודעות על ביצוע ביטוח מטעם הבנק במקרים בהם הפוליסה שהומצאה אינה עונה על דרישות הבנק, ואישור לשעבוד נכס בדרגה שנייה, לטובת גורם אחר).
- הקלה בקבלת חתימת לווה, אשר בשל המלחמה אינו יכול לחתום על מסמכי הלוואה לדיור, בכפוף לחתימת יתר הלווים על מסמכי הלוואה כנדרש.
- ניתנה הקלה לקיום חובת הגילוי הנאות בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 449 - פישוט הסכמים במועד בקשת לקוח לדחיית תשלומי הלוואות במסגרת מתווה הסיוע ללקוחות בהתמודדות עם השלכות המלחמה.
- ניתנה דחייה של חודש במשלוח דו"ח בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 460 - הצגת נתוני פעילות בפיקדון נ"ע.
- נקבע, כי לא תידרש חתימת לקוח לצורך ביצוע בקשה לדחיית תשלומים לפי מתווה הסיוע, ובלבד שתתקבל הסכמה מתועדת של הלקוח.
- נדחה המועד לעריכת סקר בטיחות עבור מערכות שבסיכון גבוה ומערכות בנקאות בתקשורת.
- נדחו מועדי התחילה של תיקונים שונים לחלק מהוראות ניהול בנקאי תקין שעיקרם מפורט להלן.
- הקלות בעבודת הדירקטוריון, המאפשרות לראות בהשתתפות של דירקטור בשיבה, באמצעות שימוש באמצעי תקשורת מתקדמים, כנוכחות פיזית לצורך עמידה בחובת ההשתתפות, וכן הקלות במועדי אישור פרוטוקולים והפצת החלטות.
- הוארך, בתנאים מסוימים, המועד לסקירת ואישור מסמכי מדיניות ניהול סיכונים כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 310.

מתווה מקיף של בנק ישראל שאומץ על ידי הבנקים לסיוע ללקוחות בהתמודדות עם השלכות מלחמת "חרבות ברזל"

לפרטי מתווה ההקלות, שפורסם ביום 15 באוקטובר 2023 והוארך והורחב ביום 17 בדצמבר 2023 וביום 4 במרץ 2024, ראה השפעת מלחמת "חרבות ברזל", בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

הודעת הפיקוח על הבנקים על פעילות סניפי המערכת הבנקאית לאור המצב הביטחוני

ההודעה, שפורסמה ביום 8 באוקטובר 2023, מאפשרת למערכת הבנקאית לפעול במתכונת מצומצמת מבחינת קבלת קהל - לסגור את מערך הסניפים בטווח של עד 40 ק"מ מרצועת עזה, ולפתוח סניפים במתכונת מצומצמת של "סניפי גרעין" (סניף שנערך מבעוד מועד לשעת חירום ואשר מראש הוחלט לגביו כי ייפתח בשעת חירום) בטווח של 40-80 ק"מ מהרצועה, וכן לשנות את שעות פעילות הסניפים, ככל שהנסיבות מחייבות זאת. בנוסף, ביום 12 באוקטובר 2023, פורסם מכתב בנק ישראל המפורט להלן, הכולל התייחסות לעניין חשיבות שימור זמינות ורציפות השירותים הבנקאיים ככל הניתן, וכן ההיתר המאפשר מתן שירותים בנקאיים באמצעות סניפים ניידים.

מכתב בנק ישראל בעניין "דגשי הפיקוח על הבנקים למערכת הבנקאית בעקבות מלחמת "חרבות ברזל"

המכתב, מיום 12 לאוקטובר 2023, מפרט את הציפיה הפיקוחית במגוון נושאים לנוכח המצב, לרבות שימור זמינות ורציפות השירותים הבנקאיים ככל הניתן ובהתאם למגבלות השעה; טיפול, סיוע ומענה לפניית לקוחות על רקע המלחמה, בדגש על פניות דחופות ופניות על רקע הומניטרי; הקלה בנטל וסיוע ללקוחות בעמידה בהתחייבויותיהם; היערכות להתגברות ניסיונות ותקיפות סייבר ולהתגברות תופעות של הונאות עובדים ולקוחות; בחינת כלל הסיכונים בניטור גובר, התאמת המדיניות והמודלים לתרחישי קיצון מחמירים יותר ובחינת רמת הנזילות הנדרשת, ובחינת נאותות האמצעים והכלים לניהול הסיכונים, תוך חיזוק מנגנוני השליטה, הניהול, הביקורת והבקרה בכל נתיבי הפעילות העיקריים; קיום דיונים בדירקטוריון בדבר מתווה ההיערכות הנדרש למצב, ועוד.

מכתב בנק ישראל בעניין תכנוני הון ומדיניות חלוקת רווחים

בהתאם למכתב מיום 12 לנובמבר 2023, התאגידים הבנקאיים הונחו לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנד וביצוע רכישות עצמיות של מניות לתקופה הקרובה.

חוק דחיית מועדים (הוראת שעה-חרבות ברזל) (חוזה, פסק דין או תשלום לרשות) התשפ"ד-2023

אשר פורסם ביום 18 באוקטובר 2023, ותוקן ביום 31 לדצמבר 2024, במטרה לסייע לקבוצות אוכלוסייה מסוימות (בעיקר נפגעי המלחמה הישירים, תושבי העוטף וצפון הארץ וחלק מכוחות הבטחון) ולאפשר להן דחיית מועד לעשיית פעולה שנקבעה בחוזה, דחיית מועד שנקבע בפסק דין חלוט או בהחלטה סופית, ודחיית מועד לתשלום לרשות, הכל בתנאים מסוימים ולתקופות מסוימות.

תקנות מושכי שיקים ללא כיסוי (סייגים לתחולת החוק), התשפ"ד - 2023

התקנות, אשר פורסמו ביום 26 באוקטובר 2023 ותוקנו ביום 25 בדצמבר 2023, קובעות כי שיקים שסורבו לכלל האוכלוסייה, בתקופה שבין 7 באוקטובר 2023 ועד 31 באוקטובר 2023, ייגרעו לצמיתות ממניין השיקים המסורבים לעניין חוק שיקים ללא כיסוי. כמו כן, שיקים שסורבו בתקופה שבין 1 בנובמבר 2023 ועד 21 בינואר 2024, ייגרעו לצמיתות ממניין השיקים המסורבים לעניין חוק שיקים ללא כיסוי אם נמשכו על ידי יחידים או תאגידים, אשר מתקיימים בהם אחד מהתנאים המפורטים בתקנות, ובהם מען רשום או מען להמצאת דברי דואר, המופיע ברישומי הבנק, הנכלל ברשימת היישובים הזכאים להקלה לפי התוספת לחוק דחיית מועדים (הוראת שעה-חרבות ברזל) (חוזה, פסק דין או תשלום לרשות), התשפ"ד-2023, שירות מילואים, ועוד.

עמדת אי אכיפה - ייעוץ פנסיוני על ידי תאגיד בנקאי שלא בסניפי הבנק ללקוחות קיימים בתחום הייעוץ הפנסיוני

רשות שוק הון ביטוח וחיסכון פירסמה, ביום 1 בנובמבר 2023, ויחידשה ביום 22 בפברואר 2024, עמדה לפיה לא תאכוף את האיסור שלא ליעץ מחוץ לסניפי הבנק, אם הייעוץ הפנסיוני ינתן באמצעי דיגיטלי או באמצעות הטלפון, בתקופת מלחמת חרבות ברזל, ללקוחות קיימים, המקבלים שירות בסניפים שבהם הפעילות הבנקאית מצומצמת או שאין בהם קבלת קהל נוכח המצב הביטחוני, או שהם תושבי יישובים שהתפנו המפורטים בתוספת לחוק דחיית מועדים (הוראת שעה-חרבות ברזל) (חוזה, פסק דין או תשלום לרשות), התשפ"ד-2023, או משרתי מילואים פעילים, חיילים בשירות חובה או בשירות קבע בצה"ל הזכאים לדחיית מועד בתקופה הקובעת השנייה לפי החוק הנ"ל. העמדה בתוקף מיום 1 בינואר 2024 ועד תום ההכרזה על מצב מיוחד בעורף, או עד ליום 31 במאי 2024, לפי המוקדם. כמו כן, ביום 12 בפברואר 2024 התפרסמה הצעה לתיקון חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים) (תיקון מס' 13), התשפ"ד-2024, המבקשת לאפשר מתן ייעוץ מרחוק באמצעי דיגיטלי או בטלפון.

מכתב הממונה על שיתוף נתוני אשראי בעניין "הבהרות בנוגע לדיווחים למערכת נתוני אשראי"

במסגרת המכתב, אשר נשלח ביום 19 באוקטובר 2023, למקורות המידע הפיננסיים, והבנק בכללם, התבקשו מקורות המידע להקפיד על כך שהקלות עסקיות הניתנות ללקוחות בגין התחייבויותיהם ידווחו למערכת נתוני אשראי באופן שאינו מבטא אינדיקציה שלילית לגבי הלקוח. במכתב נכללה התייחסות, בין השאר, לדחיית או הקפאת תשלומי הלוואות, ולשיקים חוזרים. עוד צוין, כי במקרים שבהם מקור המידע סבור, כי ההקלות שבכוונתו לתת עלולות להשתקף בדיווח למערכת כאינדיקציה שלילית, עליו לשקף זאת ללקוח, טרם מתן ההקלה. בנוסף, בהתאם להוראת שעה זמנית, שפורסמה על ידי הממונה ביום 9 בנובמבר 2023, פיגור בתשלום חוב למקור מידע פיננסי ידווח למאגר רק לאחר שעברו 60 ימים מהמועד שבו נוצר הסכום שלא שולם, ולא 30 ימים, כקבוע כיום.

בנקאות

הוראת נב"ת מס' 345 - עקרונות לניהול אפקטיבי של סיכונים פיננסיים שקשורים לאקלים

ההוראה פורסמה ביום 12 ביוני 2023, על רקע המודעות הגוברת בארץ ובעולם לקיומם ולהיקפם של סיכונים פיננסיים שנובעים מפוטנציאל הנזק של אירועים ותהליכים שקשורים לשינויי האקלים, ובמטרה לחזק את היציבות הפיננסית של המערכת הבנקאית אל מול סיכונים אקלים. ההוראה מבוססת על מסמך שפרסמה ועדת באזל ביוני 2022, והיא קובעת שנים עשר עקרונות על לניהול אפקטיבי של סיכונים פיננסיים שקשורים לאקלים. העקרונות עוסקים בהיבטי ממשל תאגידי, מסגרת הבקרה הפנימית, הלימות ההון והנזילות, תהליך ניהול הסיכונים, ניטור ודיווח, ניהול מקיף של סיכונים אשראי, שוק, נזילות, סיכון תפעולי וסיכונים אחרים, וניתוח תרחישים. תחילתה של ההוראה תוך 24 חודשים מיום פרסומה.

תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 434 - חשבונות משותפים - תנאי "היותו בחיים" וטיפול בחיובים קיימים לאחר הפטירה

התיקון, שפורסם ביום 11 ביוני 2023, קובע הוראות שמטרתן להגביר את המודעות של השותפים בחשבון לקיומו של תנאי היותו בחיים בהסכמי פתיחת החשבון ולמשמעותיותו וכן להקל על הנותר בחיים לטפל בהתחייבויות קיימות באמצעי תשלום שהונפקו לשימוש השותף שנפטר, בין על ידי הבנק ובין באמצעי תשלום חוץ בנקאיים (בשיתוף עם תאגידים בנקאיים אחרים). ההוראה היתה צפויה להיכנס לתוקפה שנה מיום הפרסום. אולם, כניסתה לתוקף נדחתה ליום 11 בספטמבר 2024, בהתאם להוראת השעה. כמו כן, נדחה לכל המאוחר ליום 11 במרס 2024, המועד לביצוע פניה יזומה לבעלי חשבונות קיימים, שלא בחרו שסעיף היותו בחיים יחול לגביהם, על מנת להסב את תשומת לבם לנושא, ועל הבנק לנקוט מאמצים סבירים להשלים את התהליך מול הלקוחות עד שנה מיום פרסום ההוראה.

תיקון לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981

בהתאם לתיקון, שבוצע במסגרת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023, אשר פורסם ביום 6 ביוני 2023, הבנקים נדרשים לשלוח לכל לקוח, בתחילת כל חודש קלנדרי, הודעה המפרטת את סכום העמלות הכולל (למעט עבור הלוואה לדיר, ככל שישנה בחשבון הלקוח), שגבה הבנק מהלקוח, בחודש הקודם למועד שליחת ההודעה, את סכום הריביות (למעט עבור הלוואה לדיר) שנגבו מהלקוח, בחודש הקודם למועד משלוח ההודעה, ואת סכום העמלות והריביות שנגבו בחודש הקודם בגין הלוואה לדיר. על ההודעה להישלח באמצעי שמאפשר תקשורת מידית ונגישה, ככל האפשר, והמפקח על הבנקים הוסמך לקבוע הוראות לעניין זה (לצורך כך הפיץ בנק ישראל ביום 20 באוגוסט 2023, טיוטה לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין 420 - משלוח הודעות בתקשורת). ההודעה תשלח החל מיום 2 ביוני 2024, למעט המידע בדבר סכום העמלות הכולל (למעט בגין הלוואות לדיר), אשר ישלח כבר החל מיום 1 בינואר 2024. ביום 26 בפברואר, אושרה בקריאה שנייה ושלישית הצעת חוק לדחייה רטרואקטיבית של מועד זה ליום 1 במרס 2024 במקום 1 בינואר 2024. עוד נקבע, כי הבנקים יידעו את לקוחותיהם, במסגרת התעריפונים, כי הם רשאים לגבות סכומים או שיעורים נמוכים יותר מאלו הנקובים בהם, נוסף איסור על גביית עמלה בסכום או בשיעור גבוהים מאלו הקבועים בתעריפונים, ונקבע, כי תאגיד בנקאי לא יגבה עמלה מלקוח אלא בעד שירות שניתן בפועל. כמו כן נקבע, כי בגין הפרה של כל אחת מההוראות החדשות המתייחסות לגבייה לפי תעריפוני הבנק, המפקח יהיה רשאי להטיל על הבנק עיצום כספי בסך 750,000 ש"ח.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 501 - ניהול מערך שירות ותמיכה ללקוחות

ההוראה פורסמה ביום 26 במרס 2023, כחלק ממערך רוחבי מתוכנן של בנק ישראל שמטרתו לקבוע עקרונות וסטנדרטים להתנהלות הוגנת והגונה של הבנקים כלפי לקוחותיהם. ההוראה מעגנת עקרונות למתן שירות ותמיכה

ללקוחות המערכת הבנקאית בערוצי השירות השונים, וקובעת חובות בתחום הממשל התאגידי ותהליכי העבודה, לרבות קביעת אסטרטגיה, מדיניות, תכנית ותהליכי עבודה, הקצאת משאבים ופיתוח מנגנוני פיקוח ובקרה, אשר יבטיחו קידום של עמידת הבנק בעקרונות האמורים. כמו כן, נדרשים התאגידים הבנקאיים לפעול באופן שיטתי, מתמיד ומתמשך לצורך שיפור עמידתם בעקרונות, תוך הפעלת שיקול דעת וקביעת תעודף בהתאם למהותיות ללקוח. עם עיקרי העקרונות המעוגנים בהוראה נמנים, בין היתר, קיום מערך שירות ותמיכה מיטבי שיתן מענה הולם במגוון ערוצי שירות, הן באופן שוטף והן במקרים דחופים; קיום תקשורת מועילה, שתאפשר קבלת מידע והסברים פשוטים וברורים, בעיתוי המתאים; מניעת חסמים בשירות, נזק או הטעיה, קושי או השתת עלויות עודפות; זמינות ואיכות לאורך כל תקופת ההתקשרות עם הלקוח; מתן שירות ותמיכה מותאמים ללקוחות, מתן מענה לצרכים מגוונים של קבוצות לקוחות שונות ומתן שירות נאות ואיכותי במגוון ערוצים. כמו כן, נדרש התאגיד הבנקאי לקבוע אמנת שירות ולפרסם פרטים אודות מערך השירות והתמיכה ללקוחות. ההוראה היתה צפויה להיכנס לתוקפה שנה מיום הפרסום (למעט חובות מסוימות לעניין פרסום אמנת השירות והפרטים אודות מערך השירות והתמיכה, לגביהן נקבעו מועדי תחולה שונים), אולם כניסתה לתוקף נדחתה ליום 26 ביוני 2024 בהתאם להוראת השעה.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 422 - פתיחת חשבון עובר ושב ביתרת זכות וניהול חשבון

ביום 26 במרס 2023, פורסם עדכון להוראה, וזאת, לדברי בנק ישראל, לאור החשיבות והצורך במתן שירותים בנקאיים בסיסיים לכלל קבוצות האוכלוסייה. במסגרת העדכון, בין היתר, הורחבה החובה למתן שירותים בסיסיים במסגרת ניהול חשבון עו"ש במט"י גם לחשבון המצוי ביתרת חובה שאינה חורגת ממסגרת האשראי המאושרת; הורחבה תחולת ההוראה גם על עובד זר המתגורר בישראל כדין; לאמצעי תשלום בסיסיים שהבנק מחויב לתת ללקוחותיו, בהיעדר סיבה לסירוב סביר, נוסף גם כרטיס חיוב שהינו כרטיס בנק לחיוב מידי או כרטיס בנק למשיכת מזומן, המאפשר ביצוע פעולות בסכום מוגבל לתקופה; הורחבו הפעולות שיש לאפשר את ביצוען באמצעות ערוצי בנקאות בתקשורת; הובהר, כי לא תתקבל טענת "סירוב סביר" לפתיחת חשבון עו"ש ביתרת זכות ולניהול חשבון באמצעות שירותי תשלום בסיסיים רק בשל השתייכותו של הלקוח לקבוצת אוכלוסייה מסוימת, מבלי לגרוע מזכותו של בנק לקבוע מגבלות ובקורות הנדרשות בהתאם לנסיבות העניין; נוספה חובה למסור ללקוח בכתב את ההחלטה בדבר סירוב למתן השירותים המנויים בהוראה, ולפרט את הנימוקים לה, בכפוף לכל דין, בתוך 10 ימי עסקים ממועד הגשת הבקשה; ונוספה חובת נימוק לחובת ההודעה על הפסקת מתן שירות המנוי בהוראה. ההוראה היתה צפויה להיכנס לתוקפה שנה מיום הפרסום, אולם כניסתה לתוקף נדחתה ליום 26 ביוני 2024 בהתאם להוראת השעה.

טיוטת צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירותי מסלול בסיסי, מסלול מורחב, מסלול מורחב פלוס, פעולה בערוץ ישיר ופעולה על ידי פקיד), התשפ"ב-2022 וטיוטה לעדכון כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), תשס"ח-2008

- בהתאם לטיוטות, אשר פורסמו ביום 5 בדצמבר 2022, עיקרי השינויים המוצעים הם כדלקמן:
 - עדכון שיטת החיוב בעמלות עו"ש וחיובו של הבנק לחשב עבור לקוחות יחידים ועסקים קטנים מהי שיטת התשלום הזולה ביותר עבורם מידי חודש, בהתאם לפעולות העו"ש (פעולה על ידי פקיד ופעולה בערוץ ישיר), שבוצעו על ידם בפועל באותו חודש, והתשלום שיגבה מהם יהיה בהתאם.
 - הרחבת קבוצת העסקים הקטנים שהתעריפון המוזל יחול עליהם, מתאגיד שמחזור העסקים שלו הוא עד 5 מיליון ש"ח לתאגיד שמחזור העסקים שלו הוא עד 10 מיליון ש"ח, ושינוי ברירת המחלל בצירוף עסק קטן לתעריפון המוזל, כך שכל התאגידים יוגדרו כעסק קטן, והתאגיד הבנקאי יהיה רשאי לבקש דוח שנתי במקרים בהם יש לו יסוד סביר להניח, כי מחזור העסקים של התאגיד עולה על 10 מיליון ש"ח.

- עדכון מסלול מורחב פלוס, שמיועד ללקוחות המנהלים פעילות בנקאית ענפה, והמעוניינים במסלול אשר נותן להם ערך נוסף, מעבר לשירותים הבסיסיים של פעולה בערוץ ישיר ופעולה מול פקיד. מסלול זה יורחב כך שכמות פעולות הפקיד ובערוץ ישיר הנכללות בו יהיו ללא הגבלה (כיום מסלול זה אינו מוצע בבנק). תחילתו המוצעת של הצו היא 6 חודשים מיום פרסומו.

כמו כן, ביום 25 בינואר 2024 פורסמה טיוטה נוספת לעדכון כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות), תשס"ח-2008, במסגרתה מוצעים עיקרי השינויים הבאים-

- עדכון אופן ומועד הגביה של עמלת דמי ניהול פיקדון נ"ע, כך שעמלה זו תיגבה כסכומים שקליים קבועים בגין כל אחד מסוגי נ"ע הבאים: נ"ע הנסחרים בישראל (תוך התחשבות בשתי מדרגות שייגזרו משווי של פיקדון נ"ע), נ"ע הנסחרים בחו"ל ונ"ע שאינם נסחרים בבורסה. מועד החיוב בעמלה יהיה בתחילת החודש עבור החודש שקדם לו.

- מתן אפשרות לגביית עמלה בגין שירות ייעוץ השקעות, אשר תיקבע כאחוז משווי פיקדון נ"ע לתחילת שנה, ותיגבה בתחילת השירות בגין שנה מלאה (או באופן יחסי עבור תקופת מתן השירות במקרה של שירות ייעוץ השקעות לתקופה הקצרה משנה).

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 362 - מחשוב ענן

, לרבות חובת הדירקטוריון לאשר מדיניות ותכנית עבודה רב שנתית לשימוש בשירותי מחשוב ענן, וחובה להגדיר גורם הכפוף למנהל חטיבת טכנולוגיית המידע, אשר יכיר באופן מעמיק את הסיכונים הכרוכים בשימוש בשירותי מחשוב ענן ואת השירותים הטכנולוגיים הניתנים על ידי כל נותני שירותי מחשוב הענן עמם התקשר התאגיד הבנקאי. עוד נוספו דרישות חדשות במסגרת הערכת הסיכונים של התאגיד הבנקאי, כגון חובת ביצוע סקר סיכונים למחשוב ענן מהותי, נוספו דרישות והוראות ביחס להתקשרות עם נותני שירותי מחשוב ענן מהותי, ביחס להתמודדות עם אירועי סייבר בשירותי מחשוב ענן, לרבות קיום תרגילי סייבר, וביחס לניהול המשכיות עסקית.

ההוראה נכנסה לתוקפה ביום 1 בינואר 2023, אולם תאגיד בנקאי היה רשאי ליישם את ההוראה בכללותה לפני מועד התחילה, וכן נקבעו הוראות מעבר לעניין חוזים עם נותני שירותי מחשוב ענן שנכרתו לפני מועד פרסום ההוראה ולעניין חוזים כאמור שנכרתו לאחר מועד פרסום ההוראה ועד למועד התחילה הנ"ל.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 420 - משלוח הודעות בתקשורת

בהתאם לעדכון להוראה, שפורסם ביום 6 ביוני 2021, במטרה לשפר את השירות ללקוחות ולהוזיל עלויות נקבע, בין היתר, כי על תאגיד בנקאי לבחור את ערוץ התקשורת המתאים למשלוח הודעה מסוימת ללקוח שהצטרף לשירות משלוח הודעות בערוצי תקשורת, בהתאם לרמת מהותיות המידע והמהירות הנדרשת למסירתו. לצורך כך, על התאגיד הבנקאי לבחון את צרכי הלקוחות בהתאם לנסיבות ובהתחשב בהיבטי הגנת הפרטיות, ובין היתר לבחון האם קיים צורך לאפשר ללקוח לקבל את המידע באופן מידי ונגיש והאם קיים ללקוח צורך במעקב, שמירה והדפסה של ההודעה. כמו כן, נקבעה רשימה סגורה של הודעות אותן הבנק נדרש לשלוח ללקוח הן בערוץ תקשורת המאפשר ללקוח מעקב, שמירה והדפסה של ההודעה והן בערוץ תקשורת המאפשר מסירת הודעות באופן מידי ונגיש, כדוגמת מסרונים. בעקבות תיקון, מיום 13 ביוני 2022, נכנס העדכון לתוקפו ביום 1 בינואר 2023.

שוק הון

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 461 - פעילות תאגיד בנקאי כברוקר דילר

ההוראה, אשר פורסמה ביום 19 ביולי 2023, מסדירה את פעילות התאגידים הבנקאיים בתחום התיווך הפיננסי - קבלה והעברה של הוראות לשם ביצוע פעולות בניירות ערך ונגזרי מט"ח (למעט עסקאות SPOT) עבור לקוחות, הן בפעילותם כמתווכים והן בדרך של מסחר לחשבונם העצמי. מטרת ההוראה להגן על המשקיעים תוך שמירה על יעילות, הוגנות, שקיפות וצמצום סיכונים. תאגיד בנקאי נדרש ליישם בפעילויותיו כברוקר דילר עקרונות נאותים של ממשל תאגיד, ניהול סיכונים, בקרה וביקורת פנימית, לרבות כאשר הפעילויות מבוצעות בחדר עסקאות. ההוראה נסמכת על סטנדרטים בעולם שמקורם בחקיקה אירופאית לפעילות בניירות ערך - Mifid II ועקרונות הקוד הגלובלי

- FX Global Code וכן על חובות האמון והזהירות החלות על התאגידים הבנקאיים. עיקרי החובות המוטלות על התאגידים הבנקאיים במסגרת ההוראה הם קביעת מדיניות ביצוע הוראות, התאמת הפעילות עבור הלקוח, כשירות והתאמה של עובדים העוסקים בפעילות, קוד התנהגות, דרישות תיעוד, מתן מידע ללקוח וקבלת מידע מהלקוח, גילוי נאות בדבר ניגודי עניינים ויישום בקרות על הפעילות.

ההוראה תכנס לתוקף תוך 18 חודשים ממועד פרסומה ועם כניסתה לתוקף יבוטלו הוראת נוהל בנקאי תקין מס' 461 (בנוסחו הקודם) בנושא עיסוקו של תאגיד בנקאי בניירות ערך על חשבון לקוחותיו, וכן הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 419 בנושא שמירת מסמכים.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 460 - הצגת נתוני פעילות בפקדון ני"ע

ההוראה, אשר פורסמה ביום 23 בדצמבר 2021, ועודכנה ביום 13 ביוני 2022, קובעת פורמט אחיד להצגת מידע ונתונים ללקוח אודות פקדון ניירות הערך שלו בתאגיד הבנקאי, במטרה לשפר את יכולתו של הלקוח לקבל החלטה מושכלת באשר לאפיק ההשקעה המיטבי עבורו ביחס לחלופות השקעה אחרות.

ההוראה כוללת, בין היתר, פירוט של סוגי המידע והנתונים שעל התאגיד הבנקאי להציג ללקוח, לרבות שיעור התשואה, וככל שמדובר בלקוח המקבל שירותי ייעוץ השקעות, נדרש להציג, בין היתר, גם את מידת החשיפה של פקדון ניירות הערך שלו, וכן קובעת ההוראה את המועדים והפורמט בהם יוצג המידע.

ההוראה נכנסה לתוקף ביום 1 בינואר 2023.

הגברת התחרות

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 473 - הפצת כרטיסי אשראי של מנפיקים הקשורים עם תאגיד בנקאי בהסכם הפצה

ההוראה פורסמה ביום 29 ביוני 2023, בהמשך לסעיף 17 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 ("הסעיף") הקובע, כי בעת פנייה של לקוח לתאגיד בנקאי בבקשה להתקשר עמו בחוזה כרטיס אשראי, או בעת פנייה של תאגיד בנקאי ללקוח בהצעה להתקשרות כאמור, על התאגיד הבנקאי להפיץ את כרטיסי האשראי של המנפיקים הקשורים עמו בהסכם הפצה, כהגדרתו בסעיף. הסעיף גם קובע כי תאגיד בנקאי לא יסרב סירוב בלתי סביר להתקשר עם מנפיק בהסכם הפצה, וכי המפקח על הבנקים ייתן הוראות לעניין יישום הסעיף. הוראת המפקח כעת קובעת הוראות לעניין תהליכי הפצת כרטיסי אשראי לפי הסעיף, לרבות תנאי הסכם הפצה, אופן ההפצה, הפרטים שהתאגיד הבנקאי מחויב להציג ללקוח, ותנאים שייחשבו סירוב בלתי סביר להתקשרות בהסכם הפצה.

חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום וייזום תשלומים, התשפ"ג-2023

החוק פורסם ביום 6 ביוני 2023, במטרה להסדיר את העיסוק בשירותי תשלום ובייזום תשלומים, ולאפשר לגורמים חוץ בנקאיים להיכנס לתחום ולהתפתח בו. בהתאם לחוק, העיסוק ב"שירותי תשלום", יחייב קבלת רישיון "חברת תשלומים" מרשות ניירות ערך, למעט גופים פטורים, ובהם הבנקים. "שירותי תשלום" כוללים סליקה של פעולת תשלום, הנפקה של אמצעי תשלום, ניהול חשבון תשלום ושירות ייזום מתקדם (בייזום מתקדם הלקוח מאשר לייזום להעביר בשמו הוראות תשלום, מבלי שהלקוח יידרש לאשר מול מנהל חשבון התשלום שלו). ייזום בסיסי אינו נחשב שירות תשלום, והעיסוק בו יחייב רישיון אחר, שדרישותיו מקלות יותר (בייזום בסיסי היזום מזין את פרטי ההוראה, והלקוח נדרש לאשרה מול מנהל חשבון התשלום) חברות כרטיסי האשראי הקיימות נדרשות לרישיון מסוג "נותן שירותי תשלום בעל חשיבות יציבותית", והרישוי והפיקוח ביחס אליהן יתבצע, ככלל, על ידי בנק ישראל.

החוק מבסס גם "חובת קישוריות" - "נותן שירות להעברת כספים בין יחידים" (נכון להיום, רק אפליקציות תשלום עונות להגדרה שבחוק), בעל "היקף פעילות רחב" (חלקו בקבלת/העברת הכספים בדרך זו הוא מעל 20%), חויב לאפשר ללקוחותיו שהם יחידים, לקבל ולהעביר כספים מ/אל אפליקציית תשלום אחרת, על סמך פרט מזהה. בנוסף, מנהל חשבון תשלום למוטב, חויב לאפשר ללקוח לקבל כספים ממשלם שהוא לקוח של בנק אחר/אפליקציית תשלום, על סמך פרט מזהה (למעט אם מנהל חשבון התשלום הוא בעל היקף פעילות קטן). לעניין בנק או תאגיד עזר - בעל שווי נכסים שאינו עולה על 5% משווי נכסי הבנקים בישראל).

החוק כולל הוראות רבות נוספות, ביניהן, איסור על גביית תמורה בידי מנהל חשבון התשלום, בעד מתן הגישה ליוזם תשלום, ניהול מרשם של נותני שירותי תשלום על ידי הרשות, והגדרת חובותיה של חברת תשלומים בשלל נושאים: אבטחת מידע וניהול סיכונים, ניהול כספי הלקוחות, איסור על שימוש בכספים לצורך מתן אשראי, והגבלות על עיסוקים נוספים. לפי החוק, חברות תשלומים יוכלו להשתתף במערכות התשלומים המבוקרות שאינן מיועדות ויורשו לשלם ריבית על יתרות זכות, בתנאים שנקבעו. בחוק נקבעו סנקציות, לרבות פליליות, בגין הפרתו.

חוק שירות מידע פיננסי, התשפ"א-2021

החוק, אשר פורסם ביום 18 בנובמבר 2021, יוצר הסדרה מקיפה ואחידה של פעילות שירות מידע פיננסי. בהתאם לחוק, מתן השירות יהיה טעון רישיון או אישור מאת המאסדר הרלוונטי של נותן השירות (המפקח על הבנקים, לעניין בנק, סולק ותאגיד עזר). עוד נקבע, כי לא יתאפשר לנותן שירות לעסוק בשירותי השוואת עלויות או תיווך, כהגדרתם בחוק, ביחס למוצרים ושירותים פיננסיים אותם הוא (או צדדים קשורים אליו) מספק ללקוחותיו. החוק כולל הוראות ביחס לפעילותם וחובותיהם של הגופים נותני שירותי המידע הפיננסי ושל "מקורות המידע" (הכוללים, בהתאם לחוק, בנקים, סולקים, תאגידי עזר, גוף מוסדי (קופות גמל וחברות ביטוח), בעל רישיון למתן שירותי פקדון ואשראי, בעל רישיון למתן אשראי ובעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי), לרבות בעניין הגנת הפרטיות, השימוש במידע, אבטחתו וקבלת הסכמות לשימוש בו, גביית תמורה, מניעת ניגודי עניינים והוראות צרכניות. החוק קובע מועדי תחולה מדורגים למקורות מידע וסוגי מידע שונים. מועד התחולה המאוחר ביותר שנקבע ביחס לכלל סוגי המידע הנדרשים ממקורות מידע שהם בנקים או תאגידי עזר הינו ה-14 בדצמבר 2023. ביום 12 ביוני 2023 פורסם צו שירות מידע פיננסי (דחיית יום התחילה של החוק לעניין מקור מידע שהוא בנק, תאגיד עזר או סולק לגבי סל ניירות ערך וחשבונות של תאגידים גדולים), התשפ"ג-2023, אשר דחה את כניסתו לתוקף של סל ניירות ערך ליום 15 בספטמבר 2023, ואת כניסתה לתוקף של החובה להנגשת מידע לגבי חשבונות של תאגידים גדולים ליום 14 באפריל 2024.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 368 - יישום תקן של בנקאות פתוחה בישראל

ההוראה פורסמה ביום 24 בפברואר 2020, בהמשך להוראות החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017, ובמטרה לקדם את רפורמת הבנקאות הפתוחה, המאפשרת ללקוחות לתת לצדדים שלישיים גישה למידע הפיננסי שלהם, באופן דיגיטלי ומאובטח. ההוראה חלה על בנקים וחברות כרטיסי אשראי, וכוללת הוראות לגבי יישום בנקאות פתוחה (הן לגבי העברת מידע והן לגבי הוראות תשלום), בעניין: ממשל תאגידי, אופן קבלת הסכמת הלקוח להעברת מידע או למתן הוראת תשלום, כללים לרמת שירות, עקרונות לניהול סיכונים אבטחת מידע והגנת הסייבר, החובות החלות על בנקים וחברות כרטיסי אשראי שיבחרו לפעול גם כצרכן מידע או כיוזם תשלומים, אופן הטיפול בפניות לקוחות והדיווחים הנדרשים לפיקוח.

בעקבות חקיקת חוק שירות מידע פיננסי, התשפ"ב-2021 ("החוק"), פרסם בנק ישראל, ביום 23 בפברואר 2022, תיקון להוראה, במטרה להתאימה

להוראות החוק, לרבות הרחבת סוגי נותני שירות מידע פיננסי אשר יוכלו לקבל גישה למידע פיננסי של לקוח, בהסכמתו. ביום 15 במאי 2022, פרסם בנק ישראל תיקון נוסף להוראה, הכולל הוראות לעניין תמורה המתקבלת מאחר, בקשר עם מתן שירות מידע פיננסי ללקוח. ההוראות נועדו למנוע חשש לניגוד עניינים, ומחייבות, בין היתר, קביעת נהלים שיבטיחו, כי הסדר התמורה עם הגורם האחר לא ישפיע על טיב השירות הניתן ללקוח.

ביום 23 בינואר 2023, פרסם בנק ישראל עדכון להוראה הכולל, בין היתר, תיקונים המאפשרים העברת מידע אודות ניירות ערך בחשבון הלקוח, כחלק מיישום השלב הבא בבנקאות הפתוחה. ביום 6 בדצמבר 2023, פורסמה טיוטה לתיקון ההוראה, הכוללת התאמות בסטנדרט הטכנולוגי לתמיכה במתן גישה למידע פיננסי של תאגידים גדולים וכן התאמות לעניין מתן גישה לשירות ייזום תשלומים.

כל מועדי התחולה שנקבעו בהוראה, נכנסו לתוקף, למעט העברת מידע ביחס לחשבונות תאגידים גדולים – שצפוי להיכנס לתוקף ביום 14 באפריל 2024, בהתאם לצו שירות מידע פיננסי (דחיית יום התחילה של החוק לעניין מקור מידע שהוא בנק, תאגיד עזר או סולק לגבי סל ניירות ערך וחשבונות של תאגידים גדולים), התשפ"ג-2023.

הגנת הפרטיות

תקנות הגנת הפרטיות (הוראות לעניין מידע שהועבר לישראל מהאזור הכלכלי האירופי), התשפ"ג-2023 – התקנות, אשר פורסמו ביום 7 במאי 2023, מטילות על בעלי מאגרי המידע בישראל, ביחס למידע שהועבר לישראל מהאזור הכלכלי האירופי (ולמעט מידע שהועבר במישרין על ידי נושא המידע עצמו), מספר חובות, ובהן החובה לאפשר לנושא המידע לדרוש מחיקת המידע אודותיו שאינו חוקי או שאינו נחוץ עוד למטרה שלשמה נמסר, החובה להפעיל מנגנון שיבטיח שלא מוחזק במאגר מידע שאינו נחוץ, כהגדרתו בתקנות, החובה להפעיל מנגנון שיבטיח כי המידע שמצוי במאגר נכון, שלם, ברור ומעודכן, והחובה ליידע את נושאי המידע, בנסיבות מסוימות, ביחס לקבלת המידע והעברתו. התקנות יחולו גם על מאגרים המכילים הן מידע שהתקבל מהאזור והן מידע שהתקבל מישראל. התקנות נכנסו לתוקף ביום 7 באוגוסט 2023, לגבי מידע שהתקבל מהאזור לאחר פרסום התקנות, ותיכנסנה לתוקף תוך שנה מפרסומן לגבי מידע מהאזור שהיה קיים במאגר מידע בישראל במועד פרסומן. לגבי מידע שלא התקבל מהאזור, ואשר נשמר במאגר מידע ישראלי שבו קיים גם מידע מהאזור – התחילה תהיה ביום 1 בינואר 2025.

טיוטת הנחיה של הרשות להגנת פרטיות לגבי תפקידו של הדירקטוריון בקיום תקנות אבטחת מידע – בהתאם לטיוטה, אשר פורסמה להערות הציבור ביום 7 בספטמבר 2023, עמדת הרשות היא, כי בחברות שעבוד מידע אישי מצוי בליבת פעילותן, או שפעילותן יוצרת סיכון מוגבר לפרטיות, ביצוען של דרישות מסוימות, פיקוחיות באופיין, המוטלות בתקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע), התשע"ז-2017 על בעל המאגר או על מחזיק במאגר שהוא תאגיד, צריכות להתבצע בידי דירקטוריון החברה. חובות אלה כוללות את אישור מסמך הגדרות המאגר, אישור העקרונות המרכזיים בנוהל אבטחת המידע הארגוני, קיום דיון בתוצאות סקר סיכונים ומבדקי חדירות ואישור הפעולות לתיקון ליקויים, קיום דיונים תקופתיים באירועי אבטחת המידע שהתרחשו בארגון, וקיום דיון בתוצאות הביקורת התקופתית בנוגע לעמידה בתקנות.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים – פרטים נוספים

לתיאור של מגזרי הפעילות ראה באור 24 לדוחות הכספיים ופרק מגזרי פעילות בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מבנה התחרות במגזרי הפעילות ושינויים החלים בהם

מגזר משקי הבית

- רמת התחרות על מגזר משקי הבית, נמצאת במגמת עלייה מתמדת בשנים האחרונות – הן במערכת הבנקאית והן מול גופים חוץ בנקאיים בעיקר חברות כרטיסי האשראי כחלק מההתמודדות על נתח השוק, מתבצעים בבנק שינויים נדרשים, לרבות התאמת ההיערכות בתחומים הבאים:
- שימת דגש על פיתוח השירותים הישירים של הבנק; מסד און ליין, אפליקציה מתקדמת, מכשירים לשירות עצמי לרבות האפשרות לפתיחת באופן מקוון.
 - פעילות שיווקית ממוקדת בקהל היעד, המושתתת על מערכות מיכוניות תומכות.
 - התאמות במערך הסינוף בהתאם להתפתחויות באוכלוסיות היעד של הבנק ועל פי אזורי פוטנציאל.
 - חיזוק הקשר האישי ומערכת היחסים עם הלקוח במקביל לעידוד השימוש בערוצים הדיגיטליים מביצוע פעולות פשוטות ועד לפתיחת חשבון מקוון וקבלת אשראי.

- במקביל, ממשיך הבנק להתמקד באוכלוסיות מטרה ספציפיות בקרב מגזר משקי הבית, בעיקר אוכלוסיית המורים ובני משפחותיהם בפיזור רחב.
- הבנק פועל לחיזוק מעמדו במגזר משקי הבית תוך התמחות באוכלוסיית המורים ובני משפחותיהם. המהווה נדבך מרכזי באסטרטגיה העסקית הרב שנתית של הבנק. הבנק שואף לשימור והגדלת הפעילות בקרב לקוחות קיימים, לרבות לקוחות דואליים, שחלק מפעילותם הפיננסית מתנהלת בבנקים אחרים. כמו כן, ממשיך הבנק בגיוס של לקוחות חדשים מקרב אוכלוסיות המטרה של הבנק, ובצעדים לייעול ושיפור התשתיות הקמעונאיות. התהליכים הבאים מתבצעים ו/או מתוכננים להתבצע במהלך העסקים לשם מימוש אסטרטגיה זו:
- חיזוק התפיסה ממוקדת הלקוח, תוך התאמת הצעות הערך, המוצרים, רמת השירות וערוצי ההפצה להעדפות ולצרכים הפיננסיים של כל לקוח.
- ניהול מושכל של הרשת הקמעונאית בתפיסה רב-ערוצית, המתבססת הן על מערך סניפי בפריסה הולמת, והן על הרחבה מתמדת של שירותי הבנקאות הישירה, לרבות מכשירים אוטומטיים מתקדמים, אתר האינטרנט והאפליקציות הסלולריות שנמצאות בתהליך מתמיד של הרחבת השירותים הבנקאיים הכלולים בהן בין היתר: פתיחת חשבון מקוון, שירות התכתבות עם בנקאי לכלל לקוחות הבנק הרחבת האפשרות לקבלת והגשת בקשה להלוואה באפליקציה ובאתר, ועוד.
- ייזום שיטתי מבוסס מאגרי נתונים כלפי לקוחות בכל תחומי הפעילות, לרבות שירותי ניהול חשבון, פעילות השקעות וייעוץ, אשראי צרכני ומשכנתאות.
- פעילות המשכנתאות של לקוחות הבנק מתבצעת באמצעות חברת האם והשירות ניתן על ידי דלפקי משכנתאות המוצבים בחלק מסניפי הבנק.
- פיתוח מסעות לקוח מותאמים על פי פרסונות לשיפור תהליכי גיוס וקליטה וחווית השירות

מגזר הבנקאות הפרטית

- הפעילות במגזר הבנקאות הפרטית המתאפיין ברמת תחרות גבוהה.
- על רקע זה, ולנוכח רמת סיכון האשראי הנמוכה יחסית הגלומה בפעילות במגזר הבנקאות הפרטית, התחרות על לקוחות אלו חריפה ודינאמית מאוד. העלייה החדה בריבית החריפה את התחרות על לקוחות המגזר, וכמענה לתחרות פעל הבנק לשיפור במהירות התגובה העמקת הידע בקרב העובדים והמנהלים ודיוק והתאמת מוצרי ההשקעה לתקופה. תחרות זו באה לידי ביטוי בהקצאת משאבים ניכרת להעלאת רמת השירות והייעוץ ללקוחות הבנקאות הפרטית, בהכשרה מקצועית לעובדים, בהרחבה מתמדת של סל המוצרים, בשדרוג של המערכות הטכנולוגיות תומכות ההחלטה, בהטבות בתנאי ניהול חשבון, בשחיקה ברמות המחירים והעמלות, ושימת דגש על שירות אישי ויצירת מעטפת שירות מותאמת ללקוח
- על מנת לשפר את היערכות ההבנק בטיפול בפלח העליון של הבנקאות הפרטית, הקים הבנק מרכזי ייעוץ איזוריים המעניקים שירותי ייעוץ ללקוחות הפרימיים ב הבנק מרכזי הייעוץ מאפשרים לבנק לתת שירותי ייעוץ מתקדמים ואיכותיים תוך כדי ניצול הייתרון המיקצועי של יועצי ההשקעות במרכזי הייעוץ.
- המגזר פועל באמצעות מערך הסינוף של הבנק. לקוחות הבנקאות הפרטית מקבלים שירות ביחידות מובדלות בסניפי הבנק, אשר מספקות את מכלול השירותים הבנקאיים במודל שירות אשר מותאם באופן ייחודי לאופי פעילותם של הלקוחות ולצרכיהם. השירותים ניתנים על ידי בנקאים אשר הוכשרו להעניק את השירות לפלח זה.
- הבנק פועל תדיר לשיפור תהליכים ולהכנסת שיפורים טכנולוגיים במטרה לשפר את רמת השירות ולהרחיב את סל המוצרים, כולל שידרוג ופיתוח השירותים הניתנים באינטרנט ובסלולר, כגון, שדרוג זירת שוק ההון באפליקציה הסלולרית, מתן האפשרות להצטרפות ליעוץ השקעות דרך אתר האינטרנט שירות ADVISE ME. המאפשר ליועץ ההשקעות לשלוח הצעות לפעולות ישירות ללקוח באמצעות האפליקציה הסלולרית.

מגזר העסקים הקטנים והזעירים

התחרות על מגזר העסקים הקטנים והזעירים נמצאת במגמת התחזקות בשנים האחרונות. הבנק מתחרה במגזר העסקים הקטנים והזעירים מול כלל הבנקים אך עם זאת מרחיב את פעילותו מול המגזר. כמו כן, קיימת תחרות מצד גופים פיננסיים שונים, ובהם חברות כרטיסי האשראי, חברות לסינג וחברות ביטוח. הבנק ממקד את הפעילות במגזר העסקים הקטנים תוך ניצול היתרון במקצועיות, זמינות ומהירות תגובה. לקוחות הבנק במגזר העסקים הקטנים הינו ממגוון רחב של ענפי משק בעלי נפח פעילות עסקי נמוך.

מגזר העסקים הבינוניים

- התחרות על לקוחות מגזר העסקים הבינוניים במערכת הבנקאית הולכת וגוברת. התחרות מתבטאת ברמת השירות ובמהירות התגובה, ברמת המחירים והעמלות ובתנאים להעמדת מימון. הבנקים מתחרים ביניהם ביכולת להגיב במהירות וביעילות לצרכים המשתנים של כל לקוח, באיכות השירותים וכח האדם המקצועי ובפיתוח מוצרים בנקאיים מתוחכמים וחדשניים. בנוסף לכך, קיימת תחרות מצד גופים חוץ בנקאיים, כגון חברות הביטוח, חברות למימון והאפשרות לגיוסי ההון בשווקים בארץ ובחו"ל.
- מרבית הלקוחות במגזר העסקים הבינוניים בישראל מנהלים חשבונות במספר בנקים, מה שמגביר את התחרותיות על לקוחות אלה. גם דרישות הון רגולטוריות, המגבילות את הבנקים בפעילותם מול לקוחות עסקיים גדולים והחמרתן בשנים האחרונות, מובילות את המערכת הבנקאית להתמקד בלקוחות אלו, בעיקר בתחום ה-Middle Market.
- כחלק מהמיקוד העסקי, הבנק מנצל יתרון תחרותי לגודל. הפעילות מול העסקים הבינוניים מרוכזת בשלושה מרכזים עסקיים במטרה לתת מענה מקצועי, זמין ומהיר לצרכים העסקיים.
- גם בפעילות הפאסיבה קיימת תחרות על לקוחות מגזר ה-Middle Market, הן מול בנקים והן מול גופים חוץ-בנקאיים המתמחים בשוקי ההון והכספים (לרבות חברות הביטוח, בתי ההשקעות וכיו"ב).
- לקוחות הבנק במגזר העסקים הקטנים והבינוניים הינו ממגוון רחב של ענפי משק. היקף האשראי ברמת לקוח הינו עד 50 מ' ש"ח.

שיפורים טכנולוגיים וחדשנות

מערך טכנולוגיות המידע של קבוצת הבינלאומי מתפעל ומתחזק את התוכנה והחומרה של מערכות הליבה והדיגיטל של השרתים המרכזיים והמבוזרים ושל תחנות הקצה, את רשת התקשורת והטלפוניה וכן את כל הציוד הייעודי והנלווה הקשור לטכנולוגיית המידע בסניפים וביחידות המטה של קבוצת הבנק. במסגרת אסטרטגיית המחשוב של קבוצת הבנק ובמטרה לתת מענה טכנולוגי למגמות המתפתחות בעולם הבנקאות המודרני, ננקטו בשנת 2023 מספר מהלכים, ביניהם הטמעת טכנולוגיות מתקדמות וחדשניות, מקסום הטרנספורמציה הדיגיטלית, פיתוח יכולות לעבד ולנתח מאגרי מידע לאיתור הזדמנויות והצעות ערך מותאמות לקוח, וזאת על מנת להעצים את חוויית הלקוח, תוך חתירה למציאות תפעולית, שמירה על עדכניות טכנולוגית ושיפור מתמיד באבטחת מידע וסייבר.

הנושאים העיקריים בתחום התשתית הטכנולוגית בשנת 2023

ארכיטקטורה

- הבנק גיבש ארכיטקטורה עדכנית מודרנית, רב שכבתית, אשר תהווה תשתית מתקדמת וגמישה והמאפשרת פיתוח יישומים מהיר, איכותי ויציב, תוך שימת דגש על הנושאים הבאים:
- הוגדרה והוטמעה מתודולוגיית Design Authority, תוך קביעת סטנדרטים לבחינת יישומים ושימוש בתבניות עבודה לפיתוח.
- הוגדרה אסטרטגיה ומדיניות ארגונית ליישומי ענן.

- הוגדרו תשתיות ומתודולוגיות חדשות לתמיכה בפיתוח יישומים (קטלוג שירותים מרכזי, בניית יישומים מונחי אירועים).

דאטה

- הבנק ממשיך להוביל שימוש מתקדם בדאטה לטובת פרסונליזציה מול הלקוח ושיפור חווית לקוח.
- תחום הדאטה, כחלק ממערך בנקאות מתקדמת, מוביל יישומי דאטה מתקדמים בכללם:
 - יישומי למידת מכונה (Machine Learning), מודולים לניתוח שפה (NLP) ובחינת יכולות ראשוניות של Generative AI.
 - הנגשת דאטה באופן רוחבי בארגון ושימוש בכלים מתקדמים בשימוש עצמי.
 - ניהול קהילת דאטה ארגונית לטובת חיזוק הארגון כארגון מונחה נתונים.
 - כל זאת מתוך הבנה אסטרטגית כי שימוש מתקדם בדאטה יביא ערך גבוה ללקוחות.
 - במהלך שנת 2023, הושקה לראשונה גם תשתית חדשנית לניהול נתונים - Snowflake. תשתית זו מאפשרת הנגשה מהירה ואפקטיבית של נתונים מעולם השירותים הדיגיטליים, לטובת הצעות ערך מתקדמות ומבוססות נתונים ללקוח ב-Time To Market מהיר.

דיגיטל וחדשנות

- הבנק ממשיך להרחיב את היכולות והצעות הערך הדיגיטליות, ובכלל זה:
 - מידע תומך החלטה ללקוחות שוק ההון - דוחות מבוססי AI של חב' "BRIDGEWISE" לניתוח ודירוג מניות.
 - הרחבת סוגי החשבון לפתיחה מקוונת בדיגיטל - חשבונות מנהלי תיקים, חיווי אשראי בפתיחת חשבון.
 - הרחבת אמצעי הזדהות במענה קולי - הזדהות בסיסמה חד פעמית.
 - כרטיס אשראי דיגיטלי - הזמנת כרטיס אשראי דיגיטלי המאפשר שימוש מיידי.
 - אזור אישי במשכנתאות - אזור אישי שבו ניתן לראות את סטטוס הבקשות ואישורים במשכנתאות.
 - מולטיבנק - למערכת המשולבת בדיגיטל של הבנק והמאפשרת ללקוח לצפות בחשבונותיו בכלל המערכת הבנקאית, התווספה האפשרות גם לאגריגציית מידע בנושא כרטיסי חיוב בנקאיים וחוץ בנקאיים.

שיפור השירות ללקוח

- הבנק שם דגש על שיפור השירות וערוצי התקשורת עם הלקוח, ובכלל זה:
 - הרחבת השירותים במענה קולי ממוחשב - העברות למוטבים אקראיים.
 - ניהול תורים בסניפים - ניהול תורים ממוחשב לשיפור השירות וויסות עומסים.
 - הרחבת השירותים בהתכתבות עם בנקאי - חתימה דיגיטלית על מסמכים.
 - העברות מט"ח - הרחבת סוגי ההעברות: הוניות, לקוחות שוק ההון, התוספת הרביעית.
 - בנק ללא נייר - אישור פעולות דיגיטלי באמצעות הטלפון הנייד.

אוטומציה ושיפור תהליכים עסקיים

- שיפור השירות והתייעלות על ידי המשך יישום אוטומציית רובוטים (RPA) ושיפור תהליכים עסקיים ותפעוליים, כגון:
 - ביצוע ביטול עיקול ושחרור כספי לקוחות.
 - איחזור מסמכים לבקשת לקוחות.
 - קיצור שחרור נכסים במשכנתאות שהסתיימו.
 - קיצור דיווח מסמכי פתיחת חשבון.

פיתוח עיסקי

- השתתפות בהנפקות, קרנות גידור בנאמנות, מסחר After Hours.

אבטחת מידע

ארכיטקטורת סייבר

- שיפורים והוספת יכולות טכנולוגיות חדשניות, בהתאם לניהול הסיכונים של הבנק.

שדרוג תשתיות

- הרחבת תשתיות מסחר - הרחבת תשתית לדיווח מסגרות עבור פעילות הלקוחות המשמעותיים במערכות המסחר האוטונומיות.
- ATM - התקנת עמדות משולבות לפעילות מזומנים והפקדות שיקים במכשיר אחד.
- מערכת סניפית חדשה - שדרוג טכנולוגי ומודרניזציה של תשתיות המערכת ועיצוב חדשני.
- הרחבת יכולת הניטור האפליקטיבית לזיהוי צווארי בקבוק במערכות השונות, על מנת לשפר את זמני התגובה ללקוחות.
- העלאת יתירות הקישור בין אתרי המחשוב המרכזיים.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

2021			2022			2023			
שיעור הכנסה (%)	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת (1)	שיעור הכנסה (%)	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽¹⁾	שיעור הכנסה (%)	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת (1)	
4.75	231.3	4,870.9	5.69	298.3	5,240.7	8.40	463.0	5,511.4	נכסים נושאי ריבית - בישראל
1.96	12.8	653.2	4.11	30.1	733.0	2.25	15.7	698.1	אשראי לציבור ^{(2),(5)}
0.79	19.7	2,495.3	1.50	37.4	2,497.3	2.62	61.7	2,356.3	אשראי לממשלה
0.10	0.8	796.9	1.22	11.2	915.2	4.86	46.1	947.6	פקדונות בבנקים
									פקדונות בבנקים מרכזיים
0.43	3.3	764.0	0.88	7.1	805.4	2.16	18.9	875.3	אג"ח מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה ⁽³⁾
-	-	-	-	-	-	-	-	-	אג"ח למסחר ⁽³⁾
-	-	20.6	-	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
2.79	267.9	9,600.9	3.77	384.1	10,191.6	5.83	605.4	10,388.7	סך כל הנכסים נושאי ריבית
		433.4			448.0			486.2	חייבים בגין כרטיסי אשראי
									שאינם נושאי ריבית
		444.5			462.7			429.0	נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ⁽⁴⁾
2.56	267.9	10,478.8	3.46	384.1	11,102.3	5.36	605.4	11,303.9	סך כל הנכסים

ראה הערות בסוף נספח 1.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

2021			2022			2023			
שיעור הכנסה (%)	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת (1)	שיעור הכנסה (%)	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת (1)	שיעור הכנסה (%)	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת (1)	
									התחייבויות נושאות ריבית - בישראל
*0.01	*0.1	*1,377.1	*0.57	*7.4	*1,290.8	1.82	14.4	790.2	פקדונות הציבור לפי דרישה
*0.61	*17.8	*2,899.0	*1.66	*51.4	*3,098.3	3.20	140.7	4,390.5	פקדונות הציבור לזמן קצוב
1.76	5.5	312.3	4.05	18.1	447.0	2.33	10.9	468.7	פקדונות מבנקים
-	-	2.0	-	-	16.3	-	-	8.8	התחייבויות אחרות
									סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית
0.51	23.4	4,590.4	1.58	76.9	4,852.4	2.93	166.0	5,658.2	זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית
		253.4			288.1			312.8	פקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית
		*4,658.7			*4,937.1			4,148.5	התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽⁶⁾
		125.2			94.6			99.3	סך כל ההתחייבויות
0.24	23.4	9,627.7	0.76	76.9	10,172.2	1.62	166.0	10,218.8	סך כל האמצעים ההוניים
		851.1			930.1			1,085.1	סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים
		10,478.8			11,102.3			11,303.9	פער הריבית
2.28			2.19			2.90			תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית ⁽⁷⁾
2.55	244.5	9,600.9	3.01	307.2	10,191.6	4.23	439.4	10,388.7	

*סווג מחדש

ראה הערות בסוף נספח 1.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

חלק ג' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית

2021			2022			2023			
יתרה ממוצעת (1)	הכנסות ריבית ⁽⁵⁾	שיעור הכנסה (%)	יתרה ממוצעת (1)	הכנסות ריבית ⁽⁵⁾	שיעור הכנסה (%)	יתרה ממוצעת (1)	הכנסות ריבית ⁽⁵⁾	שיעור הכנסה (%)	
8,035.5	239.2	2.98	8,414.3	318.5	3.79	8,437.8	536.6	6.36	מטבע ישראלי לא צמוד
*3,658.0	(3.4)	(0.09)	*3,761.6	(27.3)	(0.73)	4,455.2	(129.2)	(2.90)	סך נכסים נושאי ריבית
		2.89			3.06			3.46	סך התחייבויות נושאות ריבית
									פער הריבית
1,079.1	26.1	2.42	1,251.4	58.7	4.69	1,456.2	46.0	3.16	מטבע ישראלי צמוד למדד
837.0	(20.0)	(2.39)	993.9	(49.0)	(4.93)	1,035.6	(31.6)	(3.05)	נושאים ריבית
		0.03			(0.24)			0.11	סך נכסים נושאי ריבית
									סך התחייבויות נושאות ריבית
									פער הריבית
486.3	2.6	0.53	525.9	6.9	1.31	494.7	22.8	4.61	מטבע חוץ (לרבות מטבע
95.4	-	-	96.8	(0.6)	(0.62)	167.4	(5.2)	(3.11)	ישראלי צמוד למטבע חוץ)
		0.53			0.69			1.50	סך נכסים נושאי ריבית
									סך התחייבויות נושאות ריבית
									פער הריבית
9,600.9	267.9	2.79	10,191.6	384.1	3.77	10,388.7	605.4	5.83	סך פעילות בישראל
4,590.4	(23.4)	(0.51)	*4,852.4	(76.9)	*(1.58)	5,658.2	(166.0)	(2.93)	סך נכסים נושאי ריבית
		2.28			2.19			2.90	סך התחייבויות נושאות ריבית
									פער הריבית

* סווג מחדש.

ראה הערות בסוף נספח 1.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית מאוחד ניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

חלק ד' - ניתוח השינויים בהכנסות ריבית ובהוצאות ריבית

שנת 2022 לעומת שנת 2021			שנת 2023 לעומת שנת 2022			
גידול (קיטון) בגלל שינוי			גידול (קיטון) בגלל שינוי			
שינוי נטו	מחיר	כמות	שינוי נטו	מחיר	כמות	
67.0	46.0	21.0	164.7	142.0	22.7	נכסים נושאי ריבית בישראל
49.2	45.4	3.8	56.6	58.7	(2.1)	אשראי לציבור
116.2	91.4	24.8	221.3	200.7	20.6	נכסים נושאי ריבית אחרים
						סך הכל הכנסות הריבית
						התחייבויות נושאות ריבית בישראל
40.9	38.1	2.8	96.3	64.0	32.3	פקדונות הציבור
12.6	6.8	5.8	(7.2)	(7.5)	0.3	התחייבויות נושאות ריבית אחרות ⁽⁶⁾
53.5	44.9	8.6	89.1	56.5	32.6	סך הכל הוצאות ריבית
62.7	46.5	16.2	132.2	144.2	(12.0)	סך הכל הכנסות ריבית נטו

הערות:

- (1) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבע ישראלי לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).
- (2) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (3) מהיתרה הממוצעת של איגרות חוב למסחר ושל איגרות חוב זמינות למכירה נוספה היתרה הממוצעת של רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר וכן של רווחים/הפסדים בגין איגרות חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" לשנה שהסתיימה ביום 31.12.23 בסך של 34.0 מיליוני ש"ח (לשנה שהסתיימה ביום 31.12.22 נוכתה יתרה בסך 22.2 מיליוני ש"ח ולשנה שהסתיימה ביום 31.12.21 נוכתה יתרה בסך של 2.5 מיליוני ש"ח).
- (4) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- (5) עמלות בסך 15.3, 13.5, 12.7 מיליוני ש"ח, נכללו בהכנסות ריבית בשנים שהסתיימו ב- 31.12.23, 31.12.22 ו- 31.12.21, בהתאמה.
- (6) לרבות מכשירים נגזרים.
- (7) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
- (8) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר בתקופה המדווחת בשינוי בכמות בין התקופות להשוואה. השינוי המיוחס לשינוי במחיר חושב על ידי מכפלת הכמות בתקופה הקודמת בשינוי במחיר בין התקופות להשוואה.

נספח 2 - דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

2019	2020	2021	2022	2023	
סכומים מדווחים					
257.0	242.4	267.9	384.1	605.4	הכנסות ריבית
11.2	1.4	23.4	76.9	166.0	הוצאות ריבית
245.8	241.0	244.5	307.2	439.4	הכנסות ריבית, נטו
10.7	21.8	(3.3)	5.1	18.6	הוצאות בגין הפסדי אשראי
235.1	219.2	247.8	302.1	420.8	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
					הכנסות שאינן מריבית
3.0	0.2	2.2	2.0	(18.4)	הכנסות מימון שאינן מריבית
83.8	83.1	94.1	93.4	92.9	עמלות
0.4	0.4	5.0	0.1	0.5	הכנסות אחרות
87.2	83.7	101.3	95.5	75.0	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
					הוצאות תפעוליות ואחרות
102.0	90.8	98.6	102.2	105.9	משכורות והוצאות גלוות
27.5	27.6	27.1	25.8	26.1	אחזקה ופחת בניינים וציוד
70.7	63.6	66.4	82.8	81.3	הוצאות אחרות
200.2	182.0	192.1	210.8	213.3	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
122.1	120.9	157.0	186.8	282.5	רווח לפני מיסים
44.4	43.9	55.3	66.0	98.5	הפרשה למיסים על הרווח
77.7	77.0	101.7	120.8	184.0	רווח נקי
					רווח למניה רגילה (בש"ח)
0.52	0.51	0.68	0.81	1.23	רווח בסיסי ומדולל

נספח 3 - דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון - מידע רב רבעוני

תמצית דוח רווח והפסד לפי רבעונים בשנים 2022 ו-2023

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

2022				2023				שנה
1	2	3	4	1	2	3	4	רבעון
74.4	91.4	99.8	118.5	140.6	157.6	156.7	150.5	הכנסות ריבית
11.5	21.0	19.6	24.8	35.0	45.6	44.9	40.5	הוצאות ריבית
62.9	70.4	80.2	93.7	105.6	112.0	111.8	110.0	הכנסות ריבית, נטו
1.0	(2.9)	1.0	6.0	(4.6)	6.4	12.3	4.5	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
61.9	73.3	79.2	87.7	110.2	105.6	99.5	105.5	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
1.5	0.3	0.2	-	(7.5)	(7.2)	(3.5)	(0.2)	הכנסות שאינן מריבית
24.2	23.4	23.2	22.6	23.9	23.5	23.7	21.8	הכנסות מימון שאינן מריבית
-	-	0.1	-	0.4	0.1	-	-	עמלות
25.7	23.7	23.5	22.6	16.8	16.4	20.2	21.6	הכנסות אחרות
25.6	24.7	26.0	25.9	26.9	28.4	25.8	24.8	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
6.5	6.7	6.7	5.9	6.5	6.5	6.6	6.5	הוצאות תפעוליות ואחרות
16.8	22.7	20.7	22.6	22.8	19.7	19.7	19.1	משכורות והוצאות נלוות
48.9	54.1	53.4	54.4	56.2	54.6	52.1	50.4	אחזקה ופחת בניינים וציוד
38.7	42.9	49.3	55.9	70.8	67.4	67.6	76.7	הוצאות אחרות
13.8	14.6	17.7	19.9	24.6	23.5	23.6	26.8	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
24.9	28.3	31.6	36.0	46.2	43.9	44.0	49.9	רווח לפני מיסים
0.17	0.19	0.21	0.24	0.31	0.29	0.29	0.33	הפרשה למיסים על הרווח
								רווח נקי
								רווח למניה רגילה (בש"ח)
								רווח בסיסי ומדולל

נספח 4 - מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

2019	2020	2021	2022	2023	
סכומים מדווחים					
נכסים					
2,675.7	3,815.8	3,634.2	3,576.0	3,923.4	מזומנים ופקדונות בבנקים
258.8	625.3	742.7	795.0	1,044.2	ניירות ערך
5,056.4	5,165.2	5,575.0	6,056.5	6,024.0	אשראי לציבור, נטו
624.3	620.6	763.3	707.3	686.4	אשראי לממשלה
32.6	25.4	24.1	22.5	6,024.0	בניינים וציוד
0.5	0.4	1.0	11.8	21.7	נכסים בגין מכשירים נגזרים
45.6	92.3	94.7	98.9	5.2	נכסים אחרים
-	3.8	-	-	99.6	נכסים המוחזקים למכירה
8,693.9	10,348.8	10,835.0	11,268.0	11,804.5	סך כל הנכסים
התחייבויות והון					
6,961.9	8,612.4	9,025.1	9,346.6	9,632.7	פקדונות הציבור
349.2	252.3	431.1	446.0	499.7	פקדונות מבנקים
4.7	7.3	4.1	2.0	0.2	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
651.9	672.5	488.7	501.4	498.8	התחייבויות אחרות
7,967.7	9,544.5	9,949.0	10,296.0	10,631.4	סך כל ההתחייבויות
726.2	804.3	886.0	972.0	1,173.1	הון
8,693.9	10,348.8	10,835.0	11,268.0	11,804.5	סך כל ההתחייבויות וההון

נספח 5 - מאזן מאוחד לסוף רבעון - מידע רב רבעוני

תמצית מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2022 ו-2023

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

2022				2023				שנה
1	2	3	4	1	2	3	4	רבעון
נכסים								
3,871.8	3,956.9	3,694.2	3,576.0	3,662.2	3,582.2	3,425.4	3,923.4	מזומנים ופקדונות בבנקים
771.0	818.6	798.6	795.0	787.4	737.2	971.2	1,044.2	ניירות ערך
5,599.6	5,812.8	5,982.8	6,056.5	6,130.5	6,190.1	6,161.0	6,024.0	אשראי לציבור, נטו
739.3	725.9	719.8	707.3	701.0	701.0	691.5	686.4	אשראי לממשלה
23.9	23.5	22.9	22.5	22.0	21.7	21.1	6,024.0	בניינים וציוד
1.5	4.0	9.4	11.8	10.1	9.0	8.3	21.7	נכסים בגין מכשירים נגזרים
101.8	105.5	104.8	98.9	93.0	99.9	101.5	5.2	נכסים אחרים
11,108.9	11,447.2	11,332.5	11,268.0	11,406.2	11,341.1	11,380.0	11,804.5	סך כל הנכסים
התחייבויות								
9,278.1	9,580.6	9,435.5	9,346.6	9,403.9	9,297.4	9,283.4	9,632.7	פקדונות הציבור
467.3	484.6	452.0	446.0	464.2	460.7	451.5	499.7	פקדונות מבנקים
0.5	0.4	1.6	2.0	2.6	1.0	0.1	0.2	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
471.1	467.8	504.7	501.4	512.7	509.4	526.3	498.8	התחייבויות אחרות
10,217.0	10,533.4	10,393.8	10,296.0	10,383.4	10,268.5	10,261.3	10,631.4	סך כל ההתחייבויות
891.9	913.8	938.7	972.0	1,022.8	1,072.6	1,118.7	1,173.1	הון
11,108.9	11,447.2	11,332.5	11,268.0	11,406.2	11,341.1	11,380.0	11,804.5	סך כל ההתחייבויות וההון

מילון מונחים

ABC - Internal Capital Adequacy Assessment Process - ICAAP - תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח, כי יוחזק על ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.

FATCA - Foreign Accounts Tax Compliance Act - חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארה"ב.

LDC - Less Developed Country - ארצות המסווגות על ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.

LTV - Loan To Value Ratio - היחס בין סכום ההלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).

Middle Market - פעילות מסחרית המבוצעת מול לקוחות בסדר גודל בינוני.

CDS - Credit Default Swap - מכשיר פיננסי המעביר חשיפת אשראי למנפיק בין הצדדים לעסקה.

CLS - Continuous Linked Settlement - CLS הוא בנק לסליקת עסקאות במטבע חוץ של שני צדדים המעוניינים להימנע ככל הניתן מסיכוני סליקה ואשראי. הייחוד של CLS הוא בהיותו נקודת אמצע, מתווך, של שני צדדים, ניטרלי ובעל מנגנוני סליקה המפחיתים סיכונים באופן מירבי.

Dodd-Frank - תקנות פדרליות בארצות הברית שאושרו בקונגרס ב-2010 בניסיון למנוע את הישנותם של אירועים שהובילו למשבר בשווקים הפיננסיים של שנת 2008 על ידי הפחתת הסיכון במערכת הבנקאית בארצות הברית בין היתר על ידי הגבלת ההשקעות המוחזקות בחשבון הנוסטרו והסדרה של מסחר בנגזרים. מכוח תקנות אלו הוקמו גופים ממשלתיים שתפקידם לפקח, לאכוף ולעקוב אחר הביצועים של גופים פיננסיים גדולים.

EMIR - European Market infrastructure Regulation - רגולציה של האיחוד האירופי שנועדה להגדיל את יציבותם של השווקים מעבר לדלפק (OTC) בכל מדינות האיחוד האירופי.

FHLMC - Freddie Mac - סוכנות המסונפת לממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן לציבור (אין לחברה זאת ערבות פורמלית של ממשלת ארה"ב).

FNMA - Fannie Mae - חברה ציבורית בחסות ממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן בשוק החופשי (אין לחברה זאת ערבות פורמלית של ממשלת ארה"ב).

GNMA - Ginnie Mae - חברה פדראלית למשכנתאות. האג"ח המונפקות על ידה זוכות לערבות של הסוכנות הממשלתית למשכנתאות (Government National Mortgage Association).

Var - Value at Risk - מודל למדידת ההפסד המקסימאלי הצפוי בשל התממשות סיכוני השוק בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית קבועה מראש. השימוש בשיטה זו מצריך שיערוך שוטף של כל הפוזיציות בהתבסס על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות. מטרת המודל הינן לאמוד את הסיכונים שהמוסדות הפיננסיים חשופים להם, וכן להחזיק הון הולם לכיסוי הפסדים הנובעים מהתממשותם של סיכוני השוק בפעילויות שונות.

א **איגוח** - פעולה של הפיכת הלוואות ואשראי בנקאי להלוואה ארוכת טווח באמצעות אגרות חוב כחלק מהתהליך של גיוס הון חוץ-בנקאי. הגיוס מבוצע באמצעות ישות למטרה מיוחדת אשר מגייסת חוב על ידי הנפקת אגרות חוב המגובות על ידי מצרף של תזרימים צפויים או נכסים שנרכשו ושקובצו יחד (בפעולת איגוח - Pooling) והפכו לניירות ערך, הניתנים להנפקה. אגרות החוב או ניירות ערך שמונפקים כחלק מתהליך האיגוח מגובים בנכסים (התזרימים) האלה. האיגוח יכול להתייחס לכל זרם מוגדר של הכנסות (למשל: תקבולים עסקיים, תקבולים ממשכנתאות).

אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS) - אגרות חוב המגובות במשכנתאות שבהן תשלומי הריבית והקרן מתבססים על תזרים מזומנים הנובע מפרעון הלוואות המובטחות במשכנתאות.

אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) - אגרות חוב שתשלומי הריבית והקרן בגין מגובים על ידי נכסים פיננסיים מסוימים. הנכסים המגבים עשויים להיות קבוצות של הלוואות, לרבות משכנתאות למגורים, או נכסים פיננסיים אחרים.

אינפלציה - היא מונח כלכלי המתאר תהליך של עלייה כללית ומתמשכת של רמת המחירים במדינה או בשוק מסוים.

אירוע קיברנטי (סייבר) - אירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מערכות מחשב ו/או מערכות ותשתיות משובצות מחשב על ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר, לרבות ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא בוצע נזק בפועל.

ארגון המדינות המפותחות (OECD) - ארגון, שמרכזו בפרז, המורכב ממדינות שמשקיהן מפותחים. תנאי הקבלה הבסיסיים לארגון הם קבלת עקרונות הדמוקרטיה והשוק החופשי. מטרת הארגון היא להוביל מהלכים של פיתוח כלכלי ושיתוף פעולה עסקי בינלאומי. ישראל התקבלה כחברה בארגון במאי 2010.

אשראי on call - אשראי הנפרע על פי קריאה בהתאם לתנאי ההסכם בין הבנק ללקוח.

ב **באזל 2/ באזל 3** - הוראות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים (BCBS), העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם. הוראות ועדת באזל מהווים קנה מידה (benchmark) לסטנדרטים מובילים שנועדו להבטיח יציבות של מוסדות פיננסיים.

ג **גידור** - עסקה פיננסית שמטרתה להגן על משקיע מפני שינויים בערך ההשקעה.

ה **הון עצמי רובד 1** - הון על בסיס מתמשך - going concern capital.

הון עצמי רובד 1 כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בתוספת חלק מהזכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו (זכויות מיעוט) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים, והכל כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי", ובכפוף להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין 299 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".

הון רובד 2 - שכבת הון הנכללת בחישוב ההון הרגולטורי הכשיר. הון רובד 2 הינו הון נחות יותר והוא כולל בעיקר מכשירי הון כשירים שהונפקו על ידי הבנק בעבר אשר נכללים בהון זה בהתאם להוראות המעבר ליישום הוראות באזל 3 וכן מכשירי ההון החדשים הכשירים שמהווים ההון המותנה (Contingent Convertible - CoCo). כמו כן, במסגרת הון זה נכללים פריטים נוספים כגון: יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס עד לתקרה של 1.25% מסך נכסי סיכון האשראי.

הון רגולטורי - הון המשמש לחישוב יחס הלימות ההון של הבנק ויחסים רגולטוריים נוספים (כגון: יחס מינוף, ריכוזיות אשראי ועוד), רכיבי הון חשבונאי ומכשירי הון פיקוחי כשירים נוספים (כגון כתבי התחייבות נדחים הכשירים להיכלל כהון רגולטורי).

הלבנת הון - פעולות פיננסיות שמטרתן להסתיר מקור של כסף, בדרך כלל כסף שמקורו לא חוקי או כסף שלא שולם עליו מס. תהליך ההלבנה "מחזיר" את הכסף למערכת החוקית.

הלוואה לדיור - הלוואה המקיימת אחד מאלה, ובלבד שלא ניתנה למטרת עסק:

1. ההלוואה מיועדת לרכישה או לחכירה של דירת מגורים, בנייתה, הרחבתה, או שיפוצה;
 2. ההלוואה מיועדת לרכישת מגרש לבניית דירת מגורים או לרכישת זכות בדירת מגורים תמורת דמי מפתח;
 3. ההלוואה ניתנה במשכון דירת מגורים;
 4. ההלוואה מיועדת למימון פרעון מוקדם של הלוואה במלואה או בחלקה כאמור בסעיפים קטנים 1,2.
- הלוואת בלו/בולט** - הלוואה שבמהלך כל תקופתה משולמים רק תשלומי הריבית, ואילו הקרן נפרעת במלואה בסוף התקופה. לעיתים גם הריבית משולמת בסוף התקופה.

הלח"ס - הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה - ארגון הפועל מתוקף סמכות חוקית לאיסוף נתונים רשמיים על החברה ועל הכלכלה בישראל ולהפצתם.

הסכמי CSA - הסכמי קיזוז שגורמים לתיחום ולמזעור סיכוני האשראי בפעילות זאת, על-ידי התחשבות יומית, לרוב, המתבצעת בין הבנק והצד הנגדי בהתאם להסכם.

הפרשה פרטנית - הפרשה שנקבעת בהתאם לבחינה פרטנית של כל חוב ונקבעת בהתאם לתזרים המזומנים הצפוי המהווה בשיעור הריבית המקורית של החוב או, כאשר החוב מוגדר כחוב מותנה ביטחון, בהתאם לשווי הוגן של הבטחון. לצורך קביעת ההפרשה הנאותה, הבנק בוחן באופן שוטף ובהתאם לנהלים את תיק האשראי במטרה לאתר, מוקדם ככל הניתן, לווים בהם עלתה רמת הסיכון והחשיפה, והזקוקים לתשומת לב ניהולית מיוחדת וליווי צמוד ולסיווג החוב כלא צובר, זאת על רקע מאפייני סיכון או כתוצאה מתנאים כלכליים/משקיים העלולים להשפיע על מצב הלווים, במטרה לשפר את מצבם. הערכת עומק הבעיה נעשית תוך הפעלת שיקול דעת על ידי הגורמים העסקיים המטפלים בלווה ועל ידי יחידות ניהול סיכונים האשראי בחטיבה לניהול סיכונים בחברת האם, באמצעות הערכה אובייקטיבית של הקשיים שאותרו, במטרה לקבוע את דירוג הסיכון שלהם.

ללא הקשר בסיווג בהתאם לקריטריונים האיכותיים שקבע הבנק כאמור לעיל, ההפרשה הפרטנית מבוצעת על כל חוב העולה על 1 מיליון ש"ח המצוי בפיגור של 90 יום.

הפרשה קבוצתית - הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, ובגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. ההפרשה הקבוצתית בגין מכשירי האשראי החוץ-מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני.

חבובות - סך חשיפות האשראי של הבנק כלפי הלווה או קבוצת לווים כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין. החבובות כוללת, בין היתר, אשראי באחריות הבנק, השקעה בניירות ערך של הלווה, התחייבויות התאגיד הבנקאי לשלם כסף על חשבון הלקוח (לרבות ערבויות ואשראי תעודות) ועסקאות בנגזרים מבעבר לדלפק (OTC).

חבובות/חוב בהשגחה מיוחדת - חוב או חבובות, לרבות חשיפת אשראי חוץ מאזנית, אשר הנהלת הבנק רואה צורך להגביר לגביהם את אמצעי המעקב והפיקוח, אם כי אינה צופה להפסדי אשראי בניגם. לחוב/חבובות בהשגחה מיוחדת יש חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב של הנהלה. צורך כזה יתכן שייוצר נוכח שיקולים הקשורים בהתפתחויות ענפיות או אזוריות, או נוכח שיקולים ספציפיים הקשורים באיתנותו הפיננסית של החייב, היקף וטיב המידע המצוי בידי התאגיד הבנקאי באשר לחייב ופעילותו העסקית, מצב הבטחונות, פיגורים בפרעון החובות, קשרי החייב עם גופים אחרים הנחשבים כבעייתיים וכו'.

חברת דירוג - חברה הקובעת דירוגי אשראי לממשלות, לחברות ולחובות המונפקים על ידם. בישראל פועלות שתי חברות דירוג - "מעלות" ו"מדרוג".

חוב בעייתי - חוב בהשגחה מיוחדת, חוב בסיווג נחות, או חוב בסיווג לא צובר, לרבות חוב שאורגן מחדש. חוב בפיגור - פיגור של חוב נקבע בהתייחס לתנאי הפרעון החוזיים שלו. החוב נמצא בפיגור אם כולו או חלקו לא נפרע תוך 30 יום מהמועד שנקבע לפרעונו. לעניין זה, חוב בחשבון עובר ושב ייחשב כחלק של חוב בפיגור, אם חריגות ממסגרות אשראי מאושרות לא תיפרענה תוך 30 יום ממועד היווצרותן או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה שתגדיר הנהלת התאגיד הבנקאי.

חוב שאורגן מחדש - הסדר שלפיו תאגיד בנקאי - משיקולים כלכליים או משפטיים הקשורים במצבו הפיננסי של הלווה - מעניק ללווה, לפי הסכם או על פי דין, תנאים מיוחדים שלא היו ניתנים בנסיבות אחרות ואשר מכוונים לאפשר ללקוח לעמוד בהחזר החוב בתנאים החדשים, למעט הסדר לשינוי בתנאי חוב שבעיקרו משקף תמורות בתנאי האשראי במשק.

חובת נזילות - לפי חוק בנק ישראל מוטלת על הבנקים חובה להחזיק היקף נכסים נזילים בהתאם להוראות הנזילות.

חוזה SWAP - סדרת חוזים עתידיים או סדרת חוזי אקדמה למספר תקופות ידוע מראש אשר בהם שני הצדדים מסכימים להחליף זרמי תשלומים על קרן מושגית.

חוזה אקדמה (FORWARD) - חוזה בין שני צדדים למכירת כמות מסוימת של נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה זה אינו חוזה סטנדרטי ואינו נסחר בשווקי הון מאורגים אלא נעשה לפי צורכי הלקוח.

חוזה עתידי (FUTURE) - חוזה בין שני צדדים למכירת כמות מסוימת של נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה עתידי זה הוא חוזה סטנדרטי הנסחר בשווקי הון מאורגים.

חוזי אופציה - מתחלקים לחוזי רכש (CALL) ולחוזי מכר (PUT). חוזה רכש הוא הזכות לקנות כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופאית) תאריך מסוים.

חוזה מכר הוא הזכות למכור כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופאית) תאריך מסוים.

חשבונות חוזרים דביטוריים (חח"ד) - חשבונות עו"ש שלגביהם קיימות מסגרות אשראי מאושרות מראש החייבות בעמלת הקצאה.

יחס הלימות ההון - יחס בין ההון הרגולטורי הכשיר שברשות הבנק לבין נכסים משוקללים בסיכון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי אשר חושבו בהתאם להוראות בנק ישראל ומשקפים את הסיכון הנשקף מהחשיפות בהם נוקט הבנק במהלך הפעילות.

יחס כיסוי נזילות (LCR) - יחס כיסוי הנזילות הינו יחס הבוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה.

יחס מינוף - מוגדר כמדידת ההון (המונה) מחולק במדידת החשיפה (המכנה), כאשר היחס מבוטא באחוזים. **כושר החזר** - היכולת של לווה לעמוד בתשלומים שנקבעו להחזר הלוואה.

כשל תוך שנה מיום הדרוג בתקופה נתונה PD (Probability of Default) - מונח המתאר את הסבירות הפיננסית לכשל אשראי בתוך תקופת זמן נתונה. המונח מספק הערכה של הסבירות שלווה לא יוכל לעמוד בהתחייבויות שלו.

כתבי התחייבות נדחים - כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבויות אחרים מאותו סוג.

לווה - בעל חבות מאזנית או חוץ מאזנית בבנק. לווה עשוי להיות נוטל התחייבות למתן אשראי, ערבות או אשראי בבנק וגם המנפיק של ניירות ערך בהם השקיע הבנק. לצורך בחינת החשיפת הבנק הלווה מוגדר כ"אדם בעל חבות, לרבות בן זוגו וכן מספר לוויים, כאשר ההחזר הצפוי של החבות מתבסס בעיקרו על אותו מקור החזר, ולאף אחד מהם אין מקור משמעותי נוסף להחזר החבות".

מדיניות מוניטרית - מדיניות המנוהלת על ידי הבנק המרכזי. תפקידה להשיג את מטרות הבנק באמצעות קביעת הריבית לטווח קצר וכלים מוניטריים נוספים.

מדיניות פיסקלית - מדיניות הממשלה בנושאי תקציב המדינה, הכנסותיה והוצאותיה, גביית המסים וגודל החוב הציבורי. על תכנון וביצוע מדיניות זו מופקד משרד האוצר.

מס"ב - מרכז הסליקה הבנקאי בע"מ - חברה בבעלות חמשת הבנקים הגדולים, המנהלת מערכת אוטומטית לסליקה נטו של חיובים וזיכויים אלקטרוניים.

מערכת זה"ב RTGS - מערכת תשלומים לסליקה מיידית וסופית של תנועות כספיות בין בנקים לבין גורמים עסקיים נוספים.

מק"מ- מלווה קצר מועד - נייר ערך ממשלתי המונפק על ידי בנק ישראל, והוא משמש כאחד הכלים המוניטריים שמפעיל בנק ישראל. המק"מ מונפק בנכיון לטווח של עד שנה, אינו צמוד ואינו נושא ריבית.

משך חיים ממוצע (מח"מ) - הממוצע המשוקלל של זמן פרעון הקרן ותשלומי הריבית של האיגרת.

נגזר אשראי - חוזה המעביר סיכון אשראי מקונה למוכר. נגזרי אשראי יכולים ללוש צורות שונות כמו: אופציות להגנה על כשל אשראי, שטר לכיסוי חלקי של סיכון האשראי, SWAP לכיסוי מלא של הסיכון.

נגזר מגדר (Hedge) - נגזר שהנהלת הבנק מייעדת אותו כמגדר ובתנאי שהוא כשיר לכך. זאת כאשר אופי החשיפה לסיכונים של המגדר זהה לאלה של המגודר. הפריט המגודר צריך להיות מזוהה ספציפית. בתחילת הגידור קיים תיעוד פורמלי של יחס הגידור ושל המטרה והאסטרטגיה של ניהול הסיכונים של התאגיד הבנקאי ביצירת הגידור, לרבות זיהוי המכשיר המגדר, הפריט המגודר, מהות הסיכון המגודר ואופן הערכת האפקטיביות של המכשיר המגדר בקיזוז החשיפה לשינויים בשווי ההון של הפריט המגודר, שניתן ליחס אותה לסיכון המגודר. נדרש בסיס סביר לאופן בו התאגיד הבנקאי מתכנן להעריך את אפקטיביות המכשיר המגדר.

ניירות ערך זמינים למכירה - ניירות ערך שלא סווגו כניירות ערך המוחזקים לפדיון או כניירות ערך למסחר.

ניירות ערך למסחר (Trading securities) - ניירות ערך שנרכשו ומוחזקים במטרה למכרם בקרוב (לכן הם מוחזקים לתקופות קצרות). פעילות למסחר מתבטאת בדרך כלל בפעילות ערה של קניות ומכירות ומטרתה בדרך כלל להפיק רווחים ממסחר - הפרשים בין מחירי BID ו-ASK, הפרשים בין מחירי retail ו-wholesale, שינויים קצרי מועד במחיר וכו'.

סיכון אשראי - הסיכון שצד בעסקה לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו במלואן.

סיכון אשראי חוץ-מאזני - כפי שחושב לצורך המגבלה על חבות של לווה, כמוגדר להלן: סך כל הסכומים האלה:

1. ערבות, קבול שטרות, ניכיון משנה של שטרות, אשראי תעודות והתחייבות לשלם כסף על חשבון הזולת.
2. עסקה עתידית - סך כל הסכומים האלה:
10% מיתרת עסקה עתידית.

א. "עסקה עתידית" - כל אחת מאלה, הן כשהתאגיד הבנקאי צד לה והן כשהוא ערב לה:

- (1) עסקה מסוג Forward או Future, במטבע שהוא הילך חוקי או בסל המטבעות, בטובין, בניירות ערך או בזכויות; אלא אם כן קיימת עם אותו לקוח עסקה עתידית מאותו סוג שתקוזז כנגד העסקה הראשונה במועד פרעונה;
- (2) עסקת חליפין בריבית או בתשואות אחרות, לרבות בהפרשי הצמדה או בהפרשי שער;
- (3) הסכם מסוג Forward rate agreement או Future rate agreement.
- (4) רכישת אופציה על ידי התאגיד הבנקאי לקנות או למכור את אחד הנכסים האמורים בפסקה זו. למעט:

עסקה בחוזה הנסחר בבורסה, שמסלקת הבורסה אחראית כלפי הלקוח למימושו וקיימות דרישות להתאמה יומית של ה"מרג'ין";

יתרת עסקה עתידית עם לקוח שהוא מהסוג המפורט בפסקה 2(א)(1) לעיל, אשר תקוזז במועד פרעונה כנגד עסקה עתידית הפוכה מאותו סוג ועם אותו לקוח - בסכום שחייב במועד הלקוח לאחר הקיזוז.

סכום ההתחייבויות של התאגיד הבנקאי למסלקת מעו"ף, בגין סכום הבטוחות שבו מתחייב לקוח לפי התרחישים כמפורט בחוקי העזר של מסלקת מעו"ף.

3. התחייבויות (לרבות מותנות) של התאגיד הבנקאי למתן אשראי או להוצאת ערבות, למעט התחייבות כאמור, שמימושה מותנה בקבלת בטחונות המשמשים כניכויים - בגובה סכום האשראי או הערבות.
4. האמור לעיל כפוף להוראות האלה:
 - א. אם התחייבות למתן אשראי או להוצאת ערבות מותנית בפרעון אשראי אחר או ערבות אחרת, סכום החבות לא יעלה על סכום החבות המירבית מביניהם, ובלבד שהתאגיד הבנקאי וידא, כי לא ניתן לממש את ההתחייבות ללא הקטנת האשראי, או הערבות, הקיימים, באותו סכום.
 - ב. התחייבות למתן אשראי לא תשוקלל בשיעור גבוה יותר מהחבות הסופית עצמה, אם תמומש.
 - ג. התחייבות למתן אשראי, או להוצאת ערבות, אשר נקבע במפורש בהסכם עם הלווה, כי תמומש רק אם לא תביא לחריגה ממגבלות לווה או קבוצת לווים בהתאמה, לא תיחשב כ"חבות", ובלבד שהתאגיד הבנקאי וידא, כי לא ניתן לממש את ההתחייבות אם תביא לחריגה ממגבלות לווה או קבוצת לווים בהתאמה, באותו סכום.

סיכון אשראי מאזני - אשראי לציבור באחריות התאגיד הבנקאי בניכוי הפרשה פרטנית להפסדי אשראי ובתוספת השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור.

סיכון משפטי - סיכון הנובע מאי קיומן של הוראות דין לרבות הוראות רגולטוריות, סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי משפטי/ייעוץ משפטי מול לקוחות, ספקים ו/או צדדים נוספים, סיכונים הכרוכים בהליכים משפטיים וכל סיכון אחר העלול לחשוף את הבנק לדרישה או תביעה משפטית וכן לקנסות ועיצומים.

סיכון נזילות - סיכון שהבנק לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו למפקידים, עקב התפתחויות לא צפויות, ויאלץ לבצע פעולות מהירות למימוש נכסים במחירי הפסד. במובנו הרחב יותר, סיכון נזילות מתייחס לכל גוף, לאו דווקא בנק, שיש לו התחייבויות, ועלול להגיע למצב של חדלות פרעון עקב אי יכולת לממש את נכסיו במועד הפרעון.

סיכון ריבית - סיכון להפסד או לירידת ערך כתוצאה משינויים בשיעורי הריבית במטבעות השונים.

סיכון שוק - סיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוז' מאזניות הנובע משינוי בשווי ההון של מכשיר פיננסי עקב שינוי בתנאי השוק (שינוי ברמת מחירים בשווקים שונים, שיעורי ריבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי מניות וסחורות).

סיכון תפעולי - הסיכון שליקויים במערכות או בסביבתן יביאו לאובדן בלתי צפוי. בסיכון זה נכללות טעויות אנוש או קריסת רכיבי חומרה, תוכנה או מערכת תקשורת שיש להם חשיבות חיונית לסליקה.

סליקה - תהליך פיננסי של חיוב וזיכוי לקוחות.

ע

ערבויות להבטחת אשראי - התחייבויות על חשבון לקוחות מהסוגים הבאים:

1. ערבות, כתב שיפוי או התחייבות אחרת לנותן האשראי או למי שערב למילוי התחייבותו של מקבל האשראי, לרבות ערבויות ליתרות חוב הנובעות מעסקאות בכרטיסי אשראי;
2. ניכיון משנה שלא על ידי בנק ישראל, כאשר לקונה זכות חזרה אל התאגיד הבנקאי המוכר;
3. ערבות לטובת ספק שירותים או סחורות להבטחת תשלומים בעד השירותים או הסחורות שהוא מספק.
4. ערבות לטובת משכיר ציוד להבטחת תשלומים של שוכר הציוד.

ערבות בנקאית - התחייבות של הבנק הערב לשלם לצד ג' את הסכום הנקוב בכתב הערבות בעת דרישתו. הערבות הבנקאית מונפקת על פי בקשתו של לקוח הבנק.

ערבות חוק מכר - ערבות הניתנת על ידי בנק לרוכש דירת מגורים ממוכר דירה חדשה, המבטיחה לקונה את החזרת הכספים ששילם למוכר תמורת הדירה במקרה שהמוכר לא יוכל להעביר לקונה את הזכויות בנכס, כמוסכם בהסכם המכר ומחמת העילות שנקבעו בחוק.

פ	פח"ק - פקדון חוזר קרדיטורי - פקדון חוזר קרדיטורי הינו פקדון שתנאיו הם: 1. אסור כי החשבון יימצא ביתרת חובה. 2. אין לשלם מהחשבון בהמחאה. 3. אין להעביר מהחשבון למוטב אחר או לחשבון אחר, למעט חשבון העו"ש של אותו לקוח באותו תאגיד בנקאי. 4. הפקדון אינו צמוד.
	פקדון קצר מועד (פק"מ) - כסף המופקד בבנק לתקופה קצרה - עד שנה - הנושא ריבית שקלית, קבועה מראש לכל התקופה או משתנה בהתאם לשינויים בריבית בנק ישראל. פקדונות לזמן קצוב - פקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים מיום ההפקדה.
	פקדונות לפי דרישה - פקדון שאינו פקדון לזמן קצוב.
ק	קבוצת לווים - הלוואה, אדם השולט בו וכל מי שנשלט על ידי אלה, למעט בנקים; כאשר תאגיד נשלט על ידי יותר מאדם אחד, יש לכלול בקבוצת לווים אחת את אותם שולטים שהתאגיד הנשלט הוא מהותי עבורם (כגון: מבחינה הונית), לרבות התאגיד הנשלט וכל מי שנשלט על ידם. כמו כן, כאשר תאגיד מוחזק על ידי יותר מאדם אחד, מחזיק שאין לו שליטה, שהתאגיד המוחזק הוא מהותי עבורו (כגון: מבחינה הונית), יחד עם התאגיד המוחזק וכן כל מי שנשלט על ידם בקבוצת לווים אחת. קונסורציום - עסקת אשראי במסגרתה מתאגדים מספר גופים פיננסיים ומעניקים יחד הלוואה ללווה.
ר	רווח בסיסי למניה - הרווח הבסיסי למניה יחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי מניות רגילות של החברה האם (המונה), בממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות הקיימות במחזור (המכנה) במהלך התקופה. ריבית בנק ישראל - ריבית בה בנק ישראל מלווה או לווה כספים ל/מאת התאגידים הבנקאים. ריבית פריים - ריבית הנקבעת בכל בנק על בסיס ריבית בנק ישראל.
ש	שווי הוגן - ערך המשקף את המחיר שלפיו ניתן לממש את הנכס הפיננסי או להעביר את ההתחייבות הפיננסי בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון. שווי זה נקבע בהתאם להיררכיית השווי ההוגן שנקבעה בתקינה החשבונאית: - רמה 1 - שווי שנקבע בהתאם למחירים הנצפים בשוק; - רמה 2 - שווי שמוערך תוך שימוש בנתונים נצפים; - רמה 3 - שווי המוערך תוך שימוש בטכניקות הערכה שכוללות גם נתונים לא נצפים. שווי הוגן ברוטו חיובי - הסכום הכולל של השווי ההוגן של חוזים שחייב לבנק הצד הנגדי לו, מבלי שמביאים בחשבון את הקיזוזים. שווי הוגן ברוטו שלילי - הסכום הכולל של השווי ההוגן של חוזים, כאשר הבנק חייב כסף לצד הנגדי, מבלי שמביאים בחשבון את הקיזוזים. שוק המעו"ף - שוק של מכשירים פיננסיים נגזרים הנסחרים בבורסה לניירות ערך בתל אביב. שיעור המימון (LTV) - שיעור המימון הינו מרכיב המימון של הבנק בעסקת הרכישה ביחס לשווי הנכס הנרכש. שיעור המימון משקף את מידת סיכון ההלוואה, כאשר אחוז המימון גבוה ומחירי הדיור יורדים, לווים עלולים למצוא את עצמם במצב של הון שלילי, בו הם חייבים יותר מערך הבית שבידיהם. שיעור התשואה הפנימי (ש"פ) - מדד לבחינת כדאיות ביצוע השקעות. המדד מצביע על יעילותה ואיכותה של השקעה ספציפית לעומת ערך נוכחי נקי המצביע על ערכה וגודלה. שיעור התשואה הפנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים מהמכשיר הפיננסי אל היתרה המאזנית בדוח הכספי. שיעור התשואה להון - התשואה להון הינה הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מחולק בהון הממוצע המיוחס לבעלי מניות הבנק.

שירותים בנקאיים אוטומטיים - חברה בע"מ שהוקמה בשנת 1978 על ידי חמשת הבנקים הגדולים בישראל כדי לנהל עסק של מתן שירותים למוסדות פיננסיים שונים (בנקים, מוסדות כספיים, חברות לכרטיסי אשראי, קופות גמל וכד'). חברת שב"א פועלת בארבעה תחומים עיקריים:

- (1) ניהול רשת התקשורת בין מסופי כרטיסי האשראי שבבתי העסק (POS) לחברות כרטיסי אשראי.
 - (2) ניהול רשת הכספומטים שאינם מוצבים בסניפי הבנק.
 - (3) ניהול רשת התקשורת של הכספומטים המוצבים בבנקים.
 - (4) מתן שירותי תקשורת לחברות כרטיסי אשראי מול מס"ב ולתאגידים הבנקאיים המשתתפים במכרזים המוניטריים מול בנק ישראל.
-

ת תהליך הסקירה הפיקוחי SREP (Supervisory Review Process) - התהליך נועד להבטיח, כי התאגידים הבנקאיים יקצו הון הולם על מנת לתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכמו כן לעודד את התאגידים הבנקאיים לפתח להשתמש בטכניקות משופרות לניהול סיכונים לצורך ניטור וניהול סיכניהם.

תוצר מקומי גולמי (תמ"ג) - סך הסחורות והשירותים שיוצרו בתוך מדינה מסוימת במהלך תקופה נתונה, במונחים כספיים. התוצר שווה גם לסך תשלומי השכר ורווחי הפירמות.

תעודת סל - נייר ערך המקנה למחזיק בו תשואה על פי מדד כלשהו. מנפיק התעודה מבטיח לקונה להחזיר לו את כספו בתום תקופה מסוימת בתוספת שיעור העלייה של המדד שהתעודה צמודה אליו.

תשואה לפדיון - התשואה שתתקבל מאיגרת חוב (או מכל מכשיר חוב אחר) אם היא תוחזק עד לפדיונה הסופי, ואם כל התקבולים ממנה (קרן וריבית) יישאו אותו שיעור תשואה. ידועה גם כתשואה הפנימית של איגרת חוב ומוצגת בדרך כלל במונחים של ריבית שנתית אפקטיבית.

אינדקס

מיסוי	123
מסים נדחים	123, 115
מסגרות אשראי	175, 24
מפקידים גדולים	62
נ	
נגזרים	152, 108, 59
נזילות	151, 59
ניירות ערך	128, 107, 30
ניתוח תרחישי קיצון	40
נכסי סיכון	147, 32
נכסים אחרים	
ס	
סייבר	64, 11
סיכון אשראי	171, 130, 76, 40
סיכון מודל	75
סיכון מוניטין	73
סיכון מימון	62
סיכון נזילות	151, 59
סיכון רגולטורי	74
סיכון ריבית	55
סיכון שוק	54
סיכון תפעולי	77, 62
סיכון משפטי	66
סיכון סביבתי	65
סיכונים אחרים	75, 66
ע	
עמלות	120, 26
ענפי משק	46
עסקאות עם צדדים קשורים	196, 191
ערך בסיכון (VAR)	55
פ	
פחת והפחתות	134, 110
פקדונות הציבור	137, 62, 30
פנסיה	138
צ	
צדדים קשורים	191
ר	
רווח למניה	126, 115
רכוש קבוע	214, 134, 110
ש	
שווי הוגן	185
שכר רואי חשבון המבקרים	209
ת	
תגמול	215
תיאבון לסיכון	39
תשואה להון	23

א	
אומדנים חשבונאיים קריטיים	79
אסטרטגיה עסקית	8
אקטואריה	138, 112, 79
ב	
באזל	146, 31
בטחונות	41
בקרות	79
ג	
גידור	152, 118, 108
ד	
דוח רווח והפסד	235, 234, 90
דוח על הרווח הכולל	94
דוח על השינויים בהון	96
דוח תזרים מזומנים	97
דוח רואי החשבון המבקרים	88
ה	
הון אנושי	214
הון והלימות הון	146, 31
הון מניות	146, 96
הון עצמי רובד 1	147, 32
הון רובד 2	147, 32
היבטי סביבה, חברה וממשל (ESG)	14
הלבנת הון	70
הסדרי חוב וארגון מחדש של חובות בעייתיים	174, 128, 102, 175
הפרשה למסים על הרווח	123
הפרשה להפסדי אשראי	171, 132, 79, 45
ח	
חובות בעייתיים	172, 130, 42, 42
חובות לא צוברים	172, 130, 42, 42
י	
יחסי הון	147, 32
יחס כיסוי נזילות	147, 58
יחס מימון יציב	147, 58
יעד הון	146, 32
ירידת ערך	110
ל	
לקוחות עסקיים	158, 37, 35
לקוחות קמעונאיים	158, 36, 35
מ	
מאזן	95
מגזרי פעילות	217, 158, 35
מדד המחירים לצרכן	101, 19
מדיניות חשבונאית	99
מדיניות ניהול סיכונים	39
מזומנים ושווי מזומנים	127, 97
מחויבות בגין הטבות לפרישה	138, 112, 79
מינוף	146, 30

